

รายงานการวิจัย

เรื่อง

วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
Analysis of the process cost budget based on policy and strategy
Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom.

โดย

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม

นางสาวขวัญใจ ศรีพรัตน์

นางชบา บัวอ่อน

นายธวัชชัย สมอเนื้อ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

พ.ศ. ๒๕๖๐

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610760354

รายงานการวิจัย

เรื่อง

วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
Analysis of the process cost budget based on policy and strategy
Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom.

โดย

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม

นางสาวขวัญใจ ศรีพรัตน์

นางชบา บัวอ่อน

นายธวัชชัย สมอเนื้อ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

พ.ศ. ๒๕๖๐

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610760354

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Analysis of the process cost budget based on policy and strategy
Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom.

By

Mr.Rangsan Wattanachaiwanich

Phramaha Wichien Kulmanee

Miss Kwanjai Sriparat

Mrs.Chaba Bua-on

Mr.Thawatchai Samornuea

MahachulalongkornrajavidyalayaUniversity Pattani Buddhist College

B.E. 2560

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU RS 610760354

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย:	วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
ผู้วิจัย:	นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์, นายรัชชัย สมอเนื้อ, พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, นางสาวขวัญใจ ศรีพารัตน์, นางชบา บัวอ่อน
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๐
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ๒) เพื่อศึกษากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และ ๓) เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ บุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ วิทยาเขต นครศรีธรรมราช, วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี, ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี, หน่วยวิทยบริการสงขลา, และสถาบันสมทบมหาปัญญา ซึ่งคณะผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ได้ตัวแทนทั้งสิ้นจำนวน ๑๐ รูป/คน เก็บข้อมูลโดย การสนทนากลุ่ม เพื่อทราบถึงกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

ผลการวิจัยพบว่า ๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยการนำนโยบายทางด้านการบริหาร การจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการส่วนงานเพื่อบรรลุตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ ๒) งบประมาณที่ใช้จ่ายส่วนมากเป็นงบลงทุน เนื่องจากส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการขยายตัวไปอย่างรวดเร็วในการพัฒนาแต่ยังขาดอาคารสถานที่ในการพัฒนาจึงทำให้มีการพัฒนาในงบประมาณด้านการลงทุนที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ และ ๓) ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีต้นทุนเฉลี่ยต่อปีในการจัดการศึกษาสูงขึ้น ๑.๑๒% โดยที่ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ พบว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการลงทุนในสาขารัฐศาสตร์ มากที่สุด ส่วนสาขาสอนภาษาอังกฤษ มีการลงทุนน้อยที่สุด โดยที่ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ

ละ ๐.๕๗ ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

คณะผู้วิจัยได้เสนอแนวทางสำคัญไว้ดังนี้ (๑) ต้องมีการเสริมแผนงานตามบริบทท้องถิ่นที่เพิ่มเข้าไปในแผนกลยุทธ์ของส่วนงาน เพื่อเป็นการพัฒนาร่วมกันกับชุมชนและสังคมตามนโยบายชาติ ที่จะมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของส่วนงานต่อไป (๒) ต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมงบประมาณรายจ่ายในเรื่องของการวิจัยให้กับบุคลากรในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะทำให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ (๓) ต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการจัดทำงบประมาณเกี่ยวกับโครงการในแต่ละปี โดยมุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญอีกทั้งต้องควบคุมและบริหารต้นทุน โดยจำแนกความจำเป็นก่อนหลัง ตามหลักทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการศึกษา และต้องสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกมหาวิทยาลัยฯ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการวิจัยและพัฒนา ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ : กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณ ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

Research Title: Analysis of the Process Cost Budget Based on Policy and Strategy Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the Southern Zone at the Bottom

Researchers: Mr.Rangsan Wattanachaiwanich
Mr.Thawatchai Samornuea
Phramaha Wichien Wachiradhammo (Kulmanee)
Ms. Kwanjai Sriparat
Mrs.Chaba Bua-on

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Pattani Buddhist College

Fiscal Year: 2560/2017

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the policies and strategies of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. ๒) To study the budget spending process according to the policy and strategy of the government. Mahachulalongkornrajavidyalaya University ๓) to analyze the value of spending in accordance with the policy and strategy. Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom. The key informants are Mahachulalongkornrajavidyalaya University personnel. In the Lower South, Nakhon Si Thammarat Campus, Pattani Monastic College, SuratThani Classroom, Songkhla Academic Unit, and Thammasat University. The researcher randomly generates specific data. ๑ ๐ agents / person Collected by Group discussion To know the budgeting process according to the policy and strategy. Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom.

The results showed that: ๑) Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the Lower South. The Mahachulalongkornrajavidyalaya University Development Plan has been implemented. During the tertiary education development plan No. ๑ ๑ (๒๐๑๒-๒๐๑๖), the management policy was applied. Education Management Internal and external quality assurance Providing academic services to society, research and technology transfer. To use in the management of the work to achieve the policy and strategy of the University. ๒) The most spent budget is the investment budget. Since the Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the lower South, there is a rapid expansion in development, but the lack of buildings in development has resulted in

higher investment budgets than other areas. And ၈) during the years ၂၀၁၆-၂၀၁၈ Mahachulalongkornrajavidyalaya University. In the lower southern region, the average cost of education was ၁.၈၂ % per year. The cost-effectiveness of the policy and strategic budget was found at Mahachulalongkornrajavidyalaya University. In the lower southern region, there is the most investment in the field of political science. Minimal investment Fiscal year ၂၀၁၆ has the highest administrative cost of ၆၈.၆၆% and the lowest R & D cost is ၀.၆၈%. Most of the management were ၆၂.၆၆% and the cost of maintaining arts and culture was the least ၂.၆၈%.

The research team has proposed the following key approaches: (၁) Local contextualization needs to be added to the strategic plan of the sector. To develop together with the community and society in accordance with national policy to secure the wealth and sustainability of the next. (၂) The importance of promoting research budget allocation to the personnel in the area should be emphasized. In order to make Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the lower southern region, continuous development is in line with the policy and strategy of the university. (၃) There is a need to adjust the budgeting system for the project each year. The focus is on the work and the cost and control. First, identify the need. According to the economics of education. And to network with outside organizations. To promote and support research and development. To be more effective in the future.

Keywords: Budget spending process, Value for money,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง วิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และได้รับการอนุเคราะห์ประสานงานทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานีจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ทั้งให้ความช่วยเหลือเอกสารงานวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ เจ้าหน้าที่สถาบันการวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนทำการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระสุธีรัตนบัณฑิต รองศาสตราจารย์ ดร.ที่ได้ให้แนวคิดชี้แนะตอบทุกคำถามเพื่อการพัฒนางานวิจัยมาจนสำเร็จเล่มสมบูรณ์ และคอยช่วยเหลือชี้แนะในการทำการวิจัยด้วยไมตรีจิตอันดียิ่ง

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้เสียสละ แรงกาย แรงใจ และช่วยเหลือสนับสนุน ให้กำลังใจในการดำเนินงานตลอดมา ขอให้ทุกท่านจงมีแต่ความเจริญสุขตลอดไป คุณประโยชน์ของการวิจัย ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ท่านผู้สนใจ หน่วยงานสถาบันและประเทศชาติ ที่จะนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ปวงชน

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช และคณะ

๑ กันยายน ๒๕๖๑

สารบัญ

บทคัดย่อไทย.....	ก
บทคัดย่ออังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๓
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย.....	๓
๑.๔ นิยามศัพท์.....	๔
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๕
๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๗
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๘
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณและประเภทงบประมาณ.....	๘
๒.๒ ขั้นตอนการทำงานงบประมาณ.....	๑๖
๒.๓ การเตรียมงบประมาณรายรับ.....	๑๗
๒.๔ การจัดเตรียมงบประมาณรายจ่าย.....	๑๘
๒.๕ ปัญหาในการบริหารและจัดทำงบประมาณ.....	๑๙
๒.๖ การจำแนกประเภทรายจ่าย ๒ ประเภท.....	๒๒
๒.๗ ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน (Cost Analysis).....	๒๘
๒.๘ แนวคิดเกี่ยวกับการระบุศูนย์ต้นทุน (A cost center).....	๓๐
๒.๙ ทฤษฎีการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตและระบบบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC).....	๓๑
๒.๑๐ เกณฑ์ทั่วไปของการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนิสิต (Unit Cost).....	๔๐
๒.๑๑ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี.....	๔๓
๒.๑๒ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี.....	๖๗
๒.๑๓ หลักการและสาระสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	๙๖
๒.๑๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง.....	๙๙
๒.๑๕ สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐.....	๑๐๙

๒.๑๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๑๐
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๑๒๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๑๒๖
๓.๒ ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	๑๒๗
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๑๒๙
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๑๓๑
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๓๑
บทที่ ๔ ผลการวิจัย.....	๑๓๒
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๓๒
บทที่ ๕ สรุปการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	๑๖๔
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๑๖๔
๕.๒ การอภิปรายผล.....	๑๖๖
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๑๗๒
บรรณานุกรม.....	๑๗๔
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก บทความวิจัย.....	๑๗๙
ภาคผนวก ข กิจกรรมการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๑๙๔
ภาคผนวก ค ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์.....	๑๙๕
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์.....	๑๙๘
ภาคผนวก จ รูปภาพกิจกรรม.....	๒๐๘
แบบสรุปโครงการวิจัย.....	๒๑๒
ประวัติผู้วิจัย.....	๒๑๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑	ตัวอย่างการคำนวณสำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๗..... ๔๒
๒	งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๗-๒๕๖๐ จากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี..... ๑๐๙
๓	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... ๑๒๘
๔	ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ มาตรการและโครงการ/กิจกรรม..... ๑๓๔
๕	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐..... ๑๕๖
๖	การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยฯ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙..... ๑๕๘
๗	การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยฯ วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙..... ๑๕๙
๘	การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยฯ ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙..... ๑๖๐
๙	การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยฯ หน่วยวิทยบริการสงขลา ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๐..... ๑๖๑

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
๑ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.....	๗
๒ การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์.....	๓๖
๓ ความสัมพันธ์ของการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิต.....	๓๘
๔ แผนภูมิแสดงโครงสร้างงบประมาณตามยุทธศาสตร์.....	๔๘
๕ ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว.....	๖๘
๖ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนในระดับต่างๆ.....	๖๘
๗ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการ พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”.....	๖๙
๘ ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว.....	๗๐
๙ ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี กับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒.....	๗๓
๑๐ กรอบแนวคิดและหลักการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒.....	๗๔
๑๑ ๖-๖-๔ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สู่ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒.....	๗๖
๑๒ กรอบทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔.....	๘๑
๑๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ ๑ – ๓.....	๘๖
๑๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ ๔ – ๖.....	๙๐
๑๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ ๗ – ๘.....	๙๑
๑๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ ๙ – ๑๐.....	๙๓
๑๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตวิทยาเขตนครศรีธรรมราช.....	๑๐๐
๑๘ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี.....	๑๐๒
๑๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี.....	๑๐๔
๒๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการสงขลา.....	๑๐๕
๒๑ กระบวนการจัดทำและบริหารงบประมาณ.....	๑๕๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญของปัญหา

ทุกหน่วยงานและทุกองค์กรจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของงบประมาณที่ได้รับ และบริหารงบประมาณให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้และบริหารงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งการใช้เครื่องมือ และกลไกทางงบประมาณในทุกๆ ด้าน เพื่อกำกับการใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า ป้องกัน การทุจริตคอร์รัปชัน ในทุกระบวนการขั้นตอนของงบประมาณ^๑ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จะต้องใช้งบประมาณในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อดำเนินการและพัฒนามหาวิทยาลัยให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด หรือตามเป้าหมายที่ต้องการ^๒ ดังที่ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)^๓ ได้กล่าวไว้ว่า “การจะเป็นผู้นำได้นั้น จะต้องเป็นผู้นำพาให้คนอื่นเคลื่อนไหวหรือกระทำการในทิศทางที่กำหนดเป้าหมายไว้ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ” ซึ่งเป็นแนวทางที่ส่งผลให้การบริหารมีสภาพคล่องมากยิ่งขึ้น และได้รับการร่วมมือในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับคำกล่าวที่ว่า “การสนับสนุนให้มีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุดโดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดคือ การลดค่าใช้จ่ายทางด้านวัสดุและบุคลากรลงในขณะที่พยายามเพิ่มความมั่นคง ความเร็วและความราบเรียบของการบริหารให้มากขึ้น”^๔ซึ่งถ้าหากว่าการบริหารการจัดการอย่างเป็นกระบวนการ มีระเบียบแบบแผน จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมี

^๑ปิติธรรม ฐิตินนตรี, ทำอย่างไรจึงจะให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า,วารสารการงบประมาณ, (๒๕๕๘),หน้า ๔-๙.

^๒พัฒนันรี อัฐวงศ์ และ ฐิตารีย์ วงศ์สูง, ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตภาคเหนือ,วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.,(๒๕๕๙),หน้า ๗๖-๗๗.

^๓พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร,(กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๙.

^๔ติน ปรัชญาพฤทธิ์ และอิสระ สุวรรณบล, ปทานุกรมการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย),๒๕๔๔.

ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จและทำให้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วมมี
กันทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้^๕

จากที่ได้กล่าวถึงในเบื้องต้นสะท้อนให้เห็นว่าความสำคัญในการบริหารจัดการที่เป็นระบบ
สามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมหน่วยงานที่ได้รับ
จัดสรรงบประมาณจึงต้องบริหารจัดการงบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพและ
เกิดประสิทธิผล จากการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใน
เขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างที่ผ่านมา งบประมาณรายได้ไม่เพียงพอกับงบประมาณรายจ่าย เนื่องจากบาง
หลักสูตรมีนิสิตค่อนข้างน้อยและบางหลักสูตรมีนิสิตจำนวนมาก ซึ่งจำนวนนิสิตเป็นปัจจัยสำคัญในการ
ขับเคลื่อนงบประมาณ ซึ่งการจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละโครงการ แต่ละหลักสูตรจึง
ต้องจัดสรรตามจำนวนนิสิต ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณให้
เป็นไปตามเกณฑ์การจัดสรรที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกำหนดไว้ คือ จัดสรร
งบประมาณตามจำนวนนิสิตของแต่ละหลักสูตรของแต่ละหน่วยงาน อีกทั้งในการดำเนินงานกิจกรรม
โครงการต่างๆ จะต้องจัดสรรอย่างเท่าเทียมและเพียงพอ ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญของสาขาวิชาที่มี
จำนวนนิสิตค่อนข้างน้อย การดำเนินกิจกรรมในแต่ละโครงการและหลักสูตรจึงต้องดำเนินการให้
ครอบคลุมและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย สามารถที่จะสร้างองค์กรให้มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยที่
การบริหารเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน เพราะการทำงาน
จะประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว นั้น ก็เพราะนักบริหารมีเทคนิคและวิธีการที่แตกต่างกัน^๖ ทั้งนี้
เนื่องจากวิธีการที่แตกต่างจะเป็นแนวทางให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมสามารถสร้างทัศนคติบวกต่อ
มุมมองในการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่นการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสมาชิกที่ดีต่อครอบครัว
องค์กรและสังคม^๗

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้นข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นนักวิเคราะห์นโยบายและ
แผน สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี เป็นหน่วยงานหนึ่ง
ที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมี
ความสนใจที่อยากจะวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ผลการวิจัยที่ได้จะช่วยให้
หน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการใช้จ่าย
งบประมาณ มีทิศทางในการใช้จ่ายงบประมาณ และรู้ถึงจุดคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อพัฒนา

^๕พระมหาดนัย อุปวตฺตโน และ อำนาง บัวสิริ, รูปแบบการบริหารจัดการองค์กรสันติสุข : ศึกษารณ
วัดปัญญานันทาราม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี,วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.๓(๑),(๒๕๕๘),หน้า
๒๗.

^๖พระครูวิสุทธาณันทคุณ (สุรศักดิ์ วิสุทธาจาโร), ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการวัดเพื่อความมั่นคง
แห่งพระพุทธศาสนา, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.๓(๑), (๒๕๕๘),หน้า ๑๓๐-๑๔๓.

^๗บุษกร วัฒนบุตร, องค์กรแห่งความสุขกับคุณภาพชีวิต, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์.๔(๑),
(๒๕๕๗),หน้า ๖๕-๗๗.

มหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตรงตามยุทธศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๒) เพื่อศึกษากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๓) เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง” มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ได้แก่ บุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยทำการการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)^๔ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purpose Sampling)^๕

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษารั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งมีเนื้อหา ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) จัดตั้งค่าของงบประมาณ ๒) งบลงทุน ๓) งบเงินเดือน ๔) งบค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และ ๕) รายได้ส่วนงาน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี, ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี, หน่วยวิทยบริการสงขลา, สถาบันสมทบมหาปัญญา

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

^๔ชาย โปธิสิตา, ศาสตราจารย์และศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (การวิจัยเชิงคุณภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้ง), ๒๕๕๔.

^๕ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling) จากผู้บริหาร นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่การเงินหรือเจ้าหน้าที่บัญชี สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี, ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี, หน่วยวิทยบริการสงขลา, สถาบันสมทบมหาปัญญา เท่านั้น.

๑.๔ นิยามศัพท์

งบประมาณ หมายถึง เป็นเงินที่ได้รับจัดสรรจากส่วนกลาง เกี่ยวกับแผนการใช้จ่ายและจัดหารายรับให้เพียงพอกับการใช้จ่ายในรอบระยะเวลาหนึ่ง โดยปกติมีระยะเวลา ๑ปี ดังนั้น จึงเรียกว่า งบประมาณประจำปี ซึ่งจะเริ่มต้นในวันที่ ๑ตุลาคมของทุกปีไปจนถึงวันที่ ๓๐กันยายนของปีถัดไป

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี หมายถึง การวิเคราะห์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของหน่วยงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี อีกทั้งยังเป็นการบูรณาการงบประมาณในมิติของพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เสนอผู้บริหารของส่วนงานที่รับผิดชอบแล้วนำเสนอส่วนกลางเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการนำเสนอส่งสำนักงบประมาณ ขณะเดียวกันหากส่วนงานมีรายได้ก็ให้จัดทำประมาณการรายได้และรายงานอื่นๆแล้วนำเสนอส่วนกลาง เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการนำเสนอส่งสำนักงบประมาณ เพื่อสำนักงบประมาณจะได้รวบรวมจัดทำเอกสารประกอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ

การจัดทำค่าของงบประมาณ หมายถึง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี โดยนำมาจาก วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน เป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย กลยุทธ์หน่วยงาน หรือวิธีดำเนินงานสำคัญๆ ที่ต้องการให้หน่วยงานย่อยในสังกัดดำเนินการรวมถึงโครงสร้างผลผลิต/โครงการ (ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย) วัตถุประสงค์ และ กิจกรรม (ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย) ที่หน่วยงานจะดำเนินงานตามนโยบายของส่วนกลาง หรือของกระทรวง และนโยบายสำคัญอื่นที่เกี่ยวข้อง

งบรายจ่าย หมายถึง กลุ่มวัตถุประสงค์ของรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายงบประมาณ สำหรับแต่ละส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จำแนกออกเป็น ๕ ประเภทรายจ่าย ได้แก่๑) งบบุคลากร๒) งบดำเนินงาน๓) งบลงทุน๔) งบเงินอุดหนุนและ๕) งบรายจ่ายอื่น

๑) งบบุคลากร หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ได้แก่รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และค่าตอบแทนพนักงานราชการ รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

๒) งบดำเนินงาน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานประจำ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

๓) งบลงทุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการลงทุน ได้แก่ รายจ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

๔) งบเงินอุดหนุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเป็นค่าบำรุงหรือเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานหน่วยงานอิสระของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช้ราชการส่วนกลางตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยงานในกำกับของรัฐ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาตำบล องค์การระหว่างประเทศ นิติบุคคลเอกชนหรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์รวมถึงเงินอุดหนุนงบประมาณมหากษัตริย์ เงินอุดหนุนการศาสนา และรายจ่ายที่สำนักงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้

๕) **งบรายจ่ายอื่น** หมายถึง รายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดงบรายจ่ายหนึ่งหรือรายจ่ายที่สำนักงานงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้

รายได้ส่วนงาน หมายถึง ผลตอบแทนที่กิจการได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการตามปกติของกิจการรวมทั้ง ผลตอบแทนอื่นๆ ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ รายได้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้ ๑) รายได้จากการขาย และ ๒) รายได้อื่น

๑) **รายได้จากการขาย (Sale revenue)** หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้าหรือบริการอันเป็นรายได้จากการดำเนินงานตาม ปกติ เช่น กิจการซื้อขายสินค้า รายได้ของกิจการ คือ รายได้จากการขายสินค้า ส่วนกิจการให้บริการ เช่น ซ่อมเครื่องไฟฟ้า รายได้ของกิจการ คือ รายได้ค่าซ่อม

๒) **รายได้อื่น (Other incomes)** หมายถึง รายได้ที่มีไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่ใช่ รายได้จากการขายสินค้าหรือบริการนั่นเอง

นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หมายถึง ยุทธศาสตร์ ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่กล่าวถึงการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐานการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติการบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่ชุมชนและสังคมระดับชาติ และนานาชาติการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา และศิลปวัฒนธรรมและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง หมายถึง วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ห้องเรียน หน่วยวิทยบริการและสถาบันสมทบ ที่สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันได้แก่ วิทยาเขตนครศรีธรรมราชวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานีห้องเรียนสุราษฎร์ธานีหน่วยวิทยบริการสงขลาและสถาบันสมทบมหาปัญญาจังหวัดสงขลา

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ก. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) ได้แนวทางในการจัดทำงบประมาณให้มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๒) สามารถมองเห็นลักษณะชัดเจนของงบประมาณที่ดี ใช้ง่าย ไม่คลุมเครือ ง่ายต่อการพิจารณาวิเคราะห์และเป็นประโยชน์ต่อผู้นำไปปฏิบัติ

๓) ได้เครือข่ายในการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

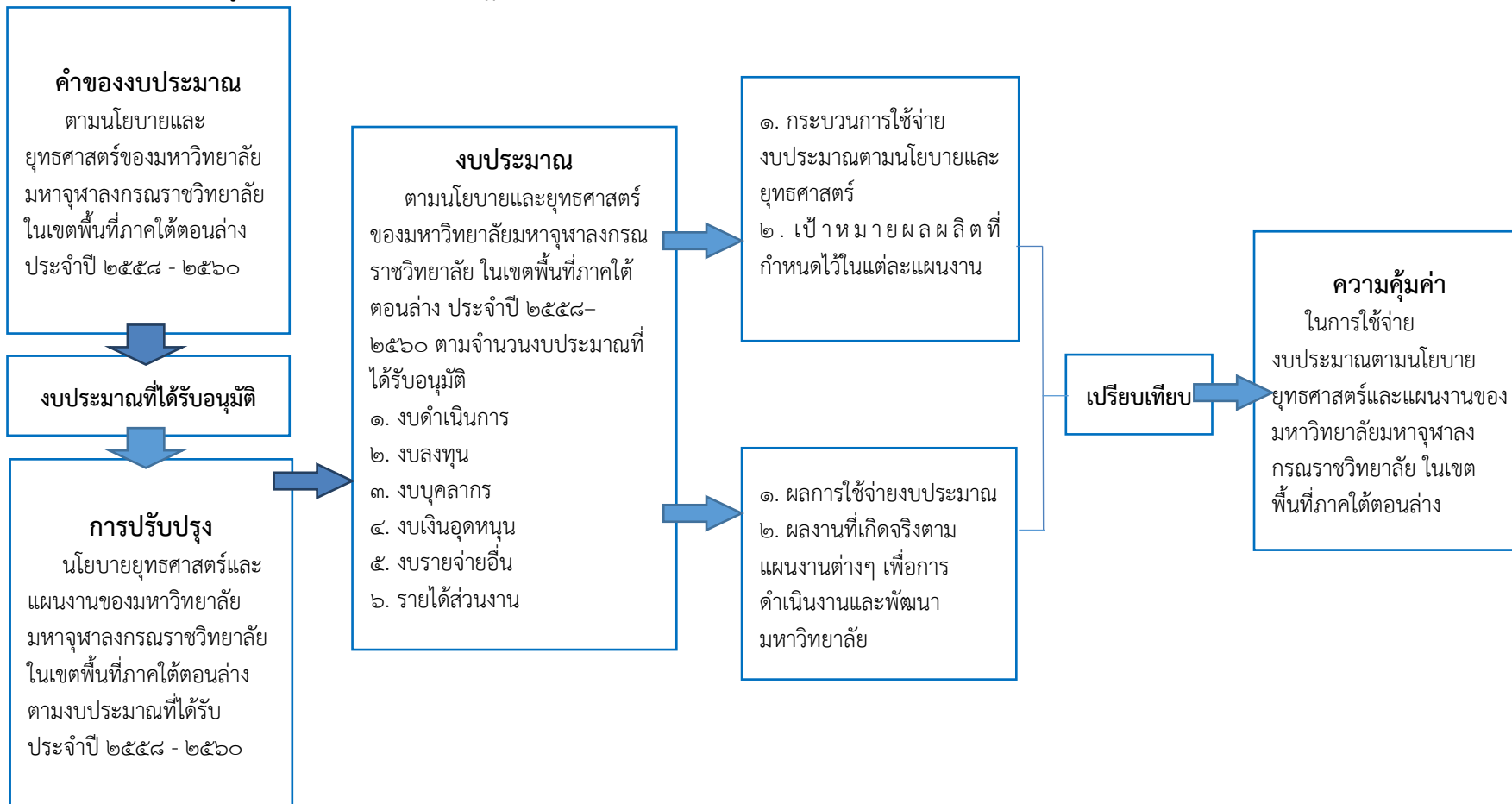
ข. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการพัฒนาเกิดคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ยิ่งขึ้นต่อไป

๒) องค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ได้นำข้อมูลไปปรับใช้เป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานนั้นๆ

๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

ภาพประกอบ ๑ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลจากการศึกษาตามลำดับดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณและประเภทงบประมาณ

ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน (Cost Analysis)

แนวคิดเกี่ยวกับการระบุศูนย์ต้นทุน (A cost center)

ทฤษฎีการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตและระบบบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC)

เกณฑ์ทั่วไปของการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนิสิต (Unit Cost)

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

สรุปลงการสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

หลักการและสาระสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

สรุบบงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณและประเภทงบประมาณ^{๑๐}

๒.๑.๑ ความเป็นมาของงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณในแบบปัจจุบันได้เริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษประมาณคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๗ ซึ่งเป็นสมัยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ประสบความสำเร็จในการสงวนอำนาจที่จะอนุมัติรายได้อันและรายจ่ายของรัฐบาล ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดทำงบประมาณในแบบปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการการปกครอง ต่อมาได้มีการนำแบบอย่างมาจัดทำงบประมาณขึ้นในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยการจัดทำงบประมานนั้น รัฐบาลได้เริ่มทำขึ้นก่อนและต่อมาได้ขยายขอบเขตไปถึงองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน

^{๑๐}ดร.ณรงค์ สัจพันโรจน, การจัดทำอนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน ทฤษฎีและปฏิบัติ, (กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์), ๒๕๓๘.

๒.๑.๒ ความหมายของงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณจะแตกต่างกันออกไปตามกาลเวลาและลักษณะการให้ความหมายของนักวิชาการแต่ละด้าน ซึ่งมองงบประมาณแต่ละด้านไม่เหมือนกัน เช่น นักเศรษฐศาสตร์มองงบประมาณในลักษณะของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด นักบริหารจะมองงบประมาณในลักษณะของกระบวนการหรือการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยบรรลุเป้าหมายของแผนงานที่วางไว้ นักการเมืองจะมองงบประมาณในลักษณะของการมุ่งให้รัฐสภาใช้อำนาจควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาล

ความหมายดั้งเดิม งบประมาณหรือ Budget ในความหมายภาษาอังกฤษแต่เดิม หมายถึง กระเป๋าหนังสือใบใหญ่ที่เสนาบดีคลังใช้บรรจุเอกสารต่างๆ ที่แสดงถึงความต้องการของประเทศและทรัพยากรที่มีอยู่ในการแถลงต่อรัฐสภา ต่อมาความหมายของ Budget ก็ค่อยๆ เปลี่ยนจากตัวกระเป๋าเป็นเอกสารต่างๆ ที่บรรจุในกระเป๋านั้น

สรุปความหมายของงบประมาณ หมายถึง แผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงินแสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะหนึ่ง รวมถึงการกะประมาณการบริหารกิจกรรม โครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน การดำเนินงานให้บรรลุตามแผนนี้ย่อมประกอบด้วยการทำงาน ๓ ขั้นตอน คือ (๑) การจัดเตรียม (๒) การอนุมัติและ (๓) การบริหาร

๒.๑.๓ ความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร หน่วยงานสามารถนำเอางบประมาณมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้า ความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณมีดังนี้

๑) ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารหน่วยงาน ตามแผนงานและกำลังเงินที่มีอยู่โดยให้มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้ เพื่อป้องกันการรั่วไหลและการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานลดลง

๒) ให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานจัดงบประมาณการใช้จ่ายอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะสามารถพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่หน่วยงานและสังคม โดยหน่วยงานต้องพยายามใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลไปสู่โครงการที่จำเป็นเป็นโครงการลงทุนเพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าของหน่วยงาน

๓) เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรหรืองบประมาณของหน่วยงานมีจำกัด ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรหรือใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการใช้และจัดสรรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้าน และมีการวางแผนการปฏิบัติงานในการใช้จ่ายทรัพยากรนั้นๆ ด้วย เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเวลาที่เร็วที่สุดและใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

๔) เป็นเครื่องมือกระจายทรัพยากร และเงินงบประมาณที่เป็นธรรม งบประมาณสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณที่เป็นธรรมไปสู่จุดที่มีความจำเป็นและทั่วถึงที่จะทำให้หน่วยงานนั้นสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์งานและผลงานของหน่วยงาน เนื่องจากงบประมาณเป็นที่รวมทั้งหมดของแผนงานและงานที่จะดำเนินการในแต่ละปีพร้อมทั้งผลที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น

หน่วยงานสามารถใช้งบประมาณหรือเอกสารงบประมาณที่แสดงถึงงานต่างๆ ที่ทำเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๒.๑.๔ ลักษณะของงบประมาณที่ดี

งบประมาณที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ควรจะต้องมีลักษณะดังนี้

๑) เป็นศูนย์รวมของเงินงบประมาณทั้งหมด ปกติการใช้จ่ายเงินงบประมาณควรจะใช้จ่ายและพิจารณาจากศูนย์ หรือแหล่งรวมเดียวกันทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อจะได้มีการพิจารณาเปรียบเทียบการใช้จ่ายในแต่ละรายการ หรือทุกโครงการว่ารายการใดมีความสำคัญจำเป็นมากน้อยกว่ากัน หากรายการใดมีความสำคัญและจำเป็นมาก ก็ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายมาก ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรมในการจัดสรรเงินงบประมาณทุกโครงการ ควรมีสิทธิเท่าๆ กันในการเสนอเข้ารับพิจารณาในการจัดสรรงบประมาณพรอมกัน เพื่อจะได้มีการประสานงานและโครงการเข้าด้วยกัน ปองกันมิให้มีการทำงานหรือโครงการซ้ำซ้อน อันจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ ดังนั้นจึงไม่ควรแยกการพิจารณางบประมาณไว้ในหลายๆ จุด หรือหลายครั้ง ซึ่งจะก่อให้เกิดการพิจารณาที่ต่างกันและไม่ยุติธรรม แต่อย่างไรก็ตาม ในบางโอกาสก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องแยกตั้งเงินไว้ต่างหากเป็นงบพิเศษนอกเหนือจากงบประมาณ เช่น งบกลาง งบราชการลับ ซึ่งถ้ามีจำนวนไม่มากเกินไปก็มักจะไม่เป็นภัย ทั้งยังช่วยให้เกิดความสะดวกบางอย่างด้วย แต่ถ้าการตั้งงบพิเศษมีมากเกินไปจะเกิดผลเสียต่อการบริหารงบประมาณ เพราะจะทำให้เกิดการ คือ โอกาสแยกเงินมาใช้จ่ายได้ง่ายขึ้นและยังทำให้การบริหารงบประมาณเป็นไปแบบไม่มีแผนและเป้าหมายที่ชัดเจน

๒) มีลักษณะของการพัฒนาเป็นหลักงบประมาณที่ดีควรจะดำเนินการจัดสรรโดยยึดหลักการพัฒนาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด จึงควรมีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามหลักการพัฒนาที่ดีว่าด้านไหนควรมาก่อนหลัง ตามสถานการณ์และความจำเป็น

๓) การกำหนดเงินต้องสอดคล้องกับปัจจัยในการทำงาน การจัดงบประมาณในแผนงานต้องมีความเหมาะสมให้งานนั้นๆ สามารถจัดทำกิจกรรมได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การกำหนดเป้าหมายหรือผลที่จะได้รับต้องสอดคล้องกับงบประมาณและความเป็นไปได้

๔) มีลักษณะที่สามารถตรวจสอบได้หรือเป็นเครื่องมือที่จะใช้ตรวจสอบการบริหารงานของหน่วยงานได้การจัดงบประมาณในแผนงานต่างควรมีรายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ อย่างพอเพียงและเกิดผลเป็นรูปธรรม

๕) มีระยะเวลาดำเนินงานที่เหมาะสม ตามปกติงบประมาณที่ดีควรมีระยะเวลาเหมาะสมตามสถานการณ์ไม่สั้นไม่ยาวเกินไป โดยทั่วไปจะใช้ระยะเวลา ประมาณ ๑ ปีการเริ่มต้นใช้งบประมาณจะเริ่มในเดือนใด ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน เช่น งบประมาณแผ่นดินเริ่มเดือนตุลาคมถึงเดือนกันยายน ของปีต่อไป งบประมาณเงินรายได้ของสถานศึกษาใช้ตามปีการศึกษาเป็นต้น

๖) มีลักษณะช่วยให้เกิดการประหยัด ในการทำงบประมาณ ควรพยายามให้การใช้จ่ายเงินตามโครงการต่างๆ ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยพยายามไม่ให้มีการใช้จ่ายเกินความจำเป็นฟุ่มเฟือย หรือเป็นการใช้จ่ายที่สูญเปล่าไม่เกิดประโยชน์คุ้มค่า

๓) มีลักษณะชัดเจน งบประมาณที่ดีควรมีความชัดเจน เข้าใจง่ายเน้นถึงความสำคัญ แต่ละโครงการใดดีไม่คลุมเครือง่ายต่อการพิจารณาวิเคราะห์และเป็นประโยชน์ต่อผู้นำไปปฏิบัติด้วย

๔) มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ งบประมาณที่ดีจะต้องเป็นงบประมาณที่มีความถูกต้องทั้งในรายละเอียดทั้งในด้านตัวเลขและรายละเอียดของโครงการต่างๆ หากงบประมาณมีข้อบกพร่องในด้านความถูกต้อง ซึ่งอาจจะเกิดจากความผิดพลาดหรือความไม่รอบคอบก็ตามอาจเกิดผลเสียหายขึ้นได้และต่อไปงบประมาณอาจไม่ได้รับความเชื่อถือ

๕) จะต้องเปิดเผยได้ งบประมาณที่ดีจะต้องมีลักษณะที่สามารถจะเปิดเผยแก่สาธารณะ หรือผู้เกี่ยวข้องทราบได้ไม่ถือเป็นการลับ เพราะการเปิดเผยเป็นการแสดงถึงความบริสุทธิ์และโปร่งใสในการบริหารหน่วยงาน

๖) มีความยืดหยุ่น งบประมาณที่ดีควรจะยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น หากจัดวางงบประมาณไว้อย่างเคร่งครัดจนขยับไม่ได้อาจจะก่อให้เกิดความไม่คล่องตัวในการทำงาน เพราะลักษณะของการทำงบประมาณเป็นการวางแผนการทำงานในอนาคต ซึ่งอาจมีปัจจัยอื่นมากระทบทำให้การบริหารงบประมาณผิดพลาด และอย่างไรก็ตาม ถ้ามีความยืดหยุ่นมากก็อาจเกิดปัญหาการใช้งบประมาณที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๗) มีความเชื่อถือได้ในแง่ความบริสุทธิ์ งบประมาณที่ดีต้องสามารถตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการทุจริต ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเชื่อถือได้ประหยัดและตรงตามวัตถุประสงค์

๒.๑.๕ ข้อจำกัดของงบประมาณ

เนื่องจากงบประมาณเป็นแผนงานแสดงออกถึงความต้องการของหน่วยงานในอนาคตในการใช้จ่ายเงินเพื่อการดำเนินงานต่างๆ และงบประมาณเป็นการประมาณการรายรับและรายจ่าย ที่ได้มาและจ่ายไปในอนาคต ดังนั้นงบประมาณจึงยังไม่สมบูรณ์แน่นอนว่าจะเป็นไปตามนั้น การดำเนินงานในเรื่องงบประมาณอาจต้องถูกกระทบกระเทือนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นตามที่วางแผนไว้ การบริหารงานของหน่วยงานในเรื่องงบประมาณนั้นมีความสำคัญ และเป็นตัวการที่มากำหนดการบริหารงบประมาณว่าจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว หากผู้บริหารและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีความรอบรู้ เข้าใจถึงระบบและกลไกงบประมาณดีแล้ว การจัดทำและการบริหารงบประมาณเพื่อไปสู่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จะสำเร็จ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในการบริหารงบประมาณ มีองค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณและการบริหารงบประมาณ องค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

๒.๑.๖ บทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

๑) ผู้บริหารจะต้องตระหนัก และเห็นความสำคัญของงบประมาณว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

๒) ผู้บริหารจะต้องจัดองค์กรและวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่เป็นอยู่และให้มีการประสานงานกันในระหว่างหน่วยงานในองค์กร โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นหน่วยข้อมูลกลางในการบริหารงบประมาณขององค์กร

๓) ผู้บริหารจะต้องจัดบุคลากร ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานงบประมาณที่ต่อเนื่องและมีข้อมูลในด้านต่างๆ ไวพร้อม

๔) ผู้บริหารจะต้องจัดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการบริหารงาน งบประมาณไว้ครบถ้วน เพื่อให้การจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

๑.๗ บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

๑) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณต้องรู้จักเข้าใจบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี และมีเหตุผล

๒) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ ต้องจัดระบบบริหารงบประมาณให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๒.๑.๘ บทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

๑) จัดระบบงานและองค์กรให้มีสายการบังคับบัญชาในองค์กรที่แน่นอนพร้อมทั้งมอบอำนาจและความรับผิดชอบให้ไว้เพื่อให้งานงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) จัดให้มีการประสานงานกันในหน่วยงานขององค์กร ในการบริหารงบประมาณ โดยเฉพาะงานงบประมาณและงานบัญชีการเงิน

๓) จัดให้มีองค์กรกลางเป็นศูนย์รวมข้อมูลงบประมาณขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนงาน การบริหารงบประมาณ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันในด้านข้อมูลที่ใช้

๒.๑.๙ ประเภทของงบประมาณ (Types of Budget)

งบประมาณที่ประเทศต่างๆ ใช้กันอยู่ในขณะนี้มีมากมายหลายประเภท แต่ที่สำคัญๆ และที่รู้จักกันโดยทั่วไปมีอยู่ประมาณ ๕ - ๖ ประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทจะมีลักษณะการใช้และการดำเนินการต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป และมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันออกไปอีกด้วย แต่ละประเภทจะเหมาะสมกับประเทศใดประเทศหนึ่งนั้น คงจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านด้วยกันไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านบริหาร ความรู้ความสามารถ ปัจจัยทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และปัจจัยอื่นๆ เช่น ปัจจัยทางด้านสังคม ฯลฯ ดังนั้นแต่ละประเทศจึงใช้งบประมาณในลักษณะแบบรูปที่ไม่เหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์ของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ สำหรับงบประมาณในแต่ละรูปแบบนั้นมีรายละเอียดพอสรุปๆ ดังต่อไปนี้คือ

๑) งบประมาณแบบแสดงรายการ (Line Item Budget) งบประมาณแบบนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม มีรายการต่างๆ มากมาย และกำหนดเอาไว้ตายตัวจะพลิกแพลงจ่ายเป็นรายการอย่างอื่นผิดจากที่กำหนดไว้ไม่ได้และถึงแม้จะจ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ก็ตาม แต่จะจ่ายเกินวงเงินที่กำหนดไว้ไม่ได้ ถ้าจะผันแปรหรือจ่ายเกินวงเงินอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณหรือกระทรวงการคลัง และหาเงินรายจ่ายมาเพิ่มให้พอจะจ่ายเสียก่อน งบประมาณแบบนี้มีได้เพียงเล็งกิจการ วางแผน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายตลอดจนถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานเท่านั้น ทำให้ขาดการยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานทำงานไม่คล่องตัว เพราะเมื่อมีเหตุการณ์ผันแปรไปอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งกระทบกระเทือน ไม่อาจทำงานให้เป็นไปตามรายการที่กำหนดไว้อย่างละเอียดตายตัวได้

๒) งบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Budget) เป็นงบประมาณที่ใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงาน ให้ได้ผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้ โดยมีการติดตามและประเมินผลของโครงการต่างๆ อย่างใกล้ชิด และมีการวัดผลงานในลักษณะวัดประสิทธิภาพในการทำงาน วางงานที่ใดแต่ละหน่วยนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่าไร เป็นต้น

โดยงบประมาณแบบนี้จะกำหนดงานเป็นลักษณะดังนี้

๒.๑) ลักษณะของงานที่จะทำเน้นหนักไปในทิศทางที่ว่าจะทำงานอะไรบ้างเป็นข้อสำคัญ

๒.๒) แผนของการดำเนินงานต่างๆ เป็นแผนที่แสดงให้เห็นว่าทำอย่างไร จึงจะทำให้กิจกรรมต่างๆ แล้วเสร็จ พร้อมด้วยคุณภาพของงาน

๒.๓) วัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงิน เน้นหนักไปในทิศทางที่ว่าจะใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ให้ลุล่วงไปตามเจตนาที่ตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อการนั้นๆ ไว้

๓) งบประมาณแบบแสดงแผนงาน (Planning or Programming Budget) มีลักษณะดังนี้

๓.๑) เลิกการควบคุมรายละเอียดทั้งหมด

๓.๒) ให้กระทรวงทบวงกรมกำหนดแผนงาน

๓.๓) สำนักงบประมาณจะอนุมัติงบประมาณรายจ่ายให้แก่แต่ละแผนงานโดยอิสระ

๓.๔) สำนักงบประมาณจะควบคุมโดยการตรวจสอบ และประเมินผลของงานแต่ละแผนงานว่าได้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานเพียงใด งบประมาณแบบนี้ ประเทศไทยกำลังใช้อยู่ โดยเริ่มใช้ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๕ เป็นต้นมา โดยมีสาระสำคัญที่จะให้มีการใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพและประหยัด ซึ่งจะประกอบด้วยกระบวนการดำเนินการดังต่อไปนี้คือ

(๑) ให้มีการจัดแผนงาน งาน หรือโครงการเป็นระบบขึ้นมา โดยจัดเป็นโครงสร้างแผนงาน งานหรือโครงการขึ้นมา

(๒) ให้มีการระบุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแผนงาน งานให้ชัดเจน

(๓) ให้แสดงค่าใช้จ่ายทั้งหมดของแผนงาน งานหรือโครงการ

(๔) ให้แสดงถึงผลที่ได้รับจากแผนงาน งานหรือโครงการเมื่อสำเร็จ เสร็จ

เรียบร้อยลง

(๕) ให้มีการวิเคราะห์เลือกแผนงาน งานหรือโครงการใดว่าจะมีความเหมาะสมที่จะดำเนินการก่อนหลังกันอย่างไร

หากดำเนินการตามกระบวนการข้างต้นแล้ว จะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรงบประมาณที่อยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด ทั้งนี้เนื่องจาก

(๑) มีการกำหนดและเลือกแผนงาน งานหรือโครงการที่เหมาะสมที่สุด และมีการกำหนดเป้าหมายต่างๆ ไว้ด้วยว่าจะไปแก้ปัญหาด้านไหนอย่างไร ทำให้มีการใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณไปในทางที่ดีที่สุด ที่จะให้เกิดประสิทธิภาพและประหยัด

(๒) สามารถที่จะวิเคราะห์แผนงาน งานหรือโครงการใดสะดวกเพราะจัดเป็นระบบขึ้นมาทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบว่าแผนงาน งานหรือโครงการใดที่ดำเนินการอยู่ มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการต่อไป หรือควรวางเลิก

(๓) ทำให้สามารถมองการใช้จ่ายงบประมาณว่าได้นำเงินการหนักทางด้านใดอย่างไร ควรโยกย้ายหรือสับเปลี่ยนอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ สถานการณ์และนโยบายของรัฐบาลได้รวดเร็วขึ้น

(๔) ทำให้ส่วนราชการต่างๆ นำเงินงบประมาณไปใช้ใดคล่องตัวกว่า เพราะสำนักงบประมาณจะพิจารณาในลักษณะผลงานมากกว่าการจัดซื้อจัดหา

๔) งบประมาณแบบแสดงการวางแผนการ กำหนดโครงการ และระบบงบประมาณ (Planning, Programming and Budgeting System) ระบบนี้เป็นการแสดงตัวเลขค่าใช้จ่ายระยะยาวของโครงการที่ได้มีการวางแผนไว้เรียบร้อยแล้ว บวกกับมีข้อมูลที่ต้องการใช้ในการสนับสนุนโครงการนั้นส่วนประกอบของระบบ PPBS นี้ไม่มีอะไรใหม่เลยก็ว่าได้ เพราะเป็นการรวมเอาแนวความคิดของระบบงบประมาณแบบแสดงแผนงาน (Program Budgeting) แนวความคิดในการวิเคราะห์ค่าหน่วยสุดท้ายทางเศรษฐศาสตร์ (Marginal Analysis) และการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับผลอันถึงจะได้รับค่าใช้จ่ายในการนั้นๆ (Cost-Benefit Analysis) หรือ (Cost-Affectionless Analysis) นำมารวมกันเข้ากับการวิเคราะห์อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงเวลาหลายปีข้างหน้าลักษณะอันเป็นสาระสำคัญของระบบ PPBS พอที่จะกล่าวได้คือ

๔.๑) มุ่งความสนใจในเรื่องการกำหนดโครงการ (Program) ตามวัตถุประสงค์อันเป็นพื้นฐานของรัฐบาล โครงการอาจจะได้ดำเนินการจากส่วนราชการต่างๆ ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ

๔.๒) พิจารณาถึงค่าใช้จ่ายในอนาคต

๔.๓) พิจารณาถึงค่าใช้จ่ายทุกชนิด ทั้งค่าใช้จ่ายโดยตรง ค่าใช้จ่ายประเภททุน และที่มิใช่ ประเภททุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย

๔.๔) การวิเคราะห์อย่างมีระบบ เพื่อจะหาทางเลือกที่จะดำเนินการงานลักษณะข้อนี้เป็นสาระสำคัญของระบบ PPBS ซึ่งเกี่ยวกับเรื่อง

- การแสดงวัตถุประสงค์หรือเจตจำนงของรัฐบาล
- การแสดงทางเลือกดำเนินการต่างๆ ที่จะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนและอย่างเป็นธรรม
- ประมาณค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องของทางเลือกดำเนินการแต่ละอัน
- ประมาณผลอันพึงจะได้รับจากทางเลือกดำเนินการนั้นๆ
- การเสนอค่าใช้จ่ายและผลอันพึงจะได้รับ เพื่อเปรียบเทียบระหว่างทางเลือกดำเนินการนั้นๆ พร้อมด้วยสมมุติฐาน

สาระสำคัญของระบบ PPBS ได้แก่ การวิเคราะห์อย่างมีระเบียบ ซึ่งจะใช้ประโยชน์ในการเสนองบประมาณของส่วนราชการอย่างเหมาะสม ส่วนประกอบของการวิเคราะห์ที่ได้แก่เรื่องใหญ่ๆ ๕ เรื่องคือ

(๑) วัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น จะถูกวางลงในรูป Program Structure ประเภทต่างๆ ของ Program ควรจะเป็นตัวแทนของวัตถุประสงค์ของราชการนั้น ส่วนประกอบรองลงมาได้แก่ Program element ได้แก่ กลุ่มกิจกรรมซึ่งจะส่งผลสำเร็จไปสู่วัตถุประสงค์

ใหญ่ เทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับเศรษฐกิจของระบบ PPBS (จะกล่าวถึงต่อไป)ถูกเปลี่ยนมาใช้ System Analysis

(๒) ในการวิเคราะห์โครงการขั้นสำคัญ ไตแก การกำหนดทางเลือกปฏิบัติทางเลือกนี้จะถูกนำมาใช้พิจารณาในกิจกรรมแต่ละอย่าง (Activity) หรือกลุ่มของกิจกรรมก็ได้ขอเพียงให้บรรลุวัตถุประสงค์

(๓) ค่าใช้จ่ายที่นำมาวิเคราะห์ ขึ้นอยู่กับทางเลือกดำเนินงานที่นำมาพิจารณาค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันระหว่างทางเลือกดำเนินงานจะต้องพิจารณาด้วย อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายที่ใช้นี้จะต้องเป็นค่าใช้จ่ายระยะยาวไม่ใช่แค่ระยะปี

(๔) Models ที่นำมาใช้ส่วนมาก ไตแก เรื่อง Operations Research และเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หามาก

(๕) เกณฑ์ประกอบการพิจารณา ไตแก กฎระเบียบต่างๆ และมาตรฐาน ซึ่งจะช่วยให้ลำดับความสำคัญของทางเลือกดำเนินงานต่างๆ และช่วยในการชั่งน้ำหนักระหว่างค่าใช้จ่ายกับผลอันพึงจะได้รับ

๕) งบประมาณแบบฐานศูนย์ (ZERO BASE)

งบประมาณแบบฐานศูนย์ ในลักษณะกว้างๆ เป็นระบบงบประมาณที่จะพิจารณา งบประมาณทุกปีอย่างละเอียดทุกรายการ โดยไม่คำนึงถึงว่ารายการหรือแผนงานนั้นจะเป็นรายการหรือแผนงานเดิมหรือไม่ ถึงแม้รายการหรือแผนงานเดิมที่เคยถูกพิจารณาและได้รับงบประมาณใน งบประมาณปีที่แล้วก็จะถูกพิจารณาอีกครั้ง และอาจเป็นไปได้ว่า ในปีนี้อาจจะถูกตัดงบประมาณลงก็ได้ เช่น แผนงาน แผนงานหนึ่ง ปีที่แล้วได้รับงบประมาณรวม ๑,๐๐๐ ล้านบาท เพราะถูกจัดไว้ว่ามี ความจำเป็นและสำคัญลำดับ ๑ พอมาปีงบประมาณใหม่อาจจะได้รับงบประมาณ ๕๐๐ ล้านบาทไม่ถึง ๑,๐๐๐ ล้านบาทเดิมก็ได้ทั้งนี้เพราะเป็นแผนงานที่จำเป็นและสำคัญสำหรับปีที่แล้ว แต่พอมาปีนี้ แผนงานนั้นๆ อาจจะไม่จำเป็นหรือสำคัญเป็นอันดับที่ ๑ ต่อไปก็ไม่ต้องได้รับงบประมาณเท่า เดิมต่อไปก็ได้ และในทางตรงกันข้ามแผนงานอีกแผนงานหนึ่งปีที่แล้วถูกจัดอันดับความสำคัญไว้ที่ ๓ ปี แต่พอมาปีนี้อาจจะจัดอันดับความสำคัญเป็นที่ ๑ และได้รับงบประมาณมากกว่าเดิมปีที่แล้วเพิ่มขึ้นอีก ร้อยเปอร์เซ็นต์ก็ได้

๖) งบประมาณแบบสะสม (Incremental Budget)

การจัดทำงบประมาณในแต่ละปีเป็นภาระหนัก เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลมากในการพิจารณาและต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายหน่วยงานด้วยกัน ดังนั้นต้องใช้เวลามากในการจัดทำ งบประมาณหากจะต้องจัดทำงบประมาณใหม่ทั้งหมดทุกปีคงจะทำได้ยาก และคงมีข้อบกพร่องมาก ด้วย ดังนั้นเพื่อให้ทันกับเวลาที่มีอยู่ และเพื่อให้งบประมาณได้พิจารณาให้เสร็จทันและสามารถนำ งบประมาณมาใช้จ่ายได้จึงได้มีการพิจารณางบประมาณเฉพาะส่วนเงินงบประมาณที่เพิ่มใหม่ที่ยังไม่ได รับการพิจารณาจากปีที่แล้วนั้นแต่เงินงบประมาณในปีที่แล้วที่ได้เคยพิจารณาไปครั้งหนึ่งแล้ว จะไม่มีการพิจารณาอีกครั้งเพียงแต่ยกยอดเงินมาตั้งเป็นงบประมาณใหม่ได้เลย เพราะถือว่าได้มีการพิจารณา ไปแล้วครั้งหนึ่งคงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปพิจารณาใหม่อีกครั้ง

๒.๒ ขั้นตอนการทำงานงบประมาณ

การทำงานงบประมาณ ผู้ทำงานงบประมาณต้องเข้าใจกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน จัดเตรียมงบประมาณรายรับ การจัดตั้งงบประมาณรายจ่าย การอนุมัติและบริหารงบประมาณ การรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงาน กระบวนการดำเนินงานในเรื่อง งบประมาณทั้งหมดนี้อาจแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ

- ๑) การจัดเตรียมงบประมาณ
- ๒) การอนุมัติงบประมาณ
- ๓) การบริหารงบประมาณ

๒.๑ การจัดเตรียมงบประมาณ หมายถึง การจัดเตรียมงบประมาณทั้ง ๒ ด้าน คือ วงเงิน งบประมาณรายรับและวงเงินงบประมาณรายจ่ายในขั้นตอนการจัดเตรียมงบประมาณยังสามารถแบ่ง ขั้นตอนออกได้ ดังนี้

๑) ประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่าย ในการจัดทำงานงบประมาณประจำปี จะต้องมีการประมาณการรายรับไว้ว่าจะสามารถจัดหารายรับเพื่อใช้เป็นงบประมาณรายจ่ายเป็น จำนวนเงินเท่าใด ซึ่งการกำหนดรายรับ รายจ่ายจะต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมและสมดุล

๒) กำหนดแนวนโยบายงบประมาณ คณะผู้บริหารหน่วยงานต้องกำหนดแนวนโยบาย งบประมาณ โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องที่จะมีต่อนโยบายของหน่วยงานและผลกระทบที่จะ เกิดขึ้นจากงบประมาณที่มีต่อสังคมและด้านอื่นด้วย

๓) กำหนดวงเงินของแต่ละหน่วยงาน เมื่อได้รับนโยบายงบประมาณแล้วจะต้องมีการ พิจารณากำหนดวงเงินและจัดสรรวงเงินตามแนวนโยบายงบประมาณ

๔) หน่วยงานจัดทำคำขอตังงบประมาณ เมื่อหน่วยงานได้รับทราบวงเงินงบประมาณ ของตัวเองแล้ว ต้องจัดทำคำขอตังงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยยึดแนวนโยบายงบประมาณที่ได้ กำหนดไว้แล้ว

๕) คณะกรรมการบริหารงบประมาณและการเงิน พิจารณา รายละเอียดงบประมาณที่ หน่วยงานต่างๆ ทำคำขอตังงบประมาณรายจ่ายขึ้นมา โดยพิจารณาด้านความเหมาะสม ความ สอดคล้องต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ นโยบายงบประมาณ ความพร้อมของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงาน อาจมีการปรับลดงบประมาณได้ตามความเหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงค่าของงบประมาณทำเป็น เอกสารงบประมาณเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณ

๖) คณะกรรมการพิจารณางบประมาณ พิจารณาร่างงบประมาณรายจ่าย โดย พิจารณารายละเอียดแผนงาน งาน และโครงการต่างๆ ว่าเหมาะสมเพียงใด สมควรอนุมัติหรือไม่

๒.๒ การอนุมัติงบประมาณหมายถึง การพิจารณางบประมาณที่หน่วยงานเสนอขึ้นมาโดย ผู้มีอำนาจในการอนุมัติงบประมาณ มีอำนาจที่จะวิเคราะห์ตัดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณได้ แต่ต้องอยู่ภายในวงเงินงบประมาณที่เสนอมา

๒.๓ การบริหารงบประมาณหมายถึงการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตาม แผนงาน งาน และโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ เพื่อป้องกันการรั่วไหล โดยการควบคุมการเบิก จ่ายเงิน การตรวจสอบตามระเบียบที่หน่วยงานกำหนด ซึ่งมีรายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การทำแผนปฏิบัติการ เมื่อหน่วยงานได้รับอนุมัติงบประมาณแล้วให้ทำแผนปฏิบัติการโดยกำหนดกิจกรรมที่จะทำและจำนวนเงินที่จะใช้ในช่วงเวลาต่างๆ ให้เหมาะสมกับกำลังเงินที่ประมาณการจะได้รับ

๒) ดำเนินการใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติการ โดยการขออนุมัติเงินตามระเบียบของหน่วยงาน

๓) การตรวจสอบ เมื่อมีการเบิกจ่ายเงินไปแล้ว ต้องมีการตรวจสอบว่าค่าใช้จ่ายเงินไปตามจริงที่เบิกไปหรือไม่ การตรวจสอบจึงเป็นวิธีการสำคัญที่จะควบคุมการบริหารด้านการเงินเป็นไปตามแผนปฏิบัติการไม่รั่วไหลและให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบทางการเงิน

๔) การรายงาน เป็นวิธีการหนึ่งในการตรวจสอบและประเมินผล ให้มีการรายงานผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว เป็นระยะๆ เพื่อสามารถทบทวนผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ว่ามีความคืบหน้าไปประการใดและจะต้องใช้เป็นผลในการตั้งงบประมาณในปีต่อไปด้วย

๒.๓ การเตรียมงบประมาณรายรับ

๓.๑ การกำหนดงบประมาณรายรับ

ในการจัดทำงบประมาณประจำปีจะต้องมีการกำหนดรายรับก่อนว่าจะหาได้จากทางใด มากน้อยเพียงใด ก่อนที่จะไปกำหนดว่าจะใช้จ่ายในด้านต่างๆ อย่างไร ตามปกติการจัดทำงบประมาณจะต้องมีการกำหนดวงเงินขึ้นมา ๒ วงเงิน คืองบประมาณการรายรับและงบประมาณรายจ่าย โดยต้องพิจารณาเงินทั้ง ๒ ด้าน นี้ให้สมดุลกัน การประมาณการรายรับเป็นสิ่งสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของหน่วยงานเป็นอย่างยิ่งดังนั้นจึงควรมีการกำหนดงบประมาณรายรับให้ละเอียดรอบคอบการประมาณการรายรับนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบ จะประมาณการโดยใช้สถิติแนวโน้มประมาณการการรายรับของปีที่ล่วงมาเป็นฐานในการคำนวณ ในขณะที่หน่วยงานอื่นๆ ที่มีรายได้และมีหน้าที่จัดเก็บรายได้ จะต้องแจ้งประมาณการรายรับของตนเองเข้ามาด้วยเพื่อที่จะได้นำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับรายการที่ใดประมาณการไว้แล้วว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ถ้าหากมีข้อแตกต่างกันมาก จะต้องมีการปรึกษาหารือ หาข้อมูลในตัวเลขประมาณการรายรับนั้นๆ เพื่อที่จะสรุปออกมาเป็นประมาณการรายรับทั้งหมดต่อไป

๓.๒ ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับรับการประมาณการรายรับ

การประมาณการรายรับให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรคำนึงถึงดังนี้

๑) หน่วยงานที่จะทำหน้าที่ กำหนดงบประมาณนั้นต้องเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับงบประมาณ ในการประมาณการรายรับต้องทำร่วมกับหน่วยงานที่มีรายได้และจัดเก็บเงิน

๒) ควรมีการกำหนดงบประมาณรายรับอย่างละเอียดรอบคอบ เหมาะสมและถูกต้องมากที่สุด ครอบคลุมทุกด้านตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณและการจัดการเงินรายได้ของหน่วยงานนั้น

๓) ควรมีการจำแนกประเภทรายได้ให้เหมาะสมเพื่อความสะดวกในการประมาณการ เพราะรายได้แต่ละประเภทไม่เหมือนกันและมีวิธีการประมาณการรายได้ต่างกัน การจำแนกประเภทรายได้ให้เหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญในอันที่จะช่วยให้การประมาณการรายได้ถูกต้องแน่นอนยิ่งขึ้น

๔) ควรคำนึงถึงสาเหตุที่มีผลกระทบต่อรายได้ ที่ทำให้การจัดเก็บรายได้ไม่เป็นไปตามประมาณการผู้ประมาณการรายได้ต้องคิดประมาณการเพื่อเหตุที่ทำให้เก็บเงินไม่ได้ตามเป้าด้วย

๕) ควรรวบรวมสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ไว้ เพราะสถิติต่างๆ เป็นเครื่องมือสำคัญและมีประโยชน์อย่างมากในการประมาณการรายได้ให้ใกล้เคียงกับความจริง

๖) ควรมีวิธีการกำหนดรายรับให้เหมาะสม การประมาณการรายรับงบประมาณมีวิธีการหลายวิธีซึ่งพอสรุปได้ ๓ รูปแบบ คือ

(๑) วิธีการประมาณการโดยตรง เป็นวิธีการศึกษาถึงแหล่งรายได้ต่างๆ อย่างละเอียดและหาตัวกำหนดที่มาของรายได้และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวกำหนดและตัวแปรต่างๆ จนครบทุกตัวแล้วจึงนำมาคำนวณประมาณการรายได้ทั้งหมด

(๒) วิธีหาค่าเฉลี่ย เป็นการประมาณการ โดยหาค่าเฉลี่ยการเพิ่มหรือลดของรายรับจากแหล่งต่างๆ นำมาเฉลี่ยกันซึ่งอาจจะใช้เวลาเฉลี่ยก็ปีที่ใดตามที่เห็นเหมาะสม

(๓) หารายรับจริงของปีที่ผ่านมา เป็นวิธีการนำรายรับจริงของปีที่ผ่านมานำมาคำนวณประมาณการรายรับ ในปัจจุบันซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดไม่ต้องใช้ระบบเทคนิคก้าวหน้าอะไร

๒.๔ การจัดเตรียมงบประมาณรายจ่าย

๒.๔.๑ ระยะเวลาการจัดทำงบประมาณรายจ่าย

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายจะเริ่มขึ้นได้ ๒ ระยะด้วยกัน คือ

๑) การจัดทำงบประมาณรายจ่าย สามารถดำเนินการได้พร้อมกับการจัดทำงบประมาณรายรับ โดยหน่วยงานต่างๆ ดำเนินการทำงบประมาณรายจ่ายของตนเองส่งมาให้หน่วยงานที่จัดทำงบประมาณ โดยไม่ต้องรอเพดานวงเงินงบประมาณรายรับ

๒) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเมื่อได้ประมาณการรายรับแล้วและทราบวงเงินของหน่วยงานต่างๆ ว่าได้รับวงเงินเท่าไรและให้จัดทำรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายภายในวงเงินที่ได้รับ

๒.๔.๒ ข้อควรคำนึงในการจัดทำงบประมาณรายจ่าย

๑) จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายให้ใกล้เคียงกับรายจ่ายที่น่าจะเป็นจริงมากที่สุด การจัดทำงบประมาณรายจ่ายที่สูงเกินกว่าความเป็นจริงจำนวนมากเป็นสิ่งที่ไม่สมควร เนื่องจากงบประมาณรายรับมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้หน่วยงานอื่นที่มีความพร้อมและความสามารถหมดโอกาสที่จะนำเงินจำนวนนั้นไปใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์ การทำงบประมาณรายจ่ายที่เกินความจริงหรือไม่เพียงพอเป็นเหตุทำให้ต้องมีการขอโอนเงิน หรือแปรเงินเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย ทำให้เพิ่มภาระยุ่งยากเสียเวลาและแสดงถึงการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๒) การกำหนดเกณฑ์แนวทางการจัดสรรงบประมาณ ต้องมีการพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ ควรคำนึงถึงสภาพพื้นฐานของหน่วยงานและความเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายงบประมาณ ดังนั้นหน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณต้องมีความรอบคอบและหาข้อยุติให้ได้ว่าจะใช้เกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณอย่างไร จึงจะทำให้เกิดประโยชน์

สูงสุด

๓) สภาพของโครงสร้างแผนงาน ที่ใช้ต้องสนองต่อนโยบายและภารกิจของหน่วยงาน และต้องตอบสนองต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเมื่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเปลี่ยนไป โครงสร้างของแผนงานต้องมีการปรับตามให้สอดคล้องกันด้วย หน่วยงานที่ทำงานประมาณรายจ่ายต้องเข้าใจสภาพโครงสร้างของแผนงาน ปัญหาที่เกิดขึ้นที่พบอยู่เสมอคือ

(๑) หน่วยงานขาดความเข้าใจความหมายขององค์ประกอบในโครงสร้างแผนงาน เช่น คำว่า วัตถุประสงค์เป้าหมาย แผนงาน งาน โครงการกิจกรรม ฯลฯ ซึ่งมีผลทำให้การจัดโครงสร้างแผนงานในแต่ละระดับสับสน

(๒) ไม่ได้มีการทบทวน วิเคราะห์วัตถุประสงค์เป้าหมายของกิจกรรมต่างๆอย่างจริงจัง และไม่ได้มีการทบทวนว่ากิจกรรมใดที่สมควรชะลอ หรือยุบเลิก เพื่อให้มีทรัพยากรที่จะนำไปใช้สำหรับงาน/โครงการใหม่ๆ ที่คุ้มค่ากว่า

(๓) ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนงาน / งาน / โครงการ

(๔) ไม่มีการกำหนดขอบเขตวัตถุประสงค์ในแต่ละระดับของโครงสร้างแผนงานอย่างชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์ในระดับงานควรมีขอบเขตกว้างขวางเพียงใด หรือวัตถุประสงค์ในระดับแผนงาน มีขอบเขตอย่างไรและแตกต่างกันอย่างไร

(๕) ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของ งาน/โครงการ ภายใต้แผนงานทำให้ไม่สามารถใช้โครงสร้างแผนงานเป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพได้เท่าที่ควร

(๖) หน่วยงานยังไม่ได้นำโครงสร้างแผนงานไปใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในกระบวนการงบประมาณอย่างแท้จริง

(๗) บางหน่วยงานกำหนดแผนงานไม่ตรงกับแผนงานที่ปรากฏในโครงสร้างแผนงานที่สำนักงบประมาณกำหนด

๒.๕ ปัญหาในการบริหารและจัดทำงบประมาณ

การจัดทำงบประมานนั้นต้องเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก รวมทั้งจะต้องบริหารและจัดสรรให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่ละหน่วยงานจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านการดำเนินงานบุคลากรวัฒนธรรมองค์กร ฯลฯ ดังนั้นในการทำงบประมาณจึงประสบปัญหาที่แตกต่างกันออกไปซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑) ปัญหาด้านระบบงบประมาณ

๒) ปัญหาด้านองค์กรประมาณ

๓) ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่งบประมาณ

๒.๕.๑ ปัญหาด้านระบบงบประมาณ

๑) หน่วยงานขาดการวางแผนระยะยาวในช่วงระยะเวลา ๕ ปีต่อครั้งถึงแม้จะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว แต่ก็เป็นการทำแผนพัฒนาในภาพกว้าง หน่วยงานจึงควรมีวางแผนระยะยาวของตนเอง

๒) หน่วยงานต่างๆ ทำคำของบประมาณของตนเองโดยไม่มีการพิจารณากันกรอง ขึ้นตอนว่าสอดคล้องกับนโยบายและแผนงานที่ใดกำหนดไว้หรือไม่ ทำให้การบริหารงบประมาณขาดประสิทธิภาพ

๓) ขาดความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างแผนงาน นโยบาย และแผนปฏิบัติการทำให้การจัดระบบงานในทุกระดับมีความขัดแย้งกัน

๔) โครงสร้างแผนงานที่ใช้ขาดความสมบูรณ์ในตัวเอง ขาดการลำดับความสำคัญของงาน มีความซ้ำซ้อนของงานและก่อให้เกิดความสับสนและสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นอย่างมาก

๕) ปัญหาความซ้ำซ้อนของงานและโครงการซึ่งมีสาเหตุมาจากการขยายขอบเขตการดำเนินงานของหน่วยงานเกินกว่าที่กำหนดในอำนาจหน้าที่ ขาดการพิจารณาขอบเขตของงานว่าควร จะลดหรือยุบเลิกงานไปเมื่อไม่มีความจำเป็นในงานนั้นต่อไปแล้ว

๖) ขาดข้อมูลพื้นฐานในการทำงานงบประมาณ การทำงานงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดต้องอาศัยข้อมูลที่สมบูรณ์ทุกด้าน เช่น ระเบียบการเงินต่างๆ เกณฑ์มาตรฐานครุภัณฑ์ระเบียบ การจ่ายเงินค่าตอบแทนการไปราชการข้อมูลจำนวนนักศึกษาแผนการเรียน ฯลฯ

๗) หน่วยงานตั้งงบประมาณรายจ่ายโดยขาดแนวทาง ทิศทางที่ถูกต้องและขาดการจัดลำดับความสำคัญของงบประมาณรายจ่ายมีผลทำให้งบประมาณสูงเกินความจำเป็น

๘) คณะกรรมการพิจารณารายละเอียดงบประมาณ ขาดประสบการณ์ความรู้ด้านการเงินงบประมาณ และความรอบตัวเกี่ยวกับการทำงานของหน่วยงาน เพื่อจะได้รู้ทันการจัดการงบประมาณของหน่วยต่างๆ และสามารถพิจารณาได้อย่างรอบคอบขึ้นอยู่กับฐานของความเป็นจริง

๙) ปัญหาด้านการจัดซื้อจัดจ้าง และการวางฎีกาเบิกจ่ายเงินที่มีระเบียบข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามมากมาย หน่วยงานต้องเสียเวลาในการปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอนจนบางครั้งไม่สามารถดำเนินการซื้อได้ทันเวลา

๑๐) ปัญหาอื่นๆ เช่น พัสดุครุภัณฑ์ที่จัดซื้อตามระเบียบหลายครั้ง จะมีคุณภาพต่ำ และไม่สามารถใช้งานได้ซึ่งถ้าไม่ทำตามระเบียบอาจจะถูกตั้งกรรมการสอบสวนความผิดได้

๒.๕.๒ ปัญหาด้านองค์กรงบประมาณ

๑) รูปแบบขององค์กรไม่สอดคล้องกับระบบงบประมาณที่ใช้อยู่องค์กรงบประมาณ โดยทั่วไปอยู่ในรูปแบบเก่าไม่ได้จัดในลักษณะแผนงาน ทำให้งานบางด้านขาดหายไป

๒) ศักยภาพขององค์กรขาดความพร้อมในหลายด้าน เช่น ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพขาดความพร้อมเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยอย่างพอเพียง องค์กรขาดความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่มีผลต่อการจัดการงบประมาณ

๓) ขาดการจัดองค์กรตามทฤษฎีองค์กรและการบริหารที่ดีซึ่งการบริหารที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักการบริหารและหลักขององค์กร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การกำกับดูแลการประสานงาน การรายงาน และการจัดงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

๔) การจัดองค์กรงบประมาณยังให้ความสำคัญไม่เท่าเทียมกันในแต่ละด้าน

๒.๕.๓ ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่งบประมาณ

๑) เจ้าหน้าที่งบประมาณ ต้องมีวิจรรย์ญาณที่ดีมีความรอบตัวด้านต่างๆ เพื่อใช้

ประกอบการพิจารณาให้มีประสิทธิภาพที่สุดต้องเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นทุกฝ่ายเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดการงบประมาณ

๒) เจ้าหน้าที่งบประมาณขาดประสบการณ์และคุณสมบัติไม่ตรงกับงานที่ทำการมี การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่งบประมาณเพื่อให้มีศักยภาพสูงขึ้น สามารถทำงานงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) เจ้าหน้าที่งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ

๒.๕.๔ ขอเสนอแนะด้านงบประมาณ

เพื่อให้ทำงานงบประมาณดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ตามเป้าหมายที่วางไว้ควรมีการเตรียมการ ดังนี้

๑) ควรจัดให้มีการวางแผนทางการเงิน ในระยะยาวขึ้น อาจเป็น ๕ ปีหรือเท่ากับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็ได้เพื่อเป็นแนวทางหลักในการวางแผนทางการเงิน ในระยะสั้นให้มี แนวทางไปในทางเดียวกัน

๒) งบประมาณที่หน่วยงานเสนอมาต้องผ่านการกลั่นกรองจากหน่วยงานชั้นต้นมา ก่อนเป็นอย่างดี

๓) ควรจัดให้มีการเชื่อมโยงระหว่างแผนงานต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง กัน

๔) ควรมีการทบทวนและจัดทำโครงสร้างแผนงานให้สมบูรณ์อยู่เสมอ เพื่อขจัดความ ซ้ำซ้อนของงานต่างๆ ที่มีอยู่ในโครงสร้างแผนงาน และมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญขึ้นใหม่ตาม สถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

๕) ควรมีการพิจารณาลดหรือยุบเลิกงานที่ไม่มีความจำเป็นหรือไม่เหมาะสมกับสถาน การณเพื่อจะได้ใช้งบประมาณไปในทางที่เป็นประโยชน์ด้านอื่น

๖) ควรมีการตั้งศูนย์ข้อมูลที่สมบูรณ์ขึ้นเพื่อให้มีการรวบรวมข้อมูลทุกด้าน ที่จะ นำมาใช้ในการจัดเตรียมทำงานงบประมาณ

๗) ควรมีการปรับปรุง ทบทวน แกไข ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่ล้าสมัยให้ ทันสมัยมีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการทำงานงบประมาณ

๘) ควรมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติบางอย่างที่ไม่จำเป็นลงเหลือไว้เฉพาะขั้นตอนที่ จำเป็นเพื่อประหยัดเวลาการทำงาน

๙) ควรปรับปรุงรูปแบบขององค์กรงบประมาณให้สอดคล้องกับระบบประมาณที่ใช้อยู่ เพื่อประหยัดเวลาการทำงาน

๑๐) ควรจัดเจ้าหน้าที่งบประมาณ ลงปฏิบัติงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถและมี การพัฒนาให้มีวิจรรย์ญาณที่ดีมีความรอบรูในด้านต่างๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดทำงาน งบประมาณ การวิเคราะห์งบประมาณ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

๑๑) คณะกรรมการผู้พิจารณางบประมาณควรเป็นผู้ที่มีวิจรรย์ญาณที่ดี มีทัศนคติ เปิด กว้างยินดีรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นต่างๆ เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีมีวิสัยทัศน์ พิจารณางบประมาณในลักษณะเปิดกว้าง เป็นกลางโดยคำนึงถึงความจำเป็นด้านต่างๆ ให้สอดคล้อง

กันอย่ามองแต่ประเด็นเพียงเพื่อจะตัดงบประมาณเพียงอย่างเดียว หรือมองในรายละเอียดมากเกินไป

๒.๖ การจำแนกประเภทรายจ่าย ๒ ประเภท

รายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจำแนกออกเป็น ๗ หมวด ดังนี้

- (๑) หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- (๒) หมวดค่าจ้างชั่วคราว
- (๓) หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ
- (๔) หมวดค่าสาธารณูปโภค
- (๕) หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง
- (๖) หมวดเงินอุดหนุน
- (๗) หมวดรายจ่ายอื่น

๒.๖.๑ รายจ่ายหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

“เงินเดือน” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่ข้าราชการทุกประเภทเป็นรายเดือนโดยมีอัตรากำหนดไว้แน่นอนในบัญชีถือจ่ายเงินเดือนประจำที่กรมบัญชีกลาง ได้ตรวจสอบยืนยันว่าถูกต้องแล้ว และรวมตลอดถึงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้จ่ายในลักษณะเงินเดือนและเงินเพิ่มอื่นๆ ที่จ่ายควบกับเงินเดือน เช่น

- ๑) เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มของประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา และประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๒) เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มของรองประธานวุฒิสภา รองประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- ๓) เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ๔) เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มของประธานตุลาการรัฐธรรมนูญและตุลาการรัฐธรรมนูญ
- ๕) เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการ
- ๖) เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งข้าราชการการเมือง
- ๗) เงินประจำตำแหน่งขององคมนตรีและรัฐบุรุษ
- ๘) เงินเพิ่มค่าวิชา (พ.ค.ว.)
- ๙) เงินเพิ่มพิเศษค่าภาษามลายู (พ.ภ.ม.)
- ๑๐) เงินเพิ่มพิเศษสำหรับผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งครูช่างอาชีพศึกษาตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีพศึกษา (พ.ค.ช.)
- ๑๑) เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสุรบ (พ.ส.ร.)
- ๑๒) เงินเพิ่มประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ
- ๑๓) เงินเพิ่มพิเศษผู้ทำหน้าที่ปกครองโรงเรียนตำรวจ (พ.ร.ต.)
- ๑๔) เงินเพิ่มพิเศษสำหรับข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ (พ.ข.ต.)

๑๕) เงินเบี้ยกัณฑ์การ

“ค่าจ้างประจำ” หมายความว่า เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ โดยมีอัตรากำหนดไว้อย่างแน่นอนในบัญชีถือจ่ายค่าจ้างประจำที่กรมบัญชีกลาง ได้ตรวจสอบยืนยันว่าถูกต้องแล้ว และรวมตลอดถึงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้จ่ายในลักษณะค่าจ้างประจำ และเงินเพิ่มอื่นๆ ที่จ่ายควบกับค่าจ้างประจำ เช่น

๑) เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสุรบ (พ.ส.ร.)

๒) เงินเบี้ยกัณฑ์การ

๒.๖.๒ รายจ่ายหมวดค่าจ้างชั่วคราว

“ค่าจ้างชั่วคราว” หมายความว่า เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ

๒.๖.๓ รายจ่ายหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ

“ค่าตอบแทน” หมายความว่า เงินที่จ่ายตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานให้ทางราชการ เช่น

๑) เงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ

๒) เงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง อาทิจินช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเงินช่วยเหลือในการทำศพ

๓) ค่าตอบแทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกอาสาสมัครรักษาที่ดินแดนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๔) ค่าตอบแทนกรรมการตรวจคะแนน กรรมการสำรอง และเสมียนคะแนนในการเลือกตั้ง

๕) ค่าตอบแทนคณะกรรมการตรวจการจ้างและควบคุมงานก่อสร้างที่มีคำสั่งแต่งตั้งจากทางราชการ

๖) ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความเจ็บป่วยนอกเวลาราชการ และในวันหยุดราชการ

๗) เงินรางวัลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

๘) เงินประจำตำแหน่งผู้บริหารในมหาวิทยาลัย

๙) เงินสมนาคุณวิทยากรในการฝึกอบรมของส่วนราชการ

๑๐) เงินสมนาคุณกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการ

๑๑) เงินสมนาคุณสาขาวิชาที่ขาดแคลนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

๑๒) เงินค่าฝ่าอันตรายเป็นครั้งคราว

๑๓) เงินค่าที่พักผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ

๑๔) เงินพิเศษที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างของสำนักราชการในต่างประเทศตามประเพณีท้องถิ่น

๑๕) ค่าจ้างนอกเวลาค่าอาหารทำการนอกเวลา

๑๖) คาสอนพิเศษในสถานศึกษาของทางราชการ

- ๑๗) เงินรางวัลกรรมการสอบ
- ๑๘) ค่าตรวจกระดาษคำตอบ
- ๑๙) ค่าคุมสอบ
- ๒๐) ค่าพาหนะเหมาจ่าย
- ๒๑) ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ
- ๒๒) ค่าป่วยการในการพิสูจน์รังวัดที่ดิน
- ๒๓) ค่ารักษาพยาบาลข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ
- ๒๔) เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตรของข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ใน

ต่างประเทศ

“ค่าใช้จ่าย” หมายความว่า รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการใดๆ (นอกจากบริการสาธารณูปโภค) รายจ่ายเกี่ยวกับการรับรองและพิธีการ และรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ

ตัวอย่างรายจ่ายค่าใช้จ่าย

๑. รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ

๑) ค่าปักเสาพาดสายภายนอกสถานที่ราชการ เพื่อให้ราชการได้ใช้บริการไฟฟ้า รวมถึงค่าติดตั้งหม้อแปลง เครื่องวัดและอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของการไฟฟ้า

๒) ค่าจ้างเหมาเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าเพิ่มเติม รวมถึงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าการเพิ่มกำลังไฟฟ้าการขยายเขตไฟฟ้าการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมระบบไฟฟ้าและอุปกรณ์

๓) ค่าวางท่อประปาภายนอกสถานที่ราชการ เพื่อให้ราชการได้ใช้บริการน้ำประปา รวมถึงค่าติดตั้งมาตรวัดน้ำและอุปกรณ์ประปา ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของการประปา

๔) ค่าจ้างเหมาเดินท่อประปาและติดตั้งอุปกรณ์ประปาเพิ่มเติม รวมถึงการปรับปรุงระบบประปาการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมระบบประปาและอุปกรณ์

๕) ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งโทรศัพท์ยกเว้น ค่าตุลาษา ค่าเครื่องโทรศัพท์พวงภายใน และเครื่องโทรศัพท์ภายใน

๖) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

๗) ค่าเย็บหนังสือหรือเข้าปกหนังสือ

๘) ค่าซั๊กฟอก

๙) ค่าตัดกิ่งปฏิกูล

๑๐) ค่าระวางบรรทุก

๑๑) ค่าเช่าทรัพย์สิน (นอกจากค่าเช่าบ้านข้าราชการ)

๑๒) ค่าโฆษณาและเผยแพร่ (รายจ่ายเกี่ยวกับการจ้างเหมาโฆษณาและเผยแพร่ เช่น การโฆษณาและเผยแพร่ข่าวทางวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์ โรงมหรสพ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น)

๑๓) ค่าธรรมเนียมต่างๆ

๑๔) ค่าบริการรับใช้

๑๕) ค่าเบี้ยประกัน

๑๖) ค่าจ้างเหมาบริการ (ค่าจ้างเหมาบริการให้ผู้รับจ้างทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งมีใช่เป็นการประกอบ ดัดแปลง ต่อเติมครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างและอยู่ในความรับผิดชอบของผู้รับจ้าง เช่นค่าจ้างเหมาสูบน้ำ ค่าจ้างแบกหามสัมภาระ ค่าออกของ ค่าบริการกำจัดปลวก ค่าจ้างผู้แสดงแบบ และค่าซ่อมแซมทรัพย์สิน เป็นต้น)

*หมายเหตุ การบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สิน ถ้าเป็นการจ้างเหมาทั้งค่าสิ่งของและค่าแรงงานให้เบิกจ่ายในลักษณะค่าใช้จ่าย ในกรณีที่ส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สินเองให้ปฏิบัติดังนี้

๑) ค่าจ้างเหมาแรงงานของบุคคลภายนอกให้เบิกจ่ายเป็นค่าจ้างเหมาบริการตามรายการหมายเลข ๑๖ ในตัวอย่างรายจ่ายค่าใช้จ่ายรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ

๒) ค่าสิ่งของที่ส่วนราชการซื้อมาใช้ในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สินให้เบิกจ่ายในลักษณะค่าวัสดุ

๒. รายจ่ายเกี่ยวกับการรับรองและพิธีกร

๑) ค่ารับรอง (รายจ่ายในการเลี้ยงรับรองของทางราชการ)

๒) ค่ารับรองประเภทเครื่องดื่ม

๓) ค่ารับรองในการเดินทางไปต่างประเทศ

๔) ค่าใช้จ่ายในพิธีทางศาสนา

๓. รายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่นๆ

๑) ค่าพาหนะเดินทางในประเทศ

๒) ค่าเช่าที่พักระหว่างเดินทางในประเทศ

๓) ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางในประเทศ

๔) ค่าเบี้ยเลี้ยงทหาร

๕) ค่าเบี้ยเลี้ยงตำรวจ

๖) ค่าเบี้ยเลี้ยงพยานหรือผู้ต้องหา

๗) ค่าของขวัญ ของรางวัล หรือเงินรางวัล

๘) ค่าพวงมาลัย ซอดอกไม้กระเช้าดอกไม้และพวงมาลา

๙) ค่าخذค่าใช้จ่ายเสียหาย หรือค่าสินไหมทดแทน กรณีเกิดอุบัติเหตุจากทางราชการ

๑๐) เงินรางวัลตำรวจคุ้มกันทรัพย์สินของทางราชการ

๑๑) เงินรางวัลเจ้าหน้าที่

๑๒) เงินประกันสังคม (ในฐานะนายจ้าง)

“ค่าวัสดุ” หมายความว่า

๑) รายจ่ายเพื่อซื้อ แลกเปลี่ยน จ้างทำ ทำเองหรือกรณีอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในสิ่งของดังต่อไปนี้

๑.๑) สิ่งของซึ่งโดยสภาพเมื่อใช้แล้วย่อมสิ้นเปลือง หมดไปเองแปรสภาพหรือไม่คงสภาพเดิมอีกต่อไป หรือ

๑.๒) สิ่งของที่มีลักษณะคงทนถาวรแต่มีอายุการใช้งานในระยะเวลาประมาณไม่เกิน ๑ ปีหรือ

๑.๓) สิ่งของที่มีลักษณะคงทนถาวรและมีอายุการใช้งานในระยะเวลาประมาณ ๑ ปีขึ้นไป แต่มีราคาหน่วยหนึ่งหรือชุดหนึ่งไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท ยกเว้นสิ่งของตามตัวอย่างสิ่งของที่เป็นครุภัณฑ์หรือ

๑.๔) สิ่งของที่ส่วนราชการซื้อมาใช้ในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สิน เพื่อให้มีสภาพหรือประสิทธิภาพคงเดิม

๒) ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องชำระพร้อมกับค่าสิ่งของ เช่น ค่าขนส่ง ค่าภาษี ค่าประกันภัย ค่าติดตั้ง ฯลฯ ให้เบิกจ่ายในรายจ่ายค่าวัสดุข้อยกเว้นโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือซอฟต์แวร์ที่มีราคาหน่วยหนึ่งไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ให้เบิกจ่ายในลักษณะค่าวัสดุ

๖.๔ รายจ่ายหมวดค่าสาธารณูปโภค

“ค่าสาธารณูปโภค” หมายความว่า รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการสาธารณูปโภค เช่น

๑) ค่าไฟฟ้า

๒) ค่าน้ำประปา

๓) ค่าโทรศัพท์ค่าโทรศัพท์ทางไกลภายในประเทศค่าโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ฯลฯ และให้หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้ใช้บริการดังกล่าว และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้บริการ เช่น ค่าเช่าเครื่อง ค่าเช่าเลขหมายโทรศัพท์ ค่าบำรุงรักษาสาย ฯลฯ

๔) ค่าไปรษณีย์ ค่าโทรเลข ค่าธนาณัติ ค่าซื้อดวงตราไปรษณียากร ค่าเช่าตู้ไปรษณีย์

๕) ค่าบริการทางด้านโทรคมนาคม เช่น ค่าโทรภาพหรือโทรสาร (FACSIMILE) ค่าเทเลกซ์ (TELEX) ค่าวิทยุติดตามตัว ค่าวิทยุสื่อสาร ค่าสื่อสารผ่านดาวเทียม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต (INTERNET) และค่าสื่อสารอื่นๆ และให้หมายความรวมถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้ใช้บริการดังกล่าวและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้บริการ

๖.๕ รายจ่ายหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

“ค่าครุภัณฑ์” หมายความว่า

๑) รายจ่ายเพื่อซื้อ แลกเปลี่ยน จ้างทำ ทำเองหรือกรณีอื่นใดเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในสิ่งของดังต่อไปนี้

๑.๑) สิ่งของที่มีลักษณะคงทนถาวร มีอายุการใช้งานในระยะเวลาประมาณ ๑ ปีขึ้นไป และมีราคาหน่วยหนึ่งหรือชุดหนึ่งเกิน ๕,๐๐๐ บาทหรือ

๑.๒) สิ่งของตามตัวอย่างสิ่งของที่เป็นครุภัณฑ์

๒) ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการประกอบ ดัดแปลง หรือต่อเติมสิ่งของตามข้อ ๑ เพื่อให้มีสภาพหรือประสิทธิภาพดีขึ้น

ค่าใช้จ่ายตามวรรคแรกให้หมายความรวมถึงค่าสิ่งของที่ส่วนราชการซื้อมาเพื่อดำเนินการเอง

๓) ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องชำระพร้อมกับค่าสิ่งของ เช่น ค่าขนส่ง ค่าภาษี ค่าประกันภัย ค่าติดตั้ง ฯลฯ ให้เบิกจ่ายในรายจ่ายค่าครุภัณฑ์

ข้อยกเว้น

รายการต่อไปนี้ให้เบิกจ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์

๑) ค่าจ้างที่ปรึกษาซึ่งเกี่ยวกับครุภัณฑ์หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งครุภัณฑ์

๒) ค่าซ่อมใหญ่เครื่องจักรกลและยานพาหนะ (Overhaul)

“ค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง” หมายความว่า รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งสิ่งต่างๆ ซึ่งติดกับที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และค่าใช้จ่ายต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการปรับปรุงที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง ซึ่งมีใช้เป็นการซ่อมแซมตามปกติ

ตัวอย่างรายจ่ายที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

๑) ค่าติดตั้งระบบไฟฟ้าและอุปกรณ์ซึ่งเป็นการติดตั้งครั้งแรกในอาคารหรือสถานที่ราชการพร้อมการก่อสร้างหรือภายหลังการก่อสร้าง

๒) ค่าติดตั้งระบบประปาและอุปกรณ์ซึ่งเป็นการติดตั้งครั้งแรกในอาคารหรือสถานที่ราชการพร้อมการก่อสร้าง หรือภายหลังการก่อสร้าง

๓) ค่าซื้อหรือแลกเปลี่ยนที่ดิน

๔) ค่าชดเชยกรรมสิทธิ์ที่ดิน

๕) ค่าชดเชยผลอาสิน

๖) ค่าเวนคืนที่ดิน

๗) ค่าจัดสวน

๘) ค่าถมดิน

๙) อาคารต่างๆ

๑๐) ค่าต่อเติมหรือดัดแปลงอาคาร

๑๑) บ้านพัก

๑๒) สนามเด็กเล่น

๑๓) สนามกีฬา

๑๔) สนามบิน

๑๕) สระว่ายน้ำ

๑๖) สะพาน

๑๗) ถนน

๑๘) รั้ว

๑๙) บ่อน้ำ

๒๐) อ่างเก็บน้ำ

๒๑) เขื่อน

๒๒) แพ, เรือนแพ

๒๓) มั่งลวด

๒๔) เหล็กดัด

๒๕) ค่าออกแบบ ค่าควบคุมงานที่จ่ายให้แก่เอกชน นิติบุคคล หรือบุคคลภายนอกอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งก่อสร้าง

๒๖) ค่าจ้างที่ปรึกษาซึ่งเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้าง หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งก่อสร้าง

๒.๖.๖ รายจ่ายหมวดเงินหมุน

“เงินอุดหนุน” มี ๒ ลักษณะ ได้แก่

(๑) “เงินอุดหนุนทั่วไป” หมายความว่า เงินที่จ่ายเพื่อช่วยเหลือ จ่ายเป็นค่าบำรุงแก่องค์การเอกชน นิติบุคคล หรือกิจการอันเป็นสาธารณะประโยชน์

(๒) “เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ” หมายความว่า เงินที่จ่ายเพื่อช่วยเหลือแก่องค์การเอกชน นิติบุคคล หรือกิจการอันเป็นสาธารณะประโยชน์ตามรายการและรายละเอียดที่สำนักงานประมาณกำหนด เงินอุดหนุนโดยอนุโลม

- ค่าฌาปนกิจ
- ค่าสินบน
- คารางวัลนำจับ
- เงินอื่นๆ ที่สำนักงานประมาณกำหนดเพิ่มเติม

๒.๖.๗ รายจ่ายหมวดรายจ่ายอื่น

“รายจ่ายอื่น” หมายความว่ารายจ่ายต่างๆ ซึ่งไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดหนึ่งหมวดหนึ่งหมวดใดดังกล่าวข้างต้น หรือรายจ่ายที่สำนักงานประมาณกำหนดให้อยู่ในหมวดนี้ เช่น

- ๑) เงินราชการลับ
- ๒) ค่าภาษีและค่าธรรมเนียมในการออกของ
- ๓) ค่าภาษีผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ
- ๔) ค่าจ้างที่ปรึกษาซึ่งไม่เกี่ยวกับครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างหรือไมโดมา ซึ่งครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้าง เช่น ค่าจ้างศึกษาพัฒนาระบบการจราจร ค่าจ้างบริหารการจัดการระบบต่างๆ
- ๕) ค่าปรับที่จ่ายคืนให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง
- ๖) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว

๒.๗ ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน(Cost Analysis)^{๑๑}

ในอดีตจะใช้การบัญชีต้นทุนในการคำนวณต้นทุนสินค้าและหรือบริการสินค้าซึ่งจะนำไปคำนวณต้นทุนขายในงบกำไรขาดทุนและตีราคาต้นทุนของคงเหลือในงบดุล ทั้งงบกำไรขาดทุน และงบดุลเป็นงบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อบุคคลและหน่วยงานภายนอกแต่ข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอสำหรับผู้บริหารภายในซึ่งต้องการต้นทุนเพื่อวางแผน ควบคุมและตัดสินใจ จึงมีการออกแบบการบัญชีต้นทุนเพื่อประโยชน์ในการบริหารด้วย อาจกล่าวได้ว่าบัญชีต้นทุนเกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ ๖ ประการดังนี้

๑. ใช้ในการคำนวณต้นทุนในการผลิตสินค้าหรือบริการ (Product or Service Costing) ในกรณีที่เป็นกิจการผลิตสินค้าก็นำต้นทุนที่คำนวณได้ไปตีราคาต้นทุนของคงเหลือ (Inventory Valuation) อันได้แก่งานระหว่างทำและสินค้าคงเหลือเพื่อแสดงไว้ในงบดุล ณ วันสิ้นงวดบัญชี

๒. ใช้ในการวัดผลกำไรขาดทุนประจำงวด (Income Determination) การวัดผลกำไรจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทราบต้นทุนสินค้าขาย หรือ ต้นทุนขาย (Cost of Goods Sold) และต้นทุนขายจะ

^{๑๑}มูทิตา ซิงห์, ต้นทุนต่อหัวนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, รายงานผลการวิจัยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๖.

เป็นเท่าใดก็จะขึ้นกับต้นทุนการผลิตที่คำนวณได้ตามข้อ ๑ ทั้งรายการต้นทุนสินค้าขายและผลกำไรขาดทุนจะแสดงในงบกำไรขาดทุนประจำงวดของกิจการ

๓. ใช้ในการวางแผนและควบคุม (Planning and Control) การดำเนินงานของกิจการ ฝ่ายบริหารอาจวางแผนงานล่วงหน้าโดยการจัดทำงบประมาณทั้งกิจการหรือแผนกใดแผนกหนึ่งครั้งถึงสิ้นงวดก็จะเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงมาเปรียบเทียบกับงบประมาณที่กำหนดไว้ หากมีผลแตกต่างที่ไม่น่าพึงพอใจ (Unfavorable Variance) หรือพบว่ามิชอบพร้อมในการดำเนินงาน ฝ่ายบริหารจะได้แก้ไขได้ทันที่

๔. ใช้ในการกำหนดราคาขายของสินค้าหรือบริการธุรกิจบางประเภท จำเป็นต้องประมาณต้นทุนของสินค้าหรือบริการขึ้นมาก่อนการผลิตจริง ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการกำหนดราคาขายเสนอต่อลูกค้า

๕. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ (Decision – Making Tools) ทั้งในปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำหรือปัญหาเฉพาะหน้า

๖. ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานทั้งนี้เพื่อพิจารณาประสิทธิผล (Effective) และประสิทธิภาพ (Efficiency) ในการปฏิบัติงานของทรัพยากรเหล่านั้น ปกติจะเสนอรายละเอียดดังกล่าวไว้ในรายงานผลแตกต่าง (Variance Reports) ประจำงวดซึ่งอาจจะแสดงเป็นรายวัน รายสัปดาห์หรือรายเดือนแล้วแต่กรณี

ปัจจุบันสภาพการแข่งขันทางการตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาทำให้ธุรกิจหรือหน่วยงานส่วนใหญ่ต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างและรูปแบบการผลิตและการบริหารให้ยืดหยุ่นตามสภาพการตลาดทำให้เกิดแนวคิดสำคัญของการบริหารธุรกิจยุคใหม่ดังนี้

๑. การสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า (Customer Satisfaction) เนื่องจากสภาพการแข่งขันในตลาดทำให้กิจการต้องสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า กิจการต้องการทราบว่าลูกค้ากลุ่มเป้าหมายต้องการสินค้าใด มีคุณลักษณะอย่างไร ควรจะกำหนดราคาขายเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางการตลาดในขณะนั้น

๒. เพื่อให้กิจการสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า จึงมีการกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ ดังนี้

๒.๑ การมีต้นทุนต่ำกว่าคู่แข่ง

๒.๒ ต้องรักษาคุณภาพในการผลิตสินค้าและให้บริการเพื่อให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นในตัวกิจการ

๒.๓ มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรม (Innovation) และกำหนดเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการตลอดเวลา

๓. จัดให้มีการวิเคราะห์คุณค่า (Value Chain Analysis) โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของกิจการ ตามแนวคิดเดิมในการบริหารธุรกิจที่ผลิตสินค้าและขายสินค้านั้น จะให้ความสำคัญเฉพาะที่แผนกผลิตและแผนกขายเท่านั้น ตรงกันข้ามกับแนวคิดใหม่ซึ่งให้ความสำคัญกับกับทุกหน่วยงานที่อยู่ในกิจการด้วย

๔. ให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกกิจการ (Dual Internal/External Focus) เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบจุดเด่นจุดด้อยในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเล็งเห็นโอกาสในการทำอะไร และอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อกิจการในอนาคต

๕. มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement หรือ Kaizen Management) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้การลดข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน และในขณะเดียวกันก็เป็นการเสริมสร้างผลงานที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้กิจการก้าวขึ้นไปสู่ระดับแนวหน้าของท้องถิ่นหรือของประเทศ^{๑๒}

ต้นทุนมีความหมายตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ จึงต้องทราบก่อนว่าผู้บริหารต้องการนำต้นทุนไปใช้ในเรื่องใด แล้วจึงกำหนดลักษณะของต้นทุนที่ตรงกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวนั้น หน่วยคิดต้นทุน(Cost object) หมายถึงสิ่งที่กำหนดหรือคิดต้นทุนเข้าไปเพื่อให้ได้วัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ดังนั้นกระบวนการสะสมต้นทุนและกำหนดการเข้าถึงวัตถุประสงค์ในการใช้ต้นทุนประกอบด้วย

๑. การรวบรวมและสะสมต้นทุน (Cost Accumulation) หมายถึงการรวบรวมต้นทุนที่เกิดขึ้นในแต่ละงวดจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมบันทึกและสะสมต้นทุนเหล่านี้ให้เป็นหมวดหมู่ตามโครงสร้างของหน่วยงาน

๒. กำหนดต้นทุนเข้ากับหน่วยคิดต้นทุน (Cost Assignment) หมายถึงการเลือกวิธีที่เหมาะสมเข้าตามวัตถุประสงค์หรือหน่วยคิดต้นทุนที่ต้องการจึงมีการจำแนกต้นทุนโดยพิจารณาความสัมพันธ์ของต้นทุนกับวัตถุประสงค์ในการใช้ต้นทุนเป็น ๒ประเภท คือ ต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม

ต้นทุนทางตรง(Direct Cost) หมายถึง ต้นทุนที่มีลักษณะสัมพันธ์โดยตรงกับหน่วยคิดต้นทุนสามารถที่จะติดตาม(Cost Tracing) และกำหนดมูลค่าให้กับหน่วยคิดต้นทุนได้ง่าย

ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง (Indirect Cost) หมายถึงต้นทุนที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับหน่วยคิดต้นทุน แต่ไม่สามารถติดตามและกำหนดมูลค่าให้กับหน่วยคิดต้นทุนได้โดยง่าย จะต้องอาศัยวิธีการปันส่วนหรือจัดสรรต้นทุน (Cost Allocation) ให้กับหน่วยต้นทุนนั้นโดยใช้หลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

ต้นทุนใดๆ ก็ตามอาจมีลักษณะเป็นต้นทุนทางตรงสำหรับวัตถุประสงค์หนึ่ง และเป็นต้นทุนทางอ้อมสำหรับอีกวัตถุประสงค์หนึ่งก็ได้ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการพิจารณาจำแนกต้นทุนให้สอดคล้องกับความต้องการตามลักษณะและวัตถุประสงค์ในการใช้ต้นทุน

๒.๘ แนวคิดเกี่ยวกับการระบุศูนย์ต้นทุน (A cost center)

Cost Center หมายถึง หน่วยงานภายในส่วนราชการที่กำหนดขึ้นตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ ซึ่งแต่ละหน่วยจะมีการดำเนินกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรหรือต้นทุนในการผลิตผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานหลัก (Functional Cost Center) คือ หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการสร้างผลผลิต หรือมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตของหน่วยงาน และหน่วยงานสนับสนุน (Support Cost Center) คือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการกับหน่วยงานหลัก หรือทำงานสนับสนุน

^{๑๒}ดวงฉณี โกมารทัต, การบัญชีต้นทุน, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๕๖.

การคำนวณหาต้นทุนหลักและศูนย์ต้นทุนสนับสนุน

๑. หลังจากเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และงบประมาณเงินรายได้เรียบร้อยแล้วทำการเก็บข้อมูลจากใบเบิกเงินงบประมาณเก็บข้อมูลเอกสารจาก GFMS ส่วนงบประมาณเงินรายได้ทำการเก็บข้อมูลจากระบบบัญชี ๓ มิติ

๒. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารรายการ

๓. ระบุรายการเข้าศูนย์ต้นทุนสำหรับต้นทุนทางตรง เนื่องจากมีการระบุศูนย์ต้นทุนไว้แล้วเมื่อมีการตั้งเบิก และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมกรณีที่ศูนย์ต้นทุนมีการบันทึกไว้เป็นการเบิกจ่ายจากงบประมาณของหน่วยงานสนับสนุน แต่เป็นต้นทุนทางตรงของศูนย์ต้นทุนหลัก

๔. สำหรับต้นทุนทางอ้อมให้หลักเกณฑ์การปันส่วน เพื่อระบุต้นทุนเข้าสู่ศูนย์ต้นทุน ซึ่งในการพิจารณาเกณฑ์การปันส่วนต้นทุนทางอ้อมเข้าสู่ศูนย์ต้นทุนในหน่วยงานกำหนดตามความเหมาะสมอย่างยุติธรรม โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนนั้นผันแปร เพื่อที่จะใช้เป็นตัวผลักดันต้นทุนเข้าสู่ศูนย์ต้นทุน^{๑๓}

๒.๙ ทฤษฎีการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตและระบบบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC)

ทฤษฎีการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิต^{๑๔}

การปันส่วนหรือแบ่งสรรต้นทุน (Cost Allocation) หมายถึงกระบวนการติดตามต้นทุน (Cost Assignment) ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด (Cost objective) และพยายามจัดสรรต้นทุนเหล่านั้นให้เข้าตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า การปันส่วนต้นทุนของแผนกบริการเป็นหลักสำคัญในการโอนค่าใช้จ่ายการผลิตของแผนกบริการเข้าสู่แผนกผลิต โดยมีขั้นตอนการปันส่วนต้นทุนดังต่อไปนี้

๑. รวบรวมต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตต่าง ๆ ที่เป็นของแผนกต่าง ๆ หรืออาจจัดกลุ่มต้นทุน(Cost pools) เพื่อวัตถุประสงค์ใดโดยเฉพาะ

๒. ปันส่วนที่เป็นของแผนกบริการเข้าสู่แผนกผลิตโดยใช้เกณฑ์การปันส่วนที่เหมาะสมและใกล้เคียงความเป็นจริง ปกติจะเลือกเกณฑ์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนแผนกบริการกับลักษณะการบริการ

๓. รวบรวมต้นทุนที่ได้รับการปันส่วนมาจากแผนกบริการเข้ากับต้นทุนที่เป็นของแผนกผลิตโดยตรง ดังนั้นค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งหมดจะสะสมอยู่ในแผนกผลิตของทุกแผนกเรียบร้อยแล้ว

การเลือกเกณฑ์ที่ใช้ในการปันส่วนต้นทุน (allocation base) การที่จะปันส่วนต้นทุนของแผนกบริการไปสู่แผนกผลิตได้อย่างถูกต้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริงนั้น นอกจากจะเลือกวิธีปันส่วนต้นทุนที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องเลือกเกณฑ์การปันส่วนต้นทุนให้เข้ากับสภาพการณ์อีกด้วย

^{๑๓}ฝ่ายบัญชีและงบประมาณกองคลัง กรมเจ้าท่า, คู่มือการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตกรมเจ้าท่า, ๒๕๕๕.

^{๑๔}ดวงฉวี โกมารทัต, การบัญชีต้นทุน.

ระบบบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC)

การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity based costing : ABC) เป็นแนวคิดของระบบการบริหารต้นทุนแบบใหม่ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้บริหารหันมาให้ความสนใจกับการบริหารกิจกรรมและต้นทุนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีการบริหารโดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ และถือว่ากิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งที่ใช้กิจกรรมต่าง ๆ อีกทีหนึ่ง กิจกรรม คือ การกระทำที่เปลี่ยนทรัพยากรของกิจการออกมาเป็นผลผลิตได้ ดังนั้น การบัญชีต้นทุนกิจกรรมนอกจากเน้นการระบุกิจกรรมของกิจการแล้ว ยังพยายามระบุต้นทุนของกิจกรรม เพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ความสำคัญของการบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้บริหารให้ความสนใจกับการบริหารกิจกรรมและต้นทุนโดยให้ข้อมูลที่สำคัญแก่ผู้บริหารอันเป็นประโยชน์ ดังนี้

การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ผู้บริหารต้องการข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น การตั้งราคาผลิตภัณฑ์ การออกแบบหรือการปรับเปลี่ยนแบบผลิตภัณฑ์ การยกเลิกผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์จะถือว่ามีความถูกต้องหากข้อมูลนั้นสะท้อนถึงกระบวนการผลิตหรือความยากง่ายในการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด หากข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องมากขึ้นเท่าไร การตัดสินใจของผู้บริหารก็ย่อมมีความผิดพลาดลดลง และยังส่งผลให้ผู้บริหารสามารถประเมินและมีข้อมูลที่ใช้กำหนดสัดส่วนในการผลิตผลิตภัณฑ์และส่วนของตลาดเป็นไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

การควบคุมต้นทุน ความเป็นเลิศของกิจการส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้บริหารได้รับข้อมูลต้นทุนที่ถูกต้องอันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารกิจกรรม เพื่อลดความสูญเปล่าให้เหลือน้อยที่สุดหรือให้หมดไป การทำกิจกรรมควรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ

การตัดสินใจ ข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ผู้บริหารมักตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลต้นทุนที่ไม่ได้มาจากระบบการบริหารต้นทุนกิจกรรมเพราะเข้าใจว่าจะได้รับข้อมูลไม่ทันต่อเวลาและไม่เหมาะสมต่อการที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจ

การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้บริหารใช้ข้อมูลต้นทุนกิจกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของพนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการและเพื่อลดต้นทุนต่าง ๆ เนื่องจากต้นทุนกิจกรรมบางอย่างไม่ได้ผันแปรตามจำนวน ทำให้การตัดสินใจของผู้บริหารผิดพลาด เพราะการใช้จำนวนชิ้นส่วนเพียงอย่างเดียวเป็นตัวหลักต้นทุนไม่ได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลระหว่างกิจกรรมอื่น ๆ กับจำนวน

การสร้างความเป็นเลิศแก่กิจการ การบัญชีต้นทุนกิจกรรมมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของกิจการโดยการให้ข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่มีความถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในประเด็นต่อไปนี้

๑. การปรับปรุงโครงสร้างต้นทุนและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๒. การประเมินส่วนผลสมของผลิตภัณฑ์ ส่วนผลสมของบริการ การเข้าใจความเกี่ยวเนื่องและความสัมพันธ์กันในระหว่างกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการหากำไรในระยะยาวของกิจการ
๓. การลดความสูญเปล่าให้หมดไปจะช่วยให้ผู้บริหาร มองเห็นถึงศักยภาพขององค์กร ในการลดต้นทุนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อมีการนำข้อมูลต้นทุนกิจกรรมไปใช้ร่วมกับข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับของคงเหลือ ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราการเพิ่มผลผลิต และข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงาน การบริหารงานจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อมูลกิจกรรมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและเพิ่มกำไรให้แก่กิจการอย่างต่อเนื่อง

ความแตกต่างระหว่างการบัญชีต้นทุนกิจกรรมและการบัญชีต้นทุนแบบเดิม

การปันส่วนต้นทุนตามระบบเดิมจะประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน คือ

๑. ค่าใช้จ่ายจะถูกจัดเข้าสู่กลุ่มต้นทุนต่างๆ (Cost Pools) ตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งที่ว่าระบบเห็นว่าเหมาะสม (ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบกลุ่มต้นทุนนั้น ๆ)

๒. ค่าใช้จ่ายการผลิตซึ่งสะสมอยู่ในแต่ละกลุ่มต้นทุนจะถูกปันส่วนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยใช้สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เช่น ชั่วโมงเครื่องจักร ชั่วโมงแรงงานทางตรง

จะพบว่าค่าใช้จ่ายบางชนิดไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณการผลิตเลย เช่น ค่าใช้จ่ายในการเตรียมการผลิต ค่าขนย้ายวัตถุดิบ ดังนั้น การใช้สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิตจึงไม่เป็นการถูกต้องระบบบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Base Costing : ABC) จึงได้ถูกนำมาปรับใช้กับระบบการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตโดยระบบต้นทุนฐานกิจกรรมเป็นระบบการใช้ทรัพยากรขององค์กรไปในกิจกรรมต่าง ๆ โดยจะแบ่งการบริหารออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ โดยที่ต้นทุนกิจกรรมจะมีการปันส่วนเข้าสู่ Cost Object นั้น ๆ ไม่ว่าจะป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ บริการ ลูกค้าหรือโครงการ ตามปริมาณการใช้กิจกรรมของ Cost Object เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังถือว่ากิจกรรมสนับสนุนต่าง ๆ เกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ดำเนินไปตามปกติ ขั้นตอนของการปันส่วนต้นทุนฐานกิจกรรมเป็นดังนี้

ปันส่วนต้นทุนตามรหัสบัญชี หรือตาม Cost Element เข้าสู่กิจกรรมต้นทุนใดเกิดขึ้นจากกิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียวก็จะระบุเข้าสู่กิจกรรมนั้น ๆ โดยตรง แต่ถ้าต้นทุนนั้นเกิดจากหลายกิจกรรมด้วยกัน ต้องมีการปันส่วนต้นทุนดังกล่าวเข้าเป็นต้นทุนของกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง หากไม่สามารถปันส่วนบางรายการเข้าสู่กิจกรรมต่าง ๆ ได้ จะต้องใช้ดุลยพินิจส่วนตัวเข้าช่วยและหากทราบความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน เกณฑ์ที่ใช้เป็นฐานในการปันส่วนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เข้าสู่กิจกรรมดังกล่าวจะเรียกว่าตัวผลักดันทรัพยากร (Resource Driver)

ปันส่วนต้นทุนกิจกรรมต่าง ๆ เข้าสู่ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยใช้อัตราต้นทุนกิจกรรมต่อหน่วยของตัวผลักดัน (Cost per Driver) เป็นเกณฑ์ในการคำนวณ เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับเปลี่ยนแบบของผลิตภัณฑ์ หรือค่าใช้จ่ายในการเตรียมการผลิต จะถูกปันส่วนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์โดยใช้จำนวน

ครั้งของการปรับเปลี่ยนงานวิศวกรรมหรือจำนวนครั้งของการเตรียมการผลิต ดังนั้นผลิตภัณฑ์ที่มีการปรับเปลี่ยนงานวิศวกรรมบ่อยก็จะรับค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปมากกว่าผลิตภัณฑ์อื่น

จะเห็นว่าการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตแบบเดิมกับแบบฐานกิจกรรมจะไม่แตกต่างกันเท่าไรนัก เนื่องจากใช้ ๒ ขั้นตอนเช่นกัน แต่แตกต่างกันในแง่ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ต้นทุนตาม Cost Element จะปันส่วนเข้าสู่ต้นทุนกิจกรรมต่าง ๆ (Activity Cost Pools) เป็นลำดับแรก ไม่ใช่ปันส่วนเข้าสู่กลุ่มต้นทุนต่าง ๆ (Cost Pools) ตามระบบเดิม นอกจากนี้ในขั้นที่ ๒ ต้องทำการระบุตัวหลักต้นทุนของแต่ละกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของตัวหลักต้นทุน (Cost Driver Rate) ซึ่งจะมีจำนวนตัวหลักต้นทุนน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับจำนวนกิจกรรมที่ระบุขึ้น และเมื่อคูณ Cost Driver Rate ด้วยปริมาณของตัวหลักต้นทุนกิจกรรมที่แต่ละผลิตภัณฑ์ใช้ไปในแต่ละกิจกรรม และรวมผลิตภัณฑ์เข้าด้วยกัน ก็จะได้ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าแต่ละชนิด และเมื่อนำต้นทุนที่ได้ไปรวมกันต้นทุนทางตรงอื่นของสินค้า ก็จะได้ต้นทุนรวมของสินค้าในที่สุด

ในส่วนของการปันส่วนแบบเดิมนั้น ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สะสมอยู่ตามกลุ่มต้นทุนต่าง ๆ มักจะปันส่วนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เนื่องจากระบบบัญชีต้นทุนแบบเดิมเน้นที่ตัวผลิตภัณฑ์และปริมาณการผลิตเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดต้นทุนส่วนระบบต้นทุนฐานกิจกรรมจะเน้นการบริหารงานโดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ และถือว่ากิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนผลิตภัณฑ์หรือบริการเป็นสิ่งที่ใช้กิจกรรมอีกทีหนึ่งซึ่งข้อแตกต่างพอสรุปได้ ๒ ประการ

๑. ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมจะกำหนดกลุ่มต้นทุนในรูปของกิจกรรม (Activity Cost Pool) มากกว่าจะกำหนดในรูปของกลุ่มต้นทุน (Cost Pool)

๒. ตัวหลักต้นทุนหรือตัวหลักต้นทุน (Activity or Cost Driver) ซึ่งใช้เป็นฐานในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์จะมีโครงสร้างแตกต่างไปจากฐานในระบบเดิม ซึ่งในแต่ละกิจกรรมต้องมีการวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นตัวหลักต้นทุนหรือเป็นสาเหตุสำคัญที่แท้จริงที่ทำให้ต้นทุนของกิจกรรมนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไป

หลักการบัญชีต้นทุนกิจกรรม

การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรมเน้นการบริหารกิจการ โดยแบ่งการดำเนินงานขององค์การออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรม (Activity) หมายถึง การกระทำที่เปลี่ยนทรัพยากรขององค์การ เช่น วัสดุดิบ แรงงาน และเทคโนโลยีต่าง ๆ ออกมาเป็นผลผลิตได้ การบัญชีต้นทุนกิจกรรมจึงถือว่ากิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนผลิตภัณฑ์หรือบริการหรือลูกค้าเป็นสิ่งที่ใช้หรือก่อให้เกิดกิจกรรมอีกทีหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องมีการพิจารณาล่วงหน้าว่าสิ่งที่จะนำมาคิดต้นทุน (Cost Object) คืออะไร จากนั้นจะต้องระบุให้ได้ว่าสิ่งที่จะนำมาคิดต้นทุนนั้นต้องผ่านกิจกรรมใดบ้างและมีลักษณะการใช้ตัวหลักต้นทุนอย่างไร การกำหนดโครงสร้างต้นทุนจะเพิ่มขึ้นในรูปของบัตรกิจกรรม (Bill of Activities) ซึ่งจะให้ข้อมูลสำคัญแก่ผู้บริหารถึงรูปแบบของการใช้กิจกรรมของสิ่งที่นำมาคิดต้นทุน อีกทั้งเป็นประโยชน์ในการแยกสิ่งที่นำมาคิดต้นทุนที่ใช้กิจกรรมในปริมาณมาก ออกจากสิ่งที่นำมาคิดต้นทุนที่ใช้กิจกรรมในปริมาณเล็กน้อยขั้นตอนของการบัญชีต้นทุนกิจกรรมประกอบด้วย

การวิเคราะห์และระบุกิจกรรม คือ ขั้นตอนการพิจารณาแบ่งการดำเนินงานของกิจการ ออกเป็นกิจกรรมย่อย ๆ โดยที่กิจกรรมเหล่านั้นก่อให้เกิดผลิตผลในลักษณะที่สามารถเข้าใจได้กิจกรรม ที่ระบุนี้ควรมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและขอบเขตของกิจกรรมควรสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้กิจกรรมที่ระบุนี้เรียกว่าศูนย์กิจกรรม (Activity Center) ซึ่งจะใช้เป็นตัว ฐานในการคำนวณต้นทุนและประเมินผลต่อไป นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการ บริหารงานของฝ่ายจัดการ ควรจะได้มีการวิเคราะห์และระบุว่ากิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่เพิ่มค่า (Value – added Activities) หรือกิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่า(Nonvalue – added Activities) อย่างไรก็ตามสำหรับกิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่าควรพิจารณาต่อว่า เป็นกิจกรรมที่จำเป็นต่อกิจการหรือไม่และควร กำหนดเป้าหมายของกิจการให้มีการขจัดกิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่าและไม่มีความจำเป็นต่อกิจการให้ลดลง ส่วนกิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่าแต่ยังมีความจำเป็นต่อกิจการควรจะลดค่าใช้จ่ายให้เหลือน้อยที่สุดหรือให้หมด ไป ข้อมูลนี้จะช่วยให้ฝ่ายจัดการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่เพิ่มค่า หมายถึง กิจกรรมที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าและบริการและเพิ่มค่าให้แก่ สินค้าและบริการ เช่น การออกแบบทางวิศวกรรมการประกอบชิ้นส่วนการบัดกรี การบรรจุหีบห่อ

กิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่า หมายถึง กิจกรรมที่เพิ่มค่าใช้จ่ายหรือเพิ่มเวลาที่ใช้ในการผลิตสินค้า และบริการ แต่ไม่เพิ่มค่าให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์และอาจมีความจำเป็นในระดับต่างกัน เช่น ค่าซ่อม เครื่องจักร ค่าเก็บรักษาวัสดุค่าเคลื่อนย้ายวัสดุหรือสินค้า ค่าซ่อมอาคาร เป็นต้น

การคำนวณต้นทุนกิจกรรม

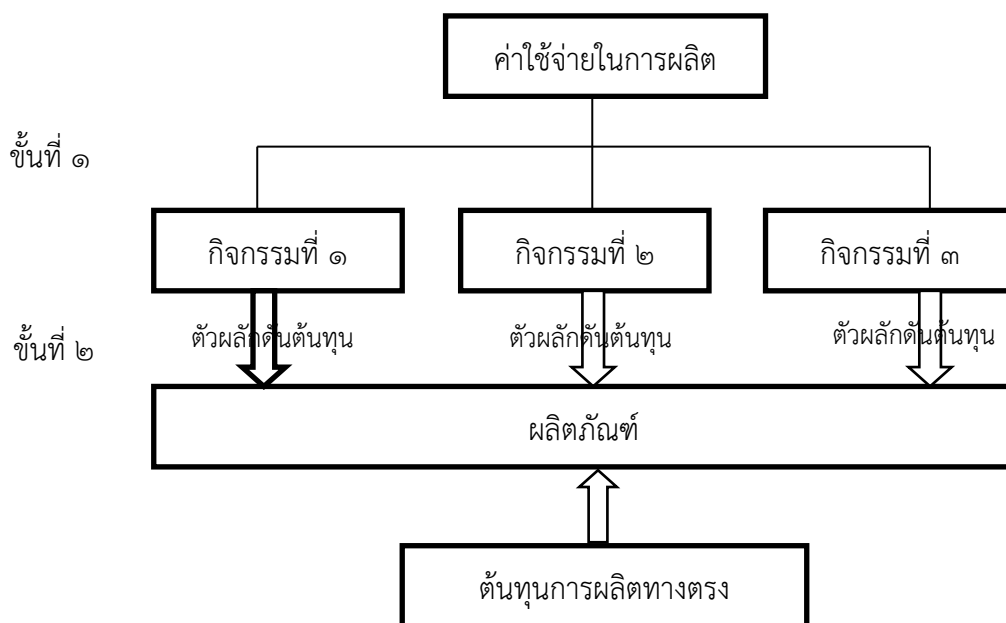
ต้นทุนกิจกรรม หมายถึง ต้นทุนของปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในการทำ กิจกรรม โดยปกติต้นทุนเหล่านี้จะเก็บสะสมไว้ในบัญชีแยกประเภทซึ่งบันทึกตามประเภทค่าใช้จ่าย (Cost Element) ดังนั้น หากทราบว่าได้ใช้ทรัพยากรไปดำเนินการในกิจกรรมใด ก็ให้ระบุต้นทุนตาม รหัสบัญชีเข้าสู่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องนั้นโดยตรง โดยปกติการระบุต้นทุนตามรหัสเดียว (เช่น เงินเดือน พนักงานจัดซื้อซึ่งทำหน้าที่จัดซื้อเพียงอย่างเดียว) ในทางตรงข้ามหากต้นทุนตามรหัสบัญชีนั้น เกิดขึ้น เนื่องจากการทำกิจกรรมหลายกิจกรรมจะต้องอาศัยการปันส่วนต้นทุนเข้าเป็นต้นทุนของ กิจกรรมต่างๆ ก่อน เช่น กิจกรรมของแผนกจัดซื้ออาจประกอบด้วยการวางแผนการจัดซื้อ การ ประเมินและการเลือกผู้ขาย การเจรจาต่อรองกับผู้ขาย การจัดทำใบสั่งซื้อและการประสานงานกับ ผู้ขาย ถ้าพนักงานจัดซื้อถูกจ้างมาเพื่อประกอบกิจกรรม ๓อย่างคือการวางแผนการจัดซื้อ การประเมิน และการเลือกผู้ขาย และการเจรจาต่อรองกับผู้ขาย การแบ่งเงินเดือนพนักงานจัดซื้อให้กิจกรรมทั้งสาม อาจใช้สัดส่วนเวลาของพนักงานจัดซื้อที่ใช้ในกิจกรรมเหล่านี้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งค่าใช้จ่าย สัดส่วน เวลา สามารถประมาณได้โดยการสัมภาษณ์พนักงานจัดซื้อที่เกี่ยวข้อง สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถ ระบุเข้าสู่กิจกรรมได้โดยอาศัยการประมาณอย่างมีหลักเกณฑ์ เช่น ค่าวัสดุสำนักงานใช้ไป ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ต้องอาศัยดุลยพินิจเข้าช่วย

การวิเคราะห์และระบุตัวผลักดันต้นทุนกิจกรรม (Cost Driver) ข้อมูลต้นทุนจะมี ประโยชน์มากขึ้นจะต้องมีการวิเคราะห์ว่า อะไรเป็นตัวผลักดัน หรือเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้นทุน ของกิจการนั้นเปลี่ยนแปลง ข้อมูลต้นทุนตามตัวอย่างสามารถแสดงใหม่ในลักษณะต้นทุนต่อหน่วยของ ตัวผลักดันต้นทุน ซึ่งนอกจากจะใช้เป็นฐานในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์เมื่อผ่านกิจกรรมต่างๆแล้ว

ยังเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหารในการวัดผลการปฏิบัติงาน และใช้เป็นแนวทางในการควบคุมหรือลดต้นทุนของกิจการด้วยการคำนวณดังกล่าว สามารถคำนวณได้ทั้งกับต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงหรือต้นทุนโดยประมาณเพื่อใช้ในการวางแผนและควบคุม ตลอดจนใช้เป็นตัววัดผลการปฏิบัติงานได้ด้วย และหากฝ่ายบริหารพิจารณาเห็นว่าต้นทุนกิจกรรมการจัดทำใบสั่งซื้อสูงเกินไปอาจปรับเปลี่ยนขั้นตอนการจัดทำใบสั่งซื้อใหม่ให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนการจัดทำใบสั่งซื้อต่อไปลดลงได้

การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์จะอาศัยผังกิจกรรม (Bill of Activities) โดยมีการพิจารณาก่อนล่วงหน้าว่าผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดจะต้องผ่านกิจกรรมใดบ้าง และมีลักษณะของการใช้ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทูลอย่างไร หลังจากนั้นจะมีการคิดต้นทุนกิจกรรมต่อหน่วยของตัวผลิตภัณฑ์ต้นทูลเข้าสู่ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ

ต้นทุนทางตรงอื่นของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ก็จะได้ต้นทุนรวมของผลิตภัณฑ์ จะเห็นว่าการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ในลักษณะนี้ จะคำนึงถึงกิจกรรมในการผลิตของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดอย่างชัดเจน รวมทั้งความยากง่ายในการผลิตผลิตภัณฑ์ก็จะสะท้อนให้เห็นจากความแตกต่างของต้นทุนขั้นตอนต่าง ๆ แสดงได้ดังภาพประกอบที่ ๒ การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์^{๑๕}

แนวคิดการบัญชีต้นทุนกิจกรรมนี้สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้กับกิจกรรมของงานทุกด้าน ไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเท่านั้น เช่น กิจกรรมการตลาด กิจกรรมทางการเงิน เป็นต้น ทั้งนี้จุดมุ่งหมายหลักมิใช่เพื่อการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์เท่านั้นแต่เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนและควบคุมด้วย

ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม เป็นระบบการบริหารต้นทุนซึ่งเชื่อมโยงข้อมูลต้นทุนกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์เข้าด้วยกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจ

^{๑๕} ต้นทุนต่อหัวนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, รายงานผลการวิจัยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เกี่ยวกับการบริหารงาน การจัดลำดับกิจกรรม ในระบบต้นทุนฐานกิจกรรมแบ่งกิจกรรมในการผลิต (การดำเนินงาน) ออกเป็น ๔ระดับ ดังนี้

๑. Unit – Level Activity หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละหน่วยผลิต โดยจำนวนครั้งที่ทำกิจกรรม จะผันแปรโดยตรงกับปริมาณการผลิตหรือยอดขาย เช่น จำนวนชิ้นส่วนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพปริมาณกระแสไฟฟ้าในการเดินเครื่องจักร ปริมาณวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิต เป็นต้น

๒. Batch – Level Activity หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นสำหรับแต่ละ Batch ของการผลิตหรือการให้บริการ โดยจำนวนครั้งที่ทำกิจกรรมจะผันแปรโดยตรงกับจำนวน Batch และไม่ได้มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับจำนวนหน่วยในแต่ละ Batch ต้นทุนกิจกรรมดังกล่าวสามารถระบุเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ได้โดยตรงเช่นเดียวกับต้นทุนกิจกรรมในระดับ Unit เช่น จำนวนครั้งของการเตรียมการผลิต จำนวนครั้งของการขนย้ายวัตถุดิบ จำนวนครั้งของการตรวจสอบคุณภาพชิ้นส่วน จำนวนครั้งของการสั่งซื้อชิ้นส่วน เป็นต้น

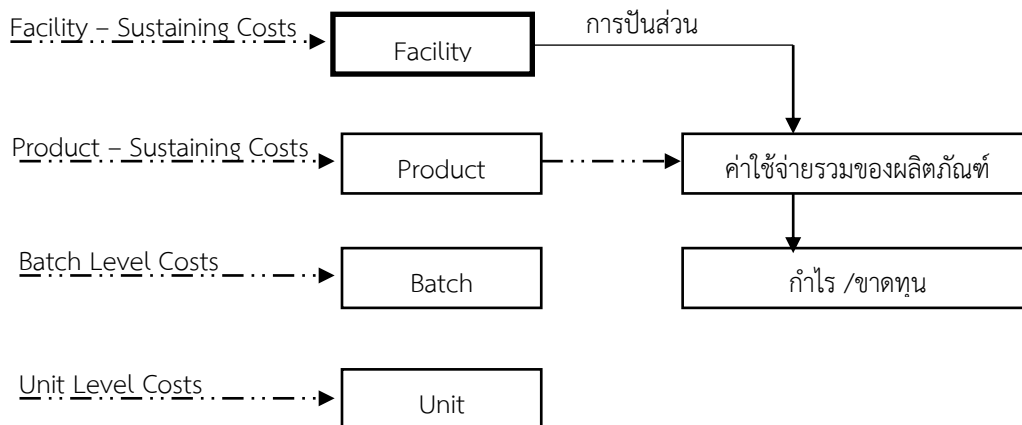
๓. Product – Sustaining Activity หมายถึง กิจกรรมที่ทำโดยรวมเพื่อให้สามารถผลิตและขายสินค้าหรือบริการแต่ละชนิดได้โดยมีเครือข่ายความสัมพันธ์กันเพื่อให้การผลิตทันต่อเวลาและสามารถขายสินค้าแต่ละชนิดได้และไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับปริมาณการผลิตหรือจำนวน Batch แต่จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตและการขายสินค้า เช่น การควบคุมงาน การจัดทำใบเบิกวัตถุดิบ การเปลี่ยนแปลงแบบผลิตภัณฑ์ การตรวจสอบคุณภาพสินค้า การตรวจและซ่อมบำรุงเครื่องจักร เป็นต้น

๔. Facility – Sustaining Activity หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยรวมเพื่อให้การดำเนินงานทั่วไปเป็นไปตามปกติ กิจกรรมประเภทนี้จะไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับจำนวนหน่วยผลิต จำนวน Batch หรือความหลากหลายของประเภทหรือส่วนผสมผลิตภัณฑ์ เช่น การให้แสงสว่างในโรงงาน การทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงงาน การจัดยามรักษาความปลอดภัย โรงงานการเสื่อมค่าของโรงงาน การบริหารโรงงาน การตกแต่งสวนบริเวณรอบโรงงาน ต้นทุนของกิจกรรมในชั้นนี้จึงมีลักษณะเป็นต้นทุนรวมซึ่งไม่สามารถระบุเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ หรือบริการได้โดยอาศัยการประมาณอย่างมีหลักเกณฑ์ การปันส่วนต้องใช้ดุลยพินิจส่วนตัวเข้าช่วย

ต้นทุนกิจกรรมในระดับ Facility เท่านั้นที่ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมยังไม่สามารถระบุเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ได้โดยอาศัยการประมาณอย่างมีหลักเกณฑ์เหมือนกับต้นทุนในระดับอื่น การปันส่วนต้นทุนดังกล่าวเข้าสู่ผลิตภัณฑ์จึงเป็นไปในลักษณะใช้ดุลยพินิจส่วนตัวเข้าช่วย ด้วยเหตุนี้โดยปกติต้นทุนในระดับนี้ไม่ควรระบุเข้าเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ ดังภาพประกอบที่ ๓ ความสัมพันธ์ของการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิต^{๑๖}

^{๑๖}อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์, การบัญชีต้นทุน, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๒.

ความสัมพันธ์ของการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิต

ทฤษฎีการคำนวณจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา (FTES)^{๑๗}

นักศึกษาเต็มเวลา (Full Time Equivalent Student : FTES) หมายถึง นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนตามเกณฑ์จำนวนหน่วยกิตมาตรฐานของการลงทะเบียน กล่าวคือ ๓๖หน่วยกิต ต่อปีการศึกษา หรือ ๑๘หน่วยกิต ต่อภาคการศึกษาปกติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีและ ๒๔หน่วยกิต ต่อปีการศึกษา หรือ ๑๒หน่วยกิต ต่อภาคการศึกษาปกติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโทหน่วยกิตนักศึกษา (Student Credit Hour : SCH) แต่ละรายวิชา หมายถึง ผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้น

ระดับปริญญาตรี

- จำนวนนักศึกษาเต็มเวลา (FTES) ในแต่ละภาคการศึกษา = $\frac{\text{ผลรวมของ (จำนวนหน่วยกิต} \times \text{จำนวน นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละรายวิชา)}}{๑๘}$ หรือ $\frac{\text{ผลรวมของ (จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา (SCH) ในภาคการศึกษา)}}{๑๘}$
- จำนวนนักศึกษาเต็มเวลา (FTES) ในแต่ละปีการศึกษา = $\frac{\text{ผลรวมของ (จำนวนหน่วยกิต} \times \text{จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละรายวิชา)}}{๓๖}$ หรือ $\frac{\text{ผลรวมของ (จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา (SCH) ในภาคการศึกษา)}}{๓๖}$

^{๑๗} กองนโยบายและแผน (๒๕๕๖) คู่มือการคำนวณจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา FTES พ.ศ. ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

- จำนวนนักศึกษาเต็มเวลา (FTES) ในแต่ละภาคการศึกษา = [ผลรวมของ (จำนวนหน่วยกิต x จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละ รายวิชา)]/๑๒ หรือ
- = [ผลรวมของ (จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา (SCH) ในภาคการศึกษา)]/๑๒
- จำนวนนักศึกษาเต็มเวลา (FTES) ในแต่ละปีการศึกษา = [ผลรวมของ (จำนวนหน่วยกิต x จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละ รายวิชา)]/๒๔ หรือ
- = [ผลรวมของ (จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา (SCH) ในภาคการศึกษา)]/๒๔

การปรับค่า FTES ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกให้เป็นหน่วยวัดเดียวกับ FTES ระดับปริญญาตรี ใช้เกณฑ์ของ สมศ. โดยอ้างอิงจากคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา

การวิเคราะห์จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา (SCH)

คำนวณจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละรายวิชา ทั้งนักศึกษาที่ลงทะเบียนตามหลักสูตรภาคปกติ และนักศึกษาหลักสูตรภาคพิเศษ ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยใช้สมการคำนวณ ดังนี้

$$SCH = \sum_{i=1}^n C_i S_i$$

เมื่อ C_i = จำนวนหน่วยกิตที่นักศึกษาลงทะเบียนในรายวิชา
 S_i = จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา
 i = รายวิชาที่ 1..... n
 N = จำนวนรายวิชาที่เปิดสอนทั้งหมด

การวิเคราะห์จำนวนนักศึกษาเต็มเวลา (FTES)

คำนวณจากจำนวนหน่วยกิตนักศึกษาในแต่ละรายวิชา หาค่าด้วยค่าคงที่ ในแต่ละภาคการศึกษา

ปีการศึกษา และระดับการศึกษา โดยใช้สมการคำนวณ ดังนี้

$$FTES = SCH / c$$

เมื่อ SCH = จำนวนหน่วยกิตนักศึกษาทั้งหมด
 c = จำนวนหน่วยกิตคงที่ตามเกณฑ์มาตรฐานของ สกอ.

โดยกำหนดให้ระดับปริญญาตรี = ๑๘หน่วยกิต ต่อภาคการศึกษา หรือ ๓๖หน่วยกิต ต่อปีการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา = ๑๒หน่วยกิต ต่อภาคการศึกษา หรือ ๒๔หน่วยกิตต่อปีการศึกษา

การปรับค่าจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นระดับปริญญาตรี

ในการศึกษาเปรียบเทียบภาระงานในภาพรวมทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาจำเป็นต้องปรับจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นปริญญาตรี เพื่อให้อยู่ในหน่วยวัดเดียวกัน (SCALE) เดียวกัน ซึ่งจะทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของคณะได้

๑. กลุ่มสาขาวิชาที่ปรับค่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็น ๑ เท่า ของปริญญาตรีโดยคำนวณนักศึกษาเต็มเวลาสุทธิ ตามสมการ ดังนี้

$$\text{นักศึกษาเต็มเวลาสุทธิ (FTES*)} = \text{FTES}_1 + (\text{FTES}_2 \times ๑)$$

โดยที่ FTES_1 = นักศึกษาเต็มเวลาระดับปริญญาตรี

FTES_2 = นักศึกษาเต็มเวลาระดับบัณฑิตศึกษา

๒. กลุ่มสาขาวิชาปรับค่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็น ๑.๕ เท่า ของปริญญาตรีตามสมการ ดังนี้

$$\text{นักศึกษาเต็มเวลาสุทธิ (FTES*)} = \text{FTES}_1 + (\text{FTES}_2 \times ๑.๕)$$

โดยที่ FTES_1 = นักศึกษาเต็มเวลาระดับปริญญาตรี

FTES_2 = นักศึกษาเต็มเวลาระดับบัณฑิตศึกษา

๓. กลุ่มสาขาวิชาปรับค่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็น ๑.๘ เท่า ของปริญญาตรีโดยคำนวณนักศึกษาเต็มเวลาสุทธิ ตามสมการ ดังนี้

$$\text{นักศึกษาเต็มเวลาสุทธิ (FTES*)} = \text{FTES}_1 + (\text{FTES}_2 \times ๑.๘)$$

โดยที่ FTES_1 = นักศึกษาเต็มเวลาระดับปริญญาตรี

FTES_2 = นักศึกษาเต็มเวลาระดับบัณฑิตศึกษา

๒.๑๐ เกณฑ์ทั่วไปของการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนักศึกษา (Unit Cost)^{๑๘}

๑. คิดค่าใช้จ่ายงบดำเนินงาน (รวมค่าเสื่อมครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง) ไม่รวมงบลงทุน

๒. ข้อมูลค่าใช้จ่ายจริง จากงานผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

๓. ค่าใช้จ่ายหมวดงบบุคลากร (หมวดเงินเดือน ค่าตำแหน่งผู้บริหาร เงินค่าตำแหน่งวิชาการค่าสอน ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ ค่าจ้างชั่วคราว เงินสมทบกองทุนประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและค่าสวัสดิการต่างๆ) และค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ) หมวดเงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าเช่าห้อง ค่าทำความสะอาด และสาธารณูปโภค (ค่าน้ำ ค่าไฟ) และผลรวมทั้งหมด ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายของงบดำเนินงาน (Operating Cost)

๔. ข้อมูลจำนวนนิสิต ทั้งหมด

๕. ค่าใช้จ่ายทางตรง (ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นที่โครงการ) คือ งบรายได้ของโครงการ

๖. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม หรือค่าใช้จ่ายส่วนกลาง คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นที่ คณะศิลปศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตัวอย่าง ในกรณีของมหาวิทยาลัย เช่น สำนักหอสมุด สถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนา สำนักทะเบียน สำนักตัวอย่างของคณะศิลปศาสตร์ คือ งานการ

^{๑๘}งานนโยบายและแผน คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (๒๕๕๗). หลักการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗.

เจ้าหน้าที่ งานบริการการศึกษา งานการคลัง ฯลฯ และถ้าเป็นในส่วนของอาคารสถานที่ คือ อาคารของคณะศิลปศาสตร์ ซึ่งนักศึกษาได้ไปใช้บริการ ดังนั้น โครงการต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบโดยอาจใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

๖.๑ หน่วยงานที่ปันส่วนโดยใช้จำนวน บุคลากร เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานการคลัง ให้นำค่าใช้จ่ายส่วนกลาง หาดด้วยจำนวนบุคลากรทั้งหมด และคูณด้วยจำนวนบุคลากรของโครงการพิเศษนั้นๆ

๖.๒ หน่วยงานที่ปันส่วนโดยใช้จำนวนนักศึกษา เช่น สำนักทะเบียน สำนักหอสมุด งานบริการการศึกษา ให้นำค่าใช้จ่ายส่วนกลาง หาดด้วยจำนวนนักศึกษาทั้งหมด และคูณด้วยจำนวนนักศึกษา ของโครงการพิเศษนั้นๆ ในกรณีโครงการพิเศษ ได้มีการเก็บค่าธรรมเนียมเหล่านี้แล้วให้นำมารวมกัน

๖.๓ หน่วยงานที่ปันส่วนด้วยขนาดพื้นที่ เช่น งานอาคารสถานที่ของคณะศิลปศาสตร์ ให้นำค่าใช้จ่ายส่วนกลาง หาดด้วยจำนวนขนาดพื้นที่ทั้งหมด และคูณด้วยจำนวน พื้นที่ของโครงการพิเศษ

หลักการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนักศึกษาสำหรับโครงการพิเศษ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๗ เนื่องจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังไม่มีเกณฑ์ที่ชัดเจนสำหรับการคำนวณ ค่าใช้จ่ายรายหัวนักศึกษา ทำให้คณะไม่สามารถคำนวณการปันส่วนค่าใช้จ่ายส่วนกลางได้ คณะจึงได้จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เฉพาะโครงการพิเศษ ทั้งที่ท่าพระจันทร์ และรังสิตเนื่องจากโครงการพิเศษฯ มีการบริหารงบประมาณของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำนวน ๔ ครั้งดังต่อไปนี้

๑. ครั้งที่ ๑ คณะได้จัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับหลักการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวที่ท่าพระจันทร์ โดยให้แลกเปลี่ยนความรู้และอภิปรายหลักเกณฑ์การคิดค่าใช้จ่ายรายหัวของทุกหน่วยงาน ผู้เข้าร่วมคือ หัวหน้างานจากสำนักงานเลขานุการ คณะศิลปศาสตร์ และตัวแทนจากโครงการพิเศษ (วันที่ ๒๐กรกฎาคม ๒๕๕๘)

๒. ครั้งที่ ๒ คณะได้ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเด็นดังกล่าว กับผู้บริหารโครงการพิเศษ และผู้ปฏิบัติงาน ของโครงการฯที่ท่าพระจันทร์(วันที่ ๒๗กรกฎาคม ๒๕๕๘)

๓. ครั้งที่ ๓ คณะได้ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเด็นดังกล่าว กับผู้บริหารโครงการพิเศษ และผู้ปฏิบัติงาน ของโครงการฯที่ คณะศิลปศาสตร์ ศูนย์รังสิต (วันที่ ๑๐สิงหาคม ๒๕๕๘)

๔. ครั้งที่ ๔ คณะได้ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเด็นดังกล่าว กับผู้บริหารโครงการพิเศษ และผู้ปฏิบัติงาน ของโครงการฯที่ คณะศิลปศาสตร์ ศูนย์รังสิต (วันที่ ๒๑สิงหาคม ๒๕๕๘)

สรุปหลักการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับโครงการพิเศษ ได้ดังนี้

๑. ค่าใช้จ่ายงบดำเนินงาน (รวมค่าเสื่อมครุภัณฑ์) ไม่รวมงบลงทุน
๒. ข้อมูลค่าใช้จ่ายจริง จาก งานผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม
๓. ค่าใช้จ่ายหมวดงบบุคลากร (หมวดเงินเดือน ค่าตำแหน่งผู้บริหาร เงินค่าตำแหน่งวิชาการค่าสอน ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ ค่าจ้างชั่วคราว เงินสมทบกองทุนประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและค่าสวัสดิการต่างๆ) และค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ) หมวด

เงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าเช่าห้อง ค่าทำความสะอาด และสาธารณูปโภค (ค่าน้ำ ค่าไฟ) และผลรวมทั้งหมด ถือเป็นค่าใช้จ่ายของงบดำเนินงาน (Operating Cost)

๔. ข้อมูลจำนวนนักศึกษาทั้งหมด

๕. ค่าใช้จ่ายทางตรง (ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นที่โครงการ) คือ งบรายได้ของโครงการพิเศษ

๖. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม หรือค่าใช้จ่ายส่วนกลาง คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นที่ คณะศิลปศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนื่องจากไม่มีข้อมูลการปันส่วนของมหาวิทยาลัย คณะจึงไม่สามารถคำนวณค่าใช้จ่ายทางอ้อมได้จึงคำนวณเฉพาะค่าใช้จ่ายทางตรง เฉพาะส่วนของโครงการสำหรับหลักการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗งานนโยบายและแผน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ค่าใช้จ่ายทางอ้อมนั้นให้ โครงการพิเศษ คิดตามค่าใช้จ่ายจริงที่เรียกเก็บเป็นค่าธรรมเนียมตัวอย่างเช่น ค่าใช้ห้องสมุด สำนักทะเบียนฯ เป็นต้น โดยวิธีการคำนวณ ให้นำค่าใช้จ่ายทั้งหมดทั้งทางตรงและทางอ้อม ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗หารด้วยจำนวนนักศึกษา ทั้งหมดของโครงการดังตารางที่ ๑ ตัวอย่างการคำนวณสำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๗

ตัวอย่างการคำนวณสำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๗

ค่าใช้จ่ายทางตรง	
ประเภทงบประมาณ	จำนวน/บาท
งบบุคลากร	
- เงินเดือน	๑,๒๐๐,๐๐๐
-ค่าตอบแทนผู้บริหาร	๒๕๐,๐๐๐
-ค่าตอบแทน ล่วงเวลา	๑๐๐,๐๐๐
-ค่าสอน	๒,๐๐๐,๐๐๐
รวม	๓,๕๕๐,๐๐๐
งบดำเนินงาน	
-ค่าตอบแทน	๒๐๐,๐๐๐
-ค่าใช้จ่าย	๓๕๐,๐๐๐
-ค่าครุภัณฑ์(หักค่าเสื่อมราคา)	๑๕๐,๐๐๐
-ค่าวัสดุอื่นๆ	๒๔๕,๐๐๐
งบกองทุนค่าธรรมเนียม	
ชื่อโครงการที่จัดให้นักศึกษา	๒๐๐,๐๐๐
งบอุดหนุน	
ชื่อโครงการที่จัดให้นักศึกษา...	๑๕๐,๐๐๐
รวม	๘,๓๙๕,๐๐๐

ค่าใช้จ่ายทางอ้อม	
รายการค่าธรรมเนียม	จำนวน/บาท
สำนักหอสมุด	๔,๐๐๐
ศูนย์กีฬา	๒,๐๐๐
สำนักทะเบียน	๒,๕๐๐
สถาบันประมวลข้อมูลฯ	๒,๐๐๐
ค่าเช่าห้องสำนักงาน	๓๖,๐๐๐
ค่าเช่าห้องเรียน	๑๐๐,๐๐๐
รวม	๑๔๖,๕๐๐

ค่าใช้จ่ายทางตรง + ทางอ้อม = ๘,๕๔๑,๕๐๐

จำนวนนักศึกษา = ๒๐๐

ค่าใช้จ่ายรายหัวนักศึกษา = ๘,๕๔๑,๕๐๐/๒๐๐

ค่าใช้จ่ายรายหัว นักศึกษา = ๔๒,๗๐๗บาท/ปี

หมายเหตุโครงการสามารถนำไปหลักการนี้ไปประยุกต์กับการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนักศึกษาของโครงการได้ ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับความสมเหตุสมผลของแต่ละโครงการซึ่งมีลักษณะเฉพาะ แต่ควรมีความสมเหตุสมผล และเหมาะสมกับการบริหารงาน

๒.๑๑ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี^{๑๙}

สำนักงบประมาณให้ความสำคัญกับการพิจารณาค่าของงบประมาณฯ ดังนี้

๑) ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ ทั้งมิตินโยบายสำคัญของรัฐบาลและมิติของพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดและประสานสอดคล้องกัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานและติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒) มีการจัดทำแผนความต้องการงบลงทุนเบื้องต้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามหลักเกณฑ์พิจารณาและปฏิทินการจัดทำแผนความต้องการงบลงทุน ในขั้นตอนการวางแผนงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบลงทุนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่๑๑ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล

๓) มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน ในขั้นตอนการจัดทำค่าของงบประมาณ โดยพิจารณาถึงความพร้อม ชีตความสามารถในการใช้จ่ายงบประมาณ และแหล่งเงินเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นใช้แนวทางดังกล่าว จัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และบูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา

^{๑๙}สำนักงบประมาณ. คู่มือปฏิบัติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙. เอกสารสำนักนโยบายและแผนงบประมาณ. สำนักงบประมาณ.

จังหวัดและกลุ่มจังหวัด เสนอรองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด (หรือผู้มีอำนาจกำกับดูแลสำหรับกรณีที่ไม่ได้อยู่ในการกำกับของรัฐมนตรีและ/หรือของราชการฝ่ายบริหาร) พิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งสำนักงานงบประมาณ ขณะเดียวกันหากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น มีรายได้ก็ให้จัดทำประมาณการรายได้และรายงานอื่นๆ ส่งสำนักงานงบประมาณ เพื่อสำนักงานงบประมาณจะได้รวบรวมจัดทำเอกสารประกอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ ตามนัยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

- ๑) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น
- ๒) เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับจัดทำเอกสารประกอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และแบบรายงานต่างๆ ตามนัยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- ๓) เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับจัดเตรียมคำชี้แจงฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

กรอบแนวคิดการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ การจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับ

- ๑) คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ๒) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ
- ๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑
- ๔) แผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการ
- ๕) ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- ๖) แผนพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด

การจัดเตรียมข้อมูลการจัดทำค่าของงบประมาณ

เนื่องจากสำนักงานงบประมาณต้องจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เอกสารประกอบและแบบรายงานคำชี้แจงต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ขอให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น ตรวจสอบและจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

กระทรวง

กระทรวงร่วมกับหน่วยงานในสังกัด กำหนดและจัดทำแนวนโยบายการจัดทำค่าของงบประมาณของกระทรวง ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และแผนแม่บทพัฒนาอื่นๆ ที่ให้กระทรวง/หน่วยงานดำเนินการ เพื่อใช้เป็นนโยบายการจัดทำค่าของงบประมาณของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันในการจัดทำค่าของงบประมาณ กระทรวงควรแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบ ดังนี้

- (๑) วิสัยทัศน์ พันธกิจของกระทรวง
- (๒) เป้าหมายการให้บริการกระทรวง ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ยุทธศาสตร์กระทรวง ซึ่งเป็นแนวทาง หรือวิธีดำเนินงานสำคัญๆ ที่ต้องการให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการ
- (๓) นโยบายของรองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด นโยบายของกระทรวงและโครงการสำคัญตามนโยบายรัฐบาล ที่เกี่ยวข้อง
- (๔) การบูรณาการงบประมาณระหว่างกระทรวง และในมิติพื้นที่ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด
- (๕) ข้อเสนอของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่หน่วยงานเกี่ยวข้อง
- (๖) กรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน หรือเป็นภารกิจใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้กระทรวงกำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดทำค่าของงบประมาณให้กับหน่วยงานในสังกัด เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน

หน่วยงาน

หน่วยงานร่วมกับหน่วยงานย่อยในสังกัด รวมถึงกองทุน/เงินทุนหมุนเวียน รับทราบ แผนนโยบายการจัดทำค่าของงบประมาณของหน่วยงาน ที่สอดคล้องกับแผนนโยบายการจัดทำค่าของงบประมาณของกระทรวง นโยบายการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนพัฒนา แผนแม่บทที่หน่วยงานเกี่ยวข้อง ในแนวทางเดียวกันในการจัดทำค่าของงบประมาณหน่วยงานควรแจ้งให้หน่วยงานย่อยในสังกัดทราบ ดังนี้

- (๑) วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน
- (๒) เป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย กลยุทธ์หน่วยงาน หรือวิธีดำเนินงานสำคัญๆ ที่ต้องการให้หน่วยงานย่อยในสังกัดดำเนินการ
- (๓) โครงสร้างผลผลิต/โครงการ (ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย) วัตถุประสงค์ และ กิจกรรม (ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย) ที่หน่วยงานจะดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวง และนโยบายสำคัญอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๔) แนวทางปฏิบัติการจัดทำค่าของงบประมาณของหน่วยงานเช่น
 - นโยบายของหัวหน้าหน่วยงานที่ต้องการดำเนินการ และการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม
 - แนวทางการจัดทำค่าของงบประมาณตามแผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการ
 - การบูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด
 - แผนพัฒนาอื่นๆ ที่ได้รับและมอบหมายให้หน่วยงานดำเนินการ

หน่วยงานพิเศษ

- (๑) หน่วยงานพิเศษ (ใช้เฉพาะในคู่มือนี้) หมายถึง ส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง และสภากาชาดไทย หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานอิสระของรัฐ

(๒) การจัดทำแบบฟอร์มคำขอของหน่วยงานพิเศษเป็นเช่นเดียวกันกับหน่วยงานปกติ ยกเว้นแต่การเชื่อมโยงเป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน ให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณโดยตรง (ไม่ผ่านกระทรวง) โดยหนึ่งเป้าหมายการให้บริการ หน่วยงานสามารถเชื่อมโยง ได้เพียงเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เดียว

รายการงบกลาง (เฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบรายการงบกลาง)

(๑) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรายการงบกลาง จัดทำคำขอฯ เช่นเดียวกับคำขอฯ ของ หน่วยงาน โดยเสนอรองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด (หรือผู้มีอำนาจกำกับดูแล สำหรับกรณีที่ไม่ได้อยู่ในการกำกับของรัฐมนตรีและ/หรือของราชการฝ่ายบริหารให้ความเห็นชอบก่อน จัดส่งสำนักงบประมาณ

(๒) ให้แสดงวัตถุประสงค์ ของรายการงบกลาง เช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ของผลผลิต/ โครงการ และแสดงเหตุผลและความจำเป็น ในการกำหนดงบประมาณรายจ่ายงบกลาง

(๓) ต้องกำหนดรายการงบกลางให้มีความสัมพันธ์กับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์(ของ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณฯ) โดยหนึ่งรายการงบกลางสามารถเชื่อมโยงเป้าหมายเชิง ยุทธศาสตร์และนโยบายการจัดสรรงบประมาณเพียงแนวทางเดียว

(๔) ให้กำหนดเป้าหมายของรายการงบกลาง สำหรับรายการที่สามารถกำหนดได้ พร้อมประมาณการค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ๓ ปี

กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน

(๑) ส่วนราชการต่างๆ ที่จะเสนอคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกองทุน/ เงินทุนหมุนเวียนใหม่ หรือขยายระยะเวลาการดำเนินงาน ให้ปฏิบัติตามระเบียบ แนวทาง และ ขั้นตอนที่กระทรวงการคลังกำหนดให้ครบถ้วนก่อนที่จะจัดทำคำขอของงบประมาณ

(๒) การจัดทำคำขอของงบประมาณให้ใช้แบบฟอร์มของกองทุน/เงินทุนหมุนเวียนที่ กำหนด ซึ่งต้องเชื่อมโยงเป้าหมายกองทุน/เงินทุนหมุนเวียน กับเป้าหมายการให้บริการหน่วยงานที่ รับผิดชอบกองทุน(ในลักษณะหนึ่งต่อหนึ่ง) หากเป้าหมายการให้บริการหน่วยงานที่รับผิดชอบกองทุน ฯ ไม่ได้รองรับไว้ขอให้ประสานงานกับผู้รับผิดชอบเพิ่มเติมเป้าหมายการให้บริการหน่วยงานให้ ครอบคลุมกองทุนฯ

(๓) การกำหนดวัตถุประสงค์ของกองทุน/เงินทุนหมุนเวียน จะต้องสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติในการเสนอจัดตั้งเงินกองทุน/เงินทุนหมุนเวียนด้วย

(๔) ในส่วนของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนทั้งที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ และไม่ ขอรับจัดสรรงบประมาณขอให้จัดทำการรายงานฐานะการเงินของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน (ปีงบประมาณปัจจุบัน) ในแบบ ง.๕๐๐ ง.๕๐๑ ง.๕๐๒ ง.๕๐๓ และ ง.๕๐๔ ให้ครบถ้วนเพื่อ ประกอบการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี และจัดทำเอกสารรายงานภาวะเศรษฐกิจและการ คลังต่อไป

การจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑. การเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ

๑.๑ ศึกษากรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ

ก่อนจัดทำคำขอฯ หน่วยงานที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณ ต้องศึกษาเจตนารมณ์นโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ หรือนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ทราบว่ามีความหมายนโยบายฯใดเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานบ้าง โดยจัดทำคำของบประมาณให้สอดคล้อง และสนับสนุนนโยบายฯคือ

- คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือที่ได้ประกาศต่อสาธารณชน

- นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

- ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑

- มติคณะรัฐมนตรี (ชุดปัจจุบัน) กฎหมาย ระเบียบ ที่กำหนดให้ส่วนราชการฯ ผู้ขอจัดสรรงบประมาณเป็นผู้ดำเนินการ

- แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

- แผนพัฒนา หรือแผนแม่บทอื่นๆ มอบหมายให้หน่วยงานดำเนินการ

- ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑.๒ การแสดงความเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติในแบบคำขอฯ

กระทรวงที่ขอจัดสรรงบประมาณต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง เพื่อเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ และหน่วยงานต้องจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง โดยการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีกำหนดให้กระทรวงและหน่วยงานเชื่อมโยงข้อมูลโครงสร้างงบประมาณตามยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย(ดูแผนภูมิ

๑.๒.๑ โครงสร้างตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ***ยกเลิกชั่วคราว**

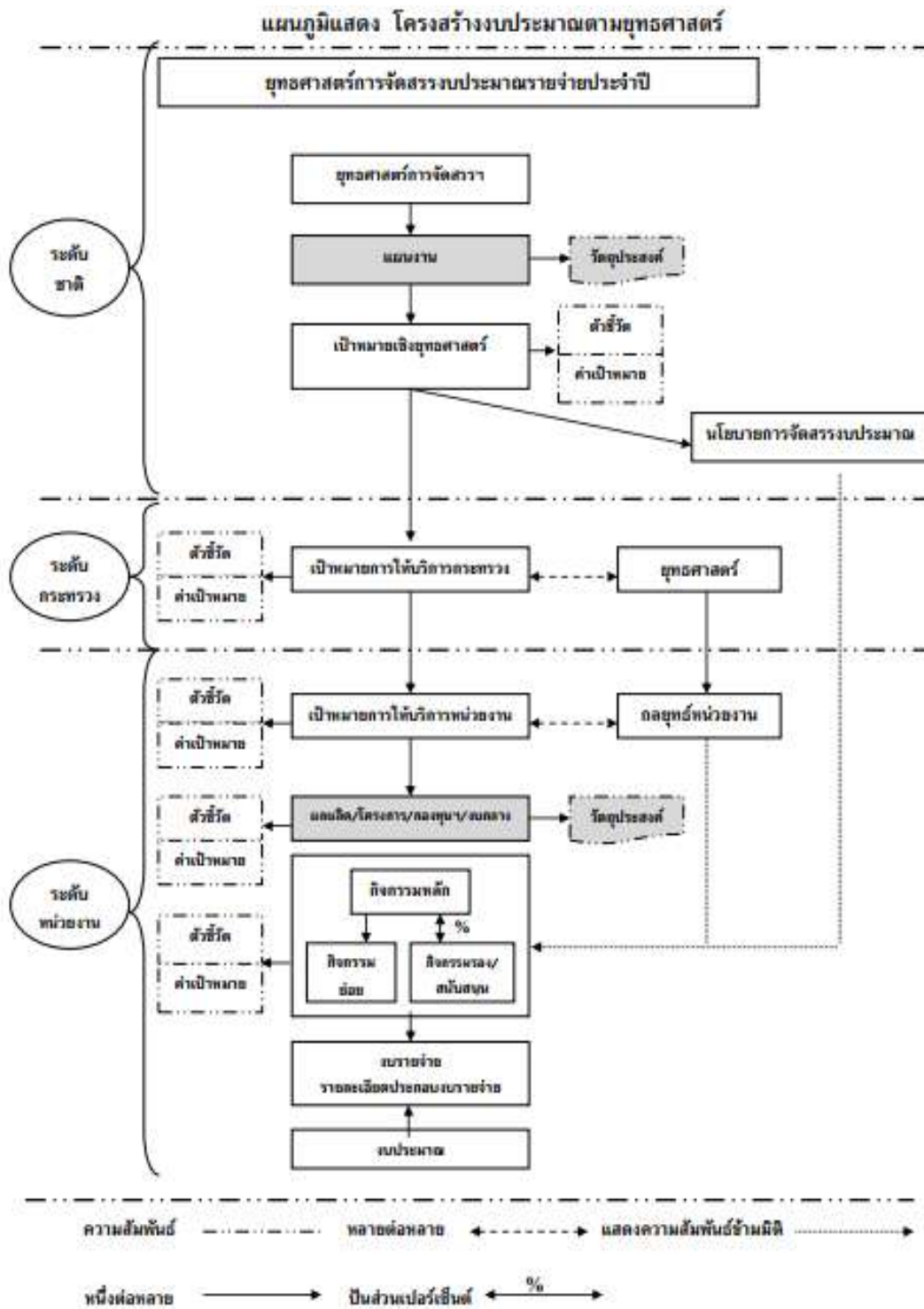
๑.๒.๒ โครงสร้างงบประมาณตามยุทธศาสตร์ (ดูแผนภูมิ) ประกอบด้วย

(๑) ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณหมายถึง ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบ

(๒) แผนงานหมายถึง แผนงานตาม “โครงสร้างงบประมาณตามยุทธศาสตร์” ที่สำนักงบประมาณจัดทำขึ้น สำหรับใช้ในการจัดสรรทรัพยากรที่มุ่งให้การดำเนินงานตามภารกิจของส่วนราชการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ อันเป็นผลลัพธ์ที่รัฐบาลต้องการให้เกิดขึ้นแก่ประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งใช้ “แผนงาน” ดังกล่าวเป็นรายการขออนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณของแผ่นดินต่อรัฐสภา ตามที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือกำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปี

(๓) เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ (ผลกระทบหรือผลลัพธ์) ที่ต้องการจะให้เกิดต่อประชาชนและประเทศเป็นผลจากการดำเนินงานของรัฐ ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ให้หน่วยงานระดับกระทรวง และหน่วยงานพิเศษ (ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง/ทบวง) เชื่อมโยงเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณฯ กับเป้าหมายการให้บริการกระทรวง/หน่วยงาน ในลักษณะหนึ่งต่อหลาย

ภาพประกอบ ๔ แผนภูมิแสดงโครงสร้างงบประมาณตามยุทธศาสตร์

๒. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง/หน่วยงาน
ในการจัดทำคำของบประมาณกำหนดให้แสดงข้อมูล ดังนี้

๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานระดับผลลัพธ์

(๑) วิสัยทัศน์หมายถึง ภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยมีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริงในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ควรเริ่มต้นจากการประเมินว่ามีปัจจัยภายนอกองค์กรอะไรบ้าง ที่จะส่งผลกระทบต่อองค์กรในอนาคต (Outside-In) เช่น นโยบายของรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ กลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์ของหน่วยงาน ฯลฯ วิสัยทัศน์ที่ดีควรเป็นข้อความที่เข้าใจง่าย แสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายและทิศทาง มีความเป็นไปได้ในการบรรลุถึงภายในระยะเวลาที่กำหนด และวัดผลสำเร็จได้

(๒) พันธกิจ หมายถึง ขอบเขต ภารกิจ บทบาทหน้าที่ ทั้งที่เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อกำหนดต่างๆ รวมทั้งที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ ข้อความพันธกิจที่ระบุจะต้องสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบหรือบทบาทที่ได้รับมอบหมายจากพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกระทรวง/หน่วยงาน อย่างชัดเจน รวมถึงกฎหมาย มติ คณะรัฐมนตรี อื่นที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

(๓) เป้าหมายการให้บริการกระทรวง และตัวชี้วัด หมายถึง ผลลัพธ์ที่กระทรวงต้องการให้เกิดขึ้นจากการให้บริการระดับกระทรวง ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จากผลสำเร็จของผลผลิตหรือโครงการของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจในสังกัดอย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือกำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีแล้วแต่กรณี

(๓.๑) การกำหนดเป้าหมายการให้บริการกระทรวง (ผลลัพธ์) มีองค์ประกอบ ดังนี้

(๓.๑.๑) แสดงผลประโยชน์ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายที่กระทรวงรับผิดชอบ และกระทรวงต้องการให้เกิดขึ้นจากการให้บริการ ซึ่งเกิดขึ้นจากผลสำเร็จของเป้าหมายการให้บริการของหน่วยงาน ภายใต้การกำกับของกระทรวงอย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน

(๓.๑.๒) ต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กับประเด็นนโยบาย ตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

(๓.๑.๓) ต้องสัมพันธ์กับพันธกิจหรือภารกิจของกระทรวงตามกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมกฎหมายจัดตั้ง กฎกระทรวง หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(๓.๑.๔) สามารถถ่ายทอดไปสู่ยุทธศาสตร์กระทรวง และเป้าหมายการให้บริการ หน่วยงานได้อย่างชัดเจน

(๓.๑.๕) มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถวัดผลได้ และมีความเข้าใจตรงกันระหว่างกระทรวงและส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้และอยู่ในระดับผลลัพธ์

(๓.๑.๖) การจัดทำคำของบประมาณกระทรวงต้องกำหนดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงครอบคลุมหน่วยงานในสังกัด หรือหน่วยงาน ที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับ/ควบคุม เช่น รัฐวิสาหกิจหน่วยงานในกำกับ องค์การมหาชน

(๓.๒) การกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวง คือการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ/ผลลัพธ์ของการดำเนินงานของกระทรวง ทั้งนี้ ตัวชี้วัดควรแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่กลุ่มเป้าหมายได้รับในเชิงปริมาณและหรือคุณภาพ และระยะเวลาในการบรรลุผลสำเร็จ โดยกระทรวงจะต้องปรับปรุงค่าเป้าหมายของตัวชี้วัด และประมาณการล่วงหน้าให้สอดคล้องกับงบประมาณในปีที่ผ่านมาที่ได้รับจัดสรรจริง

(๔) ยุทธศาสตร์กระทรวง หมายถึง แนวทาง มาตรการ หรือวิธีการดำเนินงานสำคัญๆ อันถือเป็นกุญแจสำคัญต่อการบรรลุผลตามเป้าหมายการให้บริการกระทรวงที่ได้มีการกำหนดไว้ รวมทั้งเป็นเงื่อนไขในการมอบหมายงานให้หน่วยงานของกระทรวงรับไปดำเนินการต่อ การกำหนดยุทธศาสตร์กระทรวง

(๔.๑) สามารถกำหนดให้มีความสัมพันธ์กับเป้าหมายการให้บริการกระทรวง ในลักษณะหลายต่อหลายได้

(๔.๒) ยุทธศาสตร์กระทรวงที่ใช้ในการจัดทำคำของบประมาณ ต้องสอดคล้องกับนโยบายสำคัญอื่นๆ ที่กระทรวงได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ

(๕) เป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน และตัวชี้วัด หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานหรือเพื่อดำเนินการจัดทำผลผลิต/โครงการตามที่กำหนดของหน่วยงานระดับกรม ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายการให้บริการกระทรวง

(๕.๑) การกำหนดเป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน (ผลลัพธ์) มีองค์ประกอบดังนี้

(๕.๑.๑) แสดงถึงผลสำเร็จ/ผลลัพธ์ จากการนำส่งผลผลิต/โครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น

(๕.๑.๒) แสดงถึงผลประโยชน์ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการหรือพื้นที่เป้าหมาย จากการมีผลผลิต/โครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบ

(๕.๑.๓) ต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กับเป้าหมายการให้บริการกระทรวง ที่ต้องกำหนด ให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ยกเว้นส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีกระทรวงหรือทบวง ต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กับประเด็นนโยบายตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

(๕.๑.๔) ต้องสัมพันธ์กับพันธกิจหรือภารกิจของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นที่กำหนดตามกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กฎหมายจัดตั้งกฎกระทรวงหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๕.๑.๕) สามารถถ่ายทอดพันธกิจหรือภารกิจลงสู่กลยุทธ์หน่วยงานผลผลิต และหรือโครงการกิจกรรมหลักได้อย่างชัดเจน

(๕.๑.๖) มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมสามารถวัดผลได้ และมีความเข้าใจตรงกันภายในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้และอยู่ในระดับผลลัพธ์

(๕.๑.๗) การจัดทำค่าของงบประมาณฯ กำหนดความสัมพันธ์เป้าหมายการให้บริการหน่วยงานไว้ ดังนี้

- เชื่อมโยงกับเป้าหมายการให้บริการกระทรวงในลักษณะหนึ่ง
ต่อหลาย

- ต้องกำหนดให้ครอบคลุมพันธกิจของหน่วยงาน และกองทุน/
เงินทุนหมุนเวียนในความรับผิดชอบของหน่วยงาน

(๕.๒) การกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน คือการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ/ผลลัพธ์ของการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ทั้งนี้ตัวชี้วัดควรแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่กลุ่มเป้าหมาย/พื้นที่ที่ดำเนินการได้รับในเชิงปริมาณ และหรือคุณภาพ และระยะเวลาในการบรรลุผลสำเร็จ โดยหน่วยงานต้องปรับปรุงค่าเป้าหมายของตัวชี้วัด และประมาณการล่วงหน้าให้เป็นไปตามจริงตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปีปัจจุบัน โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง ซึ่งต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับจัดสรร และสอดคล้องกับนโยบายสำคัญ แผนแม่บทอื่นๆ ที่กระทรวงหน่วยงานรับผิดชอบ

(๖) กลยุทธ์หน่วยงาน หมายถึง แนวทาง มาตรการ หรือวิธีการดำเนินงานสำคัญๆ อันถือเป็นกุญแจสำคัญต่อการบรรลุผลตามเป้าหมายการให้บริการหน่วยงานที่ได้มีการกำหนดไว้ รวมทั้งเป็นเงื่อนไขในการมอบหมายงานให้หน่วยงานย่อยรับไปดำเนินการต่อ การกำหนดกลยุทธ์หน่วยงานในการจัดทำค่าของงบประมาณ

- สามารถกำหนดให้มีความสัมพันธ์กับเป้าหมายการให้บริการหน่วยงานในลักษณะหลายต่อหลายได้

- ต้องสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรม (ภายใต้ผลผลิต/โครงการ) ที่หน่วยงานจะดำเนินการในลักษณะหนึ่งต่อหลายได้

- กลยุทธ์หน่วยงานที่กำหนดในการจัดทำค่าของงบประมาณ ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทและนโยบายสำคัญอื่นๆ ที่กระทรวง หน่วยงานรับผิดชอบ

๒.๒ ข้อมูลพื้นฐานระดับผลผลิต/โครงการ

๒.๒.๑ ผลผลิต หมายถึง ผลของการดำเนินงานตามกิจกรรม ซึ่งอาจจะเป็นผลผลิต (Product) หรือการให้บริการ (Service) ที่ดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐหรือการตอบคำถามว่าหน่วยงานของรัฐจัดทำบริการอะไร (What) ในฐานะผู้จัดหาบริการ (Service Provider) ตามความต้องการของรัฐบาลในฐานะผู้ซื้อบริการ (Service Purchaser) ทั้งในรูปแบบของการให้บริการโดยตรง หรือโดยการใช้วัตถุดิบของและหรือสิ่งก่อสร้าง เพื่อนำไปใช้ในการให้บริการองค์กรภายนอกหน่วยงานหรือประชาชน โดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา รวมทั้งค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

(๑) การกำหนดผลผลิต มืองค์ประกอบดังนี้

(๑.๑) ต้องเป็นสินค้าและบริการสาธารณะ ที่ได้จากการดำเนินงานโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นทั้งในรูปแบบของการให้บริการโดยตรง หรือโดยการใช้วัสดุ สิ่งของและหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อนำไปใช้ในการให้บริการต่อกลุ่มเป้าหมายภายนอกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นนั้น

(๑.๒) ต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กับเป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน (ในลักษณะหนึ่งต่อหลาย)

(๑.๓) ต้องสัมพันธ์กับพันธกิจหรือภารกิจของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นที่กำหนดตามกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กฎหมายจัดตั้ง กฎกระทรวง หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๑.๔) มีลักษณะเป็นรูปธรรมสามารถวัดผลการดำเนินงานได้ในเชิง ปริมาณ คุณภาพ เวลาและค่าใช้จ่าย/ต้นทุน

(๑.๕) ตอบสนองกลยุทธ์ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น และเป็นผลผลิตสุดท้ายในกระบวนการผลิต หรือการให้บริการ

(๒) การกำหนดตัวชี้วัดผลผลิต/โครงการ เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิต/โครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ที่ดำเนินการตามเป้าหมายการ ให้บริการและสามารถติดตาม ตรวจสอบประเมินผลสำเร็จจากการใช้จ่ายงบประมาณได้ใน ๔ มิติ คือ

(๒.๑) ปริมาณ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในการผลิต/การดำเนินโครงการด้านปริมาณ โดยกำหนดในรูปของสิ่งที่สามารถวัดได้ด้วยเชิงปริมาณ ซึ่งระบุเป็นตัวเลขชัดเจน และสามารถแสดงความก้าวหน้าในการดำเนินการได้

(๒.๒) คุณภาพ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายคุณภาพของผลผลิต/โครงการ โดยมี ๒ ลักษณะ ได้แก่

(๒.๒.๑) คุณภาพของผลผลิต หรือสิ่งของที่ให้บริการ/โครงการ นั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นกำหนดไว้ หรือ

(๒.๒.๒) คุณภาพของวิธีการน าส่งผลผลิต หรือวิธีการ ให้บริการ/การดำเนินโครงการ ได้แก่ การวัดความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อกระบวนการผลิต

(๒.๓) ระยะเวลา หมายถึง ระยะเวลาที่กำหนดในกระบวนการผลิต/การดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้ผลผลิต/โครงการ

(๒.๔) ค่าใช้จ่าย/ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนผลผลิต/โครงการ

(๓) การกำหนดผลผลิตใหม่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น

(๓.๑) ควรเป็นผลผลิตของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ตามพันธกิจ หรือภารกิจที่กำหนดโดยกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กฎหมายจัดตั้ง กฎกระทรวง กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๓.๒) หนึ่งผลผลิตสามารถอยู่ภายใต้หนึ่งยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณเท่านั้น แต่หนึ่งยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณสามารถมีได้หลายผลผลิต

(๓.๓) การกำหนดค่าใช้จ่ายภายใต้ผลผลิต ให้กำหนดไว้ที่ผลผลิตของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นภายใต้กระทรวง

(๓.๔) หน่วยงานที่ประสงค์จะมีผลผลิตใหม่ ขอให้ทำหนังสือถึงสำนักงบประมาณเพื่อขอกำหนดระเบียบผลผลิต/โครงการใหม่ สำหรับการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ให้ดำเนินการตามแบบฟอร์มผลผลิตที่กำหนด ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานผลผลิต

(๑) วัตถุประสงค์ผลผลิตหมายถึง ข้อความที่กำหนดสภาพของจุดหมายซึ่งต้องการบรรลุผลของแต่ละผลผลิตและใช้กำกับกับการคัดเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการ ซึ่งข้อความดังกล่าวควรสั้น กระชับ ชัดแจ้ง เข้าใจง่าย การเขียนวัตถุประสงค์ควรมีองค์ประกอบ คือ

- กลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มผู้รับประโยชน์ หรือพื้นที่ ชุมชน หรือสังคม เศรษฐกิจส่วนรวม)

- แนวทางการดำเนินการ (กลยุทธ์หรือแนวทาง/วิธีดำเนินงาน)

- สิ่งที่ต้องการบรรลุ (ระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย เมื่อดำเนินการผลผลิตแล้วเสร็จ)

(๒) กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระบุกลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับประโยชน์ หรือผู้ได้รับบริการจากผลผลิตโดยตรง ตามวัตถุประสงค์ของผลผลิตที่กำหนดไว้ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ถ้ามี) คือบุคคล กลุ่มบุคคล และ/หรือองค์การใดๆ ที่ได้รับผลกระทบจากผลผลิตทั้งด้านบวกและด้านลบ (เฉพาะที่สำคัญ) พร้อมทั้งแนวทางบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น จัดให้มีส่วนร่วมของประชาชน จัดให้มีมาตรการบรรเทาผลกระทบ

(๓) แนวทางการประเมินผล ให้ระบุว่าในแผนการดำเนินการจัดทำผลผลิตมีการกำหนดให้ประเมินผลสำเร็จหรือไม่ (เลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- โดยเป็นการประเมินตนเอง และ/หรือโดยผู้ประเมินอิสระ

- มีแนวทางการประเมินผล โดยการประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) และ/หรือประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Post Evaluation) และ/หรือประเมินผลกระทบของการดำเนินงาน (Impact Evaluation)

(๔) ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด ระบุปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดที่อาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมายของผลผลิตที่กำหนดไว้เช่น กฎหมาย ระเบียบ โครงสร้างส่วนราชการ และปัจจัยในกระบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสาเหตุของข้อบกพร่องต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหน่วยงาน

(๕) แนวทางแก้ไข ระบุแนวทางแก้ไขเพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดต่างๆ ที่เกิดขึ้นเช่น การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงองค์กร การเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติงาน นโยบายที่เสนอแนะการแก้กฎหมายให้เอื้อต่อการนำส่งผลผลิต

(๖) เป้าหมายผลผลิต ให้ระบุตัวชี้วัด ในแต่ละมิติ (เชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา ค่าใช้จ่าย)พร้อมแสดงข้อมูลค่าเป้าหมายแผน/ผล ในแต่ละปีงบประมาณตามที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน

(๗) กรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของผลผลิต ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงฐานข้อมูลประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางที่สำนักงบประมาณกำหนด

๒.๒.๒ โครงการ หมายถึง ผลผลิตของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดการให้บริการทั้งในรูปแบบของการให้บริการโดยตรง หรือ โดยการใช้วัสดุสิ่งของ หรือสิ่งก่อสร้าง เพื่อนำไปใช้ในการให้บริการแก่ประชาชน องค์กรภายนอกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา และวงเงินงบประมาณของโครงการที่แน่นอน

(๑) ข้อมูลพื้นฐานโครงการ

(๑.๑) วัตถุประสงค์โครงการ ให้ใช้เช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ของผลผลิต

(๑.๒) ลักษณะโครงการ ให้จำแนกลักษณะโครงการที่ต้องการให้เกิดผลลัพธ์ว่าเป็นโครงการด้านใด เช่น เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต

(๑.๓) ลักษณะการดำเนินการ ให้ระบุตามหัวข้อที่กำหนด เป็นการดำเนินโครงการเพียงครั้งเดียว ทำซ้ำทุกปีในกลุ่มเป้าหมายเดิม หรือทำซ้ำทุกปีโดยกลุ่มเป้าหมายใหม่

(๑.๔) ประสพการณ์และความเชี่ยวชาญในการดำเนินการ

- เป็นโครงการริเริ่มใหม่ไม่เคยมีมาก่อน หมายถึง เป็นความคิดริเริ่มใหม่ ไม่เคยมีการดำเนินการมาก่อน และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน (ควรมีมติคณะรัฐมนตรีรองรับ)

- เป็นโครงการเดิมที่นำมาต่อยอดขยายผล หมายถึง เป็นโครงการเดิมที่มีการปรับปรุง ต่อยอดขยายผลกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน (ควรมีมติคณะรัฐมนตรีรองรับ)

- เป็นโครงการเดิมที่ดำเนินการต่อเนื่อง หมายถึง เป็นโครงการที่ดำเนินการตามกิจกรรมเดิม

(๑.๕) สถานภาพปัจจุบัน (ณ วันจัดทำคำของบประมาณ) ให้ระบุสถานภาพของโครงการตามหัวข้อที่กำหนด พร้อมดำเนินการได้ทันทีที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ หมายถึง มีแผนดำเนินการ บุคลากรพร้อมดำเนินการทันที และควรมีผลการศึกษาผลกระทบ สิ่งแวดล้อม การประเมินความคุ้มค่า และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล หรือคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว

(๑.๖) ประเภทของโครงการ ให้ระบุประเภทของโครงการว่าเป็นโครงการประเภทพัฒนา หรือเป็นการดำเนินการปกติ

(๑.๗) ระยะเวลาการดำเนินโครงการ ระบุระยะเวลาการดำเนินโครงการจำนวนปี และจากปีงบประมาณใด ถึงปีงบประมาณใด

(๑.๘) สถานที่ดำเนินโครงการ ระบุสถานที่ตั้งของโครงการ หรือดำเนินโครงการ

- ระบุสถานที่โครงการโดยละเอียด คือ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ในรายการที่สามารถระบุได้ เช่น เชื้อน บ่อน้ำ/อ่างเก็บน้ำ อาคารต่างๆ

- ระบุสถานที่โครงการเป็นช่วง คือ จังหวัด.... – จังหวัด.... เช่น ทางถนน

ชุดลอกคลอง แม่น้ำ เป็นต้น

- ระบุจังหวัดของกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากการจัดทำโครงการ เช่น โครงการพัฒนาต่างๆ

(๒) ที่มาของความต้องการ

(๒.๑) ที่มา ระบุจุดริเริ่มของความต้องการที่ทำให้เกิดโครงการ เช่น กฎหมาย ระเบียบมติคณะรัฐมนตรี นโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนแผนพัฒนาของภาครัฐ แผนพัฒนาของหน่วยงาน เป็นต้น

(๒.๒) สภาพปัญหา/ความต้องการ ระบุสภาพปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชน หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ควรมีองค์ประกอบคือ ต้นเหตุของปัญหา/ความต้องการสภาพของปัญหา/ความต้องการในปัจจุบัน แนวโน้มของปัญหา เป็นต้น

(๒.๓) ความเร่งด่วน ระบุระดับของความจำเป็นเร่งด่วนของความ ต้องการ หากไม่สามารถดำเนินการจะทำให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มใด อย่างไรและมีระดับความรุนแรงมากน้อยเพียงใด

(๓) กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๓.๑) กลุ่มเป้าหมาย ระบุกลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับประโยชน์ หรือผู้ได้รับบริการจากโครงการโดยตรง ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้

(๓.๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือบุคคล กลุ่มบุคคล และ/หรือองค์การ ใดๆ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการทั้งด้านบวกและด้านลบ (เฉพาะที่สำคัญ) พร้อมทั้งแนวทางบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น จัดให้มีส่วนร่วมของประชาชน จัดให้มีมาตรการบรรเทาผลกระทบ

(๔) เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

(๔.๑) เป้าหมายโครงการ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ พร้อมเป้าหมายตามตัวชี้วัดในแต่ละปีที่จะดำเนินงานตามแผน พร้อมแสดงผลงานปีที่ผ่านมา

(๔.๒) ผลลัพธ์ ผลที่ได้รับจากการใช้ประโยชน์ผลผลิตของโครงการ ซึ่งมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และมีหลากหลายมิติ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต เป็นต้น และหมายรวมถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ผลผลิตของโครงการโดยกลุ่มเป้าหมาย ถ้าโครงการมีผลการประเมินผลลัพธ์ของโครงการให้สรุปดังนี้

- Benefit - Cost Ratio ระบุสูตรการคำนวณ เช่น B/C NPV หรือ IRR และค่าที่ประเมินได้ เป็นต้น

- Cost – Effectiveness ให้สรุปผลการประเมินที่ได้้อย่างย่อ

(๔.๓) ผลกระทบ ผลที่ตามมาจากการดำเนินงานโครงการและการใช้ประโยชน์โครงการทั้งที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่มีไข่อกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับโครงการ/กิจกรรมอื่นๆซึ่งมีอยู่แล้ว โดยผลกระทบนี้อาจเป็นได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และมีหลากหลายมิติ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต เป็นต้น

(๔.๔) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ ให้ระบุความก้าวหน้าการดำเนินโครงการในปัจจุบันว่าเป็นไปตามเป้าหมาย ต่ำกว่าเป้าหมาย หรือสูงกว่าเป้าหมาย

(๔.๕) การใช้จ่ายงบประมาณ ให้ระบุการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการในปัจจุบันว่าเป็นไปตามแผน ต่ำกว่าแผน หรือสูงกว่าแผน

(๔.๖) สรุปแผนการดำเนินงาน ให้สรุปแผนการดำเนินงานของโครงการว่ามีความล่าช้ากว่าแผน เป็นไปตามแผน หรือเร็วกว่าแผน

(๕) วงเงินของโครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้นของโครงการ จำแนกเป็นงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ

(๖) กรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงบประมาณกำหนด

(๗) ความเหมาะสมของโครงการ หรือความเป็นไปได้ของโครงการ ให้ตรวจสอบความพร้อมในการดำเนินโครงการและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

(๗.๑) ความพร้อมของพื้นที่ดำเนินการ ระบุความพร้อมของพื้นที่ดำเนินการ

- มีความพร้อมดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมแล้วและสามารถดำเนินการได้ทันที

- อยู่ในระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่ หรือกำลังแก้ไขปัญหา/อุปสรรคต่างๆ

- อยู่ในระหว่างศึกษาความเหมาะสม หมายถึง กำลังศึกษาความเหมาะสมและคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

(๗.๒) ความพร้อมของบุคลากร/ทีมงาน การพิจารณา/ตรวจสอบว่าบุคลากร/ทีมงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความเพียงพอในด้านปริมาณ และความพร้อมในด้านคุณภาพหรือไม่ เพียงใด โดยให้ระบุความพร้อมของบุคลากร/ทีมงานว่ามีความพร้อมในระดับใด ต่ำมาก ต่ำ ปานกลาง สูง หรือสูงมาก

(๗.๓) ความพร้อมของการบริหารจัดการ การพิจารณา/ตรวจสอบว่าการบริหารจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความเพียงพอในด้านปริมาณ และความพร้อมในด้านคุณภาพหรือไม่ เพียงใด โดยให้ระบุความพร้อมของการบริหารจัดการว่ามีความพร้อมในระดับใด ต่ำมาก ต่ำ ปานกลาง สูง หรือสูงมาก

(๗.๔) ความพร้อมของวัตถุดิบ/เครื่องมือ/อุปกรณ์ การพิจารณา/ตรวจสอบว่าวัตถุดิบ/เครื่องมือ/อุปกรณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความเพียงพอในด้านปริมาณ และความพร้อมในด้านคุณภาพหรือไม่ เพียงใด

โดยให้ระบุความพร้อมของวัตถุประสงค์/เครื่องมือ/อุปกรณ์ว่ามีความพร้อมในระดับใด ต่ำมาก ต่ำ ปานกลาง สูง หรือสูงมาก

(๗.๕) ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ความไม่แน่นอนซึ่งแฝงอยู่ในโครงการตลอดวัฏจักรโครงการ ซึ่งทำให้โครงการมีโอกาสที่จะไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่โครงการตั้งไว้ ความเสี่ยงที่แฝงอยู่ในโครงการมีดังนี้

- ความเสี่ยงด้านการเมืองและสังคม หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนทางการเมือง ทั้งการเมือง ระดับประเทศ การเมืองระดับท้องถิ่น รวมถึงการเมืองภายในองค์กร ตลอดจนความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม และความเสี่ยงที่จะเกิดจากการต่อต้านจากสาธารณะ

- ความเสี่ยงด้านกฎหมาย หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่แน่นอนของกฎหมายกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ตามกฎหมาย รวมไปถึงการทำนิติกรรมสัญญาต่างๆ

- ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านการดำเนินการหรือทีมงานทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่บรรลุผลตามความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมาย ความไม่โปร่งใสและควบคุมไม่ได้

- ความเสี่ยงด้านการเงินและเศรษฐกิจ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนทางการเงินและเศรษฐกิจ เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ภาระงบประมาณและความคุ้มค่าในอนาคต เป็นต้น

- ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนของปัจจัยด้านเทคโนโลยี

- ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก เช่น การก่อความไม่สงบ น้ำท่วม หรือพายุฝน เป็นต้น

(๗.๖) แนวทางการประเมินผล ให้ระบุว่าในแผนการดำเนินการโครงการมีการกำหนดให้ประเมินผลสำเร็จหรือไม่ (เลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- โดยเป็นการประเมินตนเอง และ/หรือโดยผู้ประเมินอิสระ

- มีแนวทางการประเมินผล โดยการประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) และ/หรือประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Post Evaluation) และ/หรือประเมินผลกระทบของการดำเนินงาน (Impact Evaluation)

(๘) ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด (เฉพาะโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่อง) ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การดำเนินโครงการไม่บรรลุผลสำเร็จครบตามที่ได้วางแผนไว้ โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ ตั้งแต่การริเริ่มโครงการ(Planning) การดำเนินโครงการ(Implementation Phase) จนกระทั่ง การใช้ประโยชน์จากโครงการ (Utilization Phase)

(๙) แนวทางแก้ไข คือ สิ่งที่ได้รับผิดชอบโครงการ และ/หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้วางแผนเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในตลอดระยะเวลาดำเนินงานโครงการ

๒.๓ ข้อมูลระดับกิจกรรม – รายการ

๒.๓.๑ กิจกรรม หมายถึง กระบวนการนำส่งผลผลิต ประกอบด้วย

- กิจกรรมหลัก หมายถึง กิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนำส่งผลผลิต และเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับกลยุทธ์ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น

- กิจกรรมย่อย หมายถึง กิจกรรมซึ่งเป็นข้อย่อยของกิจกรรมหลัก ใช้ในกรณีที่ต้องการจำแนกกิจกรรมหลักออกเป็นข้อย่อยตามหน่วยปฏิบัติหรือลักษณะงานที่แตกต่างกัน ซึ่งงบประมาณของกิจกรรมย่อยจะรวมเข้ากับกิจกรรมหลักเต็มจำนวน

- กิจกรรมรอง หมายถึง กิจกรรมในการจัดทำและส่งมอบผลผลิต/บริการระหว่างหน่วยงานภายในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการกิจกรรมหลักมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ควรระบุกิจกรรมตามหน่วยงานรองที่ทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมหลักโดยตรง

- กิจกรรมสนับสนุน หมายถึง กิจกรรมอำนวยการภายในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นให้สามารถจัดทำและส่งมอบผลผลิต/บริการโดยตรงแก่ผู้รับบริการภายนอก ทั้งนี้ ควรระบุกิจกรรมตามหน่วยงานสนับสนุนที่ทำหน้าที่สนับสนุนโดยอ้อม

การจัดทำข้อมูลคำขอฯ ในระดับกิจกรรม

(๑) กิจกรรมเป็นหน่วยต้นทุนพื้นฐาน และเชื่อมโยงกับทรัพยากรที่ต้องการ ซึ่งสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายผลผลิต ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญในการจัดเตรียมข้อมูลระดับกิจกรรมให้ถูกต้องสามารถนำไปใช้ในการควบคุมการบริหารและการเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยปฏิบัติได้

(๒) ต้องจำแนกกิจกรรมเชื่อมโยงไปยังมิติต่างๆ ตามที่สำนักงบประมาณ กำหนดอย่างครบถ้วนในลักษณะหนึ่งต่อหลาย คือ ผลผลิต/โครงการ กลยุทธ์หน่วยงาน ภารกิจ พื้นฐาน/ภารกิจยุทธศาสตร์นโยบายการจัดสรรงบประมาณ แผนงานจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (ถ้ามี)

(๓) ภารกิจยุทธศาสตร์ที่ดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล หรือนโยบายสำคัญอื่นหากเป็นโครงการย่อยในระดับกิจกรรมต้องจัดทำข้อมูลพื้นฐานของกิจกรรม เช่นเดียวกับข้อมูลพื้นฐานของโครงการ

(๔) ผู้รับผิดชอบ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมหลัก ควรกำหนดให้มีหน่วยงานหลักรับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียว เป็นเจ้าภาพในการกำหนดเป้าหมายและรับผิดชอบต่อความสำเร็จ

การจัดทำคำของบประมาณกำหนดให้มีการจำแนกข้อมูลในระดับกิจกรรม ดังนี้

(๑) จำแนกประเภทกิจกรรม ดังนี้

(๑.๑) กิจกรรมหลัก กิจกรรมรอง กิจกรรมสนับสนุน ให้จำแนกตามค่านิยามที่กำหนดเพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุน/ค่าใช้จ่ายผลผลิต และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำงบประมาณปีต่อไป

(๑.๒) กิจกรรมย่อย เป็นกิจกรรมซึ่งเป็นข้อย่อยของกิจกรรมหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในกรณีที่ต้องการจัดเก็บข้อมูลในระดับย่อยของกิจกรรม

(๒) ภารกิจพื้นฐาน ภารกิจยุทธศาสตร์ ภารกิจ หมายถึง งานที่จำเป็นต้องดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อกำหนดต่างๆ ประกอบด้วย

ภารกิจพื้นฐาน หมายถึง ภารกิจตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องดำเนินการเป็นปกติประจำตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานนั้นๆ หากหยุดดำเนินการอาจก่อให้เกิดความเสียหายในการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ ซึ่งมีลักษณะงานและปริมาณงานที่ชัดเจนต่อเนื่องไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขเชิงยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาประเทศ หรือนโยบายของรัฐบาล จำแนกเป็น ๒ ส่วน คือ

- รักษางานเดิม หมายถึง กิจกรรม/รายการ ภายใต้ภารกิจพื้นฐานที่กำหนดกรอบการพิจารณาเท่าที่ดำเนินการอยู่ในปีงบประมาณปัจจุบัน (รักษางาน/เป้าหมายเดิมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ)

- เพิ่มเป้าหมาย หมายถึง กิจกรรม/รายการ ภายใต้ภารกิจพื้นฐาน ที่ดำเนินการเพิ่มขึ้นจากที่เป็นอยู่ในปีงบประมาณปัจจุบัน เช่น ขยายงาน เพิ่มเป้าหมาย เพิ่มคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพ

ภารกิจยุทธศาสตร์ หมายถึง ภารกิจตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่การดำเนินงานได้รับมอบหมายในเชิงนโยบาย ซึ่งอาจเป็นภารกิจพื้นฐานที่ต้องการผลักดันหรือเห็นความสำคัญในช่วงระยะเวลาหนึ่งก็ได้ จำแนกเป็น ๒ ส่วน คือ

- นโยบายสำคัญของรัฐบาล หมายถึง ผลผลิต/โครงการ หรือกิจกรรมที่ดำเนินการตามจุดเน้นยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี มติคณะรัฐมนตรี (ชุดปัจจุบัน) นโยบายสำคัญของรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารที่ได้ประกาศต่อสาธารณชน

- นโยบายอื่น หมายถึง ผลผลิต/โครงการ หรือกิจกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แต่มีลำดับความสำคัญรองลงมา เช่น นโยบายของกระทรวง นโยบายของหน่วยงาน

ในการจัดการระบบข้อมูลค่าของงบประมาณของสำนักงานงบประมาณ ได้กำหนดให้ระดับกิจกรรมเป็นจุดสำคัญในการจำแนกประเภท และเชื่อมโยงงบประมาณไปยังมิติต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการประมวลผลข้อมูลและจัดทำแบบรายงานต่างๆ ดังนั้นการจำแนกงบประมาณตามภารกิจพื้นฐานและภารกิจยุทธศาสตร์จึงไม่ควรกำหนดต่ำกว่าระดับกิจกรรม โดยดำเนินการ ดังนี้

(๑.๑) จัดทำข้อมูลสำหรับภารกิจพื้นฐาน เพื่อให้ทราบกรอบภารกิจพื้นฐานและวงเงินขั้นต่ำเบื้องต้น ที่หน่วยงานควรได้รับจัดสรรเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในการให้บริการสาธารณะของหน่วยงาน และใช้ประกอบในการขอจัดสรรงบประมาณและเตรียมการชี้แจง โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑.๑.๑) รวบรวมผลผลิต/โครงการ กิจกรรมภารกิจพื้นฐานที่ดำเนินการอยู่เดิมทั้งหมด (ทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับประเด็นนโยบายของรัฐบาล) โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- เป็นภารกิจพื้นฐานที่หน่วยงานต้องดำเนินการหรือจัดให้มีขึ้น ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หากหยุดดำเนินการอาจก่อให้เกิดความเสียหายในการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ

- มีลักษณะเป็น “งานประจำ” ของหน่วยงานนั้น ซึ่งต้องดำเนินการตามกรอบอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งหน่วยงานนั้นๆ กำหนด

- มีลักษณะค่อนข้างแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขเชิงยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาประเทศ หรือนโยบายของรัฐบาล

- มีลักษณะงานและปริมาณงานที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่องหรือเป็นประจำ ซึ่งต้องดำเนินการหรือจัดขึ้นตามกฎหมาย ณ ระดับปฏิบัติการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

- งบประมาณที่ใช้อาจประกอบด้วยงบรายจ่ายต่างๆ ที่หน่วยงานต้องใช้ในการดำเนินงานภารกิจพื้นฐานนั้นๆ ณ ระดับการดำเนินงานปัจจุบัน

(๑.๑.๒) พิจารณาโอนหรือส่งมอบ ผลผลิต/โครงการ กิจกรรมตามภารกิจยุทธศาสตร์ที่มีอยู่เดิม ไปเป็นภารกิจพื้นฐานโดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- ไม่สอดคล้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ได้ประกาศ/แถลงกับสาธารณชน หรือนโยบายสำคัญตามที่สำนักงบประมาณกำหนดเพื่อการรวบรวมข้อมูล นโยบายสำคัญอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายให้เร่งรัดดำเนินการ แผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการ แต่ยังคงมีความจำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นภารกิจพื้นฐานของหน่วยงาน

- ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย และต้องส่งมอบให้กับงานประจำ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ หรือปรับเปลี่ยนไปใช้กลยุทธ์/วิธีการที่เคยดำเนินการอยู่เดิม

(๑.๑.๓) จัดทำผลผลิต/โครงการ กิจกรรมตามภารกิจพื้นฐานใหม่ หลังจากดำเนินการตามข้างต้น และทบทวนผลผลิต/โครงการ กิจกรรมของหน่วยงานแล้วเห็นว่าภารกิจพื้นฐานที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ จึงกำหนดผลผลิต/โครงการ กิจกรรมตามภารกิจพื้นฐานขึ้นใหม่

(๑.๑.๔) จัดทำข้อมูลภารกิจพื้นฐาน และประมาณการค่าใช้จ่ายเบื้องต้นสำหรับภารกิจพื้นฐานไว้ (๑.๑.๑+๑.๑.๒+๑.๑.๓)

(๑.๒) จัดทำข้อมูลสำหรับภารกิจยุทธศาสตร์ เพื่อให้ทราบผลผลิต/โครงการ กิจกรรม และวงเงินที่ดำเนินการตามนโยบายสำคัญต่างๆ และเป็นข้อมูลในการชี้แจงฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ โดยพิจารณาดำเนินการดังนี้

(๑.๒.๑) ปรับจากผลผลิต/โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการตามภารกิจพื้นฐานเดิม เป็นภารกิจยุทธศาสตร์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- ผลผลิต/โครงการ กิจกรรมตามภารกิจพื้นฐาน ที่ดำเนินอยู่แล้วแต่ต้องการเร่งรัดปริมาณคุณภาพ และเวลา ตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ได้ประกาศต่อสาธารณะ หรือตามที่สำนักงบประมาณกำหนด หรือนโยบายสำคัญอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายให้เร่งรัดดำเนินการ

- ผลผลิต/โครงการ กิจกรรมตามภารกิจพื้นฐาน ที่ดำเนินอยู่แล้วแต่ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือวิธีการให้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้รับมอบหมาย

- ผลผลิต/โครงการ กิจกรรมตามภารกิจพื้นฐานที่ดำเนินงานตามแผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการ (ตามที่สำนักงบประมาณกำหนด)

(๑.๒.๒) จัดทำผลผลิต/โครงการ กิจกรรมตามภารกิจยุทธศาสตร์ใหม่ หลังจากที่ปรับผลผลิต/โครงการ กิจกรรมตามภารกิจพื้นฐานเป็นภารกิจยุทธศาสตร์แล้ว เห็นว่าไม่สามารถดำเนินการได้ตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย จำเป็นต้องจัดทำผลผลิต/โครงการ กิจกรรมใหม่ที่หน่วยงานไม่เคยดำเนินการมาก่อน ต้องตรวจสอบไม่ให้ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการอยู่แล้ว และควรจัดทำเป็นโครงการนำร่อง โดยคำนึงถึงภาระงบประมาณที่เกิดขึ้น

(๑.๒.๓) จัดทำข้อมูลภารกิจยุทธศาสตร์ และประมาณการค่าใช้จ่ายเบื้องต้นสำหรับภารกิจยุทธศาสตร์ไว้ (๑.๒.๑+๑.๒.๒)

(๑.๓) หลังจากจำแนกผลผลิต/โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการตามภารกิจพื้นฐานและภารกิจยุทธศาสตร์แล้ว ให้จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมแต่ละภารกิจไว้ เป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ และเตรียมคำชี้แจงโดยพิจารณาเบื้องต้น

แนวทางจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม

- เป็นภาระผูกพันตามสัญญา หรือตามกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดให้ดำเนินการอย่างชัดเจนข้อตกลงกับรัฐบาลต่างประเทศ ผูกพันโครงการ/กิจกรรมที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง

- เป็นนโยบายสำคัญ เร่งด่วนของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน เป็นภารกิจตามแผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการหากไม่ดำเนินการจะกระทบต่อเป้าหมายโดยรวม

- ความรุนแรงของปัญหาในปัจจุบัน

- การขยายตัวของปัญหาไปสู่ปัญหาใหญ่ และมีความยุ่งยาก

ซับซ้อนในการแก้ปัญหามากขึ้น

- จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ หรือได้รับผลประโยชน์

- ความพร้อมในการดำเนินการ รวมถึงภาระงบประมาณที่เกิดขึ้น

(๓) นโยบายต่อเนื่อง นโยบายใหม่

นโยบายต่อเนื่อง หมายถึง ผลผลิต/โครงการ หรือกิจกรรม ที่ดำเนินการต่อเนื่องมาจากปีงบประมาณที่แล้ว (ปรากฏตามเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีก่อนหน้าปีที่ขอตั้งงบประมาณ) และต้องดำเนินการต่อในปีงบประมาณที่ขอตั้งงบประมาณ

นโยบายใหม่ หมายถึง ผลผลิต/โครงการ หรือกิจกรรม ที่ริเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณที่ขอตั้งงบประมาณ หรือเป็นภารกิจพื้นฐานซึ่งดำเนินการในปีที่ผ่านมา แต่ต้องการผลักดันหรือเห็นความสำคัญตามนโยบายของรัฐบาลในปีที่ขอตั้งงบประมาณ

(๔) นโยบายการจัดสรรงบประมาณ หมายถึง กลยุทธ์หลักของรัฐบาล เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยให้เชื่อมโยงกิจกรรมกับนโยบายการจัดสรรงบประมาณ (ชื่อย่อของยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี) ที่กิจกรรมไปสนับสนุนอย่างชัดเจนเพียงแนวทางเดียว

(๕) กิจกรรมที่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด หน่วยงานที่ขอจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่จะต้องจัดทำคำขอของงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อเป็นการบูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- เป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดทำนำเสนอส่งผลผลิต/โครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงานที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานประจำปี จังหวัด/กลุ่มจังหวัด

- เป็นกิจกรรมเดิมหรือที่จะกำหนดขึ้นใหม่ตามพันธกิจหรือภารกิจของหน่วยงาน

- มีข้อตกลงร่วมกันระหว่างจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และส่วนราชการในฐานะผู้จัดทำและเสนอคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

- การตั้งชื่อกิจกรรมย่อยที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ควรเป็นชื่อเดียวกันกับโครงการที่ระบุในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ตรวจสอบความเหมาะสมในการจัดสรรงบประมาณ ดังนี้

- ไม่ซ้ำซ้อนกับรายการที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัด หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอคำขอของงบประมาณโดยตรง

- ต้องมีความพร้อมและขีดความสามารถในการดำเนินการได้ทันภายในปีงบประมาณกรณีเป็นโครงการที่กระทบต่อสาธารณะ ต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เช่น การศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น

- ต้องพิจารณาความเหมาะสมทางการเงิน โดยคำนึงถึงภาระงบประมาณที่จะเกิดขึ้นพิจารณาทั้งปีที่จะขอตั้งงบประมาณและครอบคลุมถึงปีงบประมาณต่อไปด้วย ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามกรอบนโยบาย แนวทางหรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบาย

การบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) กำหนด

๒.๓.๒ การจัดทำข้อมูลระดับรายการ

(๑) ในการบันทึกข้อมูลการจัดทำคำขอฯ เพื่อประโยชน์ในการประมวลผลข้อมูลขอให้ใช้ประเภทรายการ และรายการในทะเบียนกลางของสำนักงบประมาณ หากไม่มีจึงใช้จากทะเบียนของกรมและไม่ควรเพิ่มประเภทรายการและรายการใหม่โดยไม่จำเป็น

(๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT) การฝึกอบรมสัมมนา ค่าโฆษณาและเผยแพร่ ค่าจ้างที่ปรึกษา การประชาสัมพันธ์ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศการจัดซื้อยานพาหนะ ต้องใช้ทะเบียนประเภทรายการ และรายการในทะเบียนกลางของสำนักงบประมาณเท่านั้น ไม่ว่าจะตั้งงบประมาณไว้ในงบรายจ่ายใด

(๓) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรของรัฐ ไม่ว่าจะตั้งงบประมาณไว้ในงบรายจ่ายใด รวมถึงค่าจ้างเหมาบุคคลธรรมดาเข้าดำเนินงานในกิจกรรมของรัฐ (ไม่รวมการจ้างเหมาผ่านบริษัทตัวแทนในลักษณะ Outsource) ให้บันทึกรายละเอียดโดยระบุจำนวนอัตราเดิม และจำนวนอัตราที่ขอตั้งงบประมาณทุกรายการ โดยใช้รายการกลางที่สำนักงบประมาณกำหนด

(๔) สรุปค่าใช้จ่ายรายการ เป็นส่วนสำคัญเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณและเตรียมค่าใช้จ่ายผู้บริหาร จึงควรให้ความสำคัญในการบันทึกข้อมูลค่าใช้จ่าย ซึ่งควรมีองค์ประกอบดังนี้

- ที่มาของรายการ เช่น เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล รัฐมนตรี กฎหมาย กำหนดให้ดำเนินการ มติคณะรัฐมนตรี เป็นเป้าหมายเชิงบูรณาการ ขอตกลงกับต่างประเทศ จังหวัด/กลุ่มจังหวัดฯลฯ

- เหตุผลความจำเป็นในการขอตั้งงบประมาณ เช่น ทดแทนของเดิม (ระบุ) ทำให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในอนาคต มีความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา เป็นความต้องการของประชาชน ฯลฯ

- หากเป็นรายการผูกพันข้ามปี ต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นในการตั้งงบประมาณผูกพันข้ามปี ทั้งรายการผูกพันเดิม และรายการผูกพันใหม่

- ที่มาของค่าใช้จ่าย/ ราคาต่อหน่วย เช่น ราคามาตรฐาน/ เกณฑ์การคำนวณ ค่าใช้จ่ายของสำนักงานงบประมาณ ระเบียบกรมบัญชีกลาง ราคามาตรฐานหน่วยงานราชการอื่นๆ เกณฑ์ราคาที่เคยจัดซื้อ/จัดจ้าง ฯลฯ

(๕) เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณ และการประมวลผลข้อมูลกรอกข้อมูลให้ครบตามหัวข้อที่กำหนด เช่น ระบุหน่วยนับของรายการ รายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง เงินนอกงบประมาณที่นำมาสมทบ และการเชื่อมโยงงบประมาณไปยังมิติต่างๆ เป็นต้น

การจัดทำและการจำแนกข้อมูลในระดับรายการ

(๑) งบรายจ่าย หมายถึง กลุ่มวัตถุประสงค์ของรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายงบประมาณ สำหรับแต่ละส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จำแนกออกเป็น ๕ ประเภทรายจ่าย ได้แก่

- ๑) งบบุคลากร
- ๒) งบดำเนินงาน
- ๓) งบลงทุน
- ๔) งบเงินอุดหนุน
- ๕) งบรายจ่ายอื่น

งบบุคลากร หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ได้แก่รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และค่าตอบแทนพนักงานราชการ รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

งบดำเนินงาน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานประจำ ได้แก่รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

งบลงทุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการลงทุน ได้แก่ รายจ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

งบเงินอุดหนุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเป็นค่าบำรุงหรือเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานหน่วยงานอิสระของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช้ราชการส่วนกลางตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยงานในกำกับของรัฐ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สภาตำบล องค์การระหว่างประเทศ นิติบุคคล เอกชนหรือกิจการอันเป็น สาธารณประโยชน์รวมถึงเงินอุดหนุนงบประมาณมหากษัตริย์ เงินอุดหนุนการศาสนา และรายจ่ายที่สำนัก งบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้

งบรายจ่ายอื่น หมายถึง รายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดงบรายจ่าย หนึ่งหรือรายจ่ายที่สำนักงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้

การจำแนกงบประมาณรายจ่ายให้ถือตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่าย ตาม หนังสือสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๒/ว๕๑ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๘ ประกอบกับ หนังสือสำนักงบประมาณด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๔/ว๓๓ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๓ โดยเคร่งครัด เพื่อให้การจำแนกข้อมูลการจัดสรรงบประมาณในภาพรวมของสำนักงบประมาณมีความถูกต้องตาม ความเป็นจริง ขอให้หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานอิสระของรัฐหน่วยงานใน กำกับ องค์การมหาชนหรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณในงบเงินอุดหนุน หรืองบ รายจ่ายอื่น จะต้องแสดงรายละเอียดค่าใช้จ่ายภายใต้งบรายจ่ายดังกล่าว โดยใช้หลักเกณฑ์การจำแนก งบประมาณตามที่สำนักงบประมาณกำหนด

(๒) รายจ่ายล่วงหน้านาระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework : MTEF) หมายถึง การจัดทำกรอบประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้านาระยะ ๓-๕ ปี ซึ่งจะแสดงภาพรวมของภาระงบประมาณที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้การดำเนินงานตามนโยบาย/ ยุทธศาสตร์ที่ดำเนินการในปัจจุบัน การจัดทำรายจ่ายล่วงหน้านาระยะปานกลางให้ถือปฏิบัติตามที่สำนัก งบประมาณกำหนด

(๓) การผูกพันงบประมาณข้ามปี หมายถึง รายการงบประมาณรายจ่าย ซึ่ง จะต้องทำสัญญาก่อนนี้ผูกพัน และมีวงเงินที่คาดว่าจะต้องก่อนนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต่อๆ ไป โดยวงเงินผูกพันดังกล่าวจะรวมเงินเผื่อเหลือเผื่อขาดไว้ด้วยแล้ว ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักการที่ กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณพ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การขอตั้งงบประมาณผูกพันข้ามปี

(๓.๑) ควรเป็นไปตามความจำเป็นที่ไม่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จ ภายในปีงบประมาณโดยระบุเหตุผลความจำเป็นในการตั้งงบประมาณผูกพันข้ามปีแบ่งเป็นกลุ่ม ดังนี้

- เป็นรายการผูกพันตามสัญญาและตามกฎหมายที่ต้องดำเนินการ ต่อเนื่อง หมายถึงรายการผูกพันฯ ที่ได้ตั้งงบประมาณและ/หรือทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างไว้แล้ว

- เป็นรายการที่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จใน ๑ ปีงบประมาณ หมายถึง รายการผูกพันฯ ใหม่ซึ่งขอจัดสรรงบประมาณเป็นปีแรก

- เป็นรายการซึ่งต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี หมายถึง รายการ ผูกพันฯ ใหม่ซึ่งคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ตั้งงบประมาณเป็นรายการผูกพันงบประมาณ เช่น การตั้ง งบประมาณค่าเช่ารถยนต์

(๓.๒) รายการผูกพันฯ ต้องระบุในคำของบประมาณอย่างชัดเจน โดยแสดงการผูกพันงบประมาณในแต่ละปี ควรกำหนดระยะเวลาไว้ ไม่เกิน ๕ ปี

(๔) รายการจ่ายประจำชั้นต่ำที่จำเป็น หมายถึง รายการจ่ายประจำชั้นต่ำที่จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้ตามสิทธิ และข้อกำหนดตามกฎหมาย ในส่วนที่ยังไม่รวมเรื่องงาน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร ค่าเช่าทรัพย์สิน (ที่ดิน/อาคาร) และค่าสาธารณูปโภค (ค่าไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์) การจัดทำรายการจ่ายประจำชั้นต่ำที่จำเป็นให้ถือปฏิบัติตามที่สำนักงบประมาณกำหนด

(๕) เงินนอกงบประมาณ ประกอบด้วย

- เงินกู้ในประเทศ / เงินกู้ต่างประเทศ หมายถึง การกู้เงินของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นในแต่ละปีงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามโครงการใด ๆ
- เงินรายได้ หมายถึง เงินที่ส่วนราชการได้รับโดยไม่ต้องนำส่งคลัง ตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ หมายถึง เงินที่รัฐบาลและองค์การ หรือสถาบันระหว่างประเทศมอบให้รัฐบาลหรือส่วนราชการ
- เงินและทรัพย์สินช่วยราชการ หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่บุคคล บริษัท ห้างร้านหรือสถาบัน บริจาคช่วยเหลือแก่ส่วนราชการตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ
- นวัตกรรมทางการเงิน หมายถึง เงินนอกงบประมาณที่ได้จากนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ เช่น การแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitization)

๓. การพิจารณารายละเอียดค่าใช้จ่าย

(๑) จัดทำรายการจ่ายประจำชั้นต่ำที่จำเป็น และรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางตามแนวทาง/

หลักเกณฑ์ที่สำนักงบประมาณกำหนด โดยให้ควบคุมรายการจ่ายประจำอย่างเข้มงวด เพื่อให้มีรายจ่ายลงทุนเพิ่มขึ้น

(๒) การกำหนดค่าใช้จ่าย/ราคาต่อหน่วยงบลงทุนและรายจ่ายอื่นที่ไม่ใช่รายจ่ายชั้นต่ำที่จำเป็น ให้อ้างอิงค่าใช้จ่าย/ราคาต่อหน่วย ดังนี้

- ตามที่สำนักงบประมาณกำหนด เช่น อัตราค่างานต่อหน่วย บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง ค่าใช้จ่าย/ราคาที่สำนักงบประมาณเคยอนุมัติ(ครั้งหลังสุดภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี)

- ค่าใช้จ่าย/ราคามาตรฐานของหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบ/เกณฑ์กรมบัญชีกลาง เกณฑ์ราคากลางและคุณลักษณะพื้นฐานครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ (กระทรวง ICT) ราคาก่อสร้างงานทาง (กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท) งานเขื่อน (กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมชลประทาน) เป็นต้น

(๓) สำหรับหน่วยงานที่จำเป็นต้องตั้งงบประมาณรายการที่มีแบบรูปและราคา นอกเหนือจากที่กล่าวในข้อ (๒) ให้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการตั้งงบประมาณ คุณลักษณะเฉพาะของรายการและที่มาของราคา/ค่าใช้จ่ายในคำชี้แจงด้วย

๔. การระบุค่าพิกัด (Global Positioning System) รายการค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

๔.๑ รายการและหน่วยงานที่ต้องระบุค่าพิกัด

(๑) รายการค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่ขอรับจัดสรรงบประมาณไม่ว่าจะตั้งงบประมาณไว้ในงบรายจ่ายใด

(๒) ให้จัดทำทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น รวมทั้งจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยรับงบประมาณ

(๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการเฉพาะรายการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ และเงินอุดหนุนทั่วไป ที่กำหนดวัตถุประสงค์

๔.๒ การจัดส่งแบบรายงาน

(๑) รายการค่าครุภัณฑ์ที่มีวงเงินตั้งแต่ ๑ ล้านบาทขึ้นไป ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินตั้งแต่ ๑๐ ล้านบาทขึ้นไป ให้ระบุค่าพิกัดส่งสำนักงบประมาณพร้อมค่าของงบประมาณ

(๒) รายการค่าครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่ำกว่า ๑ ล้านบาท ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่ำกว่า ๑๐ ล้านบาท หรือรายการที่ตั้งงบประมาณไว้เป็นยอดรวม (lump sum) ให้ระบุค่าพิกัดส่งสำนักงบประมาณเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๓) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายการเงินอุดหนุนทั่วไป ที่กำหนดวัตถุประสงค์(ถ้ามี) เมื่อคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนจัดสรรแล้ว ให้ดำเนินการระบุค่าพิกัดส่งสำนักงบประมาณภายใน ๓๐ วัน เพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาในปีต่อไป

(๔) การแก้ไขค่าพิกัดในระบบ e-Budgeting ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณที่รับผิดชอบส่วนราชการฯ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๕. การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อแสดงความพร้อมในการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ขอให้จัดทำรายงานแผนการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Budgeting โดยใช้แบบ ง. ๓๐๑ และ ง. ๓๐๒ ซึ่งหน่วยงานที่ใช้จ่ายงบประมาณต้องรายงานต่อสำนักงบประมาณตามที่เคยปฏิบัติเป็นประจำทุกปี(ในขั้นตอนการจัดทำคำขอฯ บันทึกข้อมูลเฉพาะแผนฯ ที่คาดว่าจะดำเนินการได้ในแต่ละไตรมาส)

๖. การจัดส่งแบบฟอร์มคำขอฯ จัดทำรายละเอียดคำของบประมาณตามแบบฟอร์มที่กำหนด เสนอรองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด (หรือผู้มีอำนาจกำกับดูแลสำหรับกรณีที่ไม่ได้อยู่ในการกำกับของรัฐมนตรีและ/หรือของราชการฝ่ายบริหาร) ให้ความเห็นชอบจัดส่งสำนักงบประมาณภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

(๑) งบกลาง (สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบรายการงบกลาง)

(๒) ระดับกระทรวง (ถ้ามี)

(๓) ระดับหน่วยงาน (หน่วยงานในกำกับ องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ) ให้เรียงลำดับหน่วยงานตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายฯ

(๔) ระดับผลิต/โครงการ ให้เรียงลำดับตามเอกสารงบประมาณ (เล่มคาดแดง)

(๕) แบบแสดงรายละเอียดกิจกรรม เรียงลำดับตามความสำคัญ

(๖) รายละเอียดงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย

(๗) ระดับกองทุน/เงินทุน (ถ้ามี)

(๘) ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการ (ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานงบประมาณกำหนด)

๗. การเตรียมเอกสารชี้แจง เอกสารและคำชี้แจงอื่นๆ ที่ควรจัดเตรียมไว้สำหรับชี้แจงฝ่ายบริหาร และใช้ประกอบเพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณ ที่สำคัญเช่น

(๑) มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

(๒) ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณ (Performance Assessment Rating Tool : PART)

(๓) งบทางการเงินของหน่วยงาน

(๔) แผนความต้องการงบประมาณจำแนกตามจังหวัดที่ขอจัดสรรงบประมาณทุกรายการแบบ

รูปรายการสิ่งก่อสร้าง ใบเสนอราคา หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์และใบสืบบราคา เหตุผลความจำเป็นในการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ จากต่างประเทศ

(๕) รายละเอียด และเหตุผลความจำเป็นในภาพรวมของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT) ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าโฆษณาและเผยแพร่(ประชาสัมพันธ์) ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี ค่าจ้างเหมาบริการและค่าเช่าทรัพย์สิน

(๖) เหตุผลความจำเป็น และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสรรเงินอุดหนุนองค์กรเอกชน(NGO) โครงการวิจัย

(๗) หลักเกณฑ์จัดสรรงบประมาณลงพื้นที่รายการสำคัญ เช่น แหล่งน้ำ และทาง เงินอุดหนุนองค์กร กลุ่มต่างๆ

(๘) แบบรายงานต้นทุนหน่วยปฏิบัติ (Operating Unit Cost : OUC)

๒.๑๒ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี^{๒๐}

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีของเทศบาลมีความสัมพันธ์กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยมุ่งเน้นเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ของประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการการเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ โดยร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๗๙) สรุปลงได้ ดังนี้

^{๒๐}สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙).

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
 “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
 นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้าง ความสุขของคนไทย **สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม** ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ภาพประกอบ ๕ ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนในระดับต่างๆ

ภาพประกอบ ๖ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนในระดับต่างๆ

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการ พัฒนาคตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติอันได้แก่การมีเอกราชอธิปไตยและ บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐการดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติการดำรงอยู่อย่าง มั่นคงของชาติและปราศจากจากภัยคุกคามทุรูปแบบการอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมี ความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความ เจริญเติบโตของชาติความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนความยั่งยืนของฐาน

ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมความมั่นคงทางพลังงานและอาหารความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า

วิสัยทัศน์ : “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ความมั่นคง

- การมีความมั่นคงปลอดภัย ราบรื่นและการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศ มีความมั่นคงในภาพและอับโอบ มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็ง มีบูรณภาพและอธิปไตยอันศักดิ์สิทธิ์ของประชาชน ระบบการเมืองที่ไม่เคยเป็นอนาธิปไตย มีการบริหารประเทศที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพมาภิบาล
- สังคม มีความโปร่งใสและความสามัคคี สามารถแก้ไขปัญหาสังคมพัฒนาประเทศ ชุมชน มีความเข้มแข็ง ครอบครัว มีความสุข
- ประชาชน มีความภาคภูมิใจในชาติและการพัฒนาที่ยั่งยืนและการดำรงชีวิตที่ดีอยู่อย่างมีความสุขภายใต้วิถีชีวิตที่ยั่งยืน
- ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของอาหารพลังงาน และน้ำ

ความมั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มประเทศรายได้สูงความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ที่จูงใจภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมที่บูรณาการ และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงกับภูมิภาคที่การคมนาคมสะดวก การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เปิดสาขาสินค้าทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีประสิทธิภาพ
- ความสมบูรณ์ในหน้าที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ใฝ่ไกล ชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนปัญญา ชุมชนการงาน ชุมชนเป็นเครือญาติหรือองค์กร ชุมชนสังคม และชุมชนบริการรวมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่มีวิถีการรวมชาติเป็นหนึ่งเดียวไม่สร้างสภาวะสองสีหรือความเหลื่อมล้ำกับความสามารถในการรองรับและเยียวยาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่ง เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เกื้อหนุนเกื้อหนุนประโยชน์ส่วนรวม
- มีประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีชีวิตภาพ และยั่งยืน
- ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดมั่นและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพประกอบ ๗ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์ชาติ

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาวและกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวเพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการและสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชนเอกชนประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคงมั่งคั่งยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันมีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วคนไทยมีความสุขอยู่ดีกินดีสังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรมซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไปจะประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

(๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและ(๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐโดยมีสาระสำคัญของแต่ละยุทธศาสตร์สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

ภาพประกอบ ๘ ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ และช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอกรวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทยกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญอาทิ

(๑) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมืองขจัดคอร์รัปชันสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

(๓) การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายในตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

(๔) การพัฒนาระบบกลไกมาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับและรักษาดุลยภาพความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่

(๕) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

(๖) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

(๗) การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวระนาบมากขึ้น

๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรมเกษตรและบริการการสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหารการเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็นผู้ประกอบการรวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคตทั้งนี้ภายใต้กรอบการปฏิรูปและพัฒนาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ทุกด้านอันได้แก่โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาทุนมนุษย์และการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจได้แก่การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่นการส่งเสริมการค้าและการลงทุนที่อยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรมและรับผิดชอบต่อสังคมตลอดจนการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้าเพื่อให้ได้ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคและเป็นการยกระดับไปสู่ส่วนบนของห่วงโซ่มูลค่ามากขึ้น

(๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการบนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยมีการใช้ดิจิทัลและการค้าที่เข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายกิจกรรมการผลิตและบริการโดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับโลกและในระดับภูมิภาคในอุตสาหกรรมหลายสาขาและในภาคบริการที่หลากหลายตามรูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไปรวมทั้งเป็นแหล่งอาหารคุณภาพสะอาดและปลอดภัยของโลก

- ภาคเกษตรโดยเสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งและยั่งยืนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็งและการพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและอาหารคุณภาพสะอาดและปลอดภัย

- ภาคอุตสาหกรรมโดยพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมปัจจุบันที่มีศักยภาพสูงและพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคตที่มีศักยภาพโดยใช้ดิจิทัลและการค้ามาเพิ่มมูลค่าและยกระดับห่วงโซ่มูลค่าในระดับสูงขึ้น

- ภาคบริการโดยขยายฐานการบริการให้มีความหลากหลายมีความเป็นเลิศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยการยกระดับการที่เป็นฐานรายได้เดิมเช่นการท่องเที่ยวและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพธุรกิจบริการด้านการเงินและธุรกิจบริการที่มีศักยภาพอื่นๆ เป็นต้น

(๓) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชนพัฒนาทักษะผู้ประกอบการยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่สากลและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร

(๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญจัดระบบผังเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วมมีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพ

(๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด้านการขนส่งด้านพลังงานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนา

(๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับนานาชาติส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านต่างๆเพิ่มบทบาทของไทยในองค์กรระหว่างประเทศรวมถึงสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศมีความพร้อมทางกายใจสติปัญญา มีความเป็นสากลมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมายมีคุณธรรมจริยธรรมรู้คุณค่าความเป็นไทยมีครอบครัวที่มั่นคงกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ

(๒) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

(๓) การปลูกฝังระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์

(๔) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี

(๕) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง

๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึงลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรมกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

(๒) การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ

(๓) การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย

(๔) การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน

(๕) การพัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและมีความมั่นคงด้านน้ำรวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติและพัฒนาไปสู่การเป็นสังคมสีเขียวกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การจัดระบบอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

(๒) การวางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง๒๕ลุ่มน้ำเน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ

(๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๖) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจมีสมรรถนะสูงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสมมีธรรมาภิบาลกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

- (๑) การปรับปรุงโครงสร้างบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม
- (๒) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ
- (๓) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ
- (๔) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๕) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆให้ทันสมัยเป็นธรรมและเป็นสากล
- (๖) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ
- (๗) การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

ภาพประกอบ ๙ ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ปี กับแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)^{๒๑}

การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ ได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้น และการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้นปัญหาความยากจนลดลง และคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้นอย่างไรก็ตาม โครงสร้าง

^{๒๑}สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๖๐). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔.

เศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ความสามารถในการแข่งขันปรับตัวช้า เนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการสู่การใช้องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมยังดำเนินการได้น้อย ทำให้ฐานการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการมีผลผลิตการผลิตต่ำ ประกอบกับประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้าน ที่สำคัญได้แก่ คุณภาพคน คุณภาพการศึกษา คุณภาพบริการสาธารณะและบริการสาธารณสุข สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ก่อให้เกิดความแตกแยก

นอกจากนี้ทรัพยากรธรรมชาติร่อยหรอและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว มีภาวะขยะล้นเมืองและการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์ ในขณะที่ความเสี่ยงและผลกระทบที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศผันผวนมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้กฎเกณฑ์และกฎระเบียบของสังคมที่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเข้มงวดมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนถึงปัญหาการจัดการภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเพราะการบริหารจัดการยังขาดเอกภาพ และการปฏิรูปกฎหมายเพื่อพัฒนาประเทศยังล่าช้า ดังนั้น การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานของประเทศในระยะยาวให้มุ่งต่อยอดผลสัมฤทธิ์ของแผนที่สอดคล้องเชื่อมโยงและรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกัน ไปตลอด ๒๐ ปี ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

ภาพประกอบ ๑๐ กรอบแนวคิดและหลักการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑. ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๑ หลักการ

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรมสำหรับการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ยึดวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในขณะที่การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆของแผนพัฒนาฯ ได้ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๙ ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปี โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่องค์การระหว่างประเทศกำหนดขึ้น อาทิ การพัฒนาที่ยั่งยืน(sustainable development goals : SDGs) ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้น เป็นต้น ส่วนแนวทางการพัฒนา ได้บูรณาการนโยบายหรือประเด็นพัฒนาที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศ ๓๗ วาระ และ ไทยแลนด์ ๔.๐

การจัดทำแผน ขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผล เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งจากภาครัฐ เอกชน ประชาชน และภาคการศึกษา ในทุกพื้นที่ของประเทศ เป็นกลไกประชารัฐที่รวมพลัง ให้สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา รวมทั้งแผนงานโครงการสำคัญที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับภูมิสังคมและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปี

๑.๒ จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๒

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จะเป็นแผนแรกที่ถูกใช้ให้เป็นกลไกเชื่อมโยงสู่การขับเคลื่อนการพัฒนา ซึ่งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่จะต้องบรรลุผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนา รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนาในรายละเอียดที่ต้องเชื่อมต่อถึงการปฏิบัติที่ต้องดำเนินการในช่วง ๕ ปี โดยได้กำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญ (Flagship Program) และประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการที่สำคัญ ในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ จะทำให้ระบบการจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน แผนสำหรับบริหารราชการแผ่นดิน กฎ ระเบียบวินัยทางการเงินและการคลังภาครัฐ และระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาตลอดจนระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

ภาพประกอบ ๑๑ ๖-๖-๔ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ปี สู่ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

นอกจากนี้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีแนวทางการพัฒนาจังหวัด ภาค และเมือง ที่กำหนดพื้นที่เป้าหมาย สาขาการผลิตและบริการเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ และกำกับให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ จังหวัด ภาค และเมือง เกิดผลสัมฤทธิ์และสอดคล้อง กับเป้าหมายรวมของประเทศ รวมทั้งได้กำหนดแนวทางเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูป ประเทศที่สภาพปฏิรูปแห่งชาติและสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปได้เสนอและต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ ในช่วง ๕ ปีต่อจากนี้

๑.๓ ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประเทศไทยแม้ว่า ได้ดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี มีการขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็น ระบบโครงข่ายมากขึ้น และมีการเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา แต่อันดับความสามารถในการ แข่งขันของไทยยังปรับตัวช้าเมื่อเทียบกับหลายประเทศ เนื่องจากคุณภาพคนต่ำ การลงทุนในการวิจัย และพัฒนายังมีน้อยคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ได้ และปัญหาการบริหารจัดการภาครัฐและ กฎระเบียบต่างๆ ล้าสมัยและขาดประสิทธิผลในการบังคับใช้ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ โลกและภัยพิบัติธรรมชาติ ทำให้เศรษฐกิจไทยผันผวนได้ง่าย และเศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวในอัตราที่ ต่ำกว่าศักยภาพมาต่อเนื่องหลายปี

นอกจากนี้ประเทศไทยต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ ที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นมากขึ้น เป็นโลกไร้พรมแดน โดยมีการเคลื่อนย้ายคน เงินทุน องค์ความรู้ เทคโนโลยีข่าวสาร สินค้าและบริการอย่างเสรี ทำให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้น ส่งผลให้มีการ รวมตัวด้านเศรษฐกิจของกลุ่มต่างๆ ในโลกมีความเข้มข้นขึ้น ประเทศเศรษฐกิจใหม่มีขีดความสามารถ ในการแข่งขันมากขึ้น เช่น จีนอินเดีย ละตินอเมริกา และเวียดนาม ซึ่งมีแรงงานราคาถูกและมี มาตรการอื่นๆ ประกอบในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การพัฒนากการ

สื่อสารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้สังคมโลกมีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ทำให้เกิดภัยคุกคามและความเสี่ยง อาทิ การก่อการร้าย โรคระบาดอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาแรงงานต่างด้าว

ในขณะเดียวกันประเทศไทยมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัยมากขึ้น จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลง ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น ปัญหาความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ รวมทั้งความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดและกลุ่มคนจนที่สุดสูงถึง ๓๔.๙ เท่า ในปี ๒๕๕๖ เนื่องจากการกระจายโอกาสการพัฒนาไม่ทั่วถึง ยิ่งไปกว่านั้นทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม มีปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนในกลุ่มต่างๆ เนื่องจากการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมีลักษณะรวมศูนย์ขาดการเชื่อมโยงกับพื้นที่ ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง ประกอบกับสภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงผันผวนมากขึ้นประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยมากกว่าในอดีต

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศดังกล่าว จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไป ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ และใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑.๓.๑ การพัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติเพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นการ นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม ทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ โดยการกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ (National Research Agenda) ให้มีจุดเน้นที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และใช้กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมบูรณาการวิจัยและพัฒนากับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และการพัฒนานวัตกรรม

๑.๓.๒ การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การดัดแปลงและต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีไปสู่ความเป็นอัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยี การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี(Technopreneur) รวมทั้งการเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตที่เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ ได้แก่เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับสถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษา รวมทั้งพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะเร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขา STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างสถาบันวิจัยสถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ชุมชน รวมทั้งการปรับกลไกระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้งระบบ

๑.๓.๓ การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดีที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ

๑.๓.๔ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ให้ความสำคัญกับการจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลการจัดสรรที่ดินทำกิน สนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพผู้ด้อยโอกาสสตรี และผู้สูงอายุ รวมทั้งกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน โดยมุ่งบรรลุเป้าหมายสำคัญในการยกระดับรายได้ประชากรกลุ่มร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด

๑.๓.๕ การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า เน้นสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐาน ทุนทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งสร้างสังคมผู้ประกอบการให้มีทักษะการทำธุรกิจที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

๑.๓.๖ การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่ เน้นการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรรวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียว เป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ห้างหุ้นส่วน และบริษัท เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด

๑.๓.๗ การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมและการต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและบริการใหม่โดยใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและนวัตกรรม เน้นการวางรากฐานเพื่อพัฒนา

อุตสาหกรรมสำหรับอนาคต ทั้งในด้านการเตรียมคนและโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสร้างกลไกและเครือข่ายในลักษณะคลัสเตอร์ (Cluster)

๑.๓.๘ การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการเพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการ

๑.๓.๙ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๑๐ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคม ในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงานของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง กรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำอิระวดี เจ้าพระยา แม่โขง กรอบความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย กรอบความร่วมมือความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ กรอบความร่วมมือเพื่อพัฒนาชายแดนไทย-มาเลเซีย และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์

๑.๓.๑๑ การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

๑.๓.๑๒ การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม เน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน เร่งแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค พัฒนาระบบบริหารจัดการที่โปร่งใสเป็นธรรม ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เร่งเตรียมความพร้อมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๑.๓.๑๓ การฟื้นฟูพื้นฐานด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติของผู้มีความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์บนพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและการเตรียมการรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้า

๑.๓.๑๔ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพดมิชอบและการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านระบบการบริหารงานและบุคลากร มีการบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น

๑.๓.๑๕ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อขยายขีดความสามารถและพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจหลัก และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มในสังคม เน้นให้เกิดความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาค และในอาเซียนอย่างเป็นระบบ โดยมีโครงข่ายเชื่อมโยงภายในประเทศที่สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน และการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และการพัฒนาผู้ประกอบการในสาขาโลจิสติกส์และหน่วยงานที่มีศักยภาพไปทำธุรกิจในต่างประเทศ

๑.๓.๑๖ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เร่งดำเนินการในประเด็นท้าทาย ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานการผลิตและบริการใหม่ที่สร้างรายได้สำหรับประชาชนในแต่ละภาค การพัฒนาเมืองให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้รองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคตอย่างมีสมดุล และการบริหารจัดการพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เจริญเติบโตและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคและเมืองให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๓.๑๗ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้เข้มข้นและส่งผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มที่มีมุ่งเน้นผลักดันให้ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบและในเชิงสถาบันให้มีความคืบหน้าและชัดเจนในระดับปฏิบัติการและในแต่ละจุดพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศ ผลักดันการลดการใช้มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบความร่วมมือต่างๆ ในเวทีโลก และสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

๑.๓.๑๘ การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการ ให้สามารถพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาธุรกิจภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนแหล่งเงินทุนและแหล่งข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับฐานการผลิตในต่างประเทศ

๑.๓.๑๙ การปรับปรุงภาคการเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สามารถแข่งขันได้เร่งปรับปรุงกฎระเบียบในการกำกับดูแลภาคการเงินเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันและการให้บริการต่อผู้บริโภคและภาคธุรกิจเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการกำกับดูแลที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงทางการเงินและกระแสการเคลื่อนย้ายของเงินทุนที่จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป และมีปริมาณธุรกรรมที่มากขึ้น ในขณะเดียวกันสนับสนุน

การนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้อย่างเข้มข้น พัฒนาเครื่องมือทางการเงินเพื่อระดมทุนมาใช้ สนับสนุนการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ตลอดจนขยายการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงใน ต้นทุนที่เหมาะสม

๑.๓.๒๐ การปฏิรูปด้านการคลังและงบประมาณ ประกอบด้วย การขยายฐานภาษี การปรับระบบการจัดทำคำขอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำงบประมาณบูรณาการทั้ง เชิงประเด็นพัฒนาและเชิงพื้นที่ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ และกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม และลดความซ้ำซ้อนของ สิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งสร้างความยั่งยืนทางการคลังของระบบการคุ้มครองทาง สังคม ได้แก่ การปรับปรุงระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุ และการปรับปรุงระบบประกันสุขภาพ เพื่อลดภาระการพึ่งพารายได้จากรัฐบาล

ภาพประกอบ ๑๒ กรอบทิศทางแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๒. การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ

๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

๒.๑.๑ สถานการณ์และแนวโน้มเศรษฐกิจโลก มีตลาดเกิดใหม่ที่มีบทบาทสูงขึ้น ตลาดการเงินโลกเข้าสู่สถานการณ์ไร้พรมแดน ซึ่งเป็นผลจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินใหม่ๆ รวมทั้งมีการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจที่หลากหลายส่งผลต่อการเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสที่สำคัญของการพัฒนา ประเทศไทย

๒.๑.๒ การวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเป็น กุญแจสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตของคน ทำให้เกิด สาขาอุตสาหกรรมและบริการใหม่ๆ ที่ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่หลากหลายสาขา มนุษย์จะ สามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด มีการแข่งขันแรงงานที่มีทักษะด้านเทคโนโลยี และมีทักษะหลายด้านในตลาดแรงงาน ขณะเดียวกันเกิดความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ เช่น ความเหลื่อม ล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี เป็นต้น

๒.๑.๓ สถานการณ์และแนวโน้มสังคมโลก การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกส่งผลต่อ เศรษฐกิจและรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุในประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นกลุ่มสำคัญที่

ทำให้มีการบริโภคสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น แต่อาจก่อให้เกิดการแย่งชิงประชากรวัยแรงงาน โดยเฉพาะคนที่มีศักยภาพสูง ขณะเดียวกันการเคลื่อนไหลของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับ วัฒนธรรมท้องถิ่นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและเกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย แต่อาจ ก่อให้เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรมเนื่องจากการขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี

๒.๑.๔ สถานการณ์และแนวโน้มสิ่งแวดล้อมโลก วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ เป็นทิศทางหลักในการพัฒนาของโลกหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมายและ ๑๖๘ เป้าประสงค์ รวมถึงข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความเข้มข้นขึ้น จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ประเทศไทยในอนาคตยิ่งไปกว่านั้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติมีความผันผวน และรุนแรงมากขึ้น ส่งผลต่อการผลิตในภาคเกษตรและความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ

๒.๑.๕ สถานการณ์ความมั่นคงโลก ประเทศมหาอำนาจมีแนวโน้มใช้อำนาจทาง ทหารและทางเศรษฐกิจเข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่างๆ รวมถึงเกิดความขัดแย้งระหว่าง ประเทศด้านอาณาเขตแบบรัฐต่อรัฐทั้งด้านอาณาเขตทางบก การอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล และภูมิ รัฐศาสตร์เพื่อผลประโยชน์และการแย่งชิงทรัพยากร นอกจากนี้ การก่อการร้าย อาชญากรรมข้าม ชาติ และอาชญากรรมทางไซเบอร์จะทวีความรุนแรงและมีวิธีการที่ซับซ้อนมากขึ้น

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

๒.๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มเศรษฐกิจไทย เศรษฐกิจไทยในช่วงปี ๒๕๐๔-๒๕๕๘ ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๖.๑ สูงเป็นอันดับที่ ๒๒ ของโลก ส่งผลให้รายได้ต่อหัวของประชาชนเพิ่มขึ้น สามารถขยับฐานะการพัฒนาประเทศเป็นประเทศรายได้ปานกลางตอนบนในปี ๒๕๕๓ โครงสร้าง เศรษฐกิจเปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ภาคการผลิตมีการสั่งสม องค์ความรู้และปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยยังคงมีความหลากหลายของ ฐานการผลิตที่มีความแข็งแกร่งในระดับโลก อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมมีแนวโน้ม ปรับตัวดีขึ้น เศรษฐกิจไทยกลับเข้าสู่เสถียรภาพและอยู่ในเกณฑ์ที่แข็งแกร่ง โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับ ประเทศที่มีระดับการพัฒนาในระดับใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม ในช่วง ๘ ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทย ขยายตัวในอัตราการขยายตัวที่ต่ำกว่าศักยภาพของระบบเศรษฐกิจ การส่งออกของไทยปรับตัวลดลง ทั้งในด้านการส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม มีสาเหตุจากจุดอ่อนที่สำคัญๆ ทั้งทางด้านปัญหา เชิงโครงสร้าง เงื่อนไขในระบบเศรษฐกิจโลก และปัจจัยทางด้านการดำเนินนโยบายและการบริหาร จัดการเศรษฐกิจ

๒.๒.๒ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม อยู่ในลำดับต่ำและ การบริหารจัดการงานวิจัยขาดการบูรณาการให้มีเอกภาพตั้งแต่ระดับนโยบาย การสนับสนุนทุนวิจัย และ หน่วยวิจัยหลัก ทำให้ทิศทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยพัฒนา และนวัตกรรมของ ประเทศไม่ชัดเจน มีความซ้ำซ้อน และยังมีข้อจำกัดในการตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ เป็นผลให้การ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศล่าช้า ไม่ทันต่อการพัฒนาเทคโนโลยีของโลก ตลอดจนมี การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ในระดับต่ำ

๒.๒.๓ สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย โครงสร้างประชากรไทยเปลี่ยนแปลง เข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ โดยปี ๒๕๕๗ ประชากรวัยแรงงาน

จะมีจำนวนสูงสุดและเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง คุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยยังมีปัญหา คุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ขณะที่คนไทยมีแนวโน้มเป็นโรคไม่ติดต่อมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิต รวมถึงปัญหาด้านสุขภาพในวัยผู้สูงอายุจะส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ นอกจากนี้คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และการมีจิตสาธารณะ

๒.๒.๔ สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฐานทรัพยากรธรรมชาติลดลงและเสื่อมโทรมเนื่องจากการใช้ประโยชน์เกินกว่าศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจก่อนดำเนินการอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกันการเข้าถึงและการจัดสรรการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติยังไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้ง และข้อพิพาทในระดับพื้นที่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน นอกจากนี้ยังมีปัญหามลพิษที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและต้นทุนทางเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ไม่ยั่งยืน

๒.๒.๕ การเจริญเติบโตของภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ กิจกรรมทางเศรษฐกิจกระจุกตัวในกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ทำให้เกิดปัญหาช่องว่างการกระจายรายได้ระหว่างภาค รวมถึงกลไกการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดยังไม่สามารถเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ขณะที่การขยายตัวของเมืองในภาคต่างๆ ของประเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นไม่สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศมีแนวโน้มการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับสูง ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนและสมดุลของการพัฒนาในพื้นที่

๒.๒.๖ ความมั่นคงภายในประเทศ สถาบันหลักของชาติได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง ที่มีรากฐานของปัญหามาจากความเห็นต่างทางความคิดและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ขณะที่สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีการสร้างสถานการณ์โดยมีเป้าหมายให้เกิดความสูญเสียต่อเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับมีความเสี่ยงจากปัญหาอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปสู่การโจมตีระบบขององค์กรขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบในวงกว้างและมีมูลค่าความเสียหายสูง

๒.๒.๗ ความร่วมมือระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงเพื่อการพัฒนาการเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอนุภูมิภาคและภูมิภาคเอเชีย เป็นเงื่อนไขสำคัญของประเทศไทยในการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้า การคมนาคมขนส่ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเทคโนโลยีและสารสนเทศ กับกลุ่มประเทศต่างๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

๒.๒.๘ การบริหารจัดการภาครัฐยังอ่อนแอ ภาครัฐมีขนาดใหญ่และรายจ่ายประจำเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพต่ำ ขาดระบบการทำงานที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแบบบูรณาการกับหน่วยงานหรือภาคส่วนอื่นๆ การให้บริการประชาชนยังต้องปรับปรุงให้ได้มาตรฐานสากล ขณะที่การทุจริตและประพฤติมิชอบได้ขยายไปในวงกว้างทั้งในภาครัฐ เอกชน และองค์กรเอกชน นอกจากนี้ กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลเนื่องจากล้าสมัยและ

กระบวนการตรากฎหมายยังมีจุดอ่อนหลายประการ ตลอดจนกระบวนการยุติธรรมยังขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาค

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๓.๑. วัตถุประสงค์

๓.๑.๑. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๓.๑.๒. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๓.๑.๓. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืนสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ

๓.๑.๔. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

๓.๑.๕. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันทสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา

๓.๑.๖. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยการพัฒนาภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่

๓.๑.๗. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

๓.๒. เป้าหมายรวม

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดเป้าหมายรวมการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย

๓.๒.๑. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย

๓.๒.๒. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๕

๓.๒.๓. ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการ

ขนาดกลางและขนาดเล็กที่เข้มแข็งสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ มีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ชั้นสูงใหม่ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน รวมทั้งกระจายฐานการผลิตและการให้บริการสู่ภูมิภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี และมีปัจจัยสนับสนุน อาทิ ระบบโลจิสติกส์ พลังงาน และการลงทุนวิจัยและพัฒนาที่เอื้อต่อการขยายตัวของภาคการผลิตและบริการ

๓.๒.๔. ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน และขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ภายในปี ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๓.๒.๕. มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคีสร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหาอาชญากรรมลดลง ปริมาณความสูญเสียจากภัยโจรสลัดและการลักลอบขนส่งสินค้าและค่านมนุษย์ลดลง มีความพร้อมที่ปกป้องประชาชนจากการก่อการร้ายและภัยพิบัติทางธรรมชาติประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ เกิดความเชื่อมโยงการขนส่ง โลจิสติกส์ห่วงโซ่มูลค่า เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก และอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนและการส่งออกของไทยในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และอาเซียนสูงขึ้น

๓.๒.๖. มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใสตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่าลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระมากขึ้น โดยอันดับประสิทธิภาพภาครัฐที่จัดทำโดยสถาบันการจัดการนานาชาติและอันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในประเทศดีขึ้น การใช้จ่ายภาครัฐและระบบงบประมาณมีประสิทธิภาพสูง ฐานภาษีกว้างขึ้น และดัชนีการรับรู้การทุจริตดีขึ้น รวมถึงมีบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ความสามารถและปรับตัวได้ทันกับยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีและอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

ภาพประกอบ ๑๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ ๑ - ๓

๔.๑ การเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพทุนมนุษย์ทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหา ในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนา ความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัด กรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิตค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรมใน การดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความ สมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุก ช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้นรวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วน ร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้นแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (๑) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคน ไทยให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มี กิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบ วินัย และจิตสาธารณะ (๒) พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิต อย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็ก วัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ(๓) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการ เรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มี ขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมี ชีวิต (๔) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ ส่งเสริมให้มี กิจกรรมทางสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการ ควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ (๕) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพภาครัฐ และปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่าง สถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพ (๖) พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมกับสังคมสูงวัย อาทิ ผลักดันให้มีกฎหมายการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว และ (๗) ผลักดันให้

สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อาทิ กำหนดมาตรการดูแลครอบครัวที่เปราะบาง และส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้

๔.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาทำให้สังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยมีความคืบหน้าช้า ทั้งเรื่องความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร ความแตกต่างของคุณภาพการบริการภาครัฐ รวมทั้งข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเทคโนโลยีของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงจำเป็นต้องมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้นแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ อาทิ ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การดูแลนักเรียนที่ครอบครัวตั้งแต่การสร้างรายได้ของครัวเรือนสนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา ให้ทุนการศึกษาต่อระดับสูง (๒) การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง อาทิ บริหารจัดการการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผ่านการพัฒนาระบบส่งต่อผู้ป่วยทั้งในระดับจังหวัด ภาค และระดับประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ(๓) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน อาทิ สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือน การปรับองค์การการเงินของชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้าน/ตำบลที่ทำหน้าที่ทั้งการให้กู้ยืมและการออม และจัดตั้งโครงข่ายการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นแม่ข่าย

๔.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนเศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทั้งจากผลกระทบของเศรษฐกิจโลกขบเซา และข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวช้าการพัฒนา ๕ ปีต่อจากนี้ไป จึงเน้นให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพและมีเสถียรภาพภาคส่งออกมีการพัฒนาจนสามารถขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ผลิตภาพการผลิตของประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมาจากความร่วมมือกันมากขึ้น ประชาชนและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังเน้นให้เศรษฐกิจรายสาขามีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง ภาคการเกษตรเน้นเกษตรกรรมยั่งยืนและให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้และแข่งขันได้มากขึ้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ภาคการเงินมีสภาพเพิ่มขึ้นโดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (๑) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ทั้งใน

ด้านการคลัง อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การบริหาร และการตรวจสอบกระบวนการงบประมาณ และด้านการเงิน อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงินทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนให้สามารถสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และ (๒) การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน

๔.๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัจจุบันสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการรักษาฐานการผลิตและการให้บริการ รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในอนาคต ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น และข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความเข้มข้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติการสร้างความมั่นคงด้านน้ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ การเพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัยแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม (๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน (๓) การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม (๔) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๕) สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๖) การบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ(๗) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๘) การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

๔.๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศไทยในหลายมิติ ทั้งภัยคุกคามภายนอก ในเรื่องการขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่างๆ ของโลก อาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย และภัยคุกคามภายในประเทศ ได้แก่ ความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์ของคนในชาติ การสร้างสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการคุกคามทางเศรษฐกิจ โดย

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงเน้นในเรื่องการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศ สังคมมีความสมานฉันท์ ประชาชนมีส่วนร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ประเทศไทยมีความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาประเทศในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติมีความพร้อมต่อการรับมือภัยคุกคามทั้งภัยคุกคามทางทหารและภัยคุกคามอื่นๆ และแผนงานด้านความมั่นคงมีการบูรณาการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้เกิดความสงบในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ (๒) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่นๆ (๓) การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ (๔) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยในเขตทะเล และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงการพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๔.๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤตินิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งการทุจริตประพฤตินิชอบในสังคมไทยการพัฒนาระยะต่อไปจึงต้องเร่งปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นในเรื่องการลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ รวมทั้งประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับคณะเนตซ์ขึ้นการรับรู้การทุจริตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และการลดจำนวนการดำเนินคดีกับผู้มิได้กระทำความผิดแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาทภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า (๒) ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ (๓) เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวกตรงตามความต้องการ (๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง (๕) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส และยุติธรรม และ (๖) ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (ต่อ)

4. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	5. ด้านความมั่นคง	6. การเพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในภาครัฐ
		
<ul style="list-style-type: none"> • สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม • บริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมโดยเร่งรัด : ชยะ ก๊าซเรือนกระจก • ลดการปล่อยพลังงาน • ยกระดับความสามารถในการป้องกันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • ดำรงสถาบันหลักของชาติให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคง • สร้างความเชื่อมั่น ความสามัคคี ความสงบสุขของชนในชาติ • สร้างความเชื่อมั่นและพัฒนาความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลก • รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและปกป้องรักษาผลประโยชน์ทางทะเล • สร้างความมั่นคง : ด้านอาหาร พลังงาน และน้ำ/เทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์/ • พัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศและรักษาความสงบภายในและความมั่นคงระหว่างประเทศ • พัฒนาข่าวกรอง/ระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ/ระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ ให้มีประสิทธิภาพ • สนับสนุนงานศึกษา วิจัย พัฒนาด้านความมั่นคง 	<ul style="list-style-type: none"> • เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการภาครัฐ ให้บริการผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (E-government) • ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ • ปรับโครงสร้างการบริหารงานท้องถิ่น ให้สอดคล้องการกระจายอำนาจที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น • ป้องกันและปราบปรามทุจริตคอร์รัปชัน

ภาพประกอบ ๑๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ ๔ - ๖

๔.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ที่ผ่านมาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศประสบปัญหาด้านความต่อเนื่องในการดำเนินการและปัญหาเชิงปริมาณ คุณภาพ และการบริหารจัดการการให้บริการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทำให้มีข้อจำกัดในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดความเข้มของการใช้พลังงานและลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศ การพัฒนาระบบขนส่งทางรางและทางน้ำ เพิ่มปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และขยายขีดความสามารถในการรองรับปริมาณผู้โดยสารของท่าอากาศยานในกรุงเทพมหานครและท่าอากาศยานในภูมิภาค การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์และการอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาด้านพลังงานเพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย และลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้า การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนาด้านสาธารณสุข (น้ำประปา) แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง อาทิ พัฒนาระบบรถไฟให้เป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายถนน พัฒนาระบบขนส่งทางอากาศ และพัฒนาระบบขนส่งทางน้ำ (๒) การสนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่ง อาทิ การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิดจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาการบริหารจัดการในสาขาขนส่ง (๓) พัฒนาระบบโลจิสติกส์ อาทิ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้ได้มาตรฐานสากล และพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกทางการค้า (๔) พัฒนาด้านพลังงาน อาทิ จัดหาพลังงานให้เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด (๕) พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ และ (๖) พัฒนาระบบน้ำประปา อาทิ พัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมและทั่วถึง และการบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม

๔.๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา อาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพจากปัจจัยความได้เปรียบด้านแรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และการนำเข้าเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากต่างประเทศ มากกว่าการสะสมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ทำให้ส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงตกอยู่กับประเทศผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี อีกทั้งการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนประเทศสู่สังคมนวัตกรรมได้ การพัฒนาจึงเน้นในเรื่องการเพิ่มความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และการเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ และคุณภาพชีวิตของประชาชนแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม อาทิ ลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง และกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (๒) พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี อาทิ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค่นวัตกรรมด้านการออกแบบและการจัดการธุรกิจที่ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย และ (๓) พัฒนาสภาวะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย อาทิ การเร่งการผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการโดยเฉพาะในสาขา STEM และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้มีความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (ต่อ)	
7. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์	8. ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
	
<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาและบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก : ด้านคมนาคมขนส่ง (ระบบราง) • เชื่อมโยงเครือข่ายโทรคมนาคม/การเดินทางและขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่ได้มาตรฐาน • พัฒนาความมั่นคงด้านพลังงานและการผลิตพลังงานทดแทน • สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล • ลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน • พัฒนาระบบโลจิสติกส์ : ส่งเสริมผู้ประกอบการในการสร้างเครือข่ายการขนส่งระหว่างประเทศ/พัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ • ปรับปรุงระบบบริหารจัดการ กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> • เพิ่มการลงทุนวิจัยและพัฒนา • ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ : บุคลากรวิจัย โครงสร้างพื้นฐาน และบริหารจัดการ • เสริมสร้างสังคมที่มีตระหนักรู้ทางความคิด ทักษะทางปัญญา • บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุล • สนับสนุนให้เกิดกลไกบูรณาการระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ ๑๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ ๗ - ๘

๔.๙ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประเทศไทยต้องใช้ประโยชน์จากศักยภาพและภูมิสังคมเฉพาะของพื้นที่ และการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเสริมจุดเด่นในระดับภาคและจังหวัดในการเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ

ประกอบกับการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองจะเป็นโอกาสในการกระจายความเจริญและยกระดับรายได้ของประชาชนโดยการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน รวมทั้งลดแรงกดดันจากการกระจุกตัวของพัฒนาในกรุงเทพฯ และภาคกลางไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังเป็นโอกาสในการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเชื่อมโยงการค้าการลงทุนในภูมิภาคของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย ดังนั้นการพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดช่องว่างรายได้ระหว่างภาคและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากขึ้น การเพิ่มจำนวนเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคมพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักมีระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง พัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง พัฒนาภาคกลางเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ พัฒนาภาคใต้เป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย (๒) การพัฒนาเมือง อาทิ พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่ ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองและ (๓) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ อาทิ พัฒนาพื้นที่พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างมีสมดุล มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลที่เป็นรูปธรรม

๔.๑๐ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ ยึดหลักคิดเสรี เปิดเสรีและเปิดโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและขยายความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และอื่นๆ กับมิตรประเทศ และเป็นการขับเคลื่อนต่อเนื่องจากการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนที่เสรี เปิดกว้าง และเป็นธรรม ดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการแสวงหาตลาดใหม่ๆ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาครวมทั้งประเทศนอกภูมิภาค ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการมีเครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ การเพิ่มระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอนุภูมิภาค อาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียนเอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ และประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญทั้งในระดับแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้าและบริการของไทย (๒) พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC และ JDS และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ (๓) พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การบริการ และ

การลงทุนที่โดดเด่นในภูมิภาค (๔) ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย (๕) เปิดประตูการค้าและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน (๖) สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติประเทศ (๗) เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ (๘) ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน (๙) บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการต่างประเทศ และ (๑๐) ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (ต่อ)

<p>9. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> • สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่รองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน • พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคให้เป็นเมืองนำอยู่และปลอดภัยสนับสนุนการเชื่อมโยงในภูมิภาค • พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจหลักบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก • พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน เชื่อมโยงกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพ และโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย 	<p>10. ด้านการต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค</p> <ul style="list-style-type: none"> • ตูแลการดำเนินงานตามข้อผูกพันและพันธกรณี ตลอดจนมาตรฐานต่างๆ ในฐานะประเทศสมาชิก ทั้งเวทีระดับโลก ภูมิภาคและอนุภูมิภาคให้เข้าสู่มาตรฐานสากล : SDGs/ ประมง/ การค้ามนุษย์ • เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเทศในอนุภูมิภาค ประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค • ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานประกอบธุรกิจ/ให้บริการทางการศึกษา การเงิน สุขภาพ สิ่งแวดล้อม การลงทุน เพื่อวิจัยและพัฒนา
---	---

ภาพประกอบ ๑๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ ๙ - ๑๐

๕. การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สู่การปฏิบัติ มีหลักการและแนวทางดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

๕.๑ หลักการ

๕.๑.๑ ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยยึดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เป็นกรอบทิศทางหลัก และแปลงสู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

๕.๑.๒ กระจายการพัฒนาลงสู่พื้นที่ โดยยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วม ให้จังหวัดเป็นพื้นที่ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนา และเป็นจุดเชื่อมโยงการพัฒนาจากชุมชนสู่ประเทศ และประเทศสู่ชุมชน

๕.๑.๓ เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน

๕.๑.๔ ใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนาของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ ให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพโดยกระบวนการสร้างเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ที่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่

๕.๑.๕ ระบบการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติที่มีความเชื่อมโยงกันในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนเฉพาะด้าน และแผนปฏิบัติการ และระบบการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพที่ตอบสนองการพัฒนาเชิงบูรณาการ การพัฒนาเชิงพื้นที่และการพัฒนาที่ต่อเนื่อง รวมทั้งระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐที่สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนา แนวทางการพัฒนา และผลของการพัฒนาอย่างแท้จริง

๕.๒ แนวทางขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๕.๒.๑ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสร้างความเข้าใจกับภาคีทุกภาคส่วนโดยกำหนดกิจกรรมดำเนินการประเด็นสื่อสาร และเครื่องมือสื่อสารประชาสัมพันธ์แบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย (Stakeholder) ของการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการขับเคลื่อนระดับพื้นที่ สศช. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับภาคและชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักถึงภารกิจและความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำประเด็นการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ไปขับเคลื่อนผ่านกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่และสร้างแนวร่วมการพัฒนาของ สศช.

๕.๒.๒ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ชาตินโยบายรัฐบาล แผนเฉพาะด้าน และแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดประเด็นการพัฒนาสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ นำไปสู่การกำหนดแผนงานโครงการ การระดมทรัพยากร และแนวทางการร่วมดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ รวมถึงบูรณาการประเด็นการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกันและจัดทำเป็นแผนการลงทุนการพัฒนา/แผนพัฒนาเฉพาะด้านที่ตอบสนองการพัฒนาในหลายมิติภายใต้ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เพื่อปิดช่องว่างการพัฒนา (Development Gap) ของประเทศในแต่ละช่วงเวลาและสร้างรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศสู่เป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๕.๒.๓ หน่วยงานกลาง อาทิ สศช. สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีใช้เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ในการกำหนดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการและภารกิจหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน

๕.๒.๔ ผลักดันให้ภาคเอกชนนำประเด็นการพัฒนาสำคัญในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ พิจารณาประกอบการจัดทำแผนการลงทุนทางธุรกิจ ที่สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา และส่งเสริมให้คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) เป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งให้ กรอ. ส่วนกลางกระจายความรับผิดชอบและภารกิจให้ กรอ. จังหวัด/กลุ่มจังหวัดมากขึ้น โดยคำนึงถึงสอดคล้องของยุทธศาสตร์ชาติและความเชื่อมโยงในระดับพื้นที่

๕.๒.๕ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ โดยกำหนดให้มีการผลักดันปัจจัยหลักให้สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญ อาทิ น การ

ศึกษาวิจัยมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับต่างๆ โดยนำเครื่องมือวิเคราะห์ผลกระทบทางกฎหมายมาใช้ประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒.๖ เพิ่มประสิทธิภาพกลไกรับผิดชอบการขับเคลื่อนแผนฯ ที่ชัดเจน สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ในระดับประเทศและระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การตั้งและการเชื่อมโยงคณะกรรมการระดับชาติที่มีอยู่ให้นายุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มาเป็นกรอบการดำเนินงาน ขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาระดับประเทศและพื้นที่โดยให้จังหวัดเป็นจุดประสาน

๕.๓ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีแนวคิด หลักการ และแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๕.๓.๑ แนวคิดและหลักการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วม เน้นการติดตามประเมินผลที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม เป็นระบบประเมินผลเชิงบูรณาการที่มุ่งเสนอผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ประเมินด้วยตนเองเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และติดตามผลอย่างใกล้ชิด ควบคู่กับการให้หน่วยงานหรือสถาบันที่เป็นกลางทำหน้าที่ประเมินผล มีหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและตัวชี้วัดที่ชัดเจน โปร่งใส มีมาตรฐาน เป็นกลาง และถูกต้องตามหลักวิชาการ

๕.๓.๒ แนวทางการประเมินผลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแบบมีส่วนร่วมดำเนินการโดย

๑) วางระบบการติดตามประเมินผล ๓ ระยะเวลา ประกอบด้วยการประเมินผลก่อนการปฏิบัติการหรือก่อนเริ่มโครงการ การประเมินผลระหว่างดำเนินการ และการประเมินผลหลังการดำเนินงาน

๒) วางระบบการติดตามประเมินผลแผนงานโครงการระดับกระทรวงและงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งกระทรวง เพื่อเชื่อมโยงตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการกระทรวงและกลุ่มกระทรวงกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติรวมทั้งเป้าหมายและประเด็นพัฒนาสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๓) วางระบบการติดตามประเมินผลแผนงานโครงการระดับจังหวัดและพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการจังหวัดและกลุ่มจังหวัดกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติ

๔) ตั้งหน่วยวิจัย ฝึกอบรม และตรวจสอบมาตรฐานระบบติดตามและประเมินผล เพื่อให้ระบบติดตามประเมินผลมีมาตรฐานสากลและพัฒนาให้ทันสมัยเพื่อฝึกอบรม เทคนิควิธีการ หลักการ แนวคิดในการประเมินผลแผนงานโครงการก่อนเริ่ม ระหว่างดำเนินการ และหลังที่เสร็จสิ้นแล้ว

๕) ส่งเสริมให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่เพื่อให้การติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๖) จัดเตรียมองค์กรกลางที่มีความเป็นมืออาชีพ มีความชำนาญและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย เพื่อให้การติดตามประเมินผลมีความเป็นสากล ถูกต้องตามหลักวิชาการ เชื่อถือได้เป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจนโยบายและการดำเนินงานภาครัฐ

๗) พัฒนาตัวชี้วัดและตัวชี้วัดร่วมให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติซึ่งสามารถวัดได้ทั้งตัวชี้วัดผลกระทบร่วม ตัวชี้วัดผลลัพธ์ร่วม และตัวชี้วัดผลผลิตร่วม

๘) จัดเวทีสาธารณะเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีเวทีแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยและโปร่งใส ตรวจสอบได้ เน้นการสื่อสารแบบสองทาง เน้นการสื่อสารแบบสวนเสวนามากกว่าถ่ายทอดด้านเดียว และให้มีคู่เจรจาโดยตรง เช่น ระหว่างกลุ่มเป้าหมายและผู้กำหนดนโยบาย เป็นต้น

๙) นำเสนอผลการติดตามประเมินผล เป็นการนำเสนอผลการประเมินให้ทุกฝ่ายได้รับทราบทั้งประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้กำหนดนโยบาย หน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนสาธารณชนผู้สนใจได้รับทราบผลการประเมิน

๑๐) พัฒนาระบบข้อมูลและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประเมินผลโดยจัดทำระบบข้อมูลการบริหาร การเข้าถึงข้อมูล การวิเคราะห์และการนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และสามารถนำข้อมูลการประเมินไปใช้ในการกำหนดทางเลือกนโยบายและสร้างนวัตกรรมในการบริหารจัดการ

สรุปว่าในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน”

๒.๑๓ หลักการและสาระสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ^{๒๒}

หลักการและสาระสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นไปตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญา เป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐ ... และโดยนัยดังกล่าว เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการที่ติดตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อที่จะดำเนินภารกิจอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐสามารถกำกับ ดูแลและตรวจสอบได้โดยกลไกของรัฐ จึงมีประเด็นต่างๆ ที่สมควรได้รับทราบดังนี้

^{๒๒}พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒.

๑. สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

๑.๑ มีสถานภาพเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ

๑.๒ เป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๑.๓ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ยังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินตามพระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณอย่างเพียงพอ ที่จำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ได้

๒. ความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล

๒.๑ การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ทั้งการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและแผนการพัฒนาประเทศ

๒.๒ การผลิตบัณฑิต ควรให้ออกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ จัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งมีความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการปรับตัวไปตามสถานการณ์

๒.๓ ให้มีกลไกการจัดสรรงบประมาณ หรือกลไกการกำกับดูแล โดยองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

๓. ความคล่องตัวของมหาวิทยาลัย

ให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมีความคล่องตัว โดยกลไกของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นองค์กรที่รับผิดชอบ ควบคุม ดูแล การดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดยสภามหาวิทยาลัยจะสามารถกำหนดระเบียบข้อบังคับในการบริหารการจัดการในเรื่องต่างๆ ได้เอง ภายใต้กรอบแห่งพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง การบริหารจัดการจะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรี ที่จะต้องเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบและนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔. สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารมหาวิทยาลัย

๔.๑ องค์กรประกอบของสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย จำนวนกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่มาจากบุคคลภายนอกมากกว่าบุคคลภายในมหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากบุคคลภายนอกนั้น ประกอบด้วย ผู้แทนหรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการสรรหาคัดเลือกจากรายชื่อที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอ จำนวน ๑ คน และผู้แทนจากภาคเอกชน ชุมชน หรือสังคมตามความเหมาะสมและภูมิหลังของแต่ละมหาวิทยาลัย

๔.๒ อธิการบดีในฐานะผู้บริหารสูงสุด มีหน้าที่ดำเนินการบริหารมหาวิทยาลัยภายใต้ นโยบายที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และให้สภามหาวิทยาลัยมีหน้าที่กำกับดูแลอธิการบดีโดยตรง โดยมีกระบวนการกำกับดูแลที่โปร่งใสชัดเจน

การได้มาซึ่งนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย และอธิการบดี ต้องเป็นกระบวนการที่โปร่งใส ไม่ใช่การเลือกตั้ง แต่ให้ใช้วิธีการสรรหา ตามข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัย โดยมีคณะกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง และมีผู้แทนจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาร่วมด้วย

๕. การบริหารจัดการทั่วไป

ให้มหาวิทยาลัยใช้หลักบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) โดยอาจออกข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการออกระเบียบข้อบังคับ และแนวทางในการดำเนินกิจกรรมทั่วไปของมหาวิทยาลัย

๖. การบริหารงานบุคคล

ในการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยของรัฐในกำกับ มีหลักการดังนี้

๖.๑ บุคลากรของมหาวิทยาลัย ที่ได้รับการบรรจุภายหลังจากพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ มีสถานภาพเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยอาจเรียกชื่อว่า “ข้าราชการมหาวิทยาลัย” หรือ “พนักงานมหาวิทยาลัย....” หรือชื่ออื่น ๆ ซึ่งจะได้รับสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าข้าราชการ การได้รับเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนเป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด ให้สอดคล้องกับศักยภาพ และผลิตภาพทางวิชาการที่เกิดขึ้น

๖.๒ ข้าราชการและลูกจ้างประจำเดิมของมหาวิทยาลัย สามารถเลือกสถานภาพ โดยขอเข้าสู่บุคลากรระบบใหม่ได้ตามความสมัครใจ ในส่วนของข้าราชการนั้น เมื่อเปลี่ยนแปลงสถานภาพแล้ว ให้คงสิทธิการเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และสิทธิประโยชน์อื่นตามที่รัฐกำหนด

๖.๓ ระบบบริหารงานบุคคลให้ตราเป็นข้อบังคับ โดยให้มืองค์กรบริหารบุคคลที่บุคลากรมีส่วนร่วม ยึดหลักการบริหารในระบบคุณธรรม (Merit System) มีระบบการประเมินผลการทำงานของบุคลากรที่โปร่งใส เป็นระบบให้คุณสำหรับผู้ทำดีมีคุณประโยชน์ที่ชัดเจน ขณะเดียวกันต้องจัดให้มีกลไกให้ความเป็นธรรมต่าง ๆ ได้แก่ ระบบการอุทธรณ์ร้องทุกข์ ที่ขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย

๗. งบประมาณและทรัพย์สิน

๗.๑ รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา เงินอุดหนุนดังกล่าวถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย กรณีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยไม่สามารถหาเงินสนับสนุนจากแหล่งอื่นได้ รัฐพึงจัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยเท่าที่จำเป็น

๗.๒ รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสภามหาวิทยาลัย

๗.๓ มหาวิทยาลัยถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สินได้ ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมีผู้ยกให้ หรือได้มาโดยการซื้อจากเงินรายได้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีอำนาจปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์จากราชพัสดุได้ รายได้จากการดำเนินงาน ถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย

๗.๔ มหาวิทยาลัยต้องมีระบบบริหารการเงิน และระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพโดยไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานและนโยบายการบัญชีที่รัฐกำหนด การใช้จ่ายเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย จะต้องกำหนดเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัย

๗.๕ ให้มีกลไกตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นกลไกภายในมหาวิทยาลัย และภายนอกโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้ที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นชอบ และมีกลไกผู้ตรวจสอบภายในขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย

๘. การใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ให้สภามหาวิทยาลัย มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย และระหว่างสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน

๙. การบริหารงานวิชาการ

๙.๑ การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามหลักเสรีภาพทางวิชาการ โดยให้การดำเนินการเสรีจลิ่งที่สภามหาวิทยาลัยมากที่สุด ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานทางวิชาการที่รัฐกำหนด

๙.๒ ให้สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำวิจัย และนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ

๑๐. การกำกับ ตรวจสอบ

๑๐.๑ การกำกับ ตรวจสอบโดยกลไกภายในมหาวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยต้องวางระเบียบ และกลไก เพื่อควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย โดยให้ประชาคมในมหาวิทยาลัย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย

๑๐.๒ การกำกับ ตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

(๑) โดยระบบการกำกับของรัฐ ได้แก่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงบประมาณ เป็นต้น

(๒) การกำกับด้วยกลไกงบประมาณ โดยพิจารณาเป้าหมายและผลการปฏิบัติงานเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นกลไกผลักดันให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามนโยบายและแผนของรัฐ

(๓) การกำกับด้านนโยบายของรัฐ

(๔) การกำกับด้วยระบบการรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

๑๐.๓ รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของมหาวิทยาลัยให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ในกรณีที่การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี หรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย หากปล่อยทิ้งไว้จะเกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม ให้รัฐมนตรีกำกับ ดูแล นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ

๒.๑๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประกอบไปด้วยวิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ห้องเรียน หน่วยวิทยบริการและสถาบันสมทบ ที่สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันได้แก่ วิทยาเขตนครศรีธรรมราชวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานีห้องเรียนสุราษฎร์ธานี หน่วยวิทยบริการสงขลาและสถาบันสมทบมหาปัญญาจังหวัดสงขลา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตวิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ ๑๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตวิทยาเขตนครศรีธรรมราช
ที่ ตั้ง ๑๑๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ๓/๓ หมู่ที่ ๕
ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐๗๕ - ๓๔๒๘๘๘ โทรสาร ๐๗๕ - ๓๔๕๘๖๒ [http:// mcunst.mcu.ac.th](http://mcunst.mcu.ac.th)

ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนา ขึ้น ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เพื่อเป็นสถานบันการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับ พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ โดยพระราชทานนามว่า มหาธาตุวิทยาลัย เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๓๐ และได้เปิดดำเนินการศึกษาเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๓๒

ต่อมาได้ทรงเปลี่ยนจากมหาธาตุวิทยาลัยเป็น มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรม ราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๓๙ แต่ยังคงจัดการศึกษาเฉพาะปริยัติธรรมแผนก บาลีเท่านั้น ยังมีได้ดำเนินการศึกษาในรูปแบบอุดมศึกษาหรือรูปแบบมหาวิทยาลัยตามพระราช ประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๐ พระพิมลธรรม (ช้อย ฐานตตมหาเถร) อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุสมัยนั้น พร้อมทั้งพระเถรานุเถระฝ่ายมหานิกาย จำนวน ๕๗ รูป ได้นัดประชุมพร้อมกันที่ตำหนักสมเด็จพระ จัตุ มหาราชู ปรีกษาหารีหรือได้ช้อยติที่จะเปิดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัย เปิดรับผู้สนใจวิชา พระพุทธศาสนาพระปริยัติสัทธรรมชั้นสูง ภาษาต่างประเทศและวิทยาการบางอย่างอันเป็นอุปกรณ์แก่ การค้นคว้าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

พุทธศักราช ๒๔๙๐ ประกาศใช้ระเบียบมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เปิดรับพระภิกษุ สามเณร ผู้สอบได้ตั้งแต่เปรียญธรรม ๔ ประโยคขึ้นไปเข้าศึกษา พระภิกษุสามเณรที่เข้าศึกษารุ่นแรกนี้ มีจำนวน ๑๕๖ รูป เปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๐ โดยจัดให้เรียนวิชา พื้นฐาน เรียกว่า การศึกษาระดับชั้นอบรมพื้นความรู้จนถึงขั้นเตรียมอุดมศึกษา เป็นเวลา ๔ ปี ตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๔๙๐ - ๒๔๙๔ จากนั้นจึงให้เรียนต่อระดับปริญญาตรีในคณะพุทธศาสตร์ ซึ่งเปิดเป็น

คณะแรก รับพระภิกษุสามเณรที่จบชั้นเตรียมอุดมศึกษานี้ และเป็นผู้สอบได้ตั้งแต่เปรียญธรรม ๕ ประโยคขึ้นไป จำนวนผู้ผ่านการคัดเลือกให้เข้าศึกษาปีแรกในคณะพุทธศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๔๙๔ จำนวน ๑๖ รูป สำเร็จการศึกษา ในปี ๒๔๙๘ เป็นพุทธศาสตรบัณฑิตรุ่นแรกจำนวน ๖ รูป

พุทธศักราช ๒๕๑๒ มหาเถรสมาคมออกคำสั่งเรื่อง การศึกษาของมหาวิทยาลัย สงฆ์ พ.ศ. ๒๕๑๒” จำนวน ๑๒ ข้อ สารสำคัญของข้อ ๓ ระบุส่วนที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไว้ว่า “ให้การศึกษาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ซึ่งดำเนินการอยู่แล้ว เป็นการศึกษาของคณะสงฆ์”

พุทธศักราช ๒๕๒๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช องค์เอกอัครศาสนูปถัมภกรัชกาลปัจจุบัน โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ กำหนดวิถียฐานะผู้สำเร็จวิชาการทางพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมาตรา ๔ (๓) กำหนดไว้ว่า “ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวิถียฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า “พุทธศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อว่า “พธ.บ.”

พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก รัชกาลปัจจุบัน โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล และเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๑ ก ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีฐานะเป็นวิทยาเขตหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เดิมตั้งอยู่ ณ วัดแจ้งวรวิหาร ถนนราชดำเนิน ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประวัติการก่อตั้งและพัฒนาการตามลำดับดังนี้

พุทธศักราช ๒๕๑๓ คณะสงฆ์ในภาคใต้ได้ก่อตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคทักษิณขึ้น โดยมีพระราชธรรมเวที (เรื่อง วุฑฒินาโณ) เจ้าคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธาน และมีพระมหาพร้อม โกวิท (ปัจจุบันเป็น พระเทพปัญญาสุธี) เป็นผู้อำนวยการ

วันที่ ๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๘ สภาการศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีมติให้วิทยาเขตนครศรีธรรมราช เปิดดำเนินการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา(ปริญญาตรี) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) เปิดการเรียนการสอนในคณะพุทธศาสตร์ วิชาเอกศาสนา เป็นครั้งแรก โดยมีพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) เป็นรองอธิการบดี มีนิสิตรุ่นแรก จำนวน ๓๕ รูป และได้สำเร็จการศึกษาเป็นพุทธศาสตรบัณฑิต รุ่นแรกของวิทยาเขตนครศรีธรรมราช จำนวน ๖ รูป

พุทธศักราช ๒๕๔๐ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งได้ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๑ ก. ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นผลให้วิทยาเขตนครศรีธรรมราชได้รับการยกฐานะตามกฎหมายด้วยและเปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต

นครศรีธรรมราช มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นวิทยาเขตหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีที่ตั้งอยู่ ณ วัดแจ้งวรวิหาร ถนนราชดำเนิน ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พุทธศักราช ๒๕๔๒ มีผู้บริจาคที่ดินบริเวณบ้านบางสะพาน ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๓๙ ไร่เศษ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช แห่งใหม่ในปีปัจจุบัน (๒๕๕๘) มีที่ดินจำนวน ๔๑ ไร่ ๓ งาน

พุทธศักราช ๒๕๔๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ได้เริ่มดำเนินการปรับปรุงพื้นที่และก่อสร้างอาคารเรียน อาคารอำนวยการ อาคารหอประชุมและระบบสาธารณูปโภคฯและเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ย้ายไปจัดการการเรียนการสอน ที่ตั้งแห่งใหม่ บ้านบางสะพาน ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ภาพประกอบ ๑๘ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ห้องเรียนปัตตานี เดิมใช้ชื่อว่าโครงการขยายห้องเรียนวัดมุจลินทวาปีวิหาร จังหวัดปัตตานี

ความดำริที่จะจัดให้มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นสถานที่ค้นคว้าและบริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป เพื่อสร้างความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่นของพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนให้ดำรงอยู่ได้ในพื้นที่ท่ามกลางศาสนาอื่น เกิดมาจากพระเถระผู้ใหญ่ของจังหวัดปัตตานีในอดีตหลายรูป ประจวบกับเจตนารมณ์อันแรงกล้าของนางสาวศรีวิไล ปริชญากร และนางสาวเจริญศรี ปริชญากร มีจิตศรัทธาได้ถวายที่ดินจำนวน ๒๖ ไร่เศษ ให้กับคณะสงฆ์เพื่อสร้างมหาวิทยาลัยสงฆ์ประจำจังหวัดปัตตานี พระโสภณธรรมคณี (แดง ฐานธมโม) เจ้าคณะจังหวัดปัตตานี พร้อมด้วยคณะสงฆ์ ข้าราชการองค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ พุทธสมาคม และประชาชนทั่วไป ได้ทำโครงการขอขยาย

ห้องเรียนต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากวิทยาเขตนครศรีธรรมราช มาที่จังหวัดปัตตานี และเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ สภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้เปิดดำเนินการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาศาสนา ได้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

การเปิดการเรียนการสอนในช่วงแรกใช้อาคารเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญ วัดมูจลินทวาปีวิหาร (พระอารามหลวง) ตำบลตุง อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี เป็นที่ตั้งชั่วคราว โดยมีนิสิตสมัครเข้าศึกษารุ่นแรกจำนวน ๓๒ รูป

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ห้องเรียนปัตตานี ได้ย้ายมาจัดการเรียนการสอน ณ ถนนโรงเหล้าสาย ซอย ๑๐ ตำบลรูสะมิแล อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นที่ตั้งปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มีมติอนุมัติให้โครงการขยายห้องเรียนปัตตานี วิทยาเขตนครศรีธรรมราช เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ซึ่งมีนิสิตเข้ามาศึกษารุ่นแรกจำนวน ๖๘ รูป/คน และได้อนุมัติให้เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (หลักสูตร ป.บส.) อีกหนึ่งหลักสูตร

พ.ศ. ๒๕๕๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีมติอนุมัติให้โครงการขยายห้องเรียนปัตตานี เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานีเป็นสถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐมีศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตรเหมือนกับมหาวิทยาลัยของรัฐอื่นๆ "ทุกประการ"ซึ่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี โดยสภามหาวิทยาลัย มีมติให้ยกฐานะ จากโครงการขยายห้องเรียนปัตตานี วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ขึ้นเป็น "วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี" ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นมา ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ดำเนินการสอนโดยคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งอาจารย์พิเศษจากมหาวิทยาลัยของรัฐและข้าราชการในพื้นที่หลายหน่วยงาน มาบรรยายให้ความรู้ด้านวิชาการ เพื่อให้บัณฑิตได้มีองค์ความรู้ มีโลกทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศชาติและพระศาสนาสืบต่อไป

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ ๑๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทย ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ ตั้งอยู่ ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ และโปรดให้เรียกว่า “มหาธาตุวิทยาลัย” เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๙ และมีพระราชโองการเปลี่ยนนามใหม่ ว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๙ โดยมีวัตถุประสงค์ใช้เป็นสถานที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุ สามเณร และคฤหัสถ์ เปิดสอนระดับปริญญาตรีครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ และดำเนินการจัดการเรียนการสอนมาโดยลำดับจนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๒๗ รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติ รับรองวิทยฐานะหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์

ในปีพ.ศ. ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขึ้น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลกำหนดสถานภาพ และวัตถุประสงค์ (ตามมาตรา ๖) ไว้ดังนี้ “ให้เป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร คฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม”

เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา บริการทางการศึกษา และส่งเสริมให้พระสังฆาธิการ ครูสอนปริยัติธรรม และพระภิกษุสามเณรทั่วไปได้ศึกษาวิชาการด้านพระพุทธศาสนาให้สูงขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้เสนอโครงการขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ต่อสภาวิชาการในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ.

๒๕๔๖ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบเสนอให้สภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ และในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๓/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๕ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ประชุมมีมติอนุมัติโครงการขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตสาขาวิชา ศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ไปที่วัดพัฒนาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยให้ชื่อว่าโครงการขยายห้องเรียนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วัดพัฒนาราม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ เป็นต้นมา โดยมีนิสิตเข้าศึกษารุ่นแรก จำนวน ๓๐ รูป

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มีมติอนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) คณะสังคมศาสตร์ ณ โครงการขยายห้องเรียน วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วัดพัฒนาราม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. ๒๕๕๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ มีมติอนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) คณะสังคมศาสตร์ ณ โครงการขยายห้องเรียนวิทยาเขตนครศรีธรรมราช วัดพัฒนาราม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการสงขลา

ภาพประกอบ ๒๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการสงขลา

ประวัติหน่วยวิทยบริการ

คณะกรรมการสงฆ์จังหวัดสงขลา ได้จัดทำโครงการขอขยายห้องเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในจังหวัดสงขลา โดยตั้งคณะกรรมการจัดทำโครงการ ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการสงฆ์จังหวัดสงขลา และการจัดหาเงินทุนที่จะใช้จ่ายในการจัดตั้ง โดยนิมนต์พระเทพโสภณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคณะ ได้เดินทางไปดูสถานที่ ณ วัด

หงษ์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อธิการบดีและคณะ เห็นเป็นสถานที่เหมาะสมมากที่สุด มีอาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่พักกว้างขวาง เจ้าอาวาสให้การสนับสนุน จึงให้คำปรึกษา คณะผู้ดำเนินการ จัดทำโครงการเสนอต่อกองแผนงาน โดยบรรจุไว้ในแผนงาน ๑ ปี โดยการขยายเป็นห้องเรียน แต่มีข้อบังคับของมหาวิทยาลัย การขยายห้องเรียนจึงต้องเปลี่ยนมาเป็นการขอเปิด หน่วยวิทยบริการตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

วันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ พระวิสุทธิภัทรธาดา รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา พร้อมด้วยคณะเดินทางมาศึกษารายละเอียด ได้รับฟังคำชี้แจงจากคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งหน่วยวิทยบริการ

วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ตัวแทนคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา มีพระเทพวิราภรณ์ พระมหาพนม กิตติปาณี นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ส.ส. จังหวัดสงขลา ได้เข้าชี้แจงต่อสภาวิชาการมหาวิทยาลัย ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย พิจารณาแล้วมีการอภิปรายสนับสนุน

วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ตัวแทนของคณะสงฆ์ มีพระเทพวิราภรณ์ พระมหาพลฐิตาโก พระมหากระจาย อธิปญโญ พระมหาพนม กิตติปาณี และนายวิรัตน์ กัลยาศิริ เข้าชี้แจงต่อสภามหาวิทยาลัย ในที่ประชุมรับทราบและเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ สมควรสนับสนุนให้เปิดดำเนินการ และมีมติอนุมัติให้เปิดเป็นหน่วยวิทยบริการ คณะพุทธศาสตร์ ณ วัดหงษ์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ เป็นต้นไป และให้ดำเนินการได้โดยไม่ต้องรอรับรายงานการประชุม

จึงมีประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่องเปิดหน่วยวิทยบริการฯ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหงษ์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้เปิดดำเนินการจัดการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ เป็นต้นไป โดยประกาศเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ ๒๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการสงขลา

ประวัติความเป็นมาของมหาปัญญาวิทยาลัย สถาบันสมทบ มจร

โดยดำริของพระเดชพระคุณ พระมหาคณานัมธรรมปัญญาธิวัตร เจ้าคณะใหญ่หน่อกายแห่งประเทศไทย ที่จะจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์หน่อกาย ในเบื้องต้นได้เริ่มจัดตั้งในวัดของคณะสงฆ์หน่อกายที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ความไม่ลงตัวในด้านสถานที่จัดตั้งจึงทำให้โครงการต้องชะงักไป ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการประชุมคณะสงฆ์ ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร โดยมีพระเดชพระคุณ พระเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) เป็นประธานการประชุม โดยมีตัวแทนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเจ้าคณะใหญ่หน่อกาย พร้อมคณะสงฆ์หน่อกาย ในที่ประชุม มีมติจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ของคณะสงฆ์หน่อกาย ณ ที่ธรณีสงฆ์วัดถาวรารามหาดใหญ่ และได้สถาปนามาว่า “มหาปัญญาวิทยาลัย” โดยมี องพจนกรโกศล (บุญส่ง เขียวหาย) เลขานุการเจ้าคณะใหญ่หน่อกาย และเจ้าอาวาสวัดถาวรารามหาดใหญ่ เป็นผู้รับมอบหมายจัดตั้ง เริ่มเปิดดำเนินการเรียนการสอนในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ในปีเดียวกันได้มีการประชุมนักวิชาการ ณ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อจัดทำแผนพัฒนา ๕ ปีแรก โดยมีพระเดชพระคุณ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เป็นประธานการประชุม มีพระเทพโสภณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้บรรยายในหัวข้อ “การพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์” นับเป็นการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญของคณะสงฆ์หน่อกาย ปัจจุบันมีพระภิกษุทั้งในและต่างประเทศ ที่จบการศึกษาจากมหาปัญญาวิทยาลัย และได้รับปริญญาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกว่า ๗๐ รูป และมีพระภิกษุหน่อกายที่ได้จบการศึกษาจากมหาปัญญาวิทยาลัยแล้วไปเผยแผ่และศึกษาต่อในประเทศสหรัฐอเมริกา ๖ รูป

คณะสงฆ์หน่อกายภายใต้การนำของพระเดชพระคุณ พระมหาคณานัมธรรมปัญญาธิวัตร ได้จัดระบบการศึกษาของคณะสงฆ์ตั้งแต่ระดับมัธยมจนถึงอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาความรู้ความสามารถของพระภิกษุสามเณรให้มีศักยภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโลกกว้างต่อไปอย่างมั่นคง

มหาปัญญาวิทยาลัยเป็นวิทยาลัยสำหรับภูมิปัญญา (MPV) เป็นวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติที่มีนักศึกษาประกอบด้วยพระสงฆ์และฆราวาสนักเรียนจากหลายประเทศในเอเชีย ได้ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๔๕ โดยสมเด็จพระสังฆราชของ Anamikaya โรงเรียนเวียดนามมหยานแห่งประเทศไทย และขณะนี้นำโดยผู้ร่วมก่อตั้งส่วนใหญ่เคารพเจ้าอาวาส Ongpotjanagongosol MPV เป็น บริษัท ในเครือของมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยมหาวิทยาลัย (MCU) และมีตรีระดับปริญญาตรีรับรองอย่างเต็มที่ของโปรแกรมศิลปะในพุทธศาสนศึกษา ตั้งอยู่ในหาดใหญ่ Songkhala จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยหลักสูตร MPV และจริยธรรมมีรากในภูมิปัญญาของพระพุทธเจ้าและประเพณี Nalanda ภายหลัง อย่างไรก็ตามหลักสูตรและการเรียนการสอนของเรามีมากขึ้นไปวันที่พวกเขาจะได้รับการปรับแต่งแบบไดนามิกในการรักษาด้วยมาตรฐานการศึกษาที่ทันสมัย ผู้สำเร็จการศึกษา MPV ยังมีสิทธิ์ได้รับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันการศึกษาทางโลกและทางศาสนาทั่วโลก โดยเรามุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการศึกษาการไตร่ตรองและการประยุกต์ใช้ค่าทางพุทธศาสนาและภูมิปัญญาผ่านวิสัยทัศน์และพันธกิจของเรา

วิสัยทัศน์ของเราโดยทั่วไปคือการ “illuminate โลกด้วยคบเพลิงแห่งปัญญาของพุทธศาสนา.” ไม่ว่าเรามีขั้นสูง materialistically โลกยังคงล้าอยู่ในความมืดของจิตใจในเชิงลบ ไม่ว่าสมรรถภาพเราเป็นเรายังคงไม่รู้ความจริงของความไม่เห็นแก่ตัว ไม่ว่าวิธีการเรียนรู้และประสบความสำเร็จเราเป็นเรายังคงล้มเหลวไปยังที่อยู่เจ็บป่วยของโลก ดังนั้นคบเพลิงของภูมิปัญญาของพระพุทธศาสนาว่าเป็นอุปกรณ์ที่มีภูมิปัญญาของอริยสัจได้มากขึ้นกว่าที่เคยเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะวิสัยทัศน์ของเรา รวมถึงมิติที่สี่: การศึกษาในชั้นเรียนการวิจัยการบริการชุมชนและความเป็นผู้นำ มั่นมั่นเพื่อคุณภาพสูงสุดในแต่ละโดเมนเหล่านั้นเปิดใช้งานโดยมากที่สุดถึงวันที่และทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องและเทคโนโลยี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำงานร่วมกันอย่างเต็มที่และสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ) ประเทศไทย

ภารกิจของเราโดยทั่วไปคือการส่งเสริมสันติภาพและความสามัคคีโดยกระจาย “คบเพลิงของภูมิปัญญาของพุทธศาสนา” ทั่วทุกซอกมุมของโลกผ่านทางการศึกษาของเรา แต่การที่จะทำเช่นนี้ที่มีความเห็นอกเห็นใจที่เป็นกลางที่มีต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้นเราประกาศในการปฏิบัติภารกิจของเรา “ยูนิเวอร์แซลเมตตาเป็นแหล่งเดียวของความสงบและความสุขในโลก.” มันหมายถึงการตระหนักถึงความจริงของสี่วิสัยทัศน์ของเรา; ไม่มีวิธีพิเศษอื่นๆ มากกว่าการได้รับความเห็นอกเห็นใจสากล ดังนั้นจึงได้กลายเป็นของเราจำเป็นที่จะจัดให้นักเรียนที่มีความเห็นอกเห็นใจที่จะเข้าสู่เขตแดนทั้งหมด ภารกิจของเราจะเสริมต่อไปโดยปลายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิโบลออาตุลาเดจพระราช Moto “จิตวิญญาณของเราคือเพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ.” โดยเฉพาะเป็น MPV จะกลายเป็นศูนย์กลางของการศึกษาข้อมูลและงานวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาผ่านความร่วมมือและ ความร่วมมือของสถาบันการศึกษาระดับสูงที่บ้านและต่างประเทศก็ จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและคุณธรรม ดังนั้นภารกิจที่เฉพาะเจาะจงของเรา ๑) การผลิตและการพัฒนาของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ๒) การส่งเสริมการวิจัยและการศึกษาสำหรับการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๓) การมีส่วนร่วมในการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับ Buddhology ต่อชุมชนและสังคมที่มีขนาดใหญ่ และ ๔) การสนับสนุนการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

๒.๑๕ สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐^{๒๓}

งบประมา ณ รายจ่าย ประจำปี	งบประมาณบริหาร ประเทศ (มาตรา ๓) (บาท)	กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานใน กำกับ (มาตรา ๒๒) (บาท)	มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย (บาท)	หมวดที่ (๑) (บาท)	หมวดที่ (๒) (บาท)	หมวดที่ (๓) (บาท)	หมวดที่ (๔) (บาท)
๒๕๕๘	๒,๕๗๕,๐๐๐,๐๐๐,๐	๕๐๑,๓๒๖,๑๕๑,๗	๑,๗๑๕,๔๒๙,๑๐	๑๓,๖๐๐,๐๐๐	๑,๕๙๕,๒๒๙,๐๐	๘๓,๐๗๖,๒๐	๒๓,๕๒๓,
	๐๐	๐๐	๐		๐	๐	๙๐๐
๒๕๕๙	๒,๗๒๐,๐๐๐,๐๐๐,๐	๕๑๗,๐๗๖,๗๐๓,๐	๑,๘๑๓,๖๕๓,๔๐	๑๓,๖๐๐,๐๐๐	๑,๖๗๖,๔๑๑,๒๐	๘๓,๐๗๖,๒๐	๔๐,๕๖๖,
	๐๐	๐๐	๐		๐	๐	๐๐๐
๒๕๖๐	๒,๗๓๓,๐๐๐,๐๐๐,๐	๔๙๓,๐๕๑,๘๕๔,๘	๑,๘๑๗,๓๕๘,๕๐	๕๓๘,๒๖๑,๘๐	๑๕,๒๐๐,๐๐๐	๑,๑๘๐,๘๒๐	๘๓,๐๗๖,
	๐๐	๐๐	๐	๐		๕๐๐	๒๐๐

ตาราง ๒ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐ จากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

จากตารางจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณพ.ศ. ๒๕๕๘ ในมาตรา ๓ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ตั้งเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น ๒,๕๗๕,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำแนกเป็นรายจ่ายตามมาตรา ๒๒ งบประมาณรายจ่ายของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานในกำกับ ให้ตั้งเป็นจำนวน ๕๐๑,๓๒๖,๑๕๑,๗๐๐ บาท จำแนกให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวม ๑,๗๑๕,๔๒๙,๑๐๐ บาท คือ (๑) แผนงานดำเนินการตามกรอบข้อตกลงของประชาคมอาเซียน ๑๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท (๒) แผนงานขยายโอกาสและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๑,๕๙๕,๒๒๙,๐๐๐ บาท (๓) แผนงานอนุรักษ์ ส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ๘๓,๐๗๖,๒๐๐ บาท (๔) แผนงานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ๒๓,๕๒๓,๙๐๐ บาท

ส่วนพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณพ.ศ. ๒๕๕๙ ในมาตรา ๓ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ตั้งเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น ๒,๗๒๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำแนกเป็นรายจ่ายตามมาตรา ๒๒ งบประมาณรายจ่ายของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานในกำกับ ให้ตั้งเป็นจำนวน ๕๑๗,๐๗๖,๗๐๓,๐๐๐ บาท จำแนกให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวม ๑,๘๑๓,๖๕๓,๔๐๐ บาท คือ (๑) แผนงานส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ๑๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท (๒) แผนงานขยายโอกาสและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๑,๖๗๖,๔๑๑,๒๐๐ บาท (๓) แผนงานอนุรักษ์ ส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ๘๓,๐๗๖,๒๐๐ บาท (๔) แผนงานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ๔๐,๕๖๖,๐๐๐ บาท

และพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๐ ในมาตรา ๓ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ตั้งเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น ๒,๗๓๓,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำแนกเป็นรายจ่ายตามมาตรา ๒๒ งบประมาณรายจ่ายของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานในกำกับ ให้ตั้งเป็นจำนวน ๔๙๓,๐๕๑,๘๕๔,๘๐๐ บาท จำแนกให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวม ๑,๘๑๗,๓๕๘,๕๐๐ บาท คือ (๑) แผนงานบุคลากรภาครัฐ ๕๓๘,๒๖๑,๘๐๐ บาท (๒) แผนงานพื้นฐาน ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของ

^{๒๓} งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๗-๒๕๖๐ จากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี.

ประเทศ ๑๕,๒๐๐,๐๐๐ บาท (๓) แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ๑,๑๘๐,๘๒๐,๕๐๐ บาท (๔) แผนงานพื้นฐานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน ๘๓,๐๗๖,๒๐๐ บาท

สรุปได้ว่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สูงขึ้นทุกปี

๒.๑๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตติมา จันทรวินิตี^{๒๔} ได้ศึกษาถึงการวิเคราะห์งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลไผ่กองดิน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ๑) รายรับของเทศบาลตำบลไผ่กองดิน มากที่สุด คือ หมวดภาษีอากร ๒) รายจ่ายของเทศบาลตำบลไผ่กองดิน มากที่สุด คือ รายจ่ายประจำ ถ้าพิจารณาตามยุทธศาสตร์ มากที่สุด คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนา การเมืองการบริหาร ๓) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายรับ คือ จำนวนครัวเรือนที่มีอิทธิพลกับภาษีสรรพสามิต และเงินอุดหนุน ส่วนจำนวนประชากรและความหนาแน่นมีอิทธิพลต่อภาษีแบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายจ่ายคือ จำนวนครัวเรือนที่มีอิทธิพลต่อรายจ่ายงบกลางและรายจ่ายประจำ

เรืองเดช ศิลม^{๒๕} ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณส่วนราชการกองทัพอากาศคือด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการเงิน การคลัง และงบประมาณ ด้านระบบสารสนเทศด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านความร่วมมือและประสานงาน อยู่ในระดับปานกลาง และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศ ที่มีปัจจัยด้านชั้นยศและตำแหน่งแตกต่างกัน ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการเงิน การคลัง และงบประมาณ จากการวิเคราะห์ LSD พบว่า ชั้นยศจำอากาศตรี- พันจ่าอากาศเอกและ นาวาอากาศตรี-นาวาอากาศเอก มีความแตกต่างกัน ตำแหน่งเสมียนงบประมาณ และ นายทหารงบประมาณ มีความแตกต่างกันแนวทางการแก้ไขควรส่งเสริมเจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศให้ได้รับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะ สมรรถนะการทำงาน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบงานด้านการเงินการคลังและงบประมาณของส่วนราชการ และการใช้งานในระบบสารสนเทศด้านงบประมาณ เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลของเจ้าหน้าที่งบประมาณส่วนราชการกองทัพอากาศ คำสำคัญ : การบริหารงบประมาณ เจ้าหน้าที่งบประมาณ

^{๒๔}จิตติมา จันทรวินิตี, การวิเคราะห์งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลไผ่กองดิน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาานิพนธ์ ร.ป.ม.(นโยบายสาธารณะ), (กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), ๒๕๕๓.

^{๒๕}เรืองเดช ศิลม, ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ๒๕๕๕.

ภูมิภาคิณศม อิศสรยงกุล^{๒๖} ได้ศีกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณ และการเงินในอนาคตสำหรับสถานศีกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อศีกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงบประมาณและการเงินของสถานศีกษาชั้นพื้นฐาน และศีกษาการพัฒนาการบริหารงบประมาณและการเงินในอนาคตสำหรับสถานศีกษาชั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการบริหารงบประมาณและการเงินของโรงเรียนพบว่า มีความจำเป็นต้องลดการบริหารงบประมาณและการเงินของโรงเรียนโดยสำนักงานคณะกรรมการการศีกษาชั้นพื้นฐาน มากที่สุด รองลงไป คือ การบริหารงบประมาณและการเงินของโรงเรียนโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศีกษา และเพิ่มการบริหารงบประมาณและการเงินของโรงเรียนโดยโรงเรียน สำหรับรูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินในอนาคตสำหรับสถานศีกษาชั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะสำคัญ คือ ๑) เพิ่มระดับการปฏิบัติในการบริหารงบประมาณและการเงินของโรงเรียน และมอบหมายให้รองผู้อำนวยการโรงเรียนมีบทบาทชัดเจนในการบริหารงบประมาณและการเงิน ๒) ลดระดับการปฏิบัติในการบริหารงบประมาณ และการเงินของโรงเรียนโดยสำนักงานคณะกรรมการการศีกษาชั้นพื้นฐาน และจัดบุคลากรทำหน้าที่การบริหารงบประมาณและการเงิน เพื่อลดการใช้ครูในหน้าที่ดังกล่าว ๓) ลดระดับการปฏิบัติในการบริหารงบประมาณและการเงินของโรงเรียนโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศีกษา และจัดบุคลากรทำหน้าที่การบริหารงบประมาณและการเงิน เพื่อลดการใช้ครูในหน้าที่ดังกล่าว ขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังนี้ ๑) ควรแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณและการเงินของสถานศีกษาชั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินสำหรับสถานศีกษาชั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน๒) ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินความพร้อมทั้งก่อนและหลังการนำรูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินสำหรับสถานศีกษาชั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้เพื่อติดตามประเมินผล

สร้อยวสันต์ ศรีคำแหง^{๒๗} ได้ศีกษาถึงการบริหารงบประมาณของสถานศีกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศีกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ ผลการวิจัย พบว่า ๑) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๒๐ อายุมากกว่า ๕๐ ปี จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๓๐ ระดับการศีกษาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๐๐ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๐ รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗๐ ๒) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศีกษาต่อการบริหารงบประมาณของสถานศีกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศีกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศีกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๔๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศีกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณทุกด้านในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นต่อการบริหาร

^{๒๖} ภูมิภาคิณศม อิศสรยงกุล. การพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินในอนาคตสำหรับสถานศีกษาชั้นพื้นฐาน. ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศีกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๔.

^{๒๗} สร้อยวสันต์ ศรีคำแหง. การบริหารงบประมาณของสถานศีกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศีกษาสุพรรณบุรี เขต ๑. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศีกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ๒๕๕๔.

งบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นอันดับที่ ๑ รองลงมาคือ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ และด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน ตามลำดับ๓) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สุดใจ แพงสุ่ย^{๒๘}ได้ถึงศึกษาถึงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ของศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช ผลการวิเคราะห์ พบว่า ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช ได้รับจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกปีเพื่อให้ศูนย์บริหารจัดการในงบประมาณนั้นด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยเป็นผู้ตรวจสอบแหล่งเงินทุนที่ศูนย์ได้รับจัดสรรมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย การพิจารณาค่าของงบประมาณประจำปีของศูนย์มหาวิทยาลัยจะพิจารณาจากแผนงาน/โครงการที่ศูนย์นำเสนอ มหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ให้ศูนย์ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ เพิ่มขึ้นทุกปีงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีเป็นงบประมาณในส่วนของหมวดงบประมาณเป็นส่วนใหญ่ แต่งบดำเนินงาน(ค่าตอบแทน,ค่าใช้สอย,ค่าวัสดุและค่าสาธารณูปโภค) บางปีเพิ่มขึ้นและบางปีลดลง เช่นปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๕๐ ได้รับงบประมาณงบดำเนินงาน จำนวน ๒,๑๓๖,๐๐๐ บาท, ปีพ.ศ.๒๕๕๑ได้รับ ๒,๐๕๘,๓๐๐บาท, ปีพ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับ ๑,๘๓๖,๘๐๐ บาท, ปีพ.ศ.๒๕๕๓ ได้รับ ๒,๒๐๕,๐๐๐ และปีพ.ศ.๒๕๕๔ ได้รับ ๒,๒๘๗,๔๐๐ บาท และงบประมาณในส่วนของงบดำเนินงานยังแยกย่อยออกเป็น ๔ หมวดเงินด้วยกันคือหมวดค่าตอบแทน, หมวดค่าใช้สอย, หมวดค่าวัสดุและหมวดค่าสาธารณูปโภค ซึ่งตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยศูนย์ไม่สามารถใช้จ่ายโดยคณะหมวดเงินกันได้ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณประสบปัญหาทางงบประมาณบางหมวดไม่เพียงพอบางหมวดเงินเหลือจ่ายเป็นจำนวนมาก จากผลการวิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้ที่ใช้จ่ายไปของศูนย์วิทยพัฒนา มสธ.นครศรีธรรมราชข้างต้น พบว่า ศูนย์ใช้จ่ายเงินงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่างบประมาณในการดำเนินงานบางหมวดจะไม่เพียงพอ เช่นหมวดค่าสาธารณูปโภคและหมวดค่าวัสดุซึ่งไม่เพียงพอเพราะสาเหตุภาวะเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายบางส่วนเพิ่มมากขึ้น เช่น ค่าไฟฟ้า และค่าวัสดุน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ศูนย์ก็สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างเหมาะสมทำให้งบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีเพียงพอในการบริหารจัดการส่วนงบประมาณคงเหลือที่มีร้อยละเหลือค่อนข้างมาก เช่น ปีพ.ศ.๒๕๕๒ และ ปีพ.ศ. ๒๕๕๔ คงเหลือร้อยละ ๑๘.๙๐ และ ๓๙.๒๙ ของงบประมาณที่ได้รับทั้งหมดตามลำดับนั้น สาเหตุเกิดจากงบลงทุนที่ศูนย์ได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างทางเดินเชื่อมระหว่างอาคาร และงบปรับปรุงห้องน้ำ ซึ่งมหาวิทยาลัยไม่สามารถจัดส่งแบบแปลนให้ศูนย์ได้ศูนย์จึงไม่ดำเนินการในปีนั้นๆ อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ที่ข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัย (กองแผนงาน) ย้อนหลัง ๕ ปีตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ การจัดสรรงบประมาณตามหมวดเงิน เช่น งบประมาณหมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุและค่าสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นงบดำเนินงานเป็นต้น มหาวิทยาลัยยังจัดสรรไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงของศูนย์เท่าที่ควรทำให้การใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์บาง

^{๒๘}สุดใจ แพงสุ่ย, การวิเคราะห์การดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ของศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช. งานอำนวยการและธุรการ ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ.นครศรีธรรมราช.๒๕๕๕.

หมวดคงเหลือมากและบางหมวดมีเงินงบประมาณไม่เพียงพอ เช่น ในปีพ.ศ.๒๕๕๐ งบประมาณหมวดค่าสาธารณูปโภคติดลบ ๑.๒๘% และหมวดค่าวัสดุติดลบ ๑๑.๖% แต่งบประมาณหมวดค่าตอบแทนคงเหลือ ๒๕.๙๗% และในปีพ.ศ.๒๕๕๔ ก็เช่นเดียวกัน งบประมาณหมวดค่าสาธารณูปโภคติดลบ ๒.๐๓% และหมวดค่าวัสดุติดลบ ๐.๑๓% แต่หมวดค่าตอบแทนและใช้สอยคงเหลือ ๕๓.๗๕% และ ๓๐.๑๕% ตามลำดับ เป็นเหตุให้ศูนย์ต้องขออนุมัติโอนหมวดเงินงบประมาณในโครงการเดียวกันซึ่งมีงบประมาณคงเหลือไปเพิ่มเติมในงบประมาณหมวดที่มีเงินไม่เพียงพอในการเบิกจ่าย

อรสา จุลสุคนธ์และคณะ^{๒๙} ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการใช้งบประมาณในการวิจัยของนักวิจัยในกรมวิชาการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพของนักวิจัยโดยใช้ ๑.การวางแผน ๒. การใช้งบประมาณ ๓. การบริหารจัดการงบประมาณ จะส่งผลให้เกิดปัจจัยความสำเร็จ การใช้งบประมาณในการวิจัยของนักวิจัยในกรมวิชาการเกษตรจำแนกได้ ๓ปัจจัยได้แก่ ๑) ปัจจัยจากนักวิจัย ประกอบด้วยปัจจัยย่อย ๔ ปัจจัยเกี่ยวกับความสามารถของนักวิจัยในเรื่อง ๑.๑ ความสามารถในการตั้งงบประมาณ ๑.๒ ความสามารถในการวางแผนการวิจัย ๑.๓ ความสามารถในการจัดการระหว่างการวิจัย ๑.๔ ความสามารถในงานวิจัย ๒) ปัจจัยจากกรมวิชาการเกษตรซึ่งให้ทุนการวิจัย ประกอบด้วย ๓ ปัจจัยย่อยเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร ได้แก่ ๒.๑กำหนดนโยบายการวิจัยให้ชัดเจน ๒.๒ จัดระบบการจัดสรรงบประมาณให้ได้มาตรฐาน ๒.๓ จัดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ๓) ปัจจัยจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่นักวิจัยทำงาน โดยสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์และการใช้งบประมาณตามวัตถุประสงค์ให้นักวิจัยดำเนินงานวิจัยได้สำเร็จ

มัทรียา เอี่ยมพินิจ^{๓๐} ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลแพรภษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลแพรภษาอยู่ในระดับดีปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบในการปฏิบัติงานรวมทั้งความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา

วรกาญจน สุขสดเขียว^{๓๑} ได้ศึกษาถึงการบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๙ ผลการวิจัย พบว่า ๑) การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ๕ ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การตรวจสอบภายใน การบริหารสินทรัพย์ การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุนและการวางแผนงบประมาณ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารการเงินและควบคุม

^{๒๙}อรสา จุลสุคนธ์และคณะ, ปัจจัยความสำเร็จของการใช้งบประมาณในการวิจัยของนักวิจัยในกรมวิชาการเกษตร. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ ๒,๒๕๕๕.

^{๓๐}มัทรียา เอี่ยมพินิจ, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลแพรภษาอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง,๒๕๕๕.

^{๓๑}วรกาญจน สุขสดเขียว, การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๙, (กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร),๒๕๕๖.

งบประมาณ๒)แนวทางการบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล พบว่าสถานศึกษาควรมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทำหน้าที่โดยตรงด้านการจัดทำบัญชีการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณ และด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง กรณีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดระบบโดยกำหนดเครือข่ายการให้บริการความรู้ด้านการจัดทำบัญชีการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณ ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง หรือจัดทำเป็นโรงเรียนคูพัฒนาับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลขนาดใหญ่เพื่อให้การช่วยเหลือ หรือจัดทำกลุ่มเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนิติบุคคลขนาดเล็กด้วยตนเอง และมีศูนย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศิริไลน์ เสริมศรี^{๓๒} ได้ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินในโครงการ/กิจกรรมของสถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ของสถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ เป็นผู้มีความรู้ด้านการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๘ คน ระดับปริญญาโท จำนวน ๓ คน และระดับต่ำกว่าอนุปริญญาจำนวน ๒ คน ทั้งนี้ทุกคนมิได้เป็นผู้ที่จบสาขาบัญชีโดยตรง ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ที่มีได้เป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินโครงการ/กิจกรรม จำนวนทั้งสิ้น ๕ คน โดยมีผู้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินโครงการ/กิจกรรม จำนวน ๘ คน ทั้งนี้ มิได้ผ่านการอบรมใดๆ เลยด้านการเบิกจ่ายเงินโครงการ/กิจกรรม เจ้าหน้าที่ของสถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ มีจำนวนครั้งในการแก้ไขข้อผิดพลาดในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมมากที่สุด ๔ ครั้งต่อโครงการ และมีจำนวนครั้งในการแก้ไขข้อผิดพลาดในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมมากที่สุดจำนวนถึง ๒๔ ครั้งต่อปี ทั้งนี้มีผู้ไม่ระบุ จำนวน ๒ คน สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการและกิจกรรมของสถาบันศิลปวัฒนธรรม (ด้านการเบิกจ่ายเงินโครงการ) ได้แก่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการควบคุมการเบิกจ่าย ด้านการบัญชีและงบประมาณ และด้านรับ-จ่ายเงินในโครงการว่าระดับปัญหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการและกิจกรรมของสถาบันศิลปวัฒนธรรม (ด้านการเบิกจ่ายเงินโครงการ) อยู่ในระดับปานกลาง (๒.๖๙) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปัญหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการและกิจกรรมของสถาบันศิลปวัฒนธรรม (ด้านการเบิกจ่ายเงินโครงการ) พบว่าเจ้าหน้าที่ของสถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ เห็นว่าจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ ทราบว่า สถาบันฯ ประสบปัญหาเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน ทั้งยังเป็นบุคลากรที่ขาดความรู้ความสามารถด้านนี้ และต้องการการปรับปรุงโดยพร้อมเพรียงกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อของปัญหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการและกิจกรรมของสถาบันศิลปวัฒนธรรม (ด้านการเบิกจ่ายเงินโครงการ) ที่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน ๑๘ ข้อ เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า การสามารถจัดทำใบสำคัญรายการใช้จ่ายเงินในโครงการได้ การสามารถจัดทำหนังสือขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในโครงการได้ การสามารถจัดทำหนังสือรายงานขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายเงินในโครงการได้ เป็นหัวข้อของปัญหาที่เจ้าหน้าที่ของสถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ ให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในสามตามลำดับ จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเบิกจ่ายในโครงการ/กิจกรรมของ

^{๓๒}ศิริไลน์ เสริมศรี, ปัญหาและอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินในโครงการ/กิจกรรมของสถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ. งานวิจัยสถาบันฝ่ายไทยศึกษา สถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,๒๕๕๖.

สถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ของสถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ ทราบปัญหาและพยายามแก้ไขปรับปรุง ทั้งยังสามารถจัดทำใบสำคัญรายงานการใช้จ่ายเงินในโครงการได้ สามารถจัดทำหนังสือรายงานขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในโครงการได้ สามารถจัดทำหนังสือขออนุมัติโครงการได้ การเก็บหลักฐานในการจ่ายเงินอย่างเป็นระบบ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้นของการปฏิบัติงานได้ สามารถดำเนินการเบิกจ่ายเงินเป็นไปตามระเบียบราชการอย่างถูกต้อง สามารถดำเนินการเบิกจ่ายเงินเป็นไปตามงบประมาณที่ได้รับในโครงการ/กิจกรรม และตามระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโครงการ/กิจกรรม ทั้งทราบถึงความรับผิดชอบหน้าที่ในการรับและจ่ายเงิน ขั้นตอนในการดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ความรู้จากการอบรมหลักสูตรต่างๆ สามารถนำมาใช้พัฒนางานได้ มีความพร้อมในเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน แต่ด้วยยังมีความผิดพลาดในการแก้ไขเอกสารของโครงการเพื่อการเบิกเงิน และเอกสารการเบิกจ่ายเงินยังขาดความถูกต้องและง่ายต่อตรวจสอบการเบิกจ่าย ทั้งเจ้าหน้าที่บางคนยังขาดความเข้าใจในระบบการปฏิบัติงานการเบิกจ่ายเงิน และความเข้าใจในการจัดทำระบบบัญชีและการรายงานระบบบัญชี และมีความสามารถในการเบิกจ่ายเงินโครงการในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพจำนวนน้อยรายทำให้เกิดผลต่อการปฏิบัติงานทำให้เกิดผลดังเช่นที่ผ่านมา

เบญญา ศิริผลและธรร สุนทรายุทธ^{๓๓} ได้ศึกษาถึงรูปแบบการบริหารงบประมาณและสินทรัพย์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศผลการวิจัยพบว่าการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและสินทรัพย์ของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่าประเทศไทยใช้ระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ กระบวนการงบประมาณที่นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณและสินทรัพย์สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในครั้งนี้ใช้กระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การวางแผนและจัดทำงบประมาณ พบแนวทางในการปฏิบัติ ๒๓ ข้อ ๒) การอนุมัติงบประมาณ พบแนวทางในการปฏิบัติ ๗ ข้อ ๓) การบริหารงบประมาณ พบแนวทางในการปฏิบัติ ๔๓ ข้อ และ ๔) การติดตามประเมินผล พบแนวทางในการปฏิบัติ ๑๔ ข้อ รูปแบบที่ได้มีคุณสมบัติของความเป็นองค์กรที่เป็นเลิศ แนวทางที่สำคัญคือ จะต้องมีการบริหารรายได้คิดคำนวณต้นทุนทุกขั้นตอน สร้างความหลากหลายในการเข้าถึงสินค้าหรือบริหาร เพื่อลดการผูกขาด แยกภารกิจประจำกับภารกิจตามนโยบายหลักของต้นสังกัดให้ชัดเจน และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน ลดการระดมทุนลดการใช้ดุลยพินิจ บริหารด้วยความชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีเหตุผล มีแผนงานบำรุงรักษาสินทรัพย์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ มีการตรวจสอบภายใน ในเชิงรุกและเชิงสร้างสรรค์ รายงานผลการดำเนินงานด้วยรูปแบบที่ง่ายต่อการเข้าใจ นอกจากนี้จะต้องปฏิบัติและยึดตามกฎระเบียบที่ราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด แนวทางในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารงบประมาณและสินทรัพย์ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สู่ความเป็นเลิศ ทั้ง ๘๖ ประการได้รับการยืนยันความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจาก

^{๓๓}เบญญา ศิริผลและธรร สุนทรายุทธ, รูปแบบการบริหารงบประมาณและสินทรัพย์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๗.

ผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ประมุข ติฐิโต และสุเทพ ลิ้มอรุณ^{๓๔} ได้ศึกษาถึงการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาผลการวิจัยพบว่า ๑) การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมี ด้านการวางแผนจัดทำงบประมาณ อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ และด้านการคำนวณต้นทุน ตามลำดับ ๒) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมี ด้านงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และด้านงานวัดผลและประเมินผลตามลำดับ ๓) การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี ๔ ด้าน คือ ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานผลการดำเนินงานด้านการเงิน ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๑ และมีประสิทธิภาพในการทำนายคิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑๐ ข้อค้นพบจากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านการบริหารการเงิน และการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานผลการดำเนินงานด้านการเงิน ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต เพื่อให้การดำเนินงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันควรปรับปรุง งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และงานวัดผลและประเมินผล ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จิรนนท์ สมน้อยและฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ^{๓๕} แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ ผลการวิจัย พบว่า ๑. สภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ หลักคุณธรรม ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ หลักความคุ้มค่า ๒. แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ ประกอบด้วย ๑) หลักนิติธรรม ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี การทำ

^{๓๔}ประมุข ติฐิโต และสุเทพ ลิ้มอรุณ, การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๕๘.

^{๓๕}จิรนนท์ สมน้อยและฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ, แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒. การประชุมสัมมนาวิชาการ ราชภัฏนครสวรรค์วิจัย ครั้งที่ ๑.๒๕๕๙.

รายงานการเงินและงบการเงิน และศึกษาระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ๒) หลักคุณธรรม ได้แก่ สถานศึกษามีการนำส่งเงินรายได้แผ่นดินให้ถูกต้อง และจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามเกณฑ์และและตามจำเป็นของแผนงาน ๓) หลักความโปร่งใส ได้แก่ สถานศึกษาสรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงานของโครงการต่อสาธารณชน ๔) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้บริหารกระจายอำนาจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบงานงบประมาณ ๕) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ผู้บริหารต้องตระหนักในการนิเทศ กำกับ ติดตามบุคลากร ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน ๖) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ อนุมัติงบประมาณ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาตามแผนที่วางไว้

อัญญา วงศ์สว่าง สิริภา สัตยานนท์ พรทิพย์ พันเลิศยอดยิ่ง จารุณี เล็กดำรงศักดิ์ อรพร ฅมยา วันทนา บัวบาน ศรีอาภา ภูมิวิวัฒน์และคณะ^{๓๖} ได้ศึกษาถึงการประเมินผลโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานจากผลผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการบริหารหนี้สาธารณะอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันทุกประเทศมีการแข่งขันอย่างเสรีและมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศของตนให้ทัดเทียมประเทศอื่น ๆ ผ่านการลงทุนในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ ๖๐ ประเทศทั่วโลก ซึ่งจัดทำโดยสถาบันการศึกษานานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๒๙ ลดต่ำลงจากปี ๒๕๕๖ โดยมีผลการจัดอันดับ ๗ ปีซ้อนหลังเปรียบเทียบกับบางประเทศในอาเซียน สำหรับประเทศไทยการลงทุนในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งโดยปกติภาครัฐจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการลงทุนโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศทั้งในสาขาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยที่การระดมทุนโครงการลงทุนภาครัฐได้รับการสนับสนุนจากหลายแหล่ง ได้แก่ เงินงบประมาณ เงินกู้ และรายได้จากรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ การระดมทุนไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ถือเป็นเครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยให้รัฐบาลสามารถขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และในแต่ละปีภาครัฐได้ทุ่มงบประมาณจำนวนมหาศาลในการลงทุนในโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

อัจฉรา ปุราคม^{๓๗} ได้ศึกษาวิจัยถึงเรื่อง งบประมาณเงินทุนในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณในโครงการกีฬาและออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ภายในระยะเวลา ๕ ปี ที่ผ่านมา งบลงทุนต่อหัวประชากรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นส่วนใหญ่การ

^{๓๖}อัญญา วงศ์สว่าง สิริภา สัตยานนท์ พรทิพย์ พันเลิศยอดยิ่ง จารุณี เล็กดำรงศักดิ์ อรพร ฅมยา วันทนา บัวบาน ศรีอาภา ภูมิวิวัฒน์และคณะ. การประเมินผลโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานจากผลผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการบริหารหนี้สาธารณะอย่างยั่งยืน. รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง.๒๕๕๘.

^{๓๗}อัจฉรา ปุราคม, งบประมาณเงินทุนในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ.วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ,๑๓(๓) (ก.ย.- ธ.ค.),๒๕๕๕.

ลงทุนอยู่ในโครงการประเภทกีฬามวลชนขณะที่โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ และโครงการออกกำลังกายสำหรับบุคคลด้อยโอกาส มีการลงทุนในสัดส่วนน้อยที่สุด

ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ กองคลัง กรมเจ้าท่า^{๓๔} คู่มือการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย ผลผลิตกรมเจ้าท่าจัดทำคู่มือการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต เพื่อให้แต่ละสำนัก/กอง/ศูนย์ สามารถคำนวณต้นทุนกิจกรรมย่อยและผลผลิตย่อยของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นมาตรฐานเดียวกันมีการ กำหนดแนวทางการคำนวณต้นทุนผลิตดังนี้วิธีการจัดทำต้นทุนผลผลิต๑)วิเคราะห์และกำหนดผลผลิตย่อยและกิจกรรมย่อยพร้อมทั้งหน่วยนับ๒)กำหนดศูนย์ต้นทุนหลักและศูนย์ต้นทุนสนับสนุน๓)ดึง ข้อมูลต้นทุนจากระบบ GFMS ตามศูนย์ต้นทุนและแหล่งของเงิน๔)คำนวณหาต้นทุนของศูนย์ต้นทุนหลักและศูนย์ต้นทุนสนับสนุน๕)คำนวณหาต้นทุนและต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรมย่อย๖)คำนวณหา ต้นทุนและต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตย่อย๗)คำนวณหาต้นทุนและต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรมหลัก๘) คำนวณหาต้นทุนและต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตหลัก

การคำนวณหาต้นทุนของศูนย์ต้นทุนและศูนย์ต้นทุนสนับสนุน๑)ดึงข้อมูลจากระบบ GFMS แล้วให้ส่วนราชการพิจารณาว่าต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานก่อให้เกิดผลผลิตอะไรบ้าง และตัดต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานออกไป๒)ในระบบ GFMS ต้นทุนทางตรงจะถูกบันทึก เข้าสู่ศูนย์ต้นทุนแล้ว ดังนั้นเราจะทราบต้นทุนของแต่ละศูนย์ต้นทุน๓) สำหรับต้นทุนทางอ้อมต้อง อาศัยเกณฑ์การปันส่วนเพื่อระบุต้นทุนเข้าสู่ศูนย์ต้นทุนในการพิจารณาเกณฑ์การปันส่วนต้นทุน ทางอ้อมเข้าสู่ศูนย์ต้นทุนให้หน่วยงานกำหนดตามความเหมาะสมอย่างยุติธรรม โดยพิจารณาถึงปัจจัย ที่ทำให้ต้นทุนนั้นผันแปร เพื่อที่จะใช้เป็นตัวหลักต้นทุนเข้าสู่ศูนย์ต้นทุน

คณะกรรมการพัฒนาต้นทุนผลผลิตมหาวิทยาลัยแม่โจ้^{๓๕} มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ ดำเนินการคำนวณต้นทุนผลิตตามค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น โดยใช้ข้อมูลงบประมาณจ่ายจริง ของ งบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ เก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายโดยค่าใช้จ่ายที่คำนวณต้นทุน ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายประเภทต่างๆ ดังนี้ - งบบุคลากร-งบดำเนินงาน ประกอบด้วยค่าตอบแทน ใช้ สอย วัสดุและค่าสาธารณูปโภค - งบกลาง ประกอบด้วย ค่าช่วยการศึกษาบุตร ค่ารักษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเบิก/สถานพยาบาลเบิกตรง กบข.กสจ. - งบเงินอุดหนุน เบิกจ่ายในลักษณะ งบบุคลากร และงบดำเนินงาน - ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ - ค่ารักษาพยาบาลสถานพยาบาลเบิกตรง โดยปันส่วนเข้า หน่วยงานตามจำนวนผู้มีสิทธิของหน่วยงาน การวิเคราะห์ต้นทุนผลผลิต ในระยะ ๑ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยแม่โจ้มีส่วนประกอบสำคัญของค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานได้แก่ งบบุคลากร คิดเป็น ร้อยละ ๓๘.๑๘ของค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานทั้งสิ้นนอกนั้นเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่าย บำเหน็จจากการบริจาคร ค่าใช้จ่ายอื่นและค่าเสื่อมราคาบ้านอายุ ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน ค่าตอบแทน ใช้ สอยและวัสดุค่าใช้จ่ายของหน่วยงานหลัก เป็นค่าใช้จ่ายของคณะ สำนักที่มีภารกิจเรียนการสอน และการวิจัย ไม่ว่าจะเป็นเงินงบประมาณ เงินงบประมาณรายได้และงบกลาง ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๗๘๗.๔๓ล้านบาท หรือคิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๖.๒๐จากปีก่อน โดยสำนักวิจัยและส่งเสริม วิชาการเกษตรมีค่าใช้จ่ายมากกว่าหน่วยงานอื่น โดยคณะศิลปศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์เป็นทั้ง

^{๓๔}ฝ่ายบัญชีและงบประมาณกองคลัง กรมเจ้าท่า, คู่มือการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตกรมเจ้าท่า.

^{๓๕}คณะกรรมการพัฒนาต้นทุนมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. รายงานผลการวิเคราะห์ต้นทุนผลผลิต ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ , ๒๕๕๔, เอกสารประกอบการนำเสนอ. กองคลัง มหาวิทยาลัยแม่โจ้.๒๕๕๔.

หน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนสรุปการคำนวณต้นทุนผลผลิต ตามผลผลิต ผลสรุปการคำนวณ ต้นทุนผลผลิตแยกตามผลผลิตของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ที่ผ่านมาพบว่า ต้นทุนรวมในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี-ระดับปริญญาตรี มีจำนวนเงิน ๕๐๗.๑๔ล้านบาทและคำนวณเป็นต้นทุนต่อหน่วยหรือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเต็มเวลา (FTES) ของผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๖๓,๕๙๔.๔๑บาท และผู้สำเร็จการศึกษาด้านสังคมศาสตร์มีต้นทุนรวม ๓๒๖.๘๖ล้านบาท และคำนวณเป็นต้นทุนต่อหน่วย ๓๔,๐๙๙.๕๖บาทและ ต้นทุนรวมในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีบัณฑิตศึกษามีจำนวนเงิน ๒๘.๗๑ล้านบาท และคำนวณเป็นต้นทุนต่อหน่วยหรือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเต็มเวลา (FTES) ของผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๒๑๐,๒๘๘.๙๔๑บาท และผู้สำเร็จการศึกษาด้านสังคมศาสตร์มีต้นทุนรวม ๒๓.๒๑ล้านบาทและคำนวณเป็นต้นทุนต่อหน่วย ๑๓๗,๔๐๔.๑๘ล้านบาท และนอกจากผลผลิตดังกล่าวแล้ว เพื่อตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัยตามที่กำหนด มหาวิทยาลัยได้ให้บริการวิชาการและสามารถคำนวณผลิตผลการให้บริการวิชาการ ๑๑๘โครงการ มีต้นทุนรวม ๑๑๕.๕๐ล้านบาท ผลงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ๘๓โครงการมีต้นทุนรวม ๖.๖๓ล้านบาท ผลงานวิจัยเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี ๔๙โครงการ มีต้นทุนรวม ๑๐๖.๘๐ล้านบาท รวมต้นทุนทั้งสิ้นที่ผลิตผลผลิตตามพันธกิจจำนวน ๑,๑๑๔.๘๔ ล้านบาท

มลฤดี บำรุงชู^{๔๐} การค้นคว้าอิสระ เรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการโรงพยาบาล บันนังสตา จังหวัดยะลา มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการของโรงพยาบาลบันนังสตา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนค่าแรง : ต้นทุนค่าวัสดุ : ต้นทุนค่าลงทุน เท่ากับ ๖๓.๑๘ : ๓๐.๔๙ : ๖.๓๓โดยมีต้นทุนพื้นฐาน และต้นทุนค่ารักษาพยาบาลเท่ากับ ๘๔.๑๗และ ๑๕.๘๓ตามลำดับ ต้นทุนต่อหน่วยบริการสูงสุด ได้แก่ งานห้องคลอดเท่ากับ ๖,๕๗๒.๐๑บาท เป็น ต้นทุนพื้นฐาน ๖,๓๙๘.๘๐บาท ต้นทุนค่ารักษาพยาบาล ๑๗๓.๒๐บาท และต้นทุนต่อหน่วยบริการต่ำสุดได้แก่ งานผู้ป่วยนอก เท่ากับ ๗๙.๔๙บาท เป็นต้นทุนพื้นฐาน ๗๘.๘๖บาท ต้นทุนค่ารักษาพยาบาล๐.๖๔บาท ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ควรนำไปใช้ประกอบในการวางแผนดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจัดทำระบบฐานข้อมูลทางด้านการเงินและการใช้ทรัพยากรของโรงพยาบาลให้มีประสิทธิภาพ

ดลภัก ชัยบุตร^{๔๑}ได้ศึกษาถึงการวิเคราะห์ต้นทุนการจัดการของโรงเรียนภายใต้สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธี Stochastic Cost Frontier ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างรายจ่ายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่โรงเรียนมีรายจ่ายด้านบริหารงานบุคคลสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๖๐ของรายจ่ายทั้งหมด รองลงมาคือ รายจ่ายด้านบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๔ ของรายจ่ายทั้งหมด ด้านงานบริหารงาน

^{๔๐}มลฤดี บำรุงชู, การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการโรงพยาบาลบันนังสตา จังหวัดยะลา การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

^{๔๑}ดลภัก ชัยบุตร, การวิเคราะห์ต้นทุนการจัดการของโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธี Stochastic Cost Frontier.วิทยานิพนธ์หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๖ ของรายจ่ายทั้งหมด และด้านบริหารงานงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๐ ของรายจ่ายทั้งหมด ตามลำดับ เมื่อจำแนกรายจ่ายของโรงเรียนตามสังกัด พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีรายจ่ายในส่วนด้านบริหารงานบุคคลสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๙๘ ของรายจ่ายทั้งหมด รองลงมาเป็นรายจ่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๑ , ๘.๑๑ และ ๓.๔๐ ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา รายจ่ายส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายด้านบริหารงานบุคคลเช่นเดียวกัน โดยมีสัดส่วนของรายจ่ายคิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๓ของรายจ่ายทั้งหมด รองลงมาเป็นรายจ่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๐, ๗.๓๕ และ ๖.๒๒ ตามลำดับ

จากผลการประมาณการฟังก์ชันต้นทุน ปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนมีค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนเพิ่มขึ้นสูงขึ้น ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างครู ร้อยละของนักเรียนยากจน ร้อยละของนักเรียนพิการเรียนร่วม และร้อยละของนักเรียนพักนอน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนในทิศทางตรงกันข้ามคือ ขนาดของโรงเรียนสัดส่วนนักเรียนต่อครู

ผลการประมาณการสมการต้นทุนที่เหมาะสม หรือค่าใช้จ่ายที่ต่ำที่สุดของโรงเรียนในการจัดบริการทางการศึกษาของโรงเรียนแต่ละประเภท พบว่า สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนที่ต่ำที่สุดของโรงเรียนเพื่อใช้จัดการศึกษา เท่ากับ ๒๙,๕๘๕ บาทต่อปีการศึกษา มีประสิทธิภาพด้านต้นทุนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๘๔๔๙ หมายความว่า โรงเรียนประถมศึกษาสามารถลดค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนลงได้อีกร้อยละ ๑๕.๕๑ โดยมีโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้จ่ายอย่างไม่มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๙๒ โรงเรียนมัธยมศึกษามีค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนที่ต่ำที่สุดของโรงเรียนเพื่อใช้จัดการศึกษา เท่ากับ ๒๗,๘๖๔ บาทต่อปีการศึกษา มีประสิทธิภาพด้านต้นทุนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๒๘๕ หมายความว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถลดค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนลงได้อีกร้อยละ ๗.๑๕ โดยมีโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้จ่ายอย่างไม่มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๙๒ และโรงเรียนขยายโอกาสมีค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนที่ต่ำที่สุดของโรงเรียนเพื่อใช้จัดการศึกษา เท่ากับ ๒๘,๘๗๕ บาทต่อปีการศึกษา มีประสิทธิภาพด้านต้นทุนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๘๖๗๓ หมายความว่า โรงเรียนขยายโอกาสสามารถลดค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนลงได้อีกร้อยละ ๑๓.๒๗ โดยที่โรงเรียนขยายโอกาสส่วนใหญ่มีการใช้จ่ายอย่างไม่มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๘

จากการศึกษาในกรณีที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพด้านต้นทุนของโรงเรียนขนาดเล็กหากต้องการเพิ่มคะแนนสอบเฉลี่ยของโรงเรียนเท่ากับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของโรงเรียนแต่ละประเภท สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา จะมีค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนในการเพิ่มคะแนนเฉลี่ย ๑ คะแนนเท่ากับ ๑๕๙ บาทต่อปีการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จะมีค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนเพิ่มขึ้น เท่ากับ ๑๓๗๔ บาทต่อปีการศึกษา ในขณะที่โรงเรียนขยายโอกาส จะมีค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนเพิ่มขึ้น เท่ากับ ๔๗ บาทต่อปีการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา^๒ ได้ศึกษาต้นทุนมาตรฐานต่อหน่วยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย โดยใช้ข้อมูลการสำรวจโรงเรียนรัฐและเอกชนจำนวน ๕๕๓ แห่ง เพื่อวัด

^๒สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, การศึกษาต้นทุนมาตรฐานต่อหน่วยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สามัญศึกษา). ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๕๓.

ประสิทธิภาพทางเทคนิคด้านการผลิตบริการทางการศึกษาของไทยด้วยแบบจำลองพรมแดนเชิงเส้นสุ่ม (Stochastic Frontier Model) โดยวิธีการทางเศรษฐมิติตามแนวความคิดของ Battese และ Coelli (๑๙๙๕) ใช้ปัจจัยในการผลิตบริการด้านการศึกษา คือ สัดส่วนครูต่อนักเรียน สัดส่วนหนังสือต่อจำนวนนักเรียน ค่ากิจกรรมการเรียนการสอนต่อนักเรียนและจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน ผลการคำนวณค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตเมื่อเทียบกับปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด พบว่าถ้าปัจจัยการผลิตดังกล่าวข้างต้นในแต่ละโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ ๑ ภายใต้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ปริมาณผลผลิตจะเปลี่ยนแปลงไปน้อยกว่าร้อยละ ๑ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดในการกระบวนการผลิตการศึกษาของไทยคือ สัดส่วนครูต่อนักเรียน ในขณะที่การวัดผลได้ต่อขนาด (Return to Scale) ยังพบว่า การเพิ่มปัจจัยทั้ง ๔ ปัจจัยจะส่งผลให้ผลผลิตมีลักษณะผลได้ต่อขนาดลดลง (Decreasing Return to Sale)

ส่วนตัวแปรที่ใช้อธิบายความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค คือ นักเรียนต่อครูหนึ่งคน ค่าจ้างครู และตัวแปรหุ่นประเภทโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพจริง อันเกิดจากสัดส่วนนักเรียนต่อครู คือ การที่ครูหนึ่งคนมีนักเรียนภายใต้การดูแลเพิ่มมากขึ้น ครูต้องทำงานหนักมากขึ้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพลดลง เช่นเดียวกับลักษณะประเภทโรงเรียน คือ การที่เป็นโรงเรียนรัฐทำให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนลดลง แต่การศึกษานี้ยังมีข้อจำกัด คือในการสมมติรูปแบบของฟังก์ชันต้นทุนที่เหมือนกันทำให้ได้ต้นทุนหน่วยสุดท้ายเท่ากัน ซึ่งเกิดจากการสมมติว่าการเพิ่มของต้นทุนในระบบโรงเรียนเพิ่มในอัตราเดียวกันทั้งโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน อีกทั้งในการประมาณการรายรับที่แท้จริงยังขาดงบประมาณที่ได้รับจากภายนอก (เงินนอกงบประมาณ) จึงอาจทำให้การประมาณการต้นทุนมีความคลาดเคลื่อน ในที่นี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของโรงเรียนในส่วนของเงินนอกงบประมาณเพื่อให้การประมาณการต้นทุนที่เหมาะสมมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา^{๔๓} ได้ศึกษาต้นทุนต่อหน่วยมาตรฐานระดับอุดมศึกษา ในมิติของประสิทธิภาพที่เท่ากัน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิของอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชน โดยใช้หน่วยศึกษาเป็นคณะ จำนวน ๕ คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์คณะเภสัชศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะเศรษฐศาสตร์ ได้หน่วยวิเคราะห์ ๙๗ แห่ง ใช้วิธีการคำนวณหาดัชนีประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบ (Relative Efficiency) ด้วยวิธี DEA (Data Envelopment Analysis) ปัจจัยที่ใช้ในการคำนวณประสิทธิภาพด้านการผลิต ได้แก่ ๑) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา ๒) ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา ๓) ค่าใช้จ่ายทางตรงต่อหัวนักศึกษาเต็มเวลา และ ๔) จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาต่ออาจารย์ประจำสำหรับปัจจัยด้านผลผลิต ได้แก่ ๑) จำนวนบทความตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติและวารสารในประเทศต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ๒) จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีต่อจำนวนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีทั้งหมด และ ๓) จำนวนบัณฑิตที่มีงานทำต่อจำนวนผู้สำเร็จทางการศึกษาทั้งหมด ในการวิเคราะห์นั้นมีการแบ่งช่วงของประสิทธิภาพเป็น ๔ กลุ่ม คือ ประสิทธิภาพระดับต่ำมาก ระดับต่ำระดับสูงและระดับสูงมาก จากนั้นคำนวณมูลค่าของต้นทุนเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มว่ามีค่าเฉลี่ยเท่าใด ผลการศึกษาพบว่า คณะทั้งในกลุ่มวิชา

^{๔๓}สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, การวิจัยและพัฒนาต้นทุนมาตรฐานต่อหน่วยระดับอุดมศึกษา. ศูนย์นวัตกรรมนโยบาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ๒๕๕๓.

สังคมศาสตร์และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัฐเป็นมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทหน้าที่ในด้านการสร้างองค์ความรู้หรืองานวิจัย

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ^{๔๔} ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสูตรการจัดสรรงบประมาณต่อนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยคำนวณเงินอุดหนุนที่จำเป็นสำหรับนักเรียนเพื่อให้ได้คะแนนผลการทดสอบของนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดที่ร้อยละ ๔๐ จากฟังก์ชันสมการต้นทุน (Cost Function) เฉพาะนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาและการศึกษาคะบังคับ ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลในระดับจังหวัดของปี ๒๕๕๓ ตัวแปรที่ใช้เพื่อประมาณการสมการต้นทุน ซึ่งวัดโดยค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน ได้แก่ เงินเดือนครูเฉลี่ย (Average Teacher Monthly Wage) ประสบการณ์เฉลี่ยของครู (Average Years of Teacher Experience) แทนราคาปัจจัยการผลิต (Input Prices) ตัวแปรด้านผลผลิต (Output) คือดัชนีผลคะแนน O-NET โดยสร้างจากคะแนนสอบ O-NET เฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และตัวแปรอัตราการเข้าเรียนสุทธิในระดับมัธยมศึกษา (Net Enrolment) ตัวแปรที่ใช้อธิบายสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน ประกอบไปด้วย ตัวแปรสัดส่วนกำลังแรงงานที่มีอายุระหว่าง ๒๕-๕๔ ปี ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป แทนระดับการศึกษาของของบิดามารดาของนักเรียน และตัวแปรค่าใช้จ่ายต่อหัวของครัวเรือนมาเป็นตัวแปรอธิบายสภาพฐานะของนักเรียนฟังก์ชันต้นทุนที่ใช้เป็นแบบ Cobb-Douglas โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนขึ้นอยู่กับตัวแปรปัจจัยต่างๆ ข้างต้น เนื่องจากการสมการต้นทุนจะก่อให้เกิดปัญหาที่ตัวแปรตามส่งผลต่อตัวแปรอิสระ (Endogeneity) ในที่นี้ผู้วิจัยทั้งสองท่านจึงได้ใช้วิธี Two-Stage Least Square (๒SLS) ในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยขั้นแรกได้ทำการปรับค่าจ้างครูโดยใช้ตัวแปรประสบการณ์เป็นตัวแปรเครื่องมือ (Instrumental Variable) และเงินเดือนครูเป็น Endogenous Variable ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลควรมีการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวเพิ่มเติมให้กับเด็กนักเรียนที่มีฐานะยากจนมากขึ้น

Lathapipat^{๔๕} ได้ทำการศึกษาด้านทุนรายหัวของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ฟังก์ชันสมการต้นทุนแบบ Stochastic Cost Frontier ข้อมูลที่ใช้ ประกอบไปด้วย สัดส่วนนักเรียนในแต่ละระดับการศึกษา สัดส่วนนักเรียนยากจน สัดส่วนนักเรียนด้อยโอกาส ขนาดของโรงเรียน ดัชนีเงินเดือนครูขนาดชั้นเรียน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน ซึ่งรวมงบอุดหนุน (๕ รายการ) และงบบุคลากร (ครู, ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา) ข้อมูลดัชนีผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Student Performance Index) โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบ O-NET วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และแก้ปัญหา Simultaneous Biasด้วยการใช้วิธี ๒ SLS โดยขั้นแรกทำปรับตัวแปรเงินเดือนครู โดยใช้ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเงินเดือนครูซึ่งทำให้เงินเดือนครูแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ด้วยประสบการณ์ สัดส่วนครูที่จบการศึกษาในแต่ละระดับ ต่อมา

^{๔๔}สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, ปกป้อง จันวิทย์, ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์, ภาวินศิริประภาณุกุล, ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมณาค, วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, และศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์. การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. การพัฒนาทรัพยากรเพื่อการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

^{๔๕}Lathapipat, D. Wanted: A Quality for All Strategies to improve the quality of education for all: World Bank. ๒๐๑๓, p. ๓๒-๔๓.

นำข้อมูลเงินเดือนครูที่ปรับแล้วมาเป็นตัวแปรปัจจัยราคาในสมการต้นทุน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนต่อหน่วยที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความต่อประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาของภาครัฐ และค่าใช้จ่ายที่เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีนักเรียน ๕๐๐-๗๔๙ คน ที่มีขนาดชั้นเรียน ๒๐-๒๙ คนต่อห้อง เท่ากับ ๓๓,๕๐๖ บาทต่อปี ถ้าหากต้องการเพิ่มผลสัมฤทธิ์เพื่อให้นักเรียนมีดัชนีผลการเรียนที่ร้อยละ ๕๐ จะมีค่าใช้จ่ายรายหัว เท่ากับ ๔๑,๐๓๕ บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นอีก ๗,๕๒๙ บาทต่อปี

Duncombe^{๔๖} ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนที่ใช้เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สมการที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน คุณภาพของนักเรียน และคุณลักษณะต่างๆ ของโรงเรียน โดย Duncombe ได้กล่าวว่า มี ๕ องค์ประกอบหลักๆ ที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน คือ ๑) คุณภาพของผู้เรียน ๒) ราคาปัจจัยการผลิต (Input Prices) ๓) ขนาดของสถานศึกษา ๔) คุณลักษณะของนักเรียน (Student Characteristics) และ ๕) คุณลักษณะของสถานศึกษา (School Characteristics) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน แทนตัวแปรตามในฟังก์ชันต้นทุน ค่าใช้จ่ายในที่นี้ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายทางตรงและค่าใช้จ่ายในการสนับสนุน ไม่รวมเงินอุดหนุนอาหารกลางวัน เดินทาง ตัวแปรที่ใช้วัดคุณภาพ คือ คะแนนผลการสอบวิชาคณิตศาสตร์และภาษาและการสื่อสาร เกณฑ์ในการวัดจะมี ๔ ระดับ คือ ขั้นทั่วไป เกือบชำนาญ ชำนาญ และขั้นสูง โดยเกณฑ์ที่ใช้วัดอยู่ที่ระดับชำนาญ (Proficient) ใช้เงินเดือนครูเป็นราคาปัจจัยการผลิต (Input Price) โดย Duncombe ได้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากครูถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ใช้ในการผลิตบริการทางการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนจะขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่และความรู้ความสามารถของครูผู้สอน และได้ทำการควบคุมความแตกต่างของเงินเดือนครูที่เกิดจากประสบการณ์และการศึกษา โดยใช้ข้อมูลเงินเดือนครูเฉลี่ยของครูที่มีประสบการณ์ไม่เกิน ๕ ปี ตัวแปรจำนวนนักเรียนยากจนสัดส่วนนักเรียนพิเศษที่ต้องการได้รับการดูแลเพิ่มเติม ตัวแปรอัตราการเข้าเรียนเฉลี่ยต่อปี

ใช้ข้อมูลรายสถานศึกษาตั้งแต่ปี ๒๐๐๐-๒๐๐๕ รูปแบบฟังก์ชันต้นทุนที่ใช้กำหนดเป็นแบบ Cobb-Douglas มีการประมาณการต้นทุนด้วยวิธี Multiple Regression และมีการแก้ปัญหาที่ตัวแปรตามมีผลกระทบต่อคุณภาพนักเรียนด้วยวิธี ๒SLS โดยตัวแปรเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ อัตราการเข้าเรียน กลุ่มนักเรียน (Student Demographics) ค่าจ้างภาคเอกชน (Private Wages) และงบประมาณที่ได้รับ (Fiscal Capacity) ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียน St. Louis (SLPS) จะต้องใช้ต้นทุนที่สูงกว่า MSIP (Missouri School Improvement Program) เพื่อให้ได้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนที่ตั้งไว้ตามเกณฑ์ต้นทุนที่สูงกว่านี้เป็นผลมาจากการที่โรงเรียน SLPS มีสัดส่วนนักเรียนอัฟริกัน-อเมริกันที่สูง ซึ่งเด็กเหล่านี้เป็นเด็กที่มีฐานะยากจน และค่าจ้างครูที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการที่โรงเรียนต้องจ้างครูที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น และค่าใช้จ่ายที่สูงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๕๐ เป็นผลมาจากการที่ต้องใช้เงินในการดูแลนักเรียนกลุ่มพิเศษอีกด้วย นอกจากนี้ Duncombe พบว่า หากมีการสนับสนุนในอัตราที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ในอีก ๕ ปีข้างหน้าโรงเรียน SLPS จะมีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินเกณฑ์ MSIP และมาตรฐานของ No Child Left Behind Act (NCLB)

^{๔๖}Duncombe, W. Estimating the Cost of Meeting Student Performance Standards in the St. Louis Public Schools *Journal of Public Economics Theory: Education Finance and Accountability Program Center for Policy Research, The Maxwell School, Syracuse University.*

สเปนเลอร์ (Spengler)^{๔๗} ได้ศึกษาแนวทางสำหรับการบริหารงานด้านการเงินของโรงเรียน (บริบทโรงเรียนในแถบแอฟริกาใต้) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางสำหรับการบริหารงานในด้านการเงินของโรงเรียนการนำไปใช้ในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทราบถึงจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาเพื่อการกำหนดอนาคตในการจัดการศึกษา ดังนั้น จากสมมุติฐานที่กล่าวมานี้ จึงนำไปสู่การศึกษาเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงในประวัติศาสตร์ การจัดการศึกษาของประเทศในแถบแอฟริกาใต้เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจการบริหารการศึกษาและการบริหารงานในด้านการเงินของโรงเรียนควบคู่กันไป เพราะการบริหารงานทั้งสองส่วนนี้ไม่อาจแยกออกจากกันได้ ผู้บริหารไม่ได้ใช้เพียงแค่ทักษะด้านการบริหารงานเท่านั้น แต่ยังจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในการบริหารงานด้วย ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ได้รับการคาดหวังว่าผู้บริหารงานของโรงเรียนในอนาคตจะต้องมีความรู้ ความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานในด้านการเงิน แนวทางในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพขึ้นนั้น จำเป็นจะต้องเอาใจใส่กับทุกอย่างองค์ประกอบ รวมทั้งองค์ประกอบย่อยในภาพรวมด้วยและการจัดสรรงบประมาณนับเป็นองค์ประกอบย่อยอย่างหนึ่งของการบริหารงานเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นับตั้งแต่มีการประกาศใช้กฎหมาย school act of ๑๙๙๖ ก็อาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานในด้านการเงินของโรงเรียน ได้กลายมาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของระบบการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันในส่วนที่ ๑ ของรูปแบบการบริหารงานในด้านการเงินของโรงเรียนก็คือการวางแผนงาน โดยทำการสำรวจสิ่งต่างๆ ที่โรงเรียนมีความต้องการในอันดับแรกๆ จากนั้นจึงกำหนดภาระงานและวิสัยทัศน์ ศึกษานโยบาย วัตถุประสงค์และวางแผนงานด้านงบประมาณอย่างระมัดระวัง นอกจากนี้ สิ่งที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือกระบวนการตัดสินใจในส่วนที่ ๒ ของรูปแบบการบริหารงานในด้านการเงินของโรงเรียนก็คือขั้นตอนของการควบคุม หมายถึง การทำบัญชีและจัดทำเป็นเอกสารข้อมูลที่น่าไปใช้ได้ ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายนอกจากนี้ยังพบว่าสภาพเศรษฐกิจคือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริหารโรงเรียนเช่นกันดังนั้น จึงควรมีการศึกษาและกำหนดสิ่งที่เป็อุปสรรคสำคัญในการจัดการศึกษาของภาครัฐและการบริหารโรงเรียนที่มีความเสี่ยงไว้ในอันดับแรกๆ ของกิจกรรมการบริหารโรงเรียนด้วย

อินแมน เฟรตทา ดีบอช (Inman – Freitas, Deborah)^{๔๘} ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเงินที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนชนบท ปัญหาและแนวทางแก้ไขมีดังนี้ ๑) ปัญหาารายรับซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดในการหมุนเวียนเงินสด ซึ่งเกิดจาก ๒ เหตุหลัก คือ การได้รับเงินช่วยเหลือ ๓๐ เปอร์เซนต์ จากรัฐหลังจากสิ้นปีงบประมาณและการได้รับภาษีต่ำกว่ากำหนด ทำให้เขตพื้นที่ต้องยืมเงินเพื่อให้ครอบคลุมกองทุนจนกว่าจะได้รับเงินกองทุนมา ๒) การอนุมัติงบประมาณล่าช้าทำให้ไม่ทราบว่าได้รับงบประมาณเท่าไร ทำให้ต้องมีการปรับงบประมาณเสมอๆ ๓) ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ๑๐ –

^{๔๗}Spengler, Josephus Johannes. (๒๐๑๓). **Guidelines for the financial management of Schools.** (Afrikaans text, South Africa) Accessed ๑ April ๒๐๑๓. Available from <http://www.education.gov.uk/schools/adminandfinance/financialmanagement>

^{๔๘}Inman – Freitas, Deborah. **Efficient Financial Management in Rural School: Common Problems and Solutions from the Field,** Accessed ๑ April ๒๐๑๓. Available from <http://www.ericdigests.org/pre-๙๒๒๑/common.htm>

๑๒เปอร์เซ็นต์ทุกปี ขณะที่รายรับเพิ่ม ๒ - ๔ เปอร์เซ็นต์(๔) ค่าใช้จ่ายหลายรายการเป็นงบที่เพิ่มขึ้นมาก เช่น ค่าใช้จ่ายการศึกษาพิเศษ ต้นทุนค่าประกันสุขภาพ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นใหม่เพราะการออกกฎหมายใหม่ๆ เป็นต้น ๕) การจัดเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งตำราและอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ค่าจ้างเพื่อให้ครูอยู่ทำงานต่อไป หลายโรงเรียนได้รับงบประมาณไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถจัดให้มีโปรแกรมการศึกษาที่มีคุณภาพได้

วิลเลียม (Williams)^{๔๙}ได้ทำการศึกษาโดยการสำรวจวิทยาลัยชุมชนในรัฐแคลิฟอร์เนียจำนวน ๑๐๗ แห่งพบว่า ๑) มีการใช้กรอบการวางแผน ๒) มีขอบเขตการจัดสรรงบประมาณโดยอาศัยพื้นฐานรูปแบบการจัดสรรที่เป็นทางการ ๓) การวางแผนและการจัดทำงบประมาณตลอดจนกระบวนการจัดสรรด้านการเงินมีการกระทำแบบประสมประสาน ๔) มีระดับความไม่สัมพันธ์กันระหว่างการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับแผนที่วางไว้ รวมทั้งด้านการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงิน วิธีการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสำรวจและแบบสอบถามปรากฏผลดังนี้ ๑) มีความเชื่อมโยงกันน้อยมากระหว่างการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณและการจัดทำแผนงบประมาณในวิทยาลัยชุมชนรัฐแคลิฟอร์เนีย ๒) การวางแผนระยะยาวมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากแต่การจัดสรรการเงินมีระดับในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ๓) มีการบูรณาการระหว่างการวางแผนในการจัดทำงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินมีการปฏิบัติในระดับน้อย๔) มีการเชื่อมโยงระหว่างประสิทธิผลด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดทำงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากร พบว่าประสิทธิผลขององค์กรจะเพิ่มขึ้นเพราะใช้กระบวนการที่บูรณาการโดยการจัดทำแผนแบบใหม่

เมลเคอร์ส และ มาร์เตอร (Julia Melkers and Pratrik Mhatrer)^{๕๐}ได้ศึกษาการทำวิจัยเรื่องการวัดผลและการนำผลสะท้อนมาวัดผลระดับปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณและการเงินและรายงานผล กรณีศึกษารัฐวิสคอนซิน (case study state of Wisconsin) โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับประเด็นการวัดผลและการจัดเอกสารการบริหารงบประมาณโดยรัฐ ผลการศึกษา งานวิจัยพบว่าระดับความเข้าใจในการวัดผลและการนำผลสะท้อนมาวัดผลระดับปฏิบัติงาน ดังนี้ ๑) ด้านพัฒนาบุคลากรและบทบาทหน้าที่ ๒) ด้านการใช้ผลสะท้อนเพื่อวัดผลระดับการปฏิบัติงาน ๓) ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการนำผลสะท้อนเพื่อใช้วัดผลการปฏิบัติงาน ของรัฐวิสคอนซิน ซึ่งได้รายงานข้อมูลพื้นฐานของรัฐที่ประสบความสำเร็จในการวัดผลการปฏิบัติงานโดยนำผลสะท้อนที่ได้มารวบรวมเป็นระเบียบการวัดผลภายใต้กระบวนการงบประมาณพร้อมทั้งจัดให้มีการพัฒนาการวางแผนกลยุทธ์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนากลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อเตรียมรากฐานด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน

^{๔๙}William, James Edward. *Linking Strategic Planning' Budgeting, and Financial Resource Allocation in California Community Colleges*, Accessed ๑๐ April ๒๐๑๓. Available from http://scholar.google.co.th/Scholar?q=Linking+Strategic+Planning%20%20%20Budgeting,and+Financial+Resource+Allocation+in+California+Community+Colleges%20%20%20&hl=th&as_sdt=๐&as_vis=๑&oi=scholar&sa=X&ei=mluHUd๗VOcWrrAfVqoH๔Dg&ved=๐CCcQgQMwAA

^{๕๐}Julia Melkers, and Pratrik Mhatre. *Use and The Effects of Using Performance Measures for Budgeting Management and Reporting: Case Study State of Wisconsin*. Accessed ๓ April ๒๐๑๓. Available from <http://www.Seagov.org/>

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- รูปแบบการวิจัย
- ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑.๑ การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง จากหนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑) ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ รายงานการประชุม รายงานการวิจัย พระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในช่วงแผนการพัฒนาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) เอกสารประกอบโครงการประชุมสัมมนาจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี

๒) การศึกษากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณและประเภทงบประมาณและหลักการและสาระสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เอกสารการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๓) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน

(Cost Analysis) แนวคิดเกี่ยวกับการระบุศูนย์ต้นทุน (A cost center) และเกณฑ์ทั่วไปของการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนิสิต (Unit Cost)

๔) สรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักการกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๓.๑.๒ การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เพื่อให้ทราบถึงความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

๑) ทำการคัดเลือกบุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี, ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี, หน่วยวิทยบริการสงขลา, และสถาบันสมทบมหาปัญญา โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกโดยมีเหตุผลเฉพาะโดยคำนึงถึง หน่วยงาน ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานของบุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๒) ศึกษาข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) กับตัวแทนบุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ รูป/คน เพื่อทราบถึงกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างในเชิงลึก โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาวิจัย

๓) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกตามกลุ่มข้อมูล (Content Analysis) จากการสนทนากลุ่ม นำเสนอเป็นความเรียง ในรูปแบบตาราง โครงสร้าง แผนภาพ การบรรยาย และภาพประกอบเอกสาร

๔) สรุปผลและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้รับจากการศึกษาเอกสารและภาคสนาม มาวิเคราะห์ตามประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ นโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณ และความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ทั้งนี้ เน้นการนำผลการศึกษาวิจัยมาเผยแพร่ให้ภาครัฐ ผู้บริหาร ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

๓.๒ ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ได้แก่ บุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี, ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี, หน่วยวิทยบริการสงขลา, และสถาบันสมทบมหาปัญญา ซึ่งคณะผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ได้ตัวแทนทั้งสิ้นจำนวน ๑๐ รูป/คน โดยทำการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion)^{๕๑} เพื่อทราบถึงกระบวนการใช้จ่าย

^{๕๑}ชาย โพธิสิตา, ศาสตราจารย์และศิลปินแห่งชาติเชิงคุณภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งฯ).

งบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างดังแสดงไว้ในตาราง ๓

ตาราง ๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง	ประสบการณ์การทำงาน
๑	วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป	มากกว่า ๒๒ ปี
๒	วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต	มากกว่า ๒๒ ปี
๓	วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร	มากกว่า ๒๒ ปี
๔	วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี	ร.ก.ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาลัย	มากกว่า ๒๒ ปี
๕	ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี	ร.ก.รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร	มากกว่า ๒๒ ปี
๖	ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี	ร.ก.หัวหน้าฝ่ายบริหาร	มากกว่า ๒๒ ปี
๗	หน่วยวิทยบริการสงขลา	ร.ก.รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร	มากกว่า ๒๒ ปี
๘	หน่วยวิทยบริการสงขลา	หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน	มากกว่า ๒๒ ปี
๙	สถาบันสมทบมหาปัญญา	ผู้อำนวยการ	มากกว่า ๒๒ ปี
๑๐	สถาบันสมทบมหาปัญญา	หัวหน้าฝ่ายบริหารสำนักงาน	มากกว่า ๒๒ ปี

การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คณะผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposeful selection) ซึ่งเป็นการเลือกโดยมีเหตุผลเฉพาะโดยคำนึงถึงหน่วยงาน ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานของบุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง หรือประเด็นอื่นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การเลือกแบบเจาะจงเป็นการเลือกอย่างตั้งใจ^{๕๒} ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบของการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้คือ

- ๑) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนในส่วนงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒๒ ปี
- ๒) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบริหารในส่วนงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒๒ ปี
- ๓) แสดงเจตจำนงในการเข้าร่วมการวิจัยอย่างสมัครใจ

^{๕๒}Schwandt, T.A. *Qualitative inquiry: A dictionary of terms*. Thousand Oaks, CA: Sage.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม

- ๑) กำหนดวัตถุประสงค์ (๖-๘ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๒) กำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้ให้ข้อมูล (๖-๘ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๓) รวบรวมที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ของผู้ร่วมงาน (๖-๘ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๔) ตัดสินใจว่าจะทำกี่กลุ่ม (๔-๕ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๕) วางแผนเรื่องระยะเวลาและตารางเวลา (๔-๕ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๖) ออกแบบแนวคำถาม ควรเรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่วไป เบาๆ ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนาแล้วจึงวก เข้าสู่คำถามหลัก หรือคำถามหลักของประเด็นที่ทำการศึกษแล้วจึงจบลงด้วยคำถามเบาๆอีกครั้ง หนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในวงสนทนาและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในช่วงท้ายอาจ เติมคำถามเสริมเข้าไป แต่ต้องเป็นคำถามสั้นๆอาจเป็นคำถามที่ไม่ได้เตรียมมา ก่อน แต่เป็นคำถามที่ปรากฏขึ้นมาระหว่างการสนทนา (๔-๕ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๗) ทดสอบแนวคำถามที่สร้างขึ้น (๔-๕ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๘) ทำความเข้าใจกับผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) และผู้จดบันทึก (Note taker)(๔-๕ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๙) ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ต้องสร้างบรรยากาศในการสนทนา และควบคุมเกมได้เป็นอย่างดีให้เกิดความเป็นกันเองมากที่สุด Moderator จะต้องไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง ควรจะปล่อยให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อิสระเสรีและเป็นธรรมชาติมากที่สุด Moderator ที่ดีจะต้องสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี
- ๑๐) ผู้จดบันทึก (Note taker) จะต้องอยู่ร่วมตลอดเวลาและควรทำหน้าที่ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียวไม่ควรร่วมสนทนาด้วย เพราะจะทำให้การจดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน และจะต้องเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึกและเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน
- ๑๑) ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) มีหน้าที่คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียงและเปลี่ยนเทปขณะที่กำลังดำเนินการสนทนา และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จดบันทึก เพื่อให้แต่ละคนทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่
- ๑๒) คัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา และจัดทำบัตรเชิญส่งให้ผู้ร่วมสนทนา (๓-๔ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๑๓) โทรศัพท์เพื่อติดตามผลและส่งบัตรเชิญให้ผู้ร่วมงาน (๓-๔ สัปดาห์ก่อนการสนทนากลุ่ม)
- ๑๔) การจัดการเพื่อเตรียมการทำสนทนากลุ่ม เป็นการเตรียมสถานที่ กำหนดวัน เวลา และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น เช่น เครื่องบันทึกเทป ม้วนเทป ถ่าน สมุด ดินสอ เครื่องดื่ม อาหารว่าง เป็นต้น
- ๑๕) แจ้งสถานที่ให้ผู้ร่วมงานทราบล่วงหน้า ๒ วัน

- ๑๖) จัดกลุ่มสนทนา และหลังการสนทนาดำเนินการส่งจดหมายขอบคุณผู้ร่วมงานด้วย
- ๑๗) ประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๑๘) ถอดเทปออกมาเป็นบทสนทนา ควรถอดเทปออกมาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและต้องไม่ใส่ความคิดของตนเองที่ถือเป็นข้อสรุปลงไปด้วย
- ๑๙) วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา ถ้าจะให้ดีควรทำการวิเคราะห์ร่วมกันหลายๆคนเพื่อเป็นการอภิปรายร่วมกัน ถ้ามีความเห็นไม่ตรงกันควรกลับไปฟังรายละเอียดจากเทปใหม่ แล้วกลับมาอภิปรายด้วยกันอีก
- ๒๐) การเขียนรายงานการวิจัยควรเริ่มต้นโดยการเขียนเค้าโครงเรื่องก่อน แล้วเขียนผลการศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและหัวข้อของแนวคำถามโดยพรรณนาในเชิงอธิบาย

การดำเนินการสนทนากลุ่ม

- ๑) แนะนำตนเองและทีมงาน ประกอบด้วยพิธีกร ผู้จัดบันทึก และผู้บริการทั่วไป โดยปกติไม่ควรให้ผู้สังเกตการณ์ อาจมีผลต่อการแสดงออก
- ๒) อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการทำสนทนากลุ่ม วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- ๓) เริ่มเกริ่นด้วยคำถามอ่อนเครื่องสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง
- ๔) เมื่อเริ่มคุ้นเคย เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ในช่วงให้มีการถกประเด็นและโต้แย้งกันให้พอสมควร
- ๕) สร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ควบคุมเกมไม่ให้หยุดนิ่ง
- ๖) อย่าซักคนใดคนหนึ่งมากเกินไป คำถามที่ถามไม่ควรถามคนเดียว อย่าซักรายตัว
- ๗) ในการนั่งสนทนา พยายามอย่าให้เกิดการข่มทางความคิด หรือชักนำผู้อื่นให้เห็นคล้อยตามผู้ที่พูดเก่ง (Dominate) สร้างบรรยากาศให้คนที่ไม่ค่อยพูดแสดงความคิดเห็นออกมาให้ได้
- ๘) พิธีกรควรเป็นคนพูดเก่งซักเก่ง มีพรสวรรค์ในการพูดคุย จังหวะการถามดี ถามซ้ำๆ ละเอียด ควรมีการพูดแทรกตลกอย่างเหมาะสมด้วย และในการสนทนากลุ่มยังมีปัจจัยที่จำเป็น ดังนี้
- (๑) กระดาษสำหรับจัดบันทึกและดินสอ
 - (๒) ชาร์ตหรือกระดานดำ
 - (๓) บทสคริปการสนทนากลุ่ม
 - (๔) รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
 - (๕) ผู้จัดบันทึกการสนทนา
 - (๖) เครื่องบันทึกเสียง
 - (๗) ป้ายชื่อ
 - (๘) การสร้างบรรยากาศให้สดชื่น
 - (๙) นาฬิกาจับเวลา

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยมีวิธีการและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

๑) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ ข้อมูลจากแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในช่วงแผนการพัฒนาศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

๒) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) หรือ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์

๓) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามกลุ่มข้อมูล (Content Analysis) ทางการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยการนำเสนอเป็นความเรียง การนำเสนอข้อมูล โดยแบบตาราง โครงสร้าง แผนภาพ การบรรยาย และภาพประกอบเอกสาร

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

รายละเอียดที่จะนำเสนอในบทนี้เป็นผลการวิจัย เรื่องวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างคณะผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในตอนนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ๑) นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ๒) กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และ ๓) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างคณะผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประกอบไปด้วย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ห้องเรียนสุราษฎร์ธานีหน่วยวิทยบริการ สงขลาและสถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) จึงมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ดังต่อไปนี้

๑.๑ นโยบายด้านการจัดการศึกษาได้มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาผ่านระบบเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนทางไกล การผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอน การจัดทำ video on demand ให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกัน ทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยห้องเรียน และหน่วยวิทยบริการ

๑.๒ นโยบายด้านการวิจัยได้มีการจัดทำประเด็นวิจัยเชิงรุก สร้างเครือข่ายการวิจัย พระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ

๑.๓ นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่สังคมได้มีการบริหารผลผลิตตามความต้องการของผู้รับบริการจัดทำวิทยุ-โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (บูรณาการกับนโยบายการจัดการศึกษา) จัดทำ หลักสูตรบริการสังคมเฉพาะกลุ่ม (พระสังฆาธิการ อุบาสก-อุบาสิกา นักเรียน) เปิดและบริหาร หลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้สำหรับพระสังฆาธิการ ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดสอบบาลีสนามหลวงได้

๑.๔ นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้มีการบริหารหลักสูตรพุทธศิลป์ให้แพร่หลาย และเหมาะสมกับพื้นที่เปิดและบริหารหลักสูตรการเทศนา (บูรณาการกับนโยบายด้านการบริการวิชาการ) การสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๕ นโยบายด้านการบริหารจัดการโดยได้เน้นการบริหารเชิงรุก มุ่งที่จุดแข็งและโอกาสของมหาวิทยาลัย สร้างความสมดุลระหว่างความสามารถในตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง^{๕๓} มีการเตรียมระบบภูมิคุ้มกัน ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมกับผลกระทบทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีระบบการป้องกันความเสี่ยงด้านงบประมาณการเงิน การตรวจสอบภายใน นิติการ ๑) กลยุทธ์การจัดการด้านงบประมาณ จัดตั้งกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัย จัดสรรจากส่วนงานต่าง ๆ สมทบเข้ากองทุน อาจมีการจัดตั้งกองทุนเฉพาะด้านขึ้นมาได้๒) กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นผู้บริหารทั้งสายวิชาการ และสายปฏิบัติการวิชาชีพ ประกอบด้วยการคัดเลือก การสรรหา การเลือกสรร การให้ทุนการศึกษา การฝึกอบรม ระบบการธำรงรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ เป็นต้น เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น๓) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เน้นหลักความรับผิดชอบต่อ (Accountability) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักนิติธรรม (Rule of Laws) และหลักความคุ้มค่า (Value for Money) ๔) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๙) ผลักดันสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา (IABU) เข้าไปสังกัดองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ๖) ผลักดันให้วันวิสาขบูชาซึ่งเป็นวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ (UN Day of Vesak: UNDV) อยู่ในบัญชีกิจกรรมสำคัญขององค์การสหประชาชาติ (UN)

และเพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายมหาวิทยาลัยฯ เป็นไปตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์(๕) เป้าประสงค์ (๖) และกลยุทธ์ (๒๗) ดังตารางที่ ๔

^{๕๓}เรียบเรียงและถอดประเด็นจากรายงานการประชุมคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ วันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๔๐๑ อาคารสำ นักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตารางที่ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ มาตรการและโครงการ/กิจกรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
๑. การผลิตบัณฑิตและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน	๑.๑ บัณฑิตและบุคลากรที่ผ่านการศึกษามีคุณภาพและมีคุณธรรมนำความรู้มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำ ทางจิตใจ และปัญญา มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหา มีศรัทธา อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและพัฒนาสังคม	๑.๑.๑ ร้อยละของจำนวนหลักสูตรที่ดำเนินการตามกระบวนการในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	๑.๑.๑ พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ	๑.๑.๑.๑ คณะ/ภาควิชา ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน สกอ. ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด	๑.๑.๑.๑ โครงการจัดทำแผนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน สกอ. ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด
		๑.๑.๒ จำนวนหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม		๑.๑.๑.๒ เร่งรัดการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเดิมให้การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้น	๑.๑.๑.๒ โครงการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม
		๑.๑.๓ จำนวนหลักสูตรพระพุทธศาสนานานาชาติ	๑.๑.๒ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	๑.๑.๒.๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์มีคุณวุฒิเพิ่มสูงขึ้น	๑.๑.๒.๑ โครงการจัดทุนสนับสนุนการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกของบุคลากรสายวิชาการ
		๑.๑.๔ ร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอกต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ทั้งหมด		๑.๑.๒.๒ สร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก	๑.๑.๒.๒ กิจกรรมให้ความสำคัญกับการบรรจุบุคลากรสายวิชาการคุณวุฒิระดับปริญญาเอก
		๑.๑.๕ ร้อยละของอาจารย์ชาวต่างประเทศต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ทั้งหมด		๑.๑.๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น	๑.๑.๒.๓ จัดจ้างอาจารย์ประเภทลูกจ้างชั่วคราว หรือผู้มีความรู้ความสามารถในคุณวุฒิระดับปริญญาเอก
		๑.๑.๖ ร้อยละของอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ทั้งหมด			๑.๑.๒.๔ ส่งเสริมและกำกับดูแลการขอตำแหน่งทางวิชาการ

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม		
					๑.๑.๓.๔ โครงการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานนินิต		
					๑.๑.๓.๕ โครงการศึกษาดูงานนินิต		
					๑.๑.๓.๖ จัดตั้งโรงเรียนสาธิตของส่วนงานจัดการศึกษา		
	๑.๒ มหาวิทยาลัยมุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคม		๑.๒.๑. จำนวนรายวิชาที่มีแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนหรือตำรา หรือหนังสือ	๑.๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้ และระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษา ให้มีคุณภาพและทันสมัย	๑.๒.๑.๑ สนับสนุนการผลิต และจัดพิมพ์หนังสือ/ตำรา/เอกสารประกอบการเรียนการสอน	๑.๒.๑.๑ โครงการผลิตและพัฒนาตำราทางวิชาการ	
			๑.๒.๒. จำนวนรายวิชาที่มีแผนการสอนและเอกสารหรือตำรา หรือหนังสือหลักสูตรพระพุทธศาสนา นานาชาติ			๑.๒.๑.๒ จัดให้มีการใช้ระบบ Smart Device ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เพื่อให้มีสติมีทักษะทางปัญญาด้วยตนเอง	๑.๒.๑.๒ โครงการพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบเทคโนโลยี
			๑.๒.๓. จำนวนรายวิชาที่มีการพัฒนาและผลิตเป็นสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน			๑.๒.๑.๓ จัดให้มีระบบการบริการข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้มีสติได้เข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑.๒.๑.๓ โครงการพัฒนาห้องสมุด
			๑.๒.๔. จำนวนรายวิชาที่มีการใช้ Smart Device				๑.๒.๑.๔ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๑.๒.๕. จำนวนรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนทางไกล	๑.๒.๒. ส่งเสริมและพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นที่ยอมรับในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ	๑.๒.๒.๑ ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สำหรับจัดตั้งวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ	๑.๒.๒.๑ โครงการจัดตั้งวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ
		๑.๒.๖. ร้อยละความพึงพอใจของนิสิตต่อสโตนท์ศูนย์สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน		๑.๒.๒.๒ ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน	๑.๒.๒.๒ โครงการระดมทุนในการจัดตั้งและก่อสร้างอาคารประกอบต่างๆ ในวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ
		๑.๒.๗. มีวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ		๑.๒.๒.๓ ดำเนินการจัดทำผังแม่บทให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต	๑.๒.๒.๓ โครงการจัดตั้งศูนย์ศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน
		๑.๒.๘. จำนวนเครือข่ายวิทยาลัยพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ			๑.๒.๒.๔ โครงการจัดทำผังแม่บทมหาวิทยาลัยทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัย
		๑.๒.๙. มีผังแม่บทมหาวิทยาลัยทั้งส่วนกลาง วิทยาเขตและวิทยาลัย			๑.๒.๒.๕ โครงการเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
					๑.๒.๒.๖ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรและนิสิต “นวัตกรรมความรู้สู่ภาครัฐ และเอกชนกลยุทธ์การพัฒนาองค์การเพื่อก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน”
					๑.๒.๒.๗ โครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภูมิภาคอินโดจีน
					๑.๒.๒.๘ โครงการความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน
					๑.๒.๒.๙ โครงการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
๒. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ	๒.๑ มหาวิทยาลัยมีผลงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับการเผยแพร่ และการเผยแผ่ และประยุกต์ใช้พัฒนาจิตใจและสังคมในระดับชาติและนานาชาติ	๒.๑ บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๕ ของบุคลากรทั้งหมด	๒.๑.๑ พัฒนานักวิจัยผลิตผลงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนาที่ครอบคลุมทุกกลุ่มความรู้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือนักวิจัยและการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ	๒.๑.๑.๑ พัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๕	๒.๑.๑.๑ โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย
		๒.๒ ผลงานวิจัยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี ของผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณที่ผ่านมา		๒.๑.๑.๒ ผลิตผลงานวิจัยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี	๒.๑.๑.๒ โครงการผลิตผลงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนาที่ครอบคลุมทุกกลุ่มความรู้
		๒.๓ ร้อยละของผลงานวิจัยคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาต่อผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณ		๒.๑.๑.๓ ทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการด้านการวิจัยกับสถาบันระดับชาติและนานาชาติ	๒.๑.๑.๓ โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือนักวิจัย
		๒.๔ จำนวนเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติหรือนานาชาติ	๒.๑.๒ ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ มาตรการ	๒.๑.๒.๑ ยกระดับมาตรฐานวารสารและบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย(Thai-journal Citation Index : TCI) อย่างน้อย ๑ หัวเรื่องวารสาร	๒.๑.๒.๑ โครงการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๒.๕ จัดทำวารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ ผลงานวิจัยอย่างน้อย ๑ หัวเรื่องที่ได้รับการบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-journal Citation Index : TCI)		๒.๑.๒.๒ จัดเวทีเผยแพร่ ผลงานวิจัยระดับนานาชาติปีละ ๑ ครั้ง	
		๒.๖ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และงานสร้างสรรค์ร้อยละ ๕๐ ของ ผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณ	๒.๑.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาคณะพัฒนาคน พัฒนางาน	๒.๑.๓.๑ ส่งเสริมให้นำ ผลงานวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	๒.๑.๓.๑ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการนำ องค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาคณะ พัฒนางาน
		๒.๗ สร้างเวทีเผยแพร่งานวิจัยในระดับชาติหรือนานาชาติ	พัฒนาสังคมและกิจการ คณะสงฆ์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ	๒.๑.๓.๒ ส่งเสริมให้นำ ผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคน พัฒนางาน	๒.๑.๓.๒ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสังคม และกิจการคณะสงฆ์
		๒.๘ การใช้ผลงานวิจัยในการเรียน การสอน ร้อยละ ๓๐ ของ ผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณ		๒.๑.๓.๓ ส่งเสริมให้นำ ผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสังคม และกิจการคณะสงฆ์	
		๒.๙ การใช้ผลงานวิจัยในการพัฒนา งานร้อยละ ๒๐ ของผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณ	๒.๑.๔ ส่งเสริมให้ ผลการวิจัยได้รับการอ้างอิง การนำ เสนอ การนำ ไปใช้ การตีพิมพ์และได้รับรางวัล ระดับชาติและนานาชาติ	๒.๑.๔.๑ ส่งเสริมและสนับสนุน ผลการวิจัยให้ได้รับการอ้างอิง การนำ เสนอ การนำ ไปใช้ การ ตีพิมพ์ และได้รับรางวัล ระดับชาติและนานาชาติ	๒.๑.๔.๑ โครงการส่งเสริมให้ ผลการวิจัยได้รับการอ้างอิง การนำ เสนอ การนำ ไปใช้ และการตีพิมพ์ระดับชาติและนานาชาติ

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๒.๑๐ การใช้ผลงานวิจัยในการพัฒนาสังคมร้อยละ๑๐ ของผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณ	๒.๑.๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ มาตรการ	๒.๑.๕.๑ จัดทำระบบฐานข้อมูลงานวิจัยตามมาตรฐานระดับนานาชาติ	๒.๑.๕.๑ โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยระดับนานาชาติ
		๒.๑๑ การใช้ผลงานวิจัยในการพัฒนากิจการคณะสงฆ์ร้อยละ๑๐ ของผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณ		๒.๑.๕.๒ ส่งเสริมการจัดตั้งคลินิกการวิจัยและพัฒนาทางพระพุทธศาสนาในระดับคณะสำนักสถาบัน	
		๒.๑๒ ผลงานวิจัยได้รับการอ้างอิงหรือตีพิมพ์ในระดับชาติ หรือนานาชาติ ร้อยละ ๓ ของผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณ			
		๒.๑๓ บุคลากรหรือส่วนงาน ได้รับรางวัลทางการวิจัย ระดับชาติ หรือนานาชาติ ปีละ ๑ รางวัล			
		๒.๑๔ บุคลากรหรือส่วนงานได้รับการยกย่องทางการวิจัย ร้อยละ ๑ ของบุคลากรรวมทั้งมหาวิทยาลัย			
		๒.๑๕ มีระบบฐานข้อมูลงานวิจัย			

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๒.๑๖ มีคลินิกการวิจัยและพัฒนาทางพระพุทธศาสนาและผู้ทรงคุณวุฒิประจำส่วนงาน			
		๒.๑๗ มีระบบงานวิจัยตามวงจร PDCA			
๓. การบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่ชุมชนและสังคมระดับชาติและนานาชาติ	๓.๑ มหาวิทยาลัยให้บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะวิปัสสนากรรมฐานแก่คณะสงฆ์ชุมชน และสังคมระดับชาติและนานาชาติ	๓.๑ มีศูนย์วิปัสสนากรรมฐานและศูนย์พัฒนาบุคลากร	๓.๑.๑ พัฒนาศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน-ศูนย์พัฒนาบุคลากรและทรัพยากรบุคคล ให้สามารถบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคมระดับชาติและนานาชาติ	๓.๑.๑.๑ พัฒนาทรัพยากรบุคคล หน่วยงานด้านวิชาการ และเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่สังคม ระดับชาติและนานาชาติ	๓.๑.๑.๑ โครงการก่อสร้างศูนย์วิปัสสนากรรมฐานและศูนย์พัฒนาบุคลากร
		๓.๒ จำนวนโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา			๓.๑.๑.๒ โครงการการจัดการความรู้เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
		๓.๓ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการในกระบวนการให้บริการวิชาการ	๓.๑.๑.๓ โครงการฝึกอบรมพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน		
		๓.๔ ร้อยละของงานบริการวิชาการแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	๓.๑.๑.๔ โครงการพัฒนาศักยภาพเพื่อการบริหารวิชาการทางพระพุทธศาสนา		

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๓.๕ ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนการให้บริการวิชาการ			๓.๑.๑.๕ โครงการพระบิณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา
		๓.๖ จำนวนคู่มือหรือระเบียบการปฏิบัติงานเพื่อบริการวิชาการ			๓.๑.๑.๖ โครงการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาเพื่อการบริการวิชาการแก่สังคม
		๓.๗ จำนวนฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริการวิชาการ			๓.๑.๑.๗ โครงการสอนธรรมศึกษาในทัณฑสถานและสถานศึกษา
		๓.๘ จำนวนสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์เพื่อการบริการวิชาการ			๓.๑.๑.๘ พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน
		๓.๙ มีวิทยาลัยพระธรรมทูต			๓.๑.๑.๙ โครงการนิสิตอาสาพัฒนาสังคม
		๓.๑๐ มีหลักสูตรพระธรรมทูตระดับบัณฑิตศึกษา			๓.๑.๑.๑๐ โครงการธรรมสัญจรพัฒนาจิต

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๓.๑๑ มีศูนย์วิจัยปัสสนากัมมัฏฐานและพระธรรมทูตนานาชาติ	๓.๑.๒ จัดระบบข้อมูลและระบบการจัดการทรัพยากรองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดวิชาการทั้งทรัพยากรบุคคลทักษะชำนาญการ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สามารถสนองต่อความต้องการได้ตามเฉพาะกรณี	๓.๑.๒.๑ จัดให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาองค์ความรู้ทรัพยากรบุคคลมีการจัดเก็บและติดตามข้อมูลด้านการให้บริการวิชาการ	๓.๑.๒.๑ โครงการพัฒนาวิชาการด้านพระพุทธศาสนาด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย
		๓.๑๒ ระดับความสำเร็จของหลักสูตรและการสัมมนา		๓.๑.๒.๒ จัดให้มีระบบการประเมินผลการดำเนินงานจากการให้บริการวิชาการ	๓.๑.๒.๒ โครงการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
		๓.๑๓ ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติตามกระบวนการบริการวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม			๓.๑.๒.๓ โครงการเผยแผ่ธรรมทางสถานีวิทยุโทรทัศน์
		๓.๑๔ ร้อยละของโครงการบริการวิชาการ และโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้เกิดสันติสุขในสังคม	๓.๑.๓ ส่งเสริมการสอนและเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งระดับชาติและนานาชาติ	๓.๑.๓.๑ จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ	๓.๑.๓.๑ โครงการอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ
		๓.๑๕ มีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมบริการวิชาการ		๓.๑.๓.๒ ส่งเสริมการจัดตั้งวิทยาลัยพระธรรมทูต	๓.๑.๓.๒ โครงการจัดตั้งวิทยาลัยพระธรรมทูต

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
			<p>๓.๑.๔ พัฒนาและเปิดหลักสูตรการอบรม หรือสัมมนา ให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างคุ้มค่า และยกระดับมาตรฐานการคณะสงฆ์ หรือสังคมคุณธรรม</p>	<p>๓.๑.๔.๑ ทุกส่วนงานจัดหลักสูตรเฉพาะด้าน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>๓.๑.๔.๒ ให้ทุกส่วนงานมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล</p>	<p>๓.๑.๔.๑ โครงการจัดทำแผนการบริการวิชาการที่ส่งเสริมการคณะสงฆ์และสังคมคุณธรรม</p> <p>๓.๑.๔.๒ โครงการปฏิบัติธรรมสำหรับพระภิกษุสามเณร และประชาชนทั่วไป</p> <p>๓.๑.๔.๓ โครงการค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม</p>
			<p>๓.๑.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะสงฆ์ ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ โครงการ/กิจกรรม บริการวิชาการเพื่อความมั่นคงและความเข้มแข็งของสังคม</p>	<p>๓.๑.๕.๑ ให้ภาครัฐ เอกชน ชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วม</p>	<p>๓.๑.๕.๑ โครงการจัดทำแผนการบริการวิชาการที่คณะสงฆ์ ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเพื่อความมั่นคงและความเข้มแข็งของสังคม</p> <p>๓.๑.๕.๒ โครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์</p> <p>๓.๑.๕.๓ โครงการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาเพื่อการบริการวิชาการแก่สังคม</p> <p>๓.๑.๕.๔ โครงการอบรมธรรมแก่เยาวชนในสถานพินิจ</p>

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
					<p>๓.๑.๕.๕ บริหารจัดการสำหรับผู้นำชุมชนในมิติพุทธและวิทยาการสมัยใหม่</p> <p>๓.๑.๕.๖ โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการงานคณะสงฆ์</p> <p>๓.๑.๕.๗ โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและนิสิตเพื่อการให้บริการวิชาการ</p>
			<p>๓.๑.๖ ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการบริการวิชาการอย่างยั่งยืนระหว่างมหาวิทยาลัยกับทุกภาคส่วน และแสวงหาโจทย์วิจัยเพื่อบูรณาการกับการเรียนการสอน ชี้นำและแก้ไขปัญหาให้เกิดสันติสุขในสังคม</p>	<p>๓.๑.๖.๑ สนับสนุนการจัดทำโครงการวิจัยที่ตอบสนองกับความต้องการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน</p>	<p>๓.๑.๖.๑ โครงการบริการวิชาการ และโครงการวิจัยที่ตอบสนองกับความต้องการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน</p> <p>๓.๑.๖.๒ โครงการพุทธศาสน์สงเคราะห์</p> <p>๓.๑.๖.๓ นิสิตจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ตามแนววิถีพุทธ</p> <p>๓.๑.๖.๔ โครงการค่ายบัณฑิตอาสาพัฒนาชุมชน</p> <p>๓.๑.๖.๕ โครงการขับเคลื่อนแผนปรงคองเพื่อสันติสุขในภาคใต้</p>

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
					<p>๓.๑.๖.๖ โครงการศาสนิกสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>๓.๑.๖.๗ ผู้นำชุมชนกับแนวทางสร้างความปรองดองด้วยหลักธรรมาภิบาลและสันติภาพ</p> <p>๓.๑.๖.๘ โครงการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนเพื่อเอาชนเยาเสพติด</p>
๔. การทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรม	๔.๑ มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	๔.๑. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	๔.๑.๑.รณรงค์ให้นิสิตและบุคลากรมีความตระหนักในเรื่องการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและมีบทบาทในการส่งเสริม	๔.๑.๑.๑ มีการบูรณาการการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้ากับการวิจัย การบริการวิชาการของแต่ละส่วนงาน	๔.๑.๑.๑ โครงการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันสื่อถึงอัตลักษณ์ ภาพลักษณ์และผลงานอันทรงคุณค่าของมหาวิทยาลัย
		๔.๒. ร้อยละของการรับรู้และการยอมรับอัตลักษณ์ ภาพลักษณ์และผลงานอันทรงคุณค่าของมหาวิทยาลัยสู่สังคมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาสังคมร่วมกับภาคประชาชน	๔.๑.๑.๒ จัดให้มีระบบและกลไกเพื่อการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยและมีประโยชน์โดยตรงต่อสังคม	๔.๑.๑.๒ โครงการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่อัตลักษณ์ ภาพลักษณ์และผลงานอันทรงคุณค่าของมหาวิทยาลัย
		๔.๓. จำนวนครั้งในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่อัตลักษณ์ ภาพลักษณ์และผลงานอันทรงคุณค่าของมหาวิทยาลัย			๔.๑.๑.๓ โครงการจัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๔.๔. จำนวนรางวัลระดับชาติหรือนานาชาติที่มหาวิทยาลัยได้รับจากการสร้างเสริม อัตลักษณ์ ภาพลักษณ์และผลงานอันทรงคุณค่าของมหาวิทยาลัย			๔.๑.๑.๔ โครงการตั้งธรรมเนียมหลวงเวียงละกอน
		๔.๕. จำนวนโครงการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม			๔.๑.๑.๕ โครงการฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปีแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
		๔.๖. ร้อยละของค่าใช้จ่ายและมูลค่าที่ใช้ในการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมต้องบดบังงาน			๔.๑.๑.๖ โครงการส่งเสริม สืบสานและอนุรักษ์ประเพณีไทย
		๔.๗. จำนวนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาและประเทศเพื่อนบ้าน (Area Study)			๔.๑.๑.๗ โครงการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ อัตลักษณ์ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
		๔.๘. ระดับความก้าวหน้าของการดำเนินการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้			๔.๑.๑.๘ โครงการสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นได้
		๔.๙. ร้อยละของโครงการที่ส่งเสริม นิสิต บุคลากรและชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อจำนวนโครงการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม			๔.๑.๑.๙ จัดนิทรรศการและร่วมกิจกรรมการแสดงประกวดศิลปวัฒนธรรม

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็น ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๔.๑๐ ระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการตามโครงการ			๔.๑.๑.๑๐ โครงการสืบสานวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาเทศน์มหาชาติ
					๔.๑.๑.๑๑ โครงการอนุรักษ์ประเพณีศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น
					๔.๑.๑.๑๒ โครงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยและท้องถิ่น
		๔.๑.๒ มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนา มรดกทางประเพณีวัฒนธรรมไทย ในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ	๔.๑.๒.๑ เชื่อมโยงความรู้ด้านพระพุทธศาสนาสู่ระดับนานาชาติอันจะเป็นกลไกในการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	๔.๑.๒.๑ โครงการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เช่น โครงการประชุมผู้นำศาสนาเนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก เป็นต้น	
	๔.๑.๒.๒ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านพระพุทธศาสนาในเชิงสร้างสรรค์	๔.๑.๒.๒ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่นในการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เช่น โครงการสวนสมุนไพรและแพทย์แผนไทย โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาของประชาคมอาเซียน			

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็น ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
				๔.๑.๒.๓ ส่งเสริมการ ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมใน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและ นานาชาติ	<p>๔.๑.๒.๓ การประชุมสัมมนา เนื่องในวันวิสาขบูชา วัน สำคัญสากลของโลก ร่วมกับ กลุ่มประเทศ อาเซียน</p> <p>๔.๑.๒.๔ โครงการศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาประเทศเพื่อน บ้าน</p> <p>๔.๑.๒.๕ โครงการสืบค้น แหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมระหว่างล้านนา ประเทศไทย กับสิบสองปันนา ประเทศจีน</p> <p>๔.๑.๒.๖ โครงการประชุม เสวนาแลกเปลี่ยนความรู้ทาง วิชาการด้านพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ประเทศภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง</p>

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
			๔.๑.๓ พัฒนาพิพิธภัณฑ์หอพุทธศิลป์และผลงานบูรพาจารย์ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้	๔.๑.๓.๑ พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมด้านพระพุทธศาสนา	๔.๑.๓.๑ โครงการประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมด้านพระพุทธศาสนาให้เป็นที่รู้จักและเป็นมรดกของชาติทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ๔.๑.๓.๒ โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านพุทธศิลป์ ๔.๑.๓.๓ โครงการอนุรักษ์พุทธศิลป์ในล้านนา ๔.๑.๓.๔ โครงการอนุรักษ์โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ ๔.๑.๓.๕ โครงการพัฒนาห้องพุทธศิลป์เพื่อการเรียนรู้ทางด้านพุทธศิลป์ ๔.๑.๓.๖ โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ผลงานพระพุทธรูปและบูรพาจารย์ ๔.๑.๓.๗ โครงการวันบูรพาจารย์

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
			๔.๑.๔ ส่งเสริมให้นิสิต บุคลากรและชุมชนให้ ดำรงวิถีชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๑.๔.๑ พัฒนาให้ทุกคณะ สาขาวิชาพัฒนารูปแบบการ ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมี ความหลากหลายตอบสนอง ความต้องการของชุมชน	๔.๑.๓.๘ โครงการ KM หอ พุทธศิลป์
					๔.๑.๓.๙ โครงการส่งเสริมหอ พุทธศิลป์
					๔.๑.๔.๑ โครงการที่ สอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชน สังคม โดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง
					๔.๑.๔.๒ โครงการส่งเสริม ความรู้แนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง
					๔.๑.๔.๓ โครงการศึกษาดูงาน ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
					๔.๑.๔.๔ โครงการสัมมนา ประชาชนชาวบ้านและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น
๕. พัฒนาระบบ การบริหาร จัดการตามหลัก ธรรมาภิบาล	๕.๑ มหาวิทยาลัยมีระบบ บริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาล	๕.๑ ระดับความสำเร็จของการ ปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนามหาวิทยาลัย	๕.๑.๑ พัฒนานโยบายการ บริหารจัดการ มหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่ง บริการวิชาการด้าน พระพุทธศาสนา	๕.๑.๑.๑ จัดทำแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยระยะสั้น ระยะ กลาง และระยะยาว และ แผนปฏิบัติการ	๕.๑.๑.๑ โครงการจัดทำ แผนพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ สั้น ระยะกลาง ระยะยาว และ แผนปฏิบัติการประจำปี
		๕.๒ ระดับความสำเร็จของการ ปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ของ ส่วนงาน			๕.๑.๑.๒ ติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแผน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม	
		๕.๓ จำนวนแผนพัฒนามหาวิทยาลัยทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว			๕.๑.๑.๓ โครงการก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัย	
		๕.๔ ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามระบบและกลไกการติดตามประเมินผล	๕.๑.๒ พัฒนาระบบและกลไกการติดตามการประเมินผลวิชาการและการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ	๕.๑.๒.๑ จัดให้มีระบบและกลไกการติดตามประเมินผลทั้งด้านวิชาการและการบริหาร	๕.๑.๒.๑ โครงการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการให้เป็นที่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล	
		๕.๕ ร้อยละของผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในที่ได้รับความรู้ด้านการประกันคุณภาพ			๕.๑.๒.๒ โครงการติดตามความพึงพอใจของบุคลากรต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (วิจัยสถาบัน)	
		๕.๖ จำนวนเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพ	๕.๑.๓ พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ	๕.๑.๓.๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพการศึกษาแก่นิสิต บุคลากร และส่วนงานอย่างมีระบบและต่อเนื่อง	๕.๑.๓.๑ ให้ความรู้ด้านประกันคุณภาพแก่ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายใน	
		๕.๗ ผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะและส่วนงานสนับสนุน			๕.๑.๓.๒ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพส่วนงานสนับสนุนและส่วนงานจัดการศึกษา	๕.๑.๓.๒ สร้างเครือข่ายกับการประกันคุณภาพการศึกษา
		๕.๘ ผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน			๕.๑.๓.๓ การตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะและส่วนงานสนับสนุน	

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๕.๙ ร้อยละของอาจารย์ประจำ ที่ได้รับการศึกษาต่อ/ฝึกอบรม/ดูงาน/ประชุม/สัมมนา ภายในประเทศหรือต่างประเทศ ต่ออาจารย์ประจำ ทั้งหมด			๕.๑.๓.๔ การตรวจประเมินระดับสถาบัน
		๕.๑๐ ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุนที่ได้รับการศึกษาต่อ/ฝึกอบรม/ดูงาน/ประชุม/สัมมนาภายในประเทศหรือต่างประเทศ ต่อบุคลากรสายสนับสนุนทั้งหมด	๕.๑.๔ พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรให้มีความเป็นสากล มาตรการ	๕.๑.๔.๑ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย	๕.๑.๔.๑ โครงการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัย
		๕.๑๑ ร้อยละของบุคลากรประจำสายสนับสนุนที่มีวุฒิการศึกษาในสาขาวิชาที่ขาดแคลน		๕.๑.๔.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีคุณวุฒิที่สูงขึ้น	๕.๑.๔.๒ โครงการจัดสรรทุนสนับสนุนการศึกษาต่อของบุคลากร
		๕.๑๒ ร้อยละของบุคลากรประจำสายสนับสนุนที่ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น		๕.๑.๔.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรประจำเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น	๕.๑.๔.๓ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร
		๕.๑๓ ระดับความสำเร็จของการจัดสวัสดิการแก่บุคลากร			๕.๑.๔.๔ กิจกรรมกำกับและดูแลให้บุคลากรประจำ เข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
		๕.๑๔ ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร	๕.๑.๕ ส่งเสริมสวัสดิการบุคลากร	๕.๑.๕.๑ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัย	๕.๑.๕.๑ โครงการพัฒนาระบบสวัสดิการบุคลากร
		๕.๑๕ จำนวนฐานข้อมูลที่ได้รับการพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการสำหรับผู้บริหาร			๕.๑.๕.๒ โครงการกองทุนกู้ยืม ฅาปนกิจสงเคราะห์
		๕.๑๖ มีระบบ Social Media เพื่อการบริหารจัดการสำหรับผู้บริหาร			๕.๑.๕.๓ โครงการจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้า
		๕.๑๗ ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ด้านการเงินและงบประมาณ			๕.๑.๕.๔ โครงการส่งเสริมกีฬา และนันทนาการภายในมหาวิทยาลัย
					๕.๑.๕.๕ โครงการก่อสร้างโรงพิมพ์มหาจุฬา แห่งที่ ๒
			๕.๑.๕.๖ โครงการจัดตั้งวิสาหกิจของมหาวิทยาลัย		
		๕.๑.๖ พัฒนาทรัพยากรและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพระดับสากล	๕.๑.๖.๑ ปรับปรุงระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้มีความเชื่อมโยง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ	๕.๑.๖.๑ โครงการจัดทำแผนพัฒนาระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย	

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม
				๕.๑.๖.๒ พัฒนาและปรับปรุงทรัพยากรที่สนับสนุนการบริหารจัดการ	๕.๑.๖.๒ โครงการจัดทำฐานข้อมูลด้านการติดตามประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินงานสำหรับผู้บริหาร
				๕.๑.๖.๓ โครงการพัฒนาอาคารสถานที่ เช่น อาคารเรียน อาคารสำนักงาน อาคารหอประชุมอาคารหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบสาธารณูปโภค เป็นต้น	
			๕.๑.๗ พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการทางการเงินและงบประมาณของมหาวิทยาลัยให้มีภูมิคุ้มกันอย่างมีประสิทธิภาพ	๕.๑.๗.๑ จัดให้มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านการเงินและงบประมาณ	๕.๑.๗.๑ โครงการจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านการเงินและงบประมาณ
			๕.๑.๗.๒ โครงการจัดทำแผนพัฒนาระบบการเงินและงบประมาณ		
๕.๑.๗.๓ โครงการจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ด้านการเงินและงบประมาณ					

๒. กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปี ๒๕๕๘- ๒๕๖๐ ดังตารางที่ ๕

ภาพประกอบ ๒๒ กระบวนการจัดทำและบริหารงบประมาณ

ตารางที่ ๕ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

ส่วนงาน	งบดำเนินการ	งบลงทุน	งบบุคลากร	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รายได้ส่วนงาน	รวม
ปี ๒๕๕๘							
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	๓,๐๐๕,๘๔๐	๓๑,๔๐๐,๐๐๐	๑๔,๗๐๙,๖๐๐	๔,๒๕๘,๐๔๐	๒๕๐,๐๐๐	๐	๕๓,๖๒๓,๔๘๐
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี	๓,๔๒๔,๗๔๐	๓๒,๓๐๐,๐๐๐	๖,๔๐๗,๐๔๐	๓,๗๐๐,๐๐๐	๓๗๕,๐๐๐	๖,๕๔๒,๘๙๐	๕๒,๙๔๙,๖๗๐
ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี	๑๒๗,๐๐๐	๐	๐	๒๔๙,๕๕๐	๒๓๖,๑๔๐	๐	๖๑๒,๖๘๐
หน่วยวิทยบริการ รสขสลา	๑,๔๒๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑,๑๖๘,๘๐๐	๓๕๕,๐๐๐	๑๙๒,๐๐๐	๐	๓,๑๘๕,๘๐๐
สถาบันสมทบมหา							
ปัญญา จังหวัดสงขลา	๐	๐	๐	๐	๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐
รวม	๗,๙๗๗,๕๘๐	๖๓,๗๕๐,๐๐๐	๒๒,๒๘๕,๔๔๐	๘,๒๖๒,๕๘๐	๑,๐๕๓,๑๔๐	๘,๐๔๒,๘๙๐	๑๑๑,๘๗๗,๖๓๐
ปี ๒๕๕๙							
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	๓,๐๕๘,๗๔๐	๑,๑๑๓,๐๐๐	๑๔,๙๙๗,๖๐๐	๔,๓๕๓,๘๖๐	๒๕๐,๐๐๐	๐	๒๓,๗๗๖,๒๐๐
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี	๗๖๘,๐๐๐	๐	๑,๙๗๗,๙๕๐	๓,๗๘๗,๙๘๐	๒,๕๐๑,๐๔๐	๔,๖๖๕,๐๐๐	๑๓,๖๙๙,๙๗๐
ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี	๑๔๙,๐๐๐	๐	๐	๔๓๓,๒๐๐	๒๘๓,๒๖๐	๙,๒๐๕,๖๙๙	๑๐,๐๗๑,๑๕๙
หน่วยวิทยบริการ รสขสลา	๗๐๐,๐๐๐	๑๑,๐๐๐	๑,๗๘๐,๕๖๐	๓๓๔,๐๐๐	๒๔๓,๓๐๐	๐	๓,๐๖๒,๖๖๐
สถาบันสมทบมหา							
ปัญญา จังหวัดสงขลา	๐	๐	๐	๐	๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐
รวม	๔,๖๗๕,๗๔๐	๑,๑๒๔,๐๐๐	๑๘,๗๕๖,๑๑๐	๘,๙๖๑,๐๔๐	๓,๒๗๕,๖๐๐	๑๕,๓๐๖,๖๙๙	๕๒,๑๑๑,๑๘๙
ปี ๒๕๖๐							
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	๒,๗๗๔,๓๖๐	๑,๐๖๑,๐๐๐	๑๕,๘๐๓,๘๘๐	๔,๓๑๕,๔๘๐	๐	๐	๒๓,๙๕๔,๖๒๐
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี	๗๗๗,๖๐๐	๐	๓,๘๔๕,๖๔๐	๔,๒๔๘,๒๑๐	๗๗๔,๓๒๐	๔,๖๖๕,๐๐๐	๑๔,๓๑๑,๐๗๐
ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี	๑๔๙,๐๐๐	๐	๐	๔๓๓,๒๐๐	๒๘๓,๒๖๐	๐	๘๖๕,๖๖๐
หน่วยวิทยบริการ รสขสลา	๙๗๒,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑,๘๑๖,๕๖๐	๓๕๕,๐๐๐	๒๓๔,๐๐๐	๐	๓,๔๒๗,๕๖๐
สถาบันสมทบมหา							
ปัญญา จังหวัดสงขลา	๐	๐	๐	๐	๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐
รวม	๔,๖๗๒,๙๖๐	๑,๑๑๑,๐๐๐	๒๑,๔๖๖,๐๘๐	๙,๓๕๓,๘๙๐	๑,๒๙๑,๕๘๐	๖,๑๖๕,๐๐๐	๔๔,๐๕๘,๕๑๐

จากตารางที่ ๕ สามารถสรุปได้ว่า งบประมาณในปี ๒๕๕๘ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างในภาพรวม จำนวนที่ได้รับ ๑๑๑,๘๗๑,๖๓๐ บาท แยกเป็นงบดำเนินการจำนวน ๗,๙๗๗,๕๕๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๖๓,๗๕๐,๐๐๐ บาท งบบุคลากร จำนวน ๒๒,๒๘๕,๔๔๐ บาท งบเงินอุดหนุน จำนวน ๘,๗๖๒,๕๘๐ บาท งบรายจ่ายอื่น จำนวน ๑,๐๕๓,๑๔๐ บาท และรายได้ส่วนงาน จำนวน ๘,๐๔๒,๘๙๐ บาท (ซึ่งมีวิทยาเขตนครศรีธรรมราช ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี และหน่วยวิทยบริการสงขลา ไม่สามารถเปิดเผยงบรายได้นอกงบประมาณได้) ส่วนแยกเป็นรายสถานที่ ได้แก่ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช จำนวน ๕๓,๖๒๓,๔๘๐ บาท วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี จำนวน ๕๒,๙๔๙,๖๗๐ บาท ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี จำนวน ๖๑๒,๖๒๐ บาท หน่วยวิทยบริการสงขลา จำนวน ๓,๑๘๕,๘๐๐ บาท และ สถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

ส่วนงบประมาณในปี ๒๕๕๙ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างในภาพรวม จำนวนที่ได้รับ ๕๒,๑๑๑,๑๘๙ บาท แยกเป็นงบดำเนินการ จำนวน ๔,๖๗๕,๗๔๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๑๒๔,๐๐๐ บาท งบบุคลากร จำนวน ๑๘,๗๕๖,๑๑๐ บาท งบเงินอุดหนุน จำนวน ๘,๙๐๙,๐๔๐ บาท งบรายจ่ายอื่น จำนวน ๓,๒๗๕,๖๐๐ บาท และรายได้ส่วนงาน จำนวน ๑๕,๓๗๐,๖๙๙ บาท (ซึ่งมีวิทยาเขตนครศรีธรรมราช ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี และหน่วยวิทยบริการสงขลาไม่สามารถเปิดเผยงบรายได้นอกงบประมาณได้) ส่วนแยกเป็นรายสถานที่ ได้แก่ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช จำนวน ๒๓,๗๗๓,๒๐๐ บาท วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี จำนวน ๑๓,๖๙๙,๙๗๐ บาท ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี จำนวน ๑๐,๐๗๑,๑๕๙ บาท หน่วยวิทยบริการสงขลา จำนวน ๓,๐๖๖,๘๖๐ บาท และ สถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

และงบประมาณในปี ๒๕๖๐ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ในภาพรวม จำนวนที่ได้รับ ๔๔,๐๕๘,๕๑๐ บาท แยกเป็นงบดำเนินการ จำนวน ๔,๖๗๒,๙๖๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๑๑๑,๐๐๐ บาท งบบุคลากร จำนวน ๒๑,๔๖๖,๐๘๐ บาท งบเงินอุดหนุน จำนวน ๙,๓๕๑,๘๙๐ บาท งบรายจ่ายอื่น จำนวน ๑,๒๙๑,๕๘๐ บาท และรายได้ส่วนงาน จำนวน ๖,๑๖๕,๐๐๐ บาท (ซึ่งมีวิทยาเขตนครศรีธรรมราชห้องเรียนสุราษฎร์ธานี และหน่วยวิทยบริการสงขลาไม่สามารถเปิดเผยงบรายได้นอกงบประมาณได้) ส่วนแยกเป็นรายสถานที่ ได้แก่ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช จำนวน ๒๓,๙๕๔,๗๒๐ บาท วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี จำนวน ๑๔,๓๑๐,๗๗๐ บาท ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี จำนวน ๘๖๕,๔๖๐ บาท หน่วยวิทยบริการสงขลา จำนวน ๓,๔๒๗,๕๖๐ บาท และ สถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

สรุปได้ว่ากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ส่วนมากเป็นงบลงทุน เนื่องจาก ส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการขยายตัวไปอย่างรวดเร็วในการพัฒนาแต่ยังขาดอาคาร สถานที่ ในการพัฒนาจึงทำให้มีการพัฒนาในงบประมาณด้านการลงทุนที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยที่ปัจจัยด้านการลงทุนนี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประสบความสำเร็จได้ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ

๓. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙

จากการที่สำนักงบประมาณได้มีการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณจากระบบงบประมาณแบบแผนงาน เป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยให้หน่วยงานภาครัฐที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ตามพันธกิจในการดำเนินการตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ของรัฐบาลจะต้องกำหนด เป้าหมายการให้บริการหน่วยงานแผนยุทธศาสตร์ ผลผลิต/โครงการและกิจกรรม และดำเนินการบริหารงานตามแผนกลยุทธ์ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด เพื่อสนับสนุนเป้าหมายยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ ดังนั้นการที่จะจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมสอดคล้องกับผลงาน (Performance) ของหน่วยงานภาครัฐในการนำส่งผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาล จึงจำเป็นที่จะต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐอันเป็นสารสนเทศที่สำคัญในกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณ และการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมสอดคล้องกับผลงาน (Performance) ของหน่วยงานภาครัฐในการนำส่งผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในแต่ละปีงบประมาณดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้มีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ดังต่อไปนี้ตามตารางที่ ๖ ๗ ๘ และ ๙

ตารางที่ ๖ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราชปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ปีงบประมาณ ๒๕๕๘															
ประเภทค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	พุทธศาสนา	ร้อยละ	สังคมศึกษา	ร้อยละ	สอนภาษาอังกฤษ	ร้อยละ	รัฐศาสตร์	ร้อยละ	พุทธศาสนา ปโท	ร้อยละ	บริหารการศึกษา	ร้อยละ	การพัฒนาสังคม	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน	9332891.32	1,322,627.19	14.17	833,471.32	8.93	814,831.52	8.73	1,613,947.18	17.29	1,825,038.38	19.55	1,549,808.36	16.61	1,373,167.37	14.71
ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ	15914147.72	3,597,546.74	22.61	974,335.57	6.12	549,625.20	3.45	5,646,149.74	35.48	2,373,381.52	14.91	1,324,097.06	8.32	1,449,011.89	9.11
ค่าใช้จ่ายด้านบริการวิชาการ	1419796	474,363.40	33.41	128,473.42	9.05	72,472.18	5.10	744,487.00	52.44	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	782732	261,516.00	33.41	70,827.28	9.05	39,953.84	5.10	410,434.88	52.44	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา	300000	67,817.90	22.61	18,367.35	6.12	10,361.07	3.45	106,436.42	35.48	44,740.97	14.91	24,960.75	8.32	27,315.54	9.11
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	27749567.04	5,723,871.23	20.63	2,025,474.94	7.30	1,487,243.81	5.36	8,521,455.22	30.71	4,243,160.87	15.29	2,898,866.17	10.45	2,849,494.80	10.27
ปีงบประมาณ ๒๕๕๙															
ประเภทค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	พุทธศาสนา	ร้อยละ	สังคมศึกษา	ร้อยละ	สอนภาษาอังกฤษ	ร้อยละ	รัฐศาสตร์	ร้อยละ	พุทธศาสนา ปโท	ร้อยละ	บริหารการศึกษา	ร้อยละ	การพัฒนาสังคม	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน	9,571,783.60	1,626,395.46	16.99	1,166,564.04	12.19	0.00	0.00	2,029,619.19	21.20	1,834,204.54	19.16	1,520,834.30	15.89	1,394,166.08	14.57
ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ	18,165,713.94	3,570,027.75	19.65	1,758,763.67	9.68	0.00	0.00	6,226,648.15	34.28	2,388,768.57	13.15	1,911,487.85	10.52	2,310,017.95	12.72
ค่าใช้จ่ายด้านบริการวิชาการ	967,017.00	299,577.00	30.98	145,585.00	15.06	0.00	0.00	519,855.00	53.76	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	422,341.00	130,839.00	30.98	64,458.00	15.26	0.00	0.00	227,044.00	53.76	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา	1,210,000.00	241,644.64	19.97	119,045.52	9.84	0.00	0.00	419,324.52	34.65	161,688.69	13.36	111,938.33	9.25	156,358.30	12.92
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	30,336,855.54	5,868,483.85	19.34	3,254,416.23	10.73	0.00	0.00	9,422,490.86	31.06	4,384,661.80	14.45	3,544,260.48	11.68	3,860,542.33	12.73

จากตารางที่ ๖ สามารถสรุปได้ว่า งบประมาณในปี ๒๕๕๘ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีค่าใช้จ่ายในภาพรวมทั้งหมด จำนวน ๒๗,๗๔๙,๕๖๗.๐๔ บาท โดยใช้จ่ายในด้านการบริหารจัดการมากที่สุด จำนวน ๑๕,๙๑๔,๑๔๗.๗๒ บาท และใช้จ่ายในด้านการวิจัยและการพัฒนาน้อยที่สุด จำนวน ๓๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท เมื่อแยกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชารัฐศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด จำนวน

๘,๕๒๑,๔๕๕.๒๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๑ และสาขาวิชาสอนภาษาอังกฤษ มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จำนวน ๑,๔๘๗,๒๔๓.๘๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๖

และงบประมาณในปี ๒๕๕๙ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีค่าใช้จ่ายในภาพรวมทั้งหมด จำนวน ๓๐,๓๓๖,๘๕๕.๕๔ บาท โดยใช้จ่ายในด้านการบริหารจัดการมากที่สุด จำนวน ๑๘,๑๖๕,๗๑๓.๙๔ บาท และใช้จ่ายในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมน้อยที่สุด จำนวน ๔๒๒,๓๔๑.๐๐ บาท เมื่อแยกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชารัฐศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด จำนวน ๙,๔๒๒,๔๙๐.๘๖ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๑ และสาขาวิชาสอนภาษาอังกฤษ มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จำนวน ๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐

ตารางที่ ๗ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลานครินทร์ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ปีงบประมาณ ๒๕๕๘							
ประเภทค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	รัฐศาสตร์	ร้อยละ	ศาสนา	ร้อยละ	การจัดการฯ	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน	6,452,204.00	3,573,614.66	55.39	1,653,377.48	25.63	1,225,211.86	18.99
ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ	8,769,030.43	7,868,715.70	89.73	720,248.59	8.21	180,062.14	2.05
ค่าใช้จ่ายด้านบริการวิชาการ	466,380.00	418,497.04	89.73	38,306.37	8.21	9,576.59	2.05
ค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	925,682.00	830,642.78	89.73	76,031.38	8.21	19,007.84	2.05
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	16,613,296.43	12,691,470.18	76.39	2,487,963.82	14.98	1,433,858.43	8.63
ปีงบประมาณ ๒๕๕๙							
ประเภทค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	รัฐศาสตร์	ร้อยละ	ศาสนา	ร้อยละ	การจัดการฯ	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน	8,111,477.00	4,994,761.66	61.58	1,712,274.18	21.11	1,404,441.16	17.31
ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ	7,391,859.93	6,367,879.33	86.15	863,983.62	11.69	159,996.98	2.16
ค่าใช้จ่ายด้านบริการวิชาการ	718,520.00	618,984.76	86.15	83,982.86	11.69	15,552.38	2.16
ค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	951,112.00	819,356.23	86.15	111,168.94	11.69	20,586.83	2.16
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา	300,000.00	150,000.00	50.00	100,000.00	33.33	50,000.00	16.67
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	17,472,968.93	12,950,981.98	74.12	2,871,409.60	16.43	1,650,577.35	9.45

จากตารางที่ ๗ สามารถสรุปได้ว่า งบประมาณในปี ๒๕๕๘ วิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีค่าใช้จ่ายในภาพรวมทั้งหมด จำนวน ๑๖,๖๑๓,๒๙๖.๔๓ บาท โดยใช้จ่ายในด้านการบริหารจัดการมากที่สุด จำนวน ๘,๗๖๙,๐๓๐.๔๓ บาทและใช้จ่ายในด้านการวิจัยและการพัฒนาน้อยที่สุด จำนวน ๐.๐๐ บาทเมื่อแยกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชารัฐศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายมากที่สุดจำนวน ๑๒,๖๙๑,๔๗๐.๑๘ บาทคิดเป็นร้อยละ ๗๖.๓๙และสาขาวิชาการจัดการฯ มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จำนวน ๑,๔๓๓,๘๕๘.๔๓ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๓

และงบประมาณในปี ๒๕๕๙ วิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีค่าใช้จ่ายในภาพรวมทั้งหมด จำนวน ๑๗,๔๗๒,๙๖๘.๙๓ บาท โดยใช้จ่ายในด้านการเรียนการสอนมากที่สุด จำนวน ๘,๑๑๑,๔๗๗.๐๐ บาท และใช้จ่ายในด้านการวิจัยและการพัฒนาน้อยที่สุด จำนวน ๓๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท เมื่อแยกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชารัฐศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด จำนวน ๑๒,๙๕๐,๙๘๑.๙๘ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๒ และสาขาวิชาการจัดการฯ มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จำนวน ๑,๓๖๘,๕๗๗.๓๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๕

ตารางที่ ๘ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ ห้องเรียนสุราษฎร์ธานีปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ปีงบประมาณ ๒๕๕๘							
ประเภทค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	ศาสนา	ร้อยละ	รัฐประศาสนศาสตร์	ร้อยละ	การจัดการฯ	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน	2,786,061.97	629,572.31	22.60	1,280,278.21	45.95	876,211.45	31.45
ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ	1,656,162.77	103,510.17	6.25	1,051,445.44	63.49	501,207.16	30.26
ค่าใช้จ่ายด้านบริการวิชาการ	30,890.00	1,930.63	6.25	19,611.09	63.49	9,348.29	30.26
ค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	143,180.00	8,948.75	6.25	90,900.46	63.49	43,330.79	30.26
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	4,616,294.74	743,961.86	16.12	2,442,235.20	52.90	1,430,097.69	30.98
ปีงบประมาณ ๒๕๕๙							
ประเภทค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	ศาสนา	ร้อยละ	รัฐประศาสนศาสตร์	ร้อยละ	การจัดการฯ	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน	3,324,382.75	443,279.22	13.33	1,779,988.68	53.54	1,101,115.85	33.12
ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ	2,614,885.78	135,745.45	5.19	1,693,245.71	64.75	755,894.62	28.91
ค่าใช้จ่ายด้านบริการวิชาการ	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
ค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	112,688.00	5,849.92	5.19	72,970.10	64.75	33,867.98	30.05
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา	2,000.00	103.83	5.19	1,295.08	64.75	601.09	30.05
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	6,053,956.53	584,978.42	9.66	3,547,499.57	58.60	1,891,479.54	31.24

จากตารางที่ ๘ สามารถสรุปได้ว่า งบประมาณในปี ๒๕๕๘ ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี มีค่าใช้จ่ายในภาพรวมทั้งรวมทั้งหมด จำนวน ๔,๖๑๖,๒๙๔.๗๔ บาท โดยใช้จ่ายในด้านการเรียนการสอนมากที่สุด จำนวน ๒,๗๘๖,๐๖๑.๙๗ บาท และใช้จ่ายในด้านการวิจัยและการพัฒนาน้อยที่สุด จำนวน ๐.๐๐ บาท เมื่อแยกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด จำนวน ๒,๔๔๒,๒๓๕.๒๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙๐ และสาขาวิชาศาสนา มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จำนวน ๗๔๓,๙๖๑.๘๖ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑๒

และงบประมาณในปี ๒๕๕๙ ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี มีค่าใช้จ่ายในภาพรวมทั้งรวมทั้งหมด จำนวน ๖,๐๕๓,๙๕๖.๕๓ บาท โดยใช้จ่ายในด้านการเรียนการสอนมากที่สุด จำนวน ๓,๓๒๔,๓๘๒.๗๕ บาท และใช้จ่ายในด้านการบริการวิชาการน้อยที่สุด จำนวน ๐.๐๐ บาท เมื่อแยกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด จำนวน ๓,๕๔๗,๔๙๙.๕๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๐ และสาขาวิชาศาสนา มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จำนวน ๕๘๔,๙๗๘.๔๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๖

ตารางที่ ๙ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ หน่วยวิทยบริการสงขลาปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๐

ปีงบประมาณ ๒๕๕๘							
ประเภทค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	พระพุทธศาสนา	ร้อยละ	ศาสนา	ร้อยละ	รัฐศาสตร์	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน	1,875,174.00	643,257.79	34.30	580,699.30	30.97	651,216.91	34.73
ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ	1,848,393.67	988,675.68	53.49	214,929.49	11.63	644,788.50	34.88
ค่าใช้จ่ายด้านบริการวิชาการ	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
ค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	3,723,567.67	1,631,933.47	43.83	795,628.79	21.37	1,296,005.41	34.81
ปีงบประมาณ ๒๕๕๙							
ประเภทค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	พระพุทธศาสนา	ร้อยละ	ศาสนา	ร้อยละ	รัฐศาสตร์	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน	1,302,370.00	745,170.00	57.22	557,200.00	42.78	0.00	0.00
ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ	1,797,273.65	1,443,479.62	80.31	353,794.03	19.69	0.00	0.00
ค่าใช้จ่ายด้านบริการวิชาการ	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
ค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา	0.00	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!	0.00	#DIV/0!
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	3,099,643.65	2,188,649.62	70.61	910,994.03	29.39	0.00	0.00

จากตารางที่ ๙ สามารถสรุปได้ว่า งบประมาณในปี ๒๕๕๘ หน่วยวิทยบริการสงขลา มีค่าใช้จ่ายในภาพรวมทั้งหมด จำนวน ๓,๗๒๓,๕๖๗.๖๗ บาท โดยใช้จ่ายในด้านการเรียนการสอนมากที่สุด จำนวน ๑,๘๗๕,๑๗๔.๐๐ บาท และใช้จ่ายในด้านบริการวิชาการ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านการวิจัยและการพัฒนาน้อยที่สุด จำนวน ๐.๐๐ บาท เมื่อแยกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด จำนวน ๑,๖๓๑,๙๓๓.๔๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๓ และสาขาวิชาศาสนา มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จำนวน ๗๙๕,๖๒๘.๗๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๗

และงบประมาณในปี ๒๕๕๙ หน่วยวิทยบริการสงขลา มีค่าใช้จ่ายในภาพรวมทั้งหมด จำนวน ๓,๐๙๙,๖๔๓.๖๕ บาท โดยใช้จ่ายในด้านการบริหารจัดการมากที่สุด จำนวน ๑,๗๙๗,๒๗๓.๖๕ บาท และใช้จ่ายในด้านบริการวิชาการ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านการวิจัยและการพัฒนาน้อยที่สุด จำนวน ๐.๐๐ บาท เมื่อแยกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด จำนวน ๑,๔๔๓,๖๔๙.๖๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๖๑ และสาขาวิชารัฐศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จำนวน ๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐

สรุปได้ว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษา เท่ากับ ๕๐,๘๕๔,๓๓๒.๒๑ บาท และ ๕๖,๙๖๓,๔๒๔.๖๕ บาท ตามลำดับ มีแนวโน้มของต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษาสูงขึ้น ๑.๑๒% ส่วนความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการลงทุนในสาขารัฐศาสตร์ มากที่สุด จำนวน ๒๒,๕๑๕,๓๕๙.๒๒ บาท และ จำนวน ๒๒,๓๗๓,๔๗๒.๘๔ บาท ส่วนสาขาสอนภาษาอังกฤษ มีการลงทุนน้อยที่สุด จำนวน ๑,๔๘๗,๒๔๓.๘๑ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้ปิดหลักสูตรจึงทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยในปี ๒๕๕๘ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗

ส่วนในปี ๒๕๕๙ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

และใช้หลักการประเมินผล CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)^{๕๔} ดังนี้ C(Context evaluation) หมายถึง การประเมินสถานะแวดล้อม ซึ่งในการประเมินหลักสูตรจะเป็นการประเมินสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ประชาชน และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหา (Input evaluation) หมายถึง การประเมินปัจจัยนำเข้า ซึ่งในการประเมินผลหลักสูตร จะเป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ในการผลิตบัณฑิต ได้แก่ นิสิต บุคลากร และปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนรู้ต่างๆ เช่น สถานที่ ตำรา ห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน งบประมาณ เป็นต้น P (Process evaluation) หมายถึง การประเมินกระบวนการ ซึ่งในการประเมินผลหลักสูตร จะเป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการต่างๆ เป็นต้น P (Product evaluation) หมายถึง การประเมินผลผลิต ซึ่งในการประเมินผลผลิตของหลักสูตร จะเป็นการประเมินผู้สำเร็จการศึกษา ตลอดจนศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา การสร้างสรรค์องค์ความรู้ ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา

ดังนั้นจึงได้ผลการสรุปดังนี้

๑. ในด้านการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพราะบัณฑิตและบุคลากรที่ผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นผู้มีคุณธรรมนำความรู้ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำ ทางจิตใจและปัญญา มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและพัฒนาสังคมเป็นการดำเนินการตามกระบวนการในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐาน วิชาชีพ จะทำให้คณะ/ภาควิชา ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน สกอ. ตามรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยมีการ กำหนด โครงการจัดทำแผนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน สกอ. ตามรอบ ระยะเวลาที่กำหนดเพื่อจำนวนหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม สามารถเร่งรัด การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเดิมให้การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้นและมีวิธีการ จัดทำ หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม ซึ่งจำนวนหลักสูตรพระพุทธศาสนา นานาชาติ มีการ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์มีคุณวุฒิเพิ่มสูงขึ้นและสร้างการ ดำเนินการโครงการจัดทุนสนับสนุนการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกของบุคลากรสายวิชาการ

๒. มหาวิทยาลัยมุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมมีจำนวนรายวิชาที่มีแผนการสอนและเอกสารประกอบการ สอนหรือตำรา หรือหนังสือ มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการ ศึกษาให้มีคุณภาพและทันสมัย การส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและจัดพิมพ์หนังสือ/ตำรา/เอกสาร ประกอบการเรียนการสอน และการผลิตและพัฒนาตำราทางวิชาการ มีการใช้ระบบ Smart Device

^{๕๔}Stufflebeam, D.L., et al. ๑๙๗๑. Educational Evaluation and Decision-Making. Itasca, Illinois: Peacock Publishing.

ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะทางปัญญาด้วยตนเอง เกิดการพัฒนา
ระบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบเทคโนโลยี และจัดให้มีระบบการบริการข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์
เพื่อให้บัณฑิตได้เข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการระดมทุนในการจัดตั้งและก่อสร้างอาคารประกอบ
ต่าง ๆ ในวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ

๓. การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนา
ระดับนานาชาติ ซึ่งมีวิทยาลัยมีผลงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับการเผยแพร่ และประยุกต์ใช้
พัฒนาจิตใจและสังคมในระดับชาติและนานาชาติ จนบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน ได้รับการ
เสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัยของบุคลากรทั้งหมดเพื่อพัฒนานักวิจัย ผลิตผลงานวิจัยด้าน
พระพุทธศาสนาที่ครอบคลุมทุกกลุ่มความรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือนักวิจัยและการวิจัยระดับชาติ
และนานาชาติ จนมีผลงานวิจัยคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาต่อผลงานวิจัยทั้งหมดในปีงบประมาณ เพื่อ
ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติมาตรการยกระดับมาตรฐานวารสารและ
บรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-journal Citation Index : TCI) ประกอบ
ไปด้วยหัวข้อเรื่องวารสารมีการสร้างเวทีเผยแพร่งานวิจัยในระดับชาติหรือนานาชาติจนส่งเสริมให้นำ
ผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาตน พัฒนางานและสนับสนุนการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ในการ
พัฒนาสังคมและกิจการคณะสงฆ์ เพื่อมีระบบงานวิจัยตามวงจร PDCA ที่สมบูรณ์ต่อไป ๔. การบริการ
วิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่ชุมชนและสังคมระดับชาติและนานาชาติที่มหาวิทยาลัยให้บริการวิชาการ
ด้านพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะวิปัสสนากัมมัฏฐานแก่คณะสงฆ์ ชุมชน และสังคมระดับชาติและ
นานาชาติ มีศูนย์วิปัสสนากัมมัฏฐานและศูนย์พัฒนาบุคลากรโดยมีการพัฒนาศูนย์วิปัสสนากัมมัฏฐาน-
ศูนย์พัฒนาบุคลากรและทรัพยากรบุคคล ให้สามารถบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม
ระดับชาติและนานาชาติ เป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคล หน่วยงานด้านวิชาการและเผยแพร่
พระพุทธศาสนาแก่สังคม ระดับชาติและนานาชาติ โครงการก่อสร้างศูนย์วิปัสสนากัมมัฏฐานและศูนย์
พัฒนาบุคลากร เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะสงฆ์ ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกระบวนการ จัดทำ โครงการ/กิจกรรมบริการวิชาการเพื่อความมั่นคงและความ
เข้มแข็งของสังคม จน ให้ภาครัฐ เอกชน ชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมการจัดทำ
โครงการจัดทำแผนการบริการวิชาการที่คณะสงฆ์ ภาครัฐ เอกชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี
ส่วนร่วมเพื่อความมั่นคงและความเข้มแข็งของสังคมต่อไป

บทที่ ๕

สรุปการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑. นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างเนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประกอบไปด้วย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ห้องเรียนสุราษฎร์ธานีหน่วยวิทยบริการสงขลา และสถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) จึงมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ดังต่อไปนี้ ๑) นโยบายด้านการจัดการศึกษาได้มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาผ่านระบบเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนทางไกล การผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอน การจัดทำ video on demand ให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกัน ทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยห้องเรียน และหน่วยวิทยบริการ ๒) นโยบายด้านการวิจัยได้มีการจัดทำประเด็นวิจัยเชิงรุก สร้างเครือข่ายการวิจัย พระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ ๓) นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่สังคมได้มีการบริหารผลผลิตตามความต้องการของผู้รับบริการจัดทำวิทยุ-โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (บูรณาการกับนโยบายการจัดการศึกษา) จัดทำ หลักสูตรบริการสังคมเฉพาะกลุ่ม (พระสงฆ์ฆาติการ อุบาสก-อุบาสิกา นักเรียน)เปิดและบริหาร หลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้สำหรับพระสงฆ์ฆาติการ ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดสอบบาลีสนามหลวงได้ ๔) นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้มีการบริหารหลักสูตรพุทธศิลป์ให้แพร่หลาย และเหมาะสมกับพื้นที่ถิ่นเปิดและบริหารหลักสูตรการเทศนา (บูรณาการกับนโยบายด้านการบริการวิชาการ) การสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและ ๕) นโยบายด้านการบริหารจัดการโดยได้เน้นการบริหารเชิงรุก มุ่งที่จุดแข็งและโอกาสของมหาวิทยาลัย สร้างความสมดุลระหว่างความสามารถในตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง^{๕๕} มีการเตรียมระบบภูมิคุ้มกัน ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมกับผลกระทบทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีระบบการป้องกันความเสี่ยงด้านงบประมาณการเงิน การตรวจสอบภายใน นิติการ๑) กลยุทธ์การจัดการด้านงบประมาณ จัดตั้งกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัย จัดสรรจากส่วนงานต่าง ๆ สมทบ

^{๕๕}เรียบเรียงและถอดประเด็นจากรายงานการประชุมคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๔๐๑ อาคารสำ นักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เข้ากองทุน อาจมีการจัดตั้งกองทุนเฉพาะด้านขึ้นมาได้๒) กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นผู้บริหารทั้งสายวิชาการ และสายปฏิบัติการวิชาชีพ ประกอบด้วย การคัดเลือก การสรรหา การเลือกสรร การให้ทุนการศึกษา การฝึกอบรม ระบบการดำรงรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ เป็นต้น เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น๓) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เน้นหลักความรับผิดชอบ (Accountability) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักนิติธรรม (Rule of Laws) และหลักความคุ้มค่า (Value for Money) ๔) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติให้แล้วเสร็จภายในปี๒๕๕๕) ผลักดันสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา (IABU) เข้าไปสังกัดองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ๖) ผลักดันให้วันวิสาขบูชาซึ่งเป็นวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ (UN Day of Vesak: UNDV) อยู่ในบัญชีกิจกรรมสำคัญขององค์การสหประชาชาติ (UN)

๒. กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้ว่ากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐ ส่วนมากเป็นงบลงทุน เนื่องจาก ส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการขยายตัวไปอย่างรวดเร็วในการพัฒนาแต่ยังขาดอาคาร สถานที่ในการพัฒนาจึงทำให้มีการพัฒนาในงบประมาณด้านการลงทุนที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยที่ปัจจัยด้านการลงทุนนี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประสบความสำเร็จตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

๓. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง จึงส่งผลถึงในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษา เท่ากับ ๕๐,๘๕๔,๓๓๒.๒๑ บาท และ ๕๖,๙๖๓,๔๒๔.๖๕ บาท ตามลำดับ มีแนวโน้มของต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษาสูงขึ้น ๑.๑๒% ส่วนความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการลงทุนในสาขารัฐศาสตร์ มากที่สุด จำนวน ๒๒,๕๑๕,๓๕๙.๒๒ บาท และ จำนวน ๒๒,๓๗๓,๔๗๒.๘๔ บาท ส่วนสาขาสอนภาษาอังกฤษ มีการลงทุนน้อยที่สุด จำนวน ๑,๔๘๗,๒๔๓.๘๑ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้ปิดหลักสูตรจึงทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยในปี ๒๕๕๕ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗ ส่วนในปี ๒๕๕๙ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

๕.๒ การอภิปรายผล

คณะผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ ๑) นโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ๒) กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และ ๓) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๑) นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประกอบไปด้วย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี หน่วยวิทยบริการ สงขลาและสถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) จึงมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑

(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยได้นำนโยบายทางด้านการบริหารการจัดการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการส่วนงานเพื่อบรรลุตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้กำหนดแผนงานเพื่อบูรณาการจัดการดำเนินงานการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ให้เชื่อมโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณเป็นแนวทางในการกำหนดลำดับความสำคัญ ซึ่งในการจัดสรรงบประมาณ^{๕๖} มีรายละเอียดลักษณะของรายจ่าย ๕ ลักษณะ ดังนี้ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบอุดหนุนและงบรายจ่ายอื่นๆ ซึ่งงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน ที่ได้รับไม่เท่ากันนั้นอาจเนื่องมาจากงบลงทุนในแต่ละปีที่หน่วยงานนั้นๆ ได้รับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งสรรค์ วัฒนาชัยวิชิตศ.ดร.เอกรินทร์ สังข์ทองและดร.เรชา ชูสุวรรณ^{๕๗} ที่กล่าวถึงสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าวิทยาลัยสงฆ์สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่มีงบประมาณต่างกัน มีการดำเนินงานการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ระดับนานาชาติ และการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาและด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD พบว่าด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ระดับนานาชาติ วิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณต่ำกว่า ๑๐ ล้านบาท มีการดำเนินงานการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสูงกว่า วิทยาลัยสงฆ์ที่

^{๕๖} กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี, เอกสารประกอบโครงการประชุมสัมมนาจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘. อยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๘.

^{๕๗} รุ่งสรรค์ วัฒนาชัยวิชิต, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ, สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒). ๒๕๕๙.

มีงบประมาณ ๑๐ - ๒๕ ล้านบาทและวิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณมากกว่า ๒๕ ล้านบาท และเมื่อพิจารณาด้านการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาและด้านศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณ ๑๐ - ๒๕ ล้านบาท มีการดำเนินงานการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสูงกว่า วิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณมากกว่า ๒๕ ล้านบาท

โดยที่การบริหารงบประมาณและทรัพย์สินมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ^{๕๔}มีกระบวนการดังนี้

๑. รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลและเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา เงินอุดหนุนดังกล่าวถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย กรณีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยไม่สามารถหาเงินสนับสนุนจากแหล่งอื่นได้รัฐพึงจัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยเท่าที่จำเป็น

๒. รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสภามหาวิทยาลัย

๓. มหาวิทยาลัยถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สินได้ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมีผู้ยกให้หรือได้มาโดยการซื้อจากเงินรายได้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์จากที่ราชพัสดุได้รายได้จากการดำเนินงาน ถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย

๔. มหาวิทยาลัยต้องมีระบบบริหารการเงิน และระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพโดยไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานและนโยบายการบัญชีที่รัฐบาลกำหนด การใช้จ่ายเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย จะต้องกำหนดเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัย

ในส่วนของ ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณเงินแผ่นดินของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังนี้

๑. คณะกรรมการนโยบายและการพัฒนามหาวิทยาลัยฯ เห็นชอบปฏิทินการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

๒. กองแผนส่วนกลางจัดอบรมการใช้โปรแกรมค่าของงบประมาณรายจ่าย (งบลงทุน) ให้กับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย

๓. ส่วนงาน จัดทำรายละเอียดความต้องการงบประมาณรายจ่ายประจำปีลงในโปรแกรมระบบคำขอฯ (งบลงทุน) และส่งรายงานคำขอให้กองแผนส่วนกลาง

๔. กองแผนส่วนกลางวิเคราะห์/กลั่นกรองรายละเอียดค่าของงบประมาณรายจ่าย (งบลงทุน)

๕. กองแผนส่วนกลาง จัดทำแผนความต้องการงบลงทุน ตามแบบฟอร์มที่สำนักงบประมาณกำหนดและส่งแผนความต้องการงบลงทุนต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดและสำนักงบประมาณ

๖. กองแผนส่วนกลาง จัดทำรายจ่ายขั้นต่ำที่จำเป็น และรายจ่ายตามข้อผูกพัน ตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่สำนักงบประมาณกำหนด ส่วนงานจัดทำรายละเอียดความต้องการโครงการวิเคราะห์/กลั่นกรอง งบประมาณรายจ่าย โครงการดังนี้

^{๕๔}มหาวิทยาลัยในส่วนราชการ ระเบียบมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. ๒๕๕๑.

- โครงการบริการวิชาการ
- โครงการวิจัย
- โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- โครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗. กองแผนส่วนกลาง จัดทำรายละเอียดค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีและบันทึกข้อมูลค่าขอในระบบของสำนักงบประมาณ ส่งสำนักงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๘. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่าย ตามมติคณะรัฐมนตรี และส่งสำนักงบประมาณ

๙. อธิการบดี/ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง กองแผนส่วนกลาง ชี้แจงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อคณะกรรมการฯ ณ รัฐสภา

๑๐. สภาผู้แทนราษฎร อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑๑. กองแผนส่วนกลาง เสนอรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภามหาวิทยาลัยในภาพรวมทั้งเงินรายได้และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

๑๒. สภามหาวิทยาลัยฯ อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑๓. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงข้อมูลงบประมาณรายจ่าย ในระบบค่าของงบประมาณของกองแผนส่วนกลาง

๑๔. กองแผนส่วนกลาง จัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลและวงเงินประมาณการเงินนอกงบประมาณ เสนอสักงกงบประมาณ

๑๕. กองแผนส่วนกลาง จัดทำเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อแจกจ่ายให้กับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

๑๖. กองแผนส่วนกลาง ติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ

ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะประกอบไปด้วย

๑. กองแผนส่วนกลาง จัดทำกรอบแนวคิด (Concept Paper)งบประมาณรายจ่ายประจำปี และเสนอกรอบแนวคิดฯ คณะกรรมการนโยบายฯ คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน

๒. กองแผนส่วนกลาง และฝ่ายวิชาการฯ ประมาณการข้อมูลแผนจำนวนนิสิต ปรับปรุงแผนจำนวนนิสิต เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณ

๓. กองแผนส่วนกลางร่วมกับฝ่ายวิชาการฯ วิเคราะห์ข้อมูลปรับลดจำนวนนิสิต, จำนวนหน่วยกิต ฯลฯ

๔. กองแผนส่วนกลางประมาณการรายได้ประจำปีจัดสรรวงเงินงบประมาณ และแจ้งส่วนงานทำรายละเอียดงบประมาณประจำปีตามวงเงินที่จัดสรร

๕. กองแผนส่วนกลาง จัดอบรมการใช้โปรแกรมค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบดำเนินการ) ให้กับส่วนงานภายในมหาวิทยาลัยฯ

๖. กองแผนส่วนกลางรวบรวมรายละเอียดความต้องการงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนงานต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ในส่วนกลาง
๗. ส่วนงานต่าง ๆ ที่อยู่ตามภูมิภาคส่งรายละเอียดความต้องการงบประมาณรายจ่ายประจำปีทุกหมวดรายจ่าย
๘. กองแผนส่วนกลางรวบรวมรายละเอียดความต้องการงบประมาณรายจ่าย ประจำปีของทุกส่วนงานต่าง ๆ ที่อยู่ตามภูมิภาค
๙. กองแผนส่วนกลางจัดทำรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน
๑๐. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน เสนอต่อคณะกรรมการฝ่ายการเงินของสภามหาวิทยาลัยฯ
๑๑. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่าย ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฝ่ายการเงินของสภามหาวิทยาลัยฯ เสนอต่อสภามหาวิทยาลัยฯ
๑๒. สภามหาวิทยาลัยฯ อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
๑๓. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงข้อมูลงบประมาณรายจ่าย ในระบบคำของบประมาณของกองแผนส่วนกลาง
๑๔. กองแผนส่วนกลาง จัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลและวงเงินประมาณการเงินนอกงบประมาณ เสนอสำนักงบประมาณ
๑๕. กองแผนส่วนกลาง จัดทำเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อแจกจ่ายให้กับส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ผลการวิจัยพบว่างบประมาณที่ใช้จ่ายส่วนมากเป็นงบลงทุน เนื่องจากส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการขยายตัวไปอย่างรวดเร็วในการพัฒนาแต่ยังขาดอาคาร สถานที่ในการพัฒนา จึงทำให้มีการพัฒนาในงบประมาณด้านการลงทุนที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยที่ปัจจัยด้านการลงทุนนี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประสบความสำเร็จตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญา วงศ์สว่าง สิริภา สัตยานนท์ พรทิพย์ พันเลิศยอดยิ่ง จารุณี เล็กดำรงศักดิ์ อรพร ฤมยา วันทนา บัวบาน ศรีอากา ภูมิวิวัฒน์และคณะ^{๕๙} ได้ศึกษาถึงการประเมินผลโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานจากผลผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการบริหารหนี้สาธารณะอย่างยั่งยืนผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันทุกประเทศมีการแข่งขันอย่างเสรีและมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น ประเทศต่างๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนา

^{๕๙}สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง, การประเมินผลโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานจากผลผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการบริหารหนี้สาธารณะอย่างยั่งยืน, สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง.

เศรษฐกิจของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศของตนให้ทัดเทียมประเทศอื่นๆ ผ่านการลงทุนในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ ๖๐ ประเทศทั่วโลก ซึ่งจัดทำโดยสถาบันการศึกษานานาชาติ(International Institute for Management Development: IMD) พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๒๙ ลดต่ำลงจากปี ๒๕๕๖ โดยมีผลการจัดอันดับ ๗ ปีซ้อนหลังเปรียบเทียบกับบางประเทศในอาเซียนสำหรับประเทศไทย การลงทุนในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งโดยปกติภาครัฐจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการลงทุนโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศทั้งในสาขาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยที่การระดมทุนโครงการลงทุนภาครัฐได้รับการสนับสนุนจากหลายแหล่ง ได้แก่ เงินงบประมาณ เงินกู้ และรายได้จากรัฐวิสาหกิจต่างๆ การระดมทุนไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ถือเป็นเครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยให้รัฐบาลสามารถขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และในแต่ละปีภาครัฐได้ทุ่มงบประมาณจำนวนมหาศาลในการลงทุนในโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้งยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิต แพงสุ่ย^{๖๐} ได้ถึงศึกษาถึงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๔ ของศูนย์วิจัยพัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช ผลการวิเคราะห์ พบว่า ศูนย์วิจัยพัฒนา มสธ.นครศรีธรรมราช ได้รับจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกปีเพื่อให้ศูนย์บริหารจัดการในงบประมาณนั้นด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยเป็นผู้ตรวจสอบแหล่งเงินทุนที่ศูนย์ได้รับจัดสรรมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย การพิจารณาค่าของงบประมาณประจำปีของศูนย์มหาวิทยาลัยจะพิจารณาจากแผนงาน/โครงการที่ศูนย์นำเสนอมหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ให้ศูนย์ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๕๐ – ๒๕๕๔ เพิ่มขึ้นทุกปีงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีเป็นงบประมาณในส่วนของหมวดงบประมาณเป็นส่วนใหญ่ โดยที่อัจฉรา ปุราคม^{๖๑}ได้ศึกษาวิจัยถึงเรื่อง งบประมาณเงินทุนในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพผลการวิจัย พบว่า งบประมาณในโครงการกีฬาและออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ภายในระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา งบลงทุนต่อหัวประชากรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นส่วนใหญ่การลงทุนอยู่ในโครงการประเภทกีฬามวลชนขณะที่โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ และโครงการออกกำลังกายสำหรับบุคคลด้อยโอกาส มีการลงทุนในสัดส่วนน้อยที่สุด

๓) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ผลการวิจัยพบว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษา เท่ากับ ๕๐,๘๕๔,๓๓๒.๒๑ บาท และ ๕๖,๙๖๓,๔๒๔.๖๕ บาท ตามลำดับ มีแนวโน้มของต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษาสูงขึ้น ๑.๑๒% ส่วนความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการลงทุนในสาขา

^{๖๐}การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ของศูนย์วิจัยพัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช.งานอำนวยการและธุรการ ศูนย์วิจัยพัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช

^{๖๑}งบประมาณเงินทุนในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ปีที่ ๑๓(๓), (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๕)

รัฐศาสตร์ มากที่สุด จำนวน ๒๒,๕๑๕,๓๕๙.๒๒ บาท และ จำนวน ๒๒,๓๗๓,๔๗๒.๘๔ บาท ส่วนสาขา
สอนภาษาอังกฤษ มีการลงทุนน้อยที่สุด จำนวน ๑,๔๘๗,๒๔๓.๘๑ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้
ปิดหลักสูตรจึงทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยในปี ๒๕๕๘ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗
ส่วนในปี ๒๕๕๙ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๙ และมีค่าใช้จ่ายด้าน
การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑ สอดคล้องกับงานวิจัยของรังสรรค์ วัฒนาชัย
วณิช ผศ.ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง และ ดร.เรชา ชูสุวรรณ^{๒๒} ที่กล่าวถึงสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนว
ทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าแนว
ทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรกำหนดแนวทางการ
ดำเนินงานวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะหรือของหน่วย โดยมีการจัดสรรเงินทุนเพื่อส่งเสริมการ
วิจัยในสาขาวิชาให้มากขึ้น หาเงินทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานภายนอก และผลักดันให้คณาจารย์
ขอทุนจากภายนอกให้มากขึ้น โดยการกำหนดประเด็นหัวข้องานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของ
นโยบายของชาติ เพื่อสามารถเสนอขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกได้ง่ายขึ้น อีกทั้งผู้บริหารควรให้
ความสำคัญในเรื่องของแผนและงบประมาณ ในส่วนของผู้ทำวิจัยควรมีการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจ
ให้แก่บุคลากร โดยการนำผลงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความดีความชอบ รวมไปถึงควรนำ
ผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยการยึดชุมชนใดชุมชนหนึ่งไว้เป็นหลักใน
การศึกษาทดลอง แล้วนำผลการวิจัยที่ได้รับไปสู่การปฏิบัติกับชุมชนนั้นๆ ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจ
ในงานวิจัยการขาดแคลนทรัพยากร โดยที่สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ^{๒๓} ได้กล่าวว่าการส่งเสริมและสนับสนุน
การวิจัย งบประมาณเพื่อการวิจัยได้มาจากงบประมาณเป็นส่วนใหญ่ โดยถูกจัดไว้เพียงร้อยละ ๐.๒ ของ
ผลผลิตมวลรวมของประเทศชาติ อีกทั้งยังขาดแคลนเครื่องมืออุปกรณ์ในการวิจัย และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่
จำกัดอย่างไม่คุ้มค่า อีกทั้งยังสอดคล้องกับพัชยะอร^{๒๔} ที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการพัฒนา คือยัง
องค์กรมีความเจริญเติบโตมากขึ้นเท่าไรนั้น เรื่องของการวิจัยและการพัฒนาองค์กรก็เป็นเรื่องสำคัญที่
ขาดไม่ได้เช่นกันเพราะการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์กรความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางเพื่อที่จะนำ
ผลของงานวิจัยที่ได้มานั้น ไปพัฒนาศักยภาพของตัวเองและองค์กร ให้มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพและ
ในตำแหน่งหน้าที่ จนสามารถที่จะช่วยเหลือสังคมที่อยู่รวมได้และที่สำคัญคือการสร้างความภาคภูมิใจใน
คุณค่าของตัวเองและองค์กรต่อไป^{๒๕}

^{๒๒} สภาพการดำเนินงานปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, วารสารศึกษาศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒).

^{๒๓} ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (ม.ป.ป.) ๘ ยุทธศาสตร์เชิงรุกการวิจัย เพื่อสร้างความ
เข้มแข็งของประเทศไทย, (ปทุมธานี : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ), บทความ.

^{๒๔} พัชยะอร, ลูกน้องก็เติบโตใหญ่ เจ้านายก็เบิกบาน, (กรุงเทพฯ : แสงดาว), ๒๕๕๕.

^{๒๕} ศาสตราจารย์ดร.เพทาย เย็นจิตโสมนัส และคณะ, เล่าเรื่องงานวิจัย (ไม่ยากอย่างที่คิด), (ปทุมธานี :
สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์), ๒๕๕๓.

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. จากผลการวิจัยการดำเนินงานนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง พบว่า มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยได้นำนโยบายทางด้านการบริหาร การจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการส่วนงานเพื่อบรรลุตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ แต่ควรเสริมแผนงานตามบริบทที่เพิ่มเข้าไปในแผนกลยุทธ์ของส่วนงาน เพื่อเป็นการพัฒนาร่วมกันกับชุมชนและสังคมตามนโยบายชาติ ที่จะ มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของส่วนงานต่อไป

๒. จากผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ของปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการวิจัยและการพัฒนามีการตั้งงบประมาณรายจ่ายที่ต่ำมากหรือเกือบจะไม่มีในบางปีงบประมาณ ดังนั้น ทางฝ่ายแผนและนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมงบประมาณรายจ่ายในเรื่องของการวิจัยให้กับบุคลากรในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะทำให้อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ

๓. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการจัดทำงบประมาณเกี่ยวกับโครงการในแต่ละปี โดยมุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญอีกทั้งต้องควบคุมและบริหารต้นทุน โดยจำแนกความจำเป็นก่อนหลัง ตามหลักทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการศึกษา และต้องสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกมหาวิทยาลัยฯ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการวิจัยและพัฒนา ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคต่าง ๆ ที่สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แก่

๑. ควรศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

๒. ควรศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓. ควรศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก

๔. ควรศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคกลาง

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในช่วงแผนการพัฒนาระดับอุดมศึกษาปีที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔
ตอนที่ ๒๔ ก ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๓
ตอนที่ ๒๓ ก ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙.

พระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๑
ตอนที่ ๖๙ ก ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗.

พระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๐
ตอนที่ ๙๓ ก ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

กองนโยบายและแผน. คู่มือการคำนวณจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา FTES พ.ศ. ๒๕๕๖, มหาวิทยาลัยราช
ภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ๒๕๕๖.

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี. (๒๕๕๘). เอกสารประกอบโครงการประชุมสัมมนาจัดทำคำขอ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘.อยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย.

คณะกรรมการพัฒนาต้นทุนมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. รายงานผลการวิเคราะห์ต้นทุนผลิต
ปีงบประมาณ ๒๕๕๕, ๒๕๕๔ เอกสารประกอบการนำเสนอ. กองคลังมหาวิทยาลัย
แม่โจ้, ๒๕๕๔.

งานนโยบายและแผน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หลักการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗, ๒๕๕๗.

จิรนนท์ สมน้อยและฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ.แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ
โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒.การ
ประชุมสัมมนาวิชาการ ราชภัฏนครสวรรค์วิจัย ครั้งที่ ๑, ๒๕๕๙.

ชาย โพธิสิตา. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งฯ
, ๒๕๕๔.

ฐิตมา จันทรวินิตี. การวิเคราะห์งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาล
ตำบลไผ่กองดิน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาโท รม.นโยบาย
สาธารณะ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.

- ณรงค สัจพันโรจน. **การจัดทำอนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน ทฤษฎีและปฏิบัติ.**
กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, ๒๕๓๘.
- ดลภัก ชัยบุตร. **การวิเคราะห์ต้นทุนการจัดการของโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธี Stochastic Cost Frontier.** วิทยานิพนธ์หลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘.
- ดวงมณี โกมารทัต. **การบัญชีต้นทุน, พิมพ์ครั้งที่ ๙.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- ดิน ปรัชญาพฤทธิ และอิสระ สุวรรณบล. **ปทานุกรมการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๔.
- บุษกร วัฒนบุตร. **องค์กรแห่งความสุขกับคุณภาพชีวิต.** วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ๔(๑),
๖๕-๗๗, ๒๕๕๗.
- เบญจา ศิริผลและธรร สุนทรายุทธ. **รูปแบบการบริหารงบประมาณและสินทรัพย์ในโรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ.** วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ ปี
การศึกษา, ๒๕๕๗.
- ประมุข ติจิวิต และสุเทพ ลิ้มอรุณ. **การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.** ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ
ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๕๘, ๒๕๕๘.
- ปิติธรรม ฐิตินนตรี. **ทำอย่างไรจึงจะให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า.** วารสารการงบประมาณ.
๑๒(๓๘), ๒๕๕๘.
- ฝ่ายบัญชีและงบประมาณกองคลัง กรมเจ้าท่า. **คู่มือการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตกรมเจ้าท่า**
, ๒๕๕๕.
- พัชยะอร. **ลูกน้องก็เติบโตใหญ่ เจ้านายก็เบิกบาน.** กรุงเทพฯ : แสงดาว, ๒๕๕๕.
- พัฒน์นรี อัจฉวงค์ และ ฐิตารีย์ วงศ์สูง. **ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ, ๒๕๕๙.** มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตภาคเหนือ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ๔(๑).
- พระครูวิสุทธธานันทคุณ (สุรศักดิ์ วิสุทธาจาโร). **ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการวัดเพื่อความมั่นคงแห่ง
พระพุทธศาสนา.** วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ๓(๑), ๒๕๕๘.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **พุทธวิธีบริหาร.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระมหาดนัย อุปวฑฒโน และ อำนาจ บัวสิริ. **รูปแบบการบริหารจัดการองค์กรสันติสุข: ศึกษากรณีวัด
ปัญญานันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.** วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.
๓(๑), ๒๕๕๘.
- ภูมิภาคินศม อีสระยางกุล. **การพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินในอนาคตสำหรับ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาจุฬาลงกรณ
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

- มลฤดี บำรุงชู. การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการโรงพยาบาลบันนังสตา จังหวัดยะลา, การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๔.
- มหาวิทยาลัยในส่วนราชการ ระเบียบมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐, มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. ๒๕๕๑.
- มัทรียา เอี่ยมพินิจ. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลแพรงศึกษา, อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕.
- มุกิตา ชิงท์. ต้นทุนต่อหัวนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, รายงานผลการวิจัยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๖.
- รังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์, เอกกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ. สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒), ๒๕๕๙.
- เรืองเดช ศิลม. ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณส่วนราชการกองทัพอากาศ, ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๕.
- วรกาญจน สุขสดเขียว. การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๙, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖.
- ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (ม.ป.ป.) ๘. ยุทธศาสตร์เชิงรุกการวิจัย เพื่อสร้างความเข้มแข็งของประเทศไทย. ปทุมธานี : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, บทความ.
- ศาสตราจารย์ดร.เพทาย เย็นจิตโสมนัส และคณะ. เล่าเรื่องงานวิจัย (ไม่ยากอย่างที่คิด). ปทุมธานี : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๓.
- ศิริวิไลน์ เสริมศรี. ปัญหาและอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินในโครงการ/กิจกรรมของสถาบันศิลปะวัฒนธรรมฯ, งานวิจัยสถาบันฝ่ายไทยศึกษา สถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, ปกป้อง จันวิทย์, ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์, ภาวิน ศิริประภาณุกุล, ภูมิศรัณย์ ทองเลียมฉ่าง, วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, และศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์. การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. การพัฒนาทรัพยากรเพื่อการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๖.
- สร้อยวสันต์ ศรีคำแหง. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑. ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๔.

- สุดใจ แพงสุ่ย. การวิเคราะห์การดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ของศูนย์วิทยาพัฒนา
มสธ. นครศรีธรรมราช,งานอำนวยการและธุรการ ศูนย์วิทยาพัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช
,๒๕๕๕.
- สำนักงานงบประมาณ. คู่มือปฏิบัติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙, เอกสารสำนักนโยบายและแผน
งบประมาณ สำนักงานงบประมาณ,๒๕๕๘.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙),๒๕๖๐.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรื. สรุปสาระสำคัญ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสองพ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔,๒๕๖๐.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การศึกษาต้นทุ่นมาตรฐานต่อหน่วยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(สามัญศึกษา). ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๕๓.
- _____ . การวิจัยและพัฒนาต้นทุ่นมาตรฐานต่อหน่วยระดับอุดมศึกษา.ศูนย์นวัตกรรมนโยบาย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี,๒๕๕๓.
- อรสา จุลสุคนธ์ และคณะ. ปัจจัยความสำเร็จของการใช้งบประมาณในการวิจัยของนักวิจัยในกรม
วิชาการเกษตร. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่๒,๒๕๕๕.
- อัจฉรา ปุราคม. งบประมาณเงินทุนในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ. วารสาร
วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ,๑๓(๓) (ก.ย.- ธ.ค.),๒๕๕๕.
- อัญญา วงศ์สว่าง สิริภา สัตยานนท์ พรทิพย์ พันเลิศยอดยิ่ง จารุณี เล็กดำรงศักดิ์ อรพร ฌมยา วันทนา
บัวบาน ศรีอาภา ภูมิวัฒน์และคณะ. การประเมินผลโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน
จากผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการบริหารหนี้สาธารณะ
อย่างยั่งยืน. รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
กระทรวงการคลัง,๒๕๕๘.
- อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. การบัญชีต้นทุน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น,๒๕๕๒.
- Lathapipat, D. (๒๐๑๓). Wanted: A Quality for All Strategies to improve the quality of
education for all (pp. ๓๒-๔๓): World Bank.
- Duncombe, W. Estimating the Cost of Meeting Student Performance Standards in
the St. Louis Public Schools Journal of Public Economics Theory:
Education Finance and Accountability Program Center for Policy Research,
The Maxwell School, Syracuse University.๒๐๐๗.
- Spengler,Josephus Johannes. Guidelines for the financial management of Schools.
(Afrikaans text, South Africa) Accessed ๑ April ๒๐๑๓ . Available
from[http://www.education.gov.uk/schools/adminandfinance/financialmanagem
ent](http://www.education.gov.uk/schools/adminandfinance/financialmanagement),๒๐๑๓.

- Inman – Freitas, Deborah. **Efficient Financial Management in Rural School : Common Problems and Solutions from the Field**, Accessed ୧ April ୨୦୧୩ . Available from <http://www.ericdigests.org/pre-୧୨୨୧/common.htm>, ୨୦୧୩.
- Lathapipat, D. **Wanted: A Quality for All Strategies to improve the quality of education for all** (pp. ୩୨-୫୩), World Bank, ୨୦୧୩.
- Julia Melkers, and Pratrik Mhatre. (୨୦୧୩). **Use and The Effects of Using Performance Measures for Budgeting Management and Reporting: Case Study State of Wisconsin**. Accessed ୩ April ୨୦୧୩ . Available from [http://www.education.gov.uk/schools/adminandfinance/financialmanagement](http://www.Seagov.org/Schwandt, T.A. (୧୯୯୩). Qualitative inquiry: A dictionary of terms. Thousand Oaks, CA: Sage.</p>
<p>Spengler, Josephus Johannes. (୨୦୧୩). Guidelines for the financial management of Schools. (Afrikaans text, South Africa) Accessed ୧ April ୨୦୧୩ . Available from <a href=)
- William, James Edward. (୨୦୧୩). **Linking Strategic Planning' Budgeting, and Financial Resource Allocation in California Community Colleges**, Accessed ୧୦ April ୨୦୧୩. Available from http://scholar.google.co.th/scholar?q=Linking+Strategic+Planning%E2%80%9C+Budgeting,and+Financial+Resource+Allocation+in+California+Community+Colleges%E2%80%9C&hl=th&as_sdt=0&as_vis=0&oi=scholart&sa=X&ei=mluHUd7VOCWrrAfvqoH4Dg&ved=0CCcQgQMwAA.

ภาคผนวก ก

บทความวิจัย

วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

Analysis of the process cost budget based on policy and strategy
Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม

นางสาวขวัญใจ ศรีพรัตน์

นางชบา บัวอ่อน

นายธวัชชัย สมอเนื่อ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ๒) เพื่อศึกษากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และ๓) เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ บุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ วิทยาเขต นครศรีธรรมราช, วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี, ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี, หน่วยวิทยบริการสงขลา, และสถาบันสมทบมหาปัญญา ซึ่งคณะผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ได้ตัวแทนทั้งสิ้นจำนวน ๑๐ รูป/คน เก็บข้อมูลโดย การสนทนากลุ่ม เพื่อทราบถึงกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the policies and strategies of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. ๒) To study the budget spending process according to the policy and strategy of the government. Mahachulalongkornrajavidyalaya University ๓) to analyze the value of spending in accordance with the policy and strategy. Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom. The key informants are Mahachulalongkornrajavidyalaya University personnel. In the Lower South, Nakhon Si Thammarat Campus, Pattani Monastic College, SuratThani Classroom, Songkhla Academic Unit, and Thammasat University. The researcher randomly generates specific data. ๑๐ agents / person Collected by Group discussion To know the budgeting process according to the policy and strategy. Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom.

The results showed that:

๑) Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the Lower South. The Mahachulalongkornrajavidyalaya University Development Plan has been implemented. During the tertiary education development plan No. ๑๑ (๒๐๑๒-๒๐๑๖), the management policy was applied. Education Management Internal and external quality assurance providing academic services to society, research and technology transfer. To use in the management of the work to achieve the policy and strategy of the University. ๒) The most spent budget is the investment budget. Since the Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the lower South, there is a rapid expansion in development, but the lack of buildings in development has resulted in higher investment budgets than other areas. And ๓) during the years ๒๐๑๕-๒๐๑๖ Mahachulalongkornrajavidyalaya University. In the lower southern region, the average cost of education was ๑.๑๒ % per year. The cost-effectiveness of the policy and strategic budget was found at Mahachulalongkornrajavidyalaya University. In the lower southern region, there is the most investment in the field of political science. Minimal investment Fiscal year ๒๕๕๘ has the highest administrative cost of ๕๓.๔๙% and the lowest R & D cost is ๐.๕๗%. Most of the management were ๕๒.๕๙% and the cost of maintaining arts and culture was the least ๒.๖๑%.

The research team has proposed the following key approaches: (๑) Local contextualization needs to be added to the strategic plan of the sector. To develop together with the community and society in accordance with national policy to secure the wealth and sustainability of the next. (๒) The importance of promoting research budget allocation to the personnel in the area should be emphasized. In order to make

Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the lower southern region, continuous development is in line with the policy and strategy of the university. (๓) There is a need to adjust the budgeting system for the project each year. The focus is on the work and the cost and control. First, identify the need. According to the economics of education. And to network with outside organizations. To promote and support research and development. To be more effective in the future.

Keywords : Budget spending process, Value for money,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom

บทนำ

ทุกหน่วยงานและทุกองค์กรจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของงบประมาณที่ได้รับ และบริหารงบประมาณให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้และบริหารงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งการใช้เครื่องมือและกลไกทางงบประมาณในทุกๆ ด้าน เพื่อกำกับการใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ในทุกกระบวนการขั้นตอนของงบประมาณ^{๖๖} เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จะต้องใช้งบประมาณในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อดำเนินการและพัฒนามหาวิทยาลัยให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด หรือตามเป้าหมายที่ต้องการ^{๖๗} ดังที่ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)^{๖๘} ได้กล่าวไว้ว่า “การจะเป็นผู้นำได้นั้น จะต้องเป็นผู้นำพาให้คนอื่นเคลื่อนไหวหรือกระทำการในทิศทางที่กำหนดเป้าหมายไว้ มีอิทธิพล ต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ” ซึ่งเป็นแนวทางที่ส่งผลให้การบริหารมีสภาพคล่องมากยิ่งขึ้น และได้รับการร่วมมือในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับคำกล่าวที่ว่า “การสนับสนุนให้มีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุดโดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดคือ การลดค่าใช้จ่ายทางด้านวัสดุและบุคลากรลงในขณะที่พยายามเพิ่มความแม่นยำตรงความเร็วและความราบเรียบของการบริหารให้มากขึ้น”^{๖๙}ซึ่งถ้าหากว่าการบริหารการจัดการอย่างเป็นกระบวนการ มีระเบียบแบบแผน จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมี

^{๖๖}ปิติธรรม ฐิตินมนตรี, ทำอย่างไรจึงจะให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า. วารสารการงบประมาณ.๑๒ (๓๘), ๔-๙,๒๕๕๘.

^{๖๗}พัฒน์นรี อัฐวงศ์ และ ฐิตารีย์ วงศ์สูง, ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตภาคเหนือ, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ๔(๑), ๗๖-๗๗,๒๕๕๙.

^{๖๘}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย),๒๕๕๙.

^{๖๙}ติน ปรัชญาพฤทธิ และอิสระ สุวรรณบล. ปทานุกรมการบริหาร. (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย),๒๕๕๔.

ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จและทำให้สมาชิกในองค์กรมีการร่วมมือกัน ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้^{๗๐}

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้นข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นนักวิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีความสนใจที่อยากจะวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ผลการวิจัยที่ได้จะช่วยให้หน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณ มีทิศทางในการใช้จ่ายงบประมาณ และรู้ถึงจุดคูกุมค่าในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตรงตามยุทธศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
- ๒) เพื่อศึกษากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
- ๓) เพื่อวิเคราะห์ความคูกุมค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง” มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

๑. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ได้แก่ บุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยทำการการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)^{๗๑}ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purpose Sampling)^{๗๒}

^{๗๐}พระมหาดนัย อุปวฑฒโน และ อำนาจ บัวศิริ, รูปแบบการบริหารจัดการองค์กรสันติสุข: ศึกษากรณีวัดปัญญานันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี,วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.๓(๑),๒๕๕๘.

^{๗๑}ชาย โพธิ์สีดา, ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ,พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งฯ), ๒๕๕๔.

^{๗๒}ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling) จากผู้บริหาร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเจ้าหน้าที่การเงินหรือเจ้าหน้าที่บัญชี สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี, ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี, หน่วยวิทยบริการสงขลา, สถาบันสมทบมหาปัญญาเท่านั้น.

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งมีเนื้อหา ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) จัดตั้งค่าของงบประมาณ ๒) งบลงทุน ๓) งบเงินเดือน ๔) งบค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และ ๕) รายได้ส่วนงาน

๓. ขอบเขตด้านพื้นที่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี หอเรียนสุราษฎร์ธานี, หน่วยวิทยบริการสงขลา, สถาบันสมทบมหาปัญญา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ก. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ได้แนวทางในการจัดทำงบประมาณให้มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
- ๒) สามารถมองเห็นลักษณะชัดเจนของงบประมาณที่ดี เข้าใจง่าย ไม่วุ่นวาย ง่ายต่อการพิจารณาวิเคราะห์และเป็นประโยชน์ต่อผู้นำไปปฏิบัติ
- ๓) ได้เครือข่ายในการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

ข. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- ๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดพัฒนาเกิดคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ยิ่งขึ้นต่อไป
- ๒) องค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ได้นำข้อมูลไปปรับใช้เป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานนั้นๆ

ผลการวิจัย

๑. นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างเนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประกอบไปด้วย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี หอเรียนสุราษฎร์ธานี หน่วยวิทยบริการสงขลา และสถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) จึงมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ดังต่อไปนี้ ๑) นโยบายด้านการจัดการศึกษาได้มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาผ่านระบบเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนทางไกล การผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอน การจัดทำ video on demand ให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกัน ทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยหอเรียน และหน่วยวิทยบริการ ๒) นโยบายด้านการวิจัยได้มีการจัดทำประเด็นวิจัยเชิงรุก สร้างเครือข่ายการวิจัย พระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ ๓) นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่สังคมได้มีการบริหารผลผลิตตามความต้องการของผู้รับบริการจัดทำวิทยุ-โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (บูรณาการกับนโยบายการจัดการศึกษา) จัดทำ หลักสูตรบริการสังคมเฉพาะกลุ่ม (พระสังฆาธิการ อุบาสก-อุบาสิกา นักเรียน) เปิดและบริหาร หลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้สำหรับพระสังฆาธิการ ซึ่งสามารถนำไปต่อ

ยอดสอบบาลีสนามหลวงได้๔) นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้มีการบริหารหลักสูตรพุทธศิลป์ให้แพร่หลาย และเหมาะสมกับพื้นที่เปิดและบริหารหลักสูตรการเทศนา (บูรณาการกับนโยบายด้านการบริการวิชาการ)การสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและ ๕) นโยบายด้านการบริหารจัดการโดยได้เน้นการบริหารเชิงรุก มุ่งที่จุดแข็งและโอกาสของมหาวิทยาลัย สร้างความสมดุลระหว่างความสามารถในตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง^{๗๓} มีการเตรียมระบบภูมิคุ้มกัน ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมกับผลกระทบทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีระบบการป้องกันความเสี่ยงด้านงบประมาณการเงิน การตรวจสอบภายใน นิติการ๑) กลยุทธ์การจัดการด้านงบประมาณ จัดตั้งกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัย จัดสรรจากส่วนงานต่าง ๆ สมทบเข้ากองทุน อาจมีการจัดตั้งกองทุนเฉพาะด้านขึ้นมาได้๒) กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นผู้บริหารทั้งสายวิชาการ และสายปฏิบัติการวิชาชีพ ประกอบด้วย การคัดเลือก การสรรหา การเลือกสรร การให้ทุนการศึกษา การฝึกอบรม ระบบการดำรงรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ เป็นต้น เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น๓) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เน้นหลักความรับผิดชอบ (Accountability) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักนิติธรรม (Rule of Laws) และหลักความคุ้มค่า (Value for Money) ๔) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติให้แล้วเสร็จภายในปี๒๕๕๙๕) ผลักดันสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา (IABU) เข้าไปสังกัดองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ๖) ผลักดันให้วันวิสาขบูชาซึ่งเป็นวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ (UN Day of Vesak: UNDV) อยู่ในบัญชีกิจกรรมสำคัญขององค์การสหประชาชาติ (UN)

๒. กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างได้ว่ากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ส่วนมากเป็นงบลงทุน เนื่องจาก ส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการขยายตัวไปอย่างรวดเร็วในการพัฒนาแต่ยังขาดอาคาร สถานที่ในการพัฒนาจึงทำให้มีการพัฒนาในงบประมาณด้านการลงทุนที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยที่ปัจจัยด้านการลงทุนนี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประสบความสำเร็จตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

๓. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างจึงส่งผลถึงในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษา เท่ากับ ๕๐,๘๕๔,๓๓๒.๒๑ บาท และ ๕๖,๙๖๓,๔๒๔.๖๕ บาท ตามลำดับ มีแนวโน้มของต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษาสูงขึ้น ๑.๑๒% ส่วนความคุ้มค่าในการใช้จ่าย

^{๗๓}เรียบเรียงและถอดประเด็นจากรายงานการประชุมคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาครั้งที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ วันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๔๐๑ อาคารสำ นักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

งบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการลงทุนในสาขารัฐศาสตร์ มากที่สุด จำนวน ๒๒,๕๑๕,๓๕๙.๒๒ บาท และ จำนวน ๒๒,๓๗๓,๔๗๒.๘๔ บาท ส่วนสาขาสอนภาษาอังกฤษ มีการลงทุนน้อยที่สุด จำนวน ๑,๔๘๗,๒๔๓.๘๑ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้ปิดหลักสูตรจึงทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยในปี ๒๕๕๘ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗ ส่วนในปี ๒๕๕๙ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

อภิปรายผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ ๑) นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ๒) กระบวนการใช้งบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และ ๓) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๑) นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประกอบไปด้วย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี หน่วยวิทยบริการ สงขลาและสถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) จึงมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑

(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยได้นำนโยบายทางด้านการบริหารการจัดการศึกษาการประกันคุณภาพ การศึกษาทั้งภายในและภายนอกการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการส่วนงานเพื่อบรรลุตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้กำหนดแผนงานเพื่อบูรณาการจัดการดำเนินงานพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ให้เชื่อมโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณเป็นแนวทางในการกำหนดลำดับความสำคัญ ซึ่งในการจัดสรรงบประมาณ^{๗๔}มีรายละเอียดลักษณะของรายจ่าย ๕ ลักษณะ ดังนี้ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบอุดหนุนและงบรายจ่ายอื่นๆ ซึ่งงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน ที่ได้รับไม่เท่ากันนั้นอาจเนื่องมาจากงบลงทุนในแต่ละปีที่หน่วยงานนั้นๆ ได้รับ สอดคล้องกับงานวิจัยของรังสรรค์ วัฒนาชัยวิชิต.ดร.เอกรินทร์ สังข์ทองและดร.เรชา ชูสุวรรณ^{๗๕} ที่กล่าวถึงสภาพ

^{๗๔} กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี. เอกสารประกอบโครงการประชุมสัมมนาจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘. อยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.๒๕๕๘.

^{๗๕} รังสรรค์ วัฒนาชัยวิชิต, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒).

การดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยสงฆ์สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่มีงบประมาณต่างกัน มีการดำเนินงานการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ และการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาและด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD พบว่าด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ วิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณต่ำกว่า ๑๐ ล้านบาท มีการดำเนินงานการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสูงกว่าวิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณ ๑๐ - ๒๕ ล้านบาทและวิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณมากกว่า ๒๕ ล้านบาท และเมื่อพิจารณาด้านการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาและด้านศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณ ๑๐ - ๒๕ ล้านบาท มีการดำเนินงานการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสูงกว่า วิทยาลัยสงฆ์ที่มีงบประมาณมากกว่า ๒๕ ล้านบาท

โดยที่การบริหารงบประมาณและทรัพย์สินมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ^{๗๖} มีกระบวนการดังนี้

๑. รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลและเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา เงินอุดหนุนดังกล่าวถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย กรณีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยไม่สามารถหาเงินสนับสนุนจากแหล่งอื่นได้รัฐจึงจัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยเท่าที่จำเป็น

๒. รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสภามหาวิทยาลัย

๓. มหาวิทยาลัยถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สินได้ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมีผู้ยกให้หรือได้มาโดยการซื้อจากเงินรายได้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีอำนาจปกครอง ดูแลบำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์จากที่ราชพัสดุได้รายได้จากการดำเนินงาน ถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย

๔. มหาวิทยาลัยต้องมีระบบบริหารการเงิน และระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพโดยไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานและนโยบายการบัญชีที่รัฐบาลกำหนด การใช้จ่ายเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย จะต้องกำหนดเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัย

ในส่วนของขั้นตอนการจัดทำงบประมาณเงินแผ่นดินของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐดังนี้

๑. คณะกรรมการนโยบายและการพัฒนามหาวิทยาลัยฯ เห็นชอบปฏิทินการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

๒. กองแผนส่วนกลางจัดอบรมการใช้โปรแกรมค่าของงบประมาณรายจ่าย (งบลงทุน) ให้กับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย

^{๗๖}มหาวิทยาลัยในส่วนราชการ ระเบียบมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. ๒๕๕๑.

๓. ส่วนงาน จัดทำรายละเอียดความต้องการงบประมาณรายจ่ายประจำปีลงในโปรแกรมระบบคำขอฯ (งบลงทุน) และส่งรายงานคำขอให้กองแผนส่วนกลาง

๔. กองแผนส่วนกลาง วิเคราะห์/กลั่นกรองรายละเอียดคำขอของงบประมาณรายจ่าย (งบลงทุน)

๕. กองแผนส่วนกลาง จัดทำแผนความต้องการงบลงทุน ตามแบบฟอร์มที่สำนักงานงบประมาณกำหนดและส่งแผนความต้องการงบลงทุนต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดและสำนักงานงบประมาณ

๖. กองแผนส่วนกลาง จัดทำรายจ่ายขั้นต่ำที่จำเป็น และรายจ่ายตามข้อผูกพัน ตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่สำนักงานงบประมาณกำหนด ส่วนงานจัดทำรายละเอียดความต้องการโครงการวิเคราะห์/กลั่นกรอง งบประมาณรายจ่าย โครงการดังนี้

- โครงการบริการวิชาการ
- โครงการวิจัย
- โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- โครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗. กองแผนส่วนกลาง จัดทำรายละเอียดคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีและบันทึกข้อมูลคำขอในระบบของสำนักงานงบประมาณ ส่งสำนักงานงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๘. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่าย ตามมติคณะรัฐมนตรีและส่งสำนักงานงบประมาณ

๙. อธิการบดี/ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง กองแผนส่วนกลาง ชี้แจงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อคณะกรรมการฯ ณ รัฐสภา

๑๐. สภาผู้แทนราษฎร อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑๑. กองแผนส่วนกลาง เสนอรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภามหาวิทยาลัยในภาพรวมทั้งเงินรายได้และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

๑๒. สภามหาวิทยาลัยฯ อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑๓. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงข้อมูลงบประมาณรายจ่าย ในระบบคำขอของงบประมาณของกองแผนส่วนกลาง

๑๔. กองแผนส่วนกลาง จัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลและวงเงินประมาณการเงินนอกงบประมาณ เสนอสำนักงานงบประมาณ

๑๕. กองแผนส่วนกลาง จัดทำเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อแจกจ่ายให้กับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

๑๖. กองแผนส่วนกลาง ติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ

ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะประกอบไปด้วย

๑. กองแผนส่วนกลาง จัดทำกรอบแนวคิด (Concept Paper) งบประมาณรายจ่ายประจำปี และเสนอกรอบแนวคิดฯ คณะกรรมการนโยบายฯ คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน

๒. กองแผนส่วนกลาง และฝ่ายวิชาการฯ ประเมินการข้อมูลแผนจำนวนนิสิต ปรับปรุงแผนจำนวนนิสิต เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณ

๓. กองแผนส่วนกลางร่วมกับฝ่ายวิชาการฯ วิเคราะห์ข้อมูลปรับลดจำนวนนิสิต, จำนวนหน่วยกิต ฯลฯ

๔. กองแผนส่วนกลางประมาณการรายได้ประจำปีจัดสรรวงเงินงบประมาณ และแจ้งส่วนงานทำรายละเอียดงบประมาณประจำปีตามวงเงินที่จัดสรร

๕. กองแผนส่วนกลาง จัดอบรมการใช้โปรแกรมค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบดำเนินการ) ให้กับส่วนงานภายในมหาวิทยาลัยฯ

๖. กองแผนส่วนกลางรวบรวมรายละเอียดความต้องการงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนงานต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ในส่วนกลาง

๗. ส่วนงานต่าง ๆ ที่อยู่ตามภูมิภาคส่งรายละเอียดความต้องการงบประมาณรายจ่ายประจำปีทุกหมวดรายจ่าย

๘. กองแผนส่วนกลางรวบรวมรายละเอียดความต้องการงบประมาณรายจ่าย ประจำปีของทุกส่วนงานต่าง ๆ ที่อยู่ตามภูมิภาค

๙. กองแผนส่วนกลางจัดทำรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน

๑๐. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน เสนอต่อคณะกรรมการฝ่ายการเงินของสภามหาวิทยาลัยฯ

๑๑. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่าย ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฝ่ายการเงินของสภามหาวิทยาลัยฯ เสนอต่อสภามหาวิทยาลัยฯ

๑๒. สภามหาวิทยาลัยฯ อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑๓. กองแผนส่วนกลาง ปรับปรุงข้อมูลงบประมาณรายจ่าย ในระบบค่าของงบประมาณของกองแผนส่วนกลาง

๑๔. กองแผนส่วนกลาง จัดทำแผนปฏิบัติการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลและวงเงินประมาณการเงินนอกงบประมาณ เสนอสำนักงบประมาณ

๑๕. กองแผนส่วนกลาง จัดทำเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อแจกจ่ายให้กับส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ผลการวิจัยพบว่างบประมาณที่ใช้จ่ายส่วนมากเป็นงบลงทุน เนื่องจากส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการขยายตัวไปอย่างรวดเร็วในการพัฒนาแต่ยังขาดอาคาร สถานที่ในการพัฒนา จึงทำให้มีการพัฒนาในงบประมาณด้านการลงทุนที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยที่ปัจจัยด้านการลงทุนนี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประสบความสำเร็จตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญา วงศ์สว่าง สิริภา สัตยานนท์

พรทิพย์ พันเลิศยอดยิ่ง จารุณี เล็กดำรงศักดิ์ อรพร ธมยา วันทนา บัวบาน ศรีอภา ภูมิวัฒน์และคณะ^{๗๗} ได้ศึกษาถึงการประเมินผลโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานจากผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการบริหารหนี้สาธารณะอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันทุกประเทศมีการแข่งขันอย่างเสรีและมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น ประเทศต่างๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศของตนให้ทัดเทียมประเทศอื่นๆ ผ่านการลงทุนในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ ๖๐ ประเทศทั่วโลก ซึ่งจัดทำโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ(International Institute for Management Development: IMD) พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๒๙ ลดต่ำลงจากปี ๒๕๕๖ โดยมีผลการจัดอันดับ ๗ปีซ้อนหลังเปรียบเทียบกับบางประเทศในอาเซียนสำหรับประเทศไทยการลงทุนในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งโดยปกติภาครัฐจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการลงทุนโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศทั้งในสาขาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยที่การระดมทุนโครงการลงทุนภาครัฐได้รับการสนับสนุนจากหลายแหล่ง ได้แก่ เงินงบประมาณ เงินกู้ และรายได้จากรัฐวิสาหกิจต่างๆ การระดมทุนไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ถือเป็นเครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยให้รัฐบาลสามารถขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และในแต่ละปีภาครัฐได้ทุ่มงบประมาณจำนวนมหาศาลในการลงทุนในโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้งยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดใจ แพงสุ่ย^{๗๘} ได้ถึงศึกษาถึงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ของศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช ผลการวิเคราะห์ พบว่า ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช ได้รับจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกปีเพื่อให้ศูนย์บริหารจัดการในงบประมาณนั้นด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยเป็นผู้ตรวจสอบแหล่งเงินทุนที่ศูนย์ได้รับจัดสรรมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย การพิจารณาค่าของงบประมาณประจำปีของศูนย์มหาวิทยาลัยจะพิจารณาจากแผนงาน/โครงการที่ศูนย์นำเสนอมหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ให้ศูนย์ตั้งตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๕๐ – ๒๕๕๔ เพิ่มขึ้นทุกปีงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีเป็นงบประมาณในส่วนของหมวดงบลงทุนเป็นส่วนใหญ่ โดยที่อัจฉรา ปุราคม^{๗๙} ได้ศึกษาวิจัยถึงเรื่อง งบประมาณเงินลงทุนในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพผลการวิจัย พบว่า งบประมาณในโครงการกีฬาและออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ภายในระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา งบลงทุนต่อหัวประชากรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นส่วน

^{๗๗}สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง.การประเมินผลโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานจากผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการบริหารหนี้สาธารณะอย่างยั่งยืน. สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง.

^{๗๘}การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ของศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช.”งานอำนวยการและธุรการ ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. นครศรีธรรมราช.

^{๗๙}งบประมาณเงินลงทุนในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ปีที่ ๑๓(๓), (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๕).

ใหญ่การลงทุนอยู่ในโครงการประเภทกีฬามวลชนขณะที่โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ และโครงการออกกำลังกายสำหรับบุคคลด้อยโอกาส มีการลงทุนในสัดส่วนน้อยที่สุด

๓) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ผลการวิจัยพบว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษา เท่ากับ ๕๐,๘๕๔,๓๓๒.๒๑ บาท และ ๕๖,๙๖๓,๔๒๔.๖๕ บาท ตามลำดับ มีแนวโน้มของต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษาสูงขึ้น ๑.๑๒% ส่วนความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการลงทุนในสาขา รัฐศาสตร์ มากที่สุด จำนวน ๒๒,๕๑๕,๓๕๙.๒๒ บาท และ จำนวน ๒๒,๓๗๓,๔๗๒.๘๔ บาท ส่วนสาขาสอนภาษาอังกฤษ มีการลงทุนน้อยที่สุด จำนวน ๑,๔๘๗,๒๔๓.๘๑ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้ปิดหลักสูตรจึงทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยในปี ๒๕๕๘ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗ ส่วนในปี ๒๕๕๙ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑สอดคล้องกับงานวิจัยของรังสรรค์ วัฒนาชัย วณิช ผศ.ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง และดร.เรชา ชูสุวรรณ^{๕๐} ที่กล่าวถึงสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะหรือของหน่วย โดยมีการจัดสรรเงินทุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยในสาขาวิชาให้มากขึ้น หาเงินทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานภายนอก และผลักดันให้คณาจารย์ขอทุนจากภายนอกให้มากขึ้น โดยการกำหนดประเด็นหัวข้องานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของนโยบายของชาติ เพื่อสามารถเสนอขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกได้ง่ายขึ้น อีกทั้งผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องของแผนและงบประมาณ ในส่วนของผู้ทำวิจัยควรมีการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร โดยการนำผลงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความดีความชอบ รวมไปถึงควรนำผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยการยึดชุมชนใดชุมชนหนึ่งไว้เป็นหลักในการศึกษาทดลอง แล้วนำผลการวิจัยที่ได้รับไปสู่การปฏิบัติกับชุมชนนั้นๆปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยการขาดแคลนทรัพยากร โดยที่สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ^{๕๑} ได้กล่าวว่าการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย งบประมาณเพื่อการวิจัยได้มาจากงบประมาณเป็นส่วนใหญ่ โดยถูกจัดไว้เพียงร้อยละ ๐.๒ ของผลผลิตมวลรวมของประเทศชาติ อีกทั้งยังขาดแคลนเครื่องมืออุปกรณ์ในการวิจัย และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างไม่คุ้มค่า อีกทั้งยังสอดคล้องกับพัชยะอร^{๕๒} ที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการพัฒนา คือยิ่งองค์กรมีความเจริญเติบโตมากขึ้นเท่าไรนั้น เรื่องของการวิจัยและการพัฒนาองค์กรก็เป็นเรื่องสำคัญที่

^{๕๐}สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒).

^{๕๑}ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (ม.ป.ป.) ๘ ยุทธศาสตร์เชิงรุกการวิจัย เพื่อสร้างความเข้มแข็งของประเทศไทย. (ปทุมธานี : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ),บทความ.

^{๕๒}พัชยะอร. ลูกน้องก็เติบโตใหญ่ เจ้านายก็เบิกบาน. (กรุงเทพฯ : แสงดาว),๒๕๕๕.

ขาดไม่ได้เช่นกันเพราะการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางเพื่อที่จะนำผลของงานวิจัยที่ได้มานั้น ไปพัฒนาศักยภาพของตัวเราและองค์กร ให้มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพและในตำแหน่งหน้าที่ จนสามารถที่จะช่วยเหลือสังคมที่อยู่รวมได้และที่สำคัญคือการสร้างความภาคภูมิใจในคุณค่าของตัวเองและองค์กรต่อไป^{๘๓}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. จากผลการวิจัยการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง พบว่า มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยได้นำนโยบายทางด้านการบริหาร การจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการส่วนงานเพื่อบรรลุตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ แต่ควรเสริมแผนงานตามบริบทห้องที่เพิ่มเข้าไปในแผนกลยุทธ์ของส่วนงาน เพื่อเป็นการพัฒนาร่วมกันกับชุมชนและสังคมตามนโยบายชาติ ที่จะ มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของส่วนงานต่อไป

๒. จากผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ของปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการวิจัยและการพัฒนามีการตั้งงบประมาณรายจ่ายที่ต่ำมากหรือเกือบจะไม่มีในบางปีงบประมาณ ดังนั้น ทางฝ่ายแผนและนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมงบประมาณรายจ่ายในเรื่องของการวิจัยให้กับบุคลากรในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อที่จะทำให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ

๓. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการจัดทำงบประมาณเกี่ยวกับโครงการในแต่ละปี โดยมุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญอีกทั้งต้องควบคุมและบริหารต้นทุน โดยจำแนกความจำเป็นก่อนหลัง ตามหลักทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการศึกษา และต้องสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกมหาวิทยาลัยฯ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการวิจัยและพัฒนา ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคต่าง ๆ ที่สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แก่

๑. ควรศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

^{๘๓} ศาสตราจารย์ ดร.เพทาย เย็นจิตโสมนัส และคณะ. เล่าเรื่องงานวิจัย (ไม่ยากอย่างที่คิด). (ปทุมธานี : สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์), ๒๕๕๓.

๒. คุรุศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓. คุรุศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก

๔. คุรุศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคกลาง

บรรณานุกรม

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี. เอกสารประกอบโครงการประชุมสัมมนาจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘. อยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.๒๕๕๘.

ชาย โพธิ์สิตา. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร:อัมรินทร์พรินต์ติ้ง.๒๕๕๔.

ติน ปรัชญาพฤทธิ และอิสระ สุวรรณบล. ปทานุกรมการบริหาร. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย,๒๕๔๔.

ปิติธรรม ฐิติมนตรี. ทำอย่างไรจึงจะให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า. วารสารการงบประมาณ. ๒๕๕๘.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.๒๕๔๙.

พระมหาดนัย อุปวฑฒโน และ อำนาจ บัวสิริ. รูปแบบการบริหารจัดการองค์กรสันติสุข:ศึกษากรณีวัดปัญญานันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ๒๕๕๘.

พัชยะอร. ลูกน้องก็เติบโตใหญ่ เจ้านายก็เบิกบาน. กรุงเทพมหานคร,๒๕๕๕.

แสงดาวพัฒน์นรี อัฐวงศ์ และ ฐิตารีย์ วงศ์สูง. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตภาคเหนือ.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.๒๕๕๙.

มหาวิทยาลัยในส่วนราชการ ระเบียบมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. ๒๕๕๑.

รังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ. สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ๒๕๕๙.

รังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เรียบเรียงและถอดประเด็นจากรายงานการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาระยะที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ วันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม

พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๔๐๑ อาคารสำ นักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศาสตราจารย์ดร.เพทาย เย็นจิตโสมนัส และคณะ. **เล่าเรื่องงานวิจัย (ไม่ยากอย่างที่คิด).** ปทุมธานี :
สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๓.
ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (ม.ป.ป.) **๘ ยุทธศาสตร์เชิงรุกการวิจัยเพื่อสร้างความ
เข้มแข็งของประเทศไทย.** ปทุมธานี : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
บทความ.

ภาคผนวก ข

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. กิจกรรมด้านการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา

- นำกระบวนการวิจัยแบบ mix ไปประยุกต์ในกิจกรรมการเรียนการสอนในสาขาวิชาสังคมศึกษา หมดวิชาศึกษาทั่วไป เช่น วิชาเทคนิคการศึกษา หมดวิชาชีพครูเช่น หลักการและปรัชญาการศึกษา ,การจัดการเรียนรู้,การวิจัยทางสังคมศึกษา เป็นต้น
- นำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักการวางแผน หลักสูตรศาสตร์ แนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เพื่อไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา และการฝึกประสบการณ์ในการสอนของนิสิต
- นำผลการศึกษาไปวิเคราะห์ร่วมกับนักวิชาการทางการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอทิศทางนโยบาย และวางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา และการสอนในโรงเรียนของพระสงฆ์

๒. กิจกรรมด้านวิชาการ

- มีการพัฒนาทักษะในการวิจัยในมิติที่หลากหลาย เพื่อการเรียนรู้ เช่นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและการประชุมกลุ่ม และการสังเคราะห์ข้อมูล ให้กับทีมงานวิจัย คณะผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม และนิสิตในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- มีการระดมความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ การดำเนินงานของโครงการแผนการบริหารที่ดี เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม อันเป็นการปิดจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง เต็มเต็มศักยภาพของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทั่วประเทศ
- มีการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น มหาวิทยาลัยสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนา แผนการพัฒนา การบริหารจัดการเครือข่าย ตามแนวยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์จังหวัด และแผนพัฒนามหาวิทยาลัย และแผนการศึกษา คณะสงฆ์ ให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมั่นคง

ภาคผนวก ค

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้
และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมาและผลที่ได้รับของโครงการ

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุ วัตถุประสงค์	ผลสะท้อน
๑. ศึกษา ข้อมูลปฐมภูมิ จากเอกสาร วารสาร หนังสือตำรา แนวคิด ทฤษฎีที่ เกี่ยวข้อง	ทราบถึงนโยบายและยุทธศาสตร์ ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ ตอนล่าง กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ ตอนล่าง	ข้อที่ ๑ - ๒	ทำให้สามารถวิเคราะห์ นโยบายและยุทธศาสตร์ ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬา ลงกรณราชวิทยาลัย ในเขต พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง กระบวนการใช้จ่าย งบประมาณตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย ในเขต พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
๒. ศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูล ตาม วัตถุประสงค์ จาก กลุ่มเป้าหมาย	ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานและข้อมูล ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ ตอนล่าง กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ ตอนล่าง	ข้อที่ ๑ - ๒	ทำให้สามารถวิเคราะห์ นโยบายและยุทธศาสตร์ ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬา ลงกรณราชวิทยาลัย ในเขต พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง กระบวนการใช้จ่าย งบประมาณตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย ในเขต พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุนิติคุณ วัตถุประสงค์	ผลสะท้อน
๓. การเก็บ ข้อมูลด้วย แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้อง	ทราบถึงข้อมูล ความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย และได้ผลวิเคราะห์ความ คุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตาม นโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย	ข้อที่ ๑-๒-๓	ทำให้สามารถวิเคราะห์ถึง นโยบายและยุทธศาสตร์ ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย ในเขต พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง กระบวนการใช้จ่าย งบประมาณตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย ในเขต พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และได้ผลวิเคราะห์ความ คุ้มค่าในการใช้จ่าย งบประมาณตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย ในเขต พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
๔. ข้อเสนอแนะ อื่น	ทราบถึงประเด็นคุณลักษณะที่ นโยบายและยุทธศาสตร์ของ กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ และ ได้ผลวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้ จ่ายงบประมาณตามนโยบายและ ยุทธศาสตร์	ข้อที่ ๑-๒-๓	ทำให้ได้ข้อเสนอแนะต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุนิติวัตถุประสงค์	ผลสะท้อน
๕. รายงานฉบับสมบูรณ์	<p>ได้รายงานฉบับสมบูรณ์ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์โครงการทั้ง ๓ ข้อ คือ</p> <p>๑. นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง</p> <p>๒. กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง</p> <p>๓. ผลวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง</p>	ข้อที่ ๑-๒-๓	<p>ได้รายงานวิจัยที่สมบูรณ์ มีคุณค่าสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีความชัดเจนในนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ และได้ผลวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์</p>

.....
.....
.....
.....
.....

(๗) หมวดรายจ่ายอื่น

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๖.๒ ถ้าท่านสามารถขอเพิ่มงบประมาณได้ท่านจะขอเพิ่มงบประมาณในหมวดไหนมากที่สุด เพราะอะไร กรุณาเรียงลำดับตามความสำคัญ

(๑) หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(๒) หมวดค่าจ้างชั่วคราว

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๗. การพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๗.๑ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารส่วนงาน ท่านจะอย่างไรจึงจะพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คณะทีมงานวิจัยของขอพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย ที่ท่านเสียสละเวลาในการตอบคำถาม คณะทีมงานวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในโอกาสหน้าอีกครั้ง

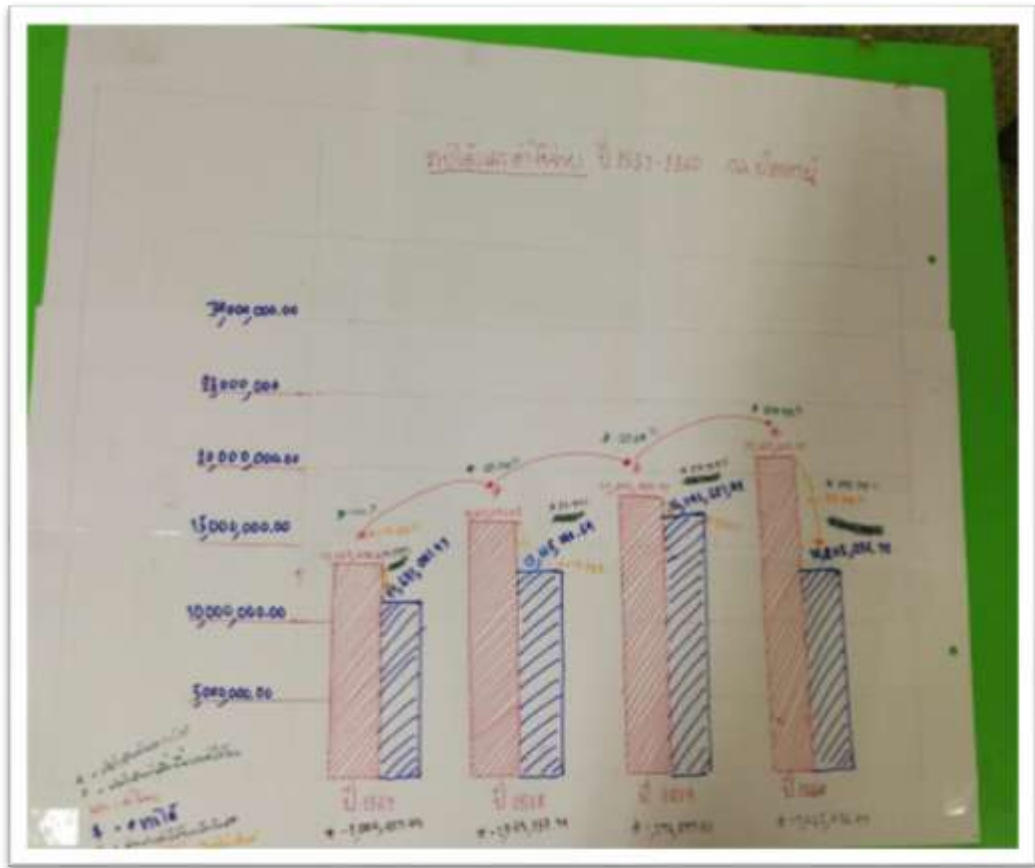
ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการเก็บข้อมูลการวิจัย

เรื่องวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

แบบสรุปโครงการวิจัย

สัญญาเลขที่	ว ๑๘๒ /๒๕๖๐
ชื่อโครงการ	วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง Analysis of the process cost budget based on policy and strategy Mahachulalongkomrajavidyalaya University In the southern zone at the bottom.
หัวหน้าโครงการ	นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ พระมหาวิเชียร วชิรธมโม นางสาวขวัญใจ ศรีพารัตน์ นางชบา บัวอ่อน นายธวัชชัย สมอเนื้อ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โทรศัพท์ ๐๗๓-๔๕๐๐๗๑, ๐๗๓-๔๕๐๐๗๕
ความเป็นมาและความสำคัญ	<p>ทุกหน่วยงานและทุกองค์กรจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของงบประมาณที่ได้รับ และบริหารงบประมาณให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้และบริหารงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งการใช้เครื่องมือ และกลไกทางงบประมาณในทุกๆ ด้าน เพื่อกำกับค่าใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า ป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ในทุกกระบวนการขั้นตอนของงบประมาณ^{๘๔} เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จะต้องใช้งบประมาณในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อการดำเนินการและพัฒนามหาวิทยาลัยให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด หรือตามเป้าหมายที่ต้องการ^{๘๕} ดังที่พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)^{๘๖} ได้กล่าวไว้ว่า “การจะเป็นผู้นำได้นั้น จะต้องเป็นผู้นำพาให้คนอื่นเคลื่อนไหวหรือกระทำการในทิศทางที่กำหนดเป้าหมายไว้ มีอิทธิพล ต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามี</p>

^{๘๔}ปิติธรรม ฐิตินนตรี. ทำอย่างไรจึงจะให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า. วารสารการงบประมาณ. ๑๒(๓๘),๒๕๕๘,หน้า ๔-๙.

^{๘๕}พัฒน์นรี อัฐวงศ์ และ ฐิตารีย์ วงศ์สูง. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตภาคเหนือ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ๔(๑), ๒๕๕๙,หน้า ๗๖-๗๗.

^{๘๖}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีบริหาร. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย),๒๕๔๙.

ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ” ซึ่งเป็นแนวทางที่ส่งผลให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ค่อนข้างมากยิ่งขึ้น และได้รับการร่วมมือในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับคำกล่าวที่ว่า “การสนับสนุนให้มีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุดโดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดคือ การลดค่าใช้จ่าย ทางด้านวัสดุและบุคลากรลงในขณะที่พยายามเพิ่มความมั่นคงตรงความเร็วและความราบเรียบของการ บริหารให้มากขึ้น”^{๘๗} ซึ่งถ้าหากว่าการบริหารการจัดการอย่างเป็นกระบวนการ มีระเบียบแบบแผน จะ ทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการองค์กรให้ ประสบความสำเร็จและทำให้สมาชิกในองค์กรมีการร่วมมือกันทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้นข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นนักวิเคราะห์นโยบาย และแผน สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมี ความสนใจที่อยากจะวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ผลการวิจัยที่ได้จะช่วยให้ หน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการใช้จ่าย งบประมาณ มีทิศทางในการใช้จ่ายงบประมาณ และรู้ถึงจุดคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อพัฒนา มหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตรงตาม ยุทธศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์โครงการ

- ๑) เพื่อศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขต พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
- ๒) เพื่อศึกษากระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
- ๓) เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

^{๘๗}ดิน ปรัชญาพฤทธิ และอิสระ สุวรรณบล. ปทานุกรมการบริหาร. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมาคม สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย), ๒๕๔๔.

ผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง มีผลการวิจัยที่ได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑. นโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประกอบไปด้วย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี หน่วยวิทยบริการสงขลาและสถาบันสมทบมหาปัญญา จังหวัดสงขลา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) จึงมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ดังต่อไปนี้ ๑) นโยบายด้านการจัดการศึกษา ได้มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาผ่านระบบเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนทางไกล การผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอน การจัดทำ video on demand ให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกัน ทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัย ห้องเรียน และหน่วยวิทยบริการ ๒) นโยบายด้านการวิจัย ได้มีการจัดทำประเด็นวิจัยเชิงรุก สร้างเครือข่ายการวิจัยพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ ๓) นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ได้มีการบริหารผลผลิตตามความต้องการของผู้รับบริการ จัดทำวิทยุ-โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (บูรณาการกับนโยบายการจัดการศึกษา) จัดทำ หลักสูตรบริการสังคมเฉพาะกลุ่ม (พระสังฆาธิการ อุบาสก-อุบาสิกา นักเรียน) เปิดและบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้สำหรับพระสังฆาธิการ ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดสอบบาลีสนามหลวงได้ ๔) นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้มีการบริหารหลักสูตรพุทธศิลป์ให้แพร่หลาย และเหมาะสมกับพื้นที่ถิ่น เปิดและบริหารหลักสูตรการเทศนา (บูรณาการกับนโยบายด้านการบริการวิชาการ) การสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและ ๕) นโยบายด้านการบริหารจัดการ โดยได้เน้นการบริหารเชิงรุก มุ่งที่จุดแข็งและโอกาสของมหาวิทยาลัย สร้างความสมดุลระหว่างความสามารถในตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง มีการเตรียมระบบภูมิคุ้มกัน ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอ พร้อมกับผลกระทบทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีระบบการป้องกันความเสี่ยงด้านงบประมาณ การเงิน การตรวจสอบภายใน นิติการ ๑) กลยุทธ์การจัดการด้านงบประมาณ จัดตั้งกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัย จัดสรรจาก ส่วนงานต่าง ๆ สมทบเข้ากองทุน อาจมีการจัดตั้งกองทุนเฉพาะด้านขึ้นมาได้ ๒) กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นผู้บริหารทั้งสาย วิชาการ และสายปฏิบัติการวิชาชีพ ประกอบด้วย การคัดเลือก การสรรหา การเลือกสรร การให้ทุน การศึกษา การฝึกอบรม ระบบการอำนวยการรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ เป็นต้น เพื่อสร้างบุคลากร ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น ๓) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เน้นหลักความรับผิดชอบ (Accountability) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักนิติธรรม (Rule of Laws) และหลักความคุ้มค่า (Value for Money) ๔) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๙ ๕) ผลักดันสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา (IABU) เข้าไปสังกัดองค์การเพื่อการ ศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ๖) ผลักดันให้วันวิสาขบูชาซึ่งเป็นวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ (UN Day of Vesak: UNDV) อยู่ในบัญชีกิจกรรมสำคัญของ

องค์การสหประชาชาติ (UN)

๒. กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างได้ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ส่วนมากเป็นงบลงทุน เนื่องจาก ส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการขยายตัวไปอย่างรวดเร็วในการพัฒนาแต่ยังขาดอาคารสถานที่ ในการพัฒนาจึงทำให้มีการพัฒนาในงบประมาณด้านการลงทุนที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยที่ปัจจัยด้านการลงทุนนี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างประสบความสำเร็จตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

๓. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างจึงส่งผลถึงในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษา เท่ากับ ๕๐,๘๕๔,๓๓๒.๒๑ บาท และ ๕๖,๙๖๓,๔๒๔.๖๕ บาท ตามลำดับ มีแนวโน้มของต้นทุนเฉลี่ยต่อคนต่อปีในการจัดการศึกษาสูงขึ้น ๑.๑๒% ส่วนความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการลงทุนในสาขาวิทยาศาสตร์ มากที่สุด จำนวน ๒๒,๕๑๕,๓๕๙.๒๒ บาท และ จำนวน ๒๒,๓๗๓,๔๗๒.๘๔ บาท ส่วนสาขาสอนภาษาอังกฤษ มีการลงทุนน้อยที่สุด จำนวน ๑,๔๘๗,๒๔๓.๘๑ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้ปิดหลักสูตรจึงทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยในปี ๒๕๕๘ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗ ส่วนในปี ๒๕๕๙ มีค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๙ และมีค่าใช้จ่ายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. กิจกรรมด้านการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา

- นำกระบวนการวิจัยแบบ mix ไปประยุกต์ในกิจกรรมการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เช่น วิชาเทคนิคการศึกษา หมวดวิชาทางสังคมศาสตร์ เช่น หลักการและปรัชญาการศึกษา ,การจัดการเรียนรู้,การวิจัยเพื่อการเรียนรู้เป็นต้น การวิเคราะห์นโยบายและแผน นโยบายสาธารณะ และการวางแผน ภาคลังและงบประมาณ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- นำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักการวางแผน หลักยุทธศาสตร์ แนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เพื่อไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาทั่วไป

- นำผลการศึกษาไปวิเคราะห์ร่วมกับนักวิชาการทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอทิศทาง นโยบาย และวางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั่วประเทศเพื่อเข้าสู่ ไทยแลนด์ ๔.๐ ต่อสำนักงานมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ

๒. กิจกรรมด้านการบริหารและพัฒนาเครือข่าย

- สามารถประยุกต์รูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จไปได้
- สามารถนำองค์ความรู้ที่เกิดจากผลการวิจัยไปพัฒนาและต่อยอดเป็นกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อพัฒนาเครือข่ายตามยุทธศาสตร์ทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัย ให้เกิดความเข้มแข็งและมั่นคง
- สามารถนำข้อมูลที่เกิดจากผลการวิจัย เผยแพร่เป็นข้อเสนอแนะเสนอเป็นแนวทางให้แก่ครอบครัว สถาบันการศึกษา ศูนย์พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ

๓. กิจกรรมด้านวิชาการ

- มีการพัฒนาทักษะในการวิจัยในมิติที่หลากหลาย เพื่อการเรียนรู้ เช่นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและการประชุมกลุ่ม และการสังเคราะห์ข้อมูล ให้กับทีมงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- มีการระดมความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทางการศึกษาและการวางนโยบายของมหาวิทยาลัย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม อันเป็นการเสริมจุดแข็งเติมเต็มจุดอ่อน
- มีการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นศูนย์พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเครือข่าย ตามแนวยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมั่นคง

การประชาสัมพันธ์

- ตีพิมพ์ในวารสาร ฐาน TCI
- ประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต <http://www.mcu.ac.th/facebook>
- จัดพิมพ์ จำนวน ๑๐๐ เล่ม ส่งเผยแพร่ในห้องสมุด ของมหาวิทยาลัยและสถานศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อภาษาไทย	: นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช
ชื่อภาษาอังกฤษ	: Mr. Rangsan Wattanachaiwanich
เกิดที่	: จังหวัดกรุงเทพมหานคร
วัน เดือน ปี	: เกิด ๑๓ มิถุนายน ๒๕๒๔
เชื้อชาติ	: ไทย ศาสนา พุทธ
หน่วยงานที่สังกัด	: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
วันที่เข้าเป็นพนักงาน	: ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖
สถานที่ติดต่อที่ทำงาน	: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีรหัสไปรษณีย์ ๙๔๐๐๐ โทร. ๐๗๓-๔๕๐๐๗๑, ๐๗๓-๔๕๐๐๗๕ โทรสาร. ๐๗๓-๔๕๐๐๗๔
ประวัติการศึกษา	: ปริญญาตรี พท.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง) (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพ.ศ. ๒๕๕๖ : ปริญญาตรีรป.บ. (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชพ.ศ. ๒๕๕๖ : ปริญญาโท ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พ.ศ. ๒๕๕๘
ประวัติการทำงาน	: พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์และบันทึกข้อมูล : ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นนักวิเคราะห์นโยบายและแผน : ธันวาคม ๒๕๖๐ เป็นคณะกรรมการประจำวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ตำแหน่งปัจจุบัน	: นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
ผลงานวิชาการ	: พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง “การดำเนินงานในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” โดยนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิชและร.ต.ต.พิชัย ไอหารศิริ : พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง “เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคมสู่การเมืองการปกครองของไทย” โดยนางสาวเพ็ญทิมล นิธิสุนทรวงศ์และนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช
ผลงานวิจัย	: พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื่อง “สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการ พัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” โดยนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, रेชา ชูสุวรรณ : พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง “แนวทางส่งเสริมศีลธรรมและคุณธรรมไปปฏิบัติใน ชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนดาวนายร้อย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” โดยพระครูสุตกิจโสภณและนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช : พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี

- ต่อภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี” โดยนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิชและ
พระมหาวิเชียร วชิรธมโม
- รางวัลที่เคยได้รับ : ได้รับคัดเลือกเป็นนักวิจัย “ระดับดี” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐
- การเผยแพร่ผลงานวิจัย : นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิชและร.ต.ต.พิชัย โอฟารศิริ เรื่อง
“การดำเนินงานในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ตามนโยบายของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” การประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๙ – ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗
ณ โรงแรมทรธา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์
ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๕๐๐ เล่ม หน้า ๕๒
- : นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ
เรื่อง “สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์
สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” วารสารศึกษาศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่
๒๗ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้รับทุนวิจัยจาก
สถาบันวิจัยพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สพย.)
- : พระครูสุตกิจสโมสรและนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช เรื่อง “แนวทาง
ส่งเสริมศีลธรรมและคุณธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียน
โรงเรียนดาวนาร้อย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” การประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๓ “การพัฒนาคุณภาพการศึกษา:
แนวโน้ม ความท้าทาย และความยั่งยืน” วันที่ ๒๘- ๒๙ กรกฎาคม
๒๕๕๙ ณ โรงแรมทรธา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๙๕
- : นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิชและพระมหาวิเชียร วชิรธมโม เรื่อง “ความ
คิดเห็นของประชาชนอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ต่อภาพลักษณ์ของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี” การ
ประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ “นวัตกรรม
การศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐” วันที่ ๒๕- ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ
โรงแรมทรธา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่
๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๑๓๓
- : นางสาวเพ็ญพิมล นิธิสุนทรวงศ์และนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช เรื่อง
“เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ผู้การเมืองการปกครองของไทย” การประชุม
วิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ
Thailand ๔.๐” วันที่ ๒๕- ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมทรธา เจบี
หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน
๓๐๐ เล่ม หน้า ๑๓๐

ผู้ช่วยนักวิจัย

- ชื่อภาษาไทย : พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (วิเชียร กุลมณี)
- ชื่อภาษาอังกฤษ : Phramaha Wichien Kulmanee
- เกิดที่ : จังหวัดปัตตานี
- วัน เดือน ปี : ๑๓ ธันวาคม ๒๕๐๗
- เชื้อชาติ : ไทย ศาสนา พุทธ
- หน่วยงานที่สังกัด : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- วันที่เข้าเป็นพนักงาน : ๑ ตุลาคม ๒๕๔๓
- สถานที่ติดต่อที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีรหัสไปรษณีย์ ๙๔๐๐๐
โทร. ๐๗๓-๔๕๐๐๗๑, ๐๗๓-๔๕๐๐๗๕ โทรสาร. ๐๗๓-๔๕๐๐๗๔
- ประวัติการศึกษา : น.ธ.เอก, ป.ธ.๔
: ปริญญาตรี พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๖
: ปริญญาโท M.A.(ภาษาศาสตร์) Formerly University of Poona
พ.ศ. ๒๕๓๘
- ประวัติการทำงาน : เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดปัตตานี
: รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพระพุทธรูปศาสนาวันอาทิตย์วัดราษฎร์บูรณะ
(วัดช้างให้)
: เลขานุการสำนักเรียนพระปริยัติธรรมวัดราษฎร์บูรณะ (วัดช้างให้)
: อาจารย์ประจำสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครศรีธรรมราช
: อาจารย์ประจำสังกัดวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
: รองเจ้าอาวาสวัดราษฎร์บูรณะ (วัดช้างให้)
: ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ประจำสังกัดวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
: รองเจ้าอาวาสวัดราษฎร์บูรณะ (วัดช้างให้)
: ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- ผลงานวิจัย : พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง “การศึกษาผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของ
พระภิกษุ สามเณรในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จาก
เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้”
โดยรศ.สมบูรณ์ บุญฤทธิ์ และพระมหาวิเชียร วชิรธมโม
: พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี
ต่อภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี” โดยนายรังสรรค์ วัฒนาศัยวนิชและ
พระมหาวิเชียร วชิรธมโม

- การเผยแพร่ผลงานวิจัย : รศ.สมบูรณ์ บุญฤทธิ์ และพระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม (2556) เรื่อง “การศึกษาผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุ สามเณรใน จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” อ้างจาก http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=1664&articlegroup_id=152
- : นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิชและพระมหาวิเชียร วชิรธมฺโมเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ “นวัตกรรม การศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐” วันที่ ๒๕- ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมทรราช เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๑๓๓

ผู้ช่วยนักวิจัย

ชื่อภาษาไทย	นายธวัชชัย สมอเนื่อ
ชื่อภาษาอังกฤษ	Mr.Thawatchai Samornuea
หน่วยงานที่สังกัด	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายแผนงานงบประมาณ สังกัด กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี
สถานที่ติดต่อที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ที่ 1 ตำบล ลำ ไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

ประวัติการศึกษา

- 4.1 ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิตสาขาการสอนสังคมศึกษา
(เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปีที่จบ2532
- 4.2 ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.)
สาขานโยบายสาธารณะและการบริหารงานบุคคล
สถาบันมหาวิทยาลัยศรีปทุมปีที่จบ2546
- 4.3 ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรดุษฎี
บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประสบการณ์การทำงาน

- ปี พ.ศ. 2537 ดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด สังกัด บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ปี พ.ศ. 2538 ดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
สังกัด กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย
- ปี พ.ศ. 2541 ดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
สังกัด กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย
- ปี พ.ศ. 2542 ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายวิจัยสถาบันและสารสนเทศ
สังกัด กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย
- ปี พ.ศ. 2547 ดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการกองกลาง
สังกัด กองกลาง สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
- ปี พ.ศ. 2552- 2553 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายตรวจสอบและ
ประเมินผลสังกัด กองกลาง สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

-ปี พ.ศ. 2555-2557 ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผนงบประมาณสังกัด กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

-ปี พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายแผนงบประมาณ

สังกัด กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพ

-ปี พ.ศ. 2542 หลักสูตรวิชาชีพ “การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และพัสดุ” กระทรวงศึกษาธิการ

-ปี พ.ศ. 2545 หลักสูตรวิชาชีพ “ยุทธวิธีเขียนแผนงานเชิงปฏิบัติการ และการประเมินผลโครงการ” รุ่นที่ 8 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

-ปี พ.ศ. 2547 หลักสูตรวิชาชีพ “ความรู้กฎหมายปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ” มูลนิธิวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางการปกครอง

-ปี พ.ศ. 2548 หลักสูตรวิชาชีพ “กลยุทธ์การควบคุมภายในสำหรับนักบัญชี” บริษัท ซี.วี.เอ็ม. เทรนนิง จำกัด

-ปี พ.ศ. 2548 หลักสูตรวิชาชีพ “การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 32 สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

-ปี พ.ศ. 2548 หลักสูตรวิชาชีพ “ความรู้กฎหมายปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล” มูลนิธิวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางการปกครอง

-ปี พ.ศ. 2549 หลักสูตรวิชาชีพ “ความรู้กฎหมายปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด” รุ่นที่ 2 มูลนิธิวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางการปกครอง

-ปี พ.ศ. 2551 หลักสูตรวิชาชีพ “การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 39 สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

-ปี พ.ศ. 2551 หลักสูตรวิชาชีพ “การพัฒนาผู้บริหารระดับกลางสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ รุ่นที่ 1 ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (ทอมก.)

-ปี พ.ศ. 2552 หลักสูตรวิชาชีพ “การตรวจสอบทุจริต” สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย ฯลฯ

ประสบการณ์พิเศษ

-ปี พ.ศ. 2550 เป็นคณะทำงาน Audit Committeeตามคำสั่งที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทอมก (คำสั่งที่ 12/2550)

-ปี พ.ศ. 2551 เป็นคณะทำงานระบบติดตามตรวจสอบและประเมินผลตามคำสั่งที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ทอมก(คำสั่งที่ 11/2552)

-ปี - ปัจจุบันเป็นกรรมการและผู้ช่วยเหรัญญิก มูลนิธิจำงค์ ทองประเสริฐ

-ปี พ.ศ. 2552 เป็นเลขาธิการสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

-ปี พ.ศ. 2552 เป็นที่ปรึกษามหาจุฬาบรรณาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

-ปี พ.ศ. 2554 เป็นกรรมการและเหรัญญิก มูลนิธิจำงค์ ทองประเสริฐ

-ปี พ.ศ. 2555 เป็นคณะกรรมการด้านการเงินและการงบประมาณ ตามคำสั่งที่ประชุมอธิการบดี มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ทอมก (ตามคำสั่งที่ 5/2556)

-ปี พ.ศ. 2556 เป็นคณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันการทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ตามคำสั่งที่ /2556)

ประกาศเกียรติคุณ

-ปี พ.ศ. 2546 ได้รับเครื่องราชฯ ชั้น เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

-ปี พ.ศ. 2551 ได้รับเครื่องราชฯ ชั้น จตุรภรณ์ช้างเผือก

-ปี พ.ศ. 2553 ได้รับเครื่องราชฯ ชั้น ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

1) แผนและงบประมาณ 2) นโยบายสาธารณะและการบริหารงานบุคคล

ผู้ช่วยนักวิจัย

- ชื่อภาษาไทย : นางสาวขวัญใจ ศรีพรัตน์
 ชื่อภาษาอังกฤษ : Ms. Kwanjai Sriparat
 เกิดที่ : จังหวัดนครปฐม
 วัน เดือน ปี : ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๐
 เชื้อชาติ : ไทย ศาสนา พุทธ
 หน่วยงานที่สังกัด : สำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วันที่เข้าเป็นพนักงาน : ๑๖ มกราคม ๒๕๕๗
 สถานที่ติดต่อที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ ๗๐ หมู่ ๑ ต.ลำไทร
 อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา โทรศัพท์ ๐๙๒-๒๕๓-๓๘๑๑
 E-mail : boom.mcu@gmail.com
- ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) (การเงินการธนาคาร)
 มหาวิทยาลัยรามคำแหงพ.ศ. ๒๕๕๓
 : ปริญญาโท บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ) (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)
 (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง)มหาวิทยาลัยศรีปทุมพ.ศ. ๒๕๕๖
 : กำลังศึกษาปริญญาเอก รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 D.P.A. (Doctor of Public Administration
 หลักสูตร International)
- ประวัติการทำงาน : นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยนักวิจัย

- ชื่อภาษาไทย : นางชบา บัวอ่อน
- ชื่อภาษาอังกฤษ : Mrs.Chaba Bua-on
- เกิดที่ : จังหวัดพิษณุโลก
- วัน เดือน ปี : ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐
- เชื้อชาติ : ไทย ศาสนา พุทธ
- หน่วยงานที่สังกัด : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- วันที่เข้าเป็นพนักงาน : ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔
- สถานที่ติดต่อที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี รหัสไปรษณีย์ ๙๔๐๐๐
โทร. ๐๗๓-๔๕๐๐๗๑, ๐๗๓-๔๕๐๐๗๕ โทรสาร. ๐๗๓-๔๕๐๐๗๔
- ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะบัญชี บช.บ วิทยาลัยภาคกลาง
นครสวรรค์ (ปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยภาคกลางนครสวรรค์)
- ประวัติการทำงาน : พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นพนักงานบัญชี ณ บริษัท กิจการรพารท์ซัพพลาย
จำกัด ต.ศรีราชา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
- : พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นเจ้าหน้าที่ทั่วไป ณ โครงการขยายห้องเรียน
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อ.เมือง จ.พิษณุโลก
- : พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นเจ้าหน้าที่ทะเบียนและวัดผล ณ วิทยาลัยสงฆ์พุทธ
ชินราช
- : พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ณ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
- : พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเจ้าหน้าที่บัญชี ณ บริษัท เทคโนโลยีส์ จำกัด
ตำบลอานาธารุ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
- : พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นสมาชิกสามัญสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์
- : พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นเจ้าหน้าที่บัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- : พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นเจ้าหน้าที่บัญชี และเจ้าหน้าที่โครงการพระสอน
ศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดปัตตานี